

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

BESZÁMOLÓ

AZ ORSZÁGGYŰLÉS

RÉSZÉRE

a Gazdasági Versenyhivatal 2005. évi tevékenységéről
és a versenytörvény alkalmazása során szerzett,
a verseny tisztaságának és szabadságának
érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról

J/227

BUDAPEST, 2006. JÚNIUS 6.

A tisztességtelen piaci magatartás
és a versenykorlátozás tilalmáról szóló
1996. évi LVII. törvény 36. § (2) bekezdés
c) pontja előírja a Gazdasági Versenyhivatal
elnökének az Országgyűlés számára
történő évenkénti beszámolás
kötelezettségét.

E beszámoló
a Gazdasági Versenyhivatal
2005. évi tevékenységéről szól,
valamint arról, hogy a Gazdasági
Versenyhivatalnak a versenytörvény
alkalmazása során szerzett
tapasztalatai szerint a verseny
tisztasága és szabadsága
miként érvényesül.

*E beszámoló – más, a hivatallal és annak tevékenységével
kapcsolatos információk mellett – megtalálható
a Gazdasági Versenyhivatal internetes honlapján is (www.gvh.hu).*

A beszámolóval kapcsolatos esetleges észrevételeket kérjük az alábbi címre továbbítani:

*levél:
„Parlamenti beszámoló 2005”
(ezt kérjük a borítékra írni)
Gazdasági Versenyhivatal
1245, Budapest 5. Pf. 1036*

*email:
pb2005@gvh.hu*

A beszámoló szövege a forrás feltüntetésével szabadon idézhető és hivatkozható.

*Beszámoló az Országgyűlés részére a Gazdasági Versenyhivatal
2005. évi tevékenységéről és a versenytörvény alkalmazása során szerzett,
a verseny tisztaságának és szabadságának érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról*

Gazdasági Versenyhivatal

Budapest, 2006. június 6.

TARTALOM

ÖSSZEFOGLALÓ ÉS AJÁNLÁS AZ ORSZÁGGYŰLÉS SZÁMÁRA	5
Általános tapasztalatok	5
A tapasztalatok nyomán megfogalmazott ajánlások	12
RÉSZLETES BESZÁMOLÓ	15
I. ÁLTALÁNOS TAPASZTALATOK	15
1.1. A piaci viszonyok változása	15
1.1.1. Az állam beavatkozásának hatásai	15
1.1.2. Az üzleti döntéseken alapuló folyamatok	18
1.2. A jogszabályi környezet változásai	21
1.2.1. A versenytörvény módosításai	21
1.2.2. A szélesebb jogi környezet változásai	26
1.2.3. A közösségi versenyszabályozás változásai	27
II. Eljárások	28
2.1.1. Bejelentések és panaszok	30
2.1.2. A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció	33
2.2. Versenyfelügyeleti eljárások	34
2.2.1. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása	34
2.2.2. Versenyt korlátozó megállapodások	41
2.2.3. Erőfölénnyel való visszaélés	50
2.2.4. Összefonódások ellenőrzése	57
2.2.5. Bírság kiszabása a hatósági ár megsértése miatt	64
2.3. Ágazati vizsgálat	64
2.4. A bírósági felülvizsgálat tapasztalatai	67
2.5. Bírságbeszedési gyakorlat	67
III. VERSENYPÁRTOLÁSI TEVÉKENYSÉG	68
3.1. Jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése	68
3.2. Aktív szerepvállalás a versenyt érintő kérdésekben	79
IV. A VERSENYKULTÚRA FEJLESZTÉSE	84
V. INTÉZMÉNYI ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK	86
5.1. Intézményi kapcsolatok	86
5.2. A nemzetközi kapcsolatok alakulása	88
VI. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK ÉS EGYÉB INFORMÁCIÓK	91

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) a kormánytól független országos hatáskörű szerv, melynek elnöke éves beszámolási kötelezettséggel tartozik az Országgyűlésnek. A GVH feladata a köz érdekében a gazdasági verseny tisztaságának és szabadságának védelme. Tevékenysége alapvetően három pillérré épül: **versenyfelügyeleti munkája** során érvényesíti a magyar versenytörvény és a közösségi versenyjog szabályait, **versenypártolás** keretében a rendelkezésére álló eszközökkel igyekszik a verseny érdekében befolyásolni az állami döntéseket, illetve a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében a versenypolitikai ismeretek terjesztésével hozzájárul a **versenykultúra fejlesztéséhez**. A beszámoló a piaci viszonyok 2005. évi alakulásának bemutatását követően e felosztásban ismerteti a GVH éves tevékenységét, majd az intézményi és nemzetközi kapcsolatok fejleményeit, s végül a szervezeti-működési feltételekben bekövetkezett változásokat.¹

ÖSSZEFOGLALÓ ÉS AJÁNLÁS AZ ORSZÁGGYŰLÉS SZÁMÁRA

Általános tapasztalatok

1. 2005-ben több területen is érezhetően nőtt a verseny intenzitása, mely a fogyasztók számára mind a termékek és szolgáltatások választékának bővülésében, mind a vállalkozások fokozottabb és gyakran kevésbé fogyasztóbarát piac- és ügyfélszerzési magatartásában is megnyilvánult. Az európai uniós csatlakozás – mely jelentősen megkönnyítette a külföldi vállalkozások magyar, illetve a magyar vállalatok külföldi piacra lépési lehetőségeit – immár több piacon, így elsősorban az élelmiszeriparban, de a közúti áru fuvarozás területén is éreztette hatását. A megváltozott piaci környezet a vállalkozások alkalmazkodását és versenyképességének növelését igényli, melyre válaszként több szektorban is megindult a vállalkozások, illetve az egyes tevékenységek koncentrációja.
2. Az **állam tevékenységének hatásait** vizsgálva megállapítható, hogy a villamosenergia szektorban 2005-ben a lakossági fogyasztókön kívül immár valamennyi fogyasztó saját elhatározása alapján kiléphetett a közüzemből, és a szabadpiacról elégtette ki villamosenergia szükségletét. A nem lakossági fogyasztók a teljes fogyasztás 67%-ából részesedhetnek volna a szabadpiacon, ennek ellenére ténylegesen csak az éves villamosenergia mennyiség mintegy 33%-a cserélt ily módon gazdát. A piac szerkezetében 2005-ben lényeges változás állt be azzal, hogy a villamosenergiáról szóló törvény módosításával a korábban független, állami tulajdonban lévő rendszerirányító MAVIR Rt. a többségi állami tulajdonú, villamosenergia termelői és nagykereskedői szerepkört betöltő MVM Zrt.-be integrálódott vissza. Ezt az átalakítást – mivel a verseny fejlődése szempontjából a korábbinál hátrányosabb megoldásnak tekinthető – a GVH nem támogatta.
3. A magyarországi földgázpiacon – a villamosenergia piachoz hasonlóan – a lakossági fogyasztók kivételével valamennyi gázfogyasztó választása szerint a közüzemi ellátásból vagy a szabadpiacról is beszerezhetette földgáz igényét. Ezzel szemben 2005-ben a teljes éves gázfogyasztásból mindössze 8%-kal részesedő egyes nagyfogyasztók éltek a lehetőséggel és léptek ki a közüzemi ellátásból. Az energia szektorban 2005 folyamán végbement az első olyan magyar vállalkozást érintő összefonódás, melynek versenyhatósági vizsgálatát a GVH helyett az Európai Bizottság végezte el. A Bizottság – a káros versenyhatásokat ellensúlyozandó – feltételekhez kötötte a német E.ON Ruhrgas AG irányításszerzését a MOL Rt. földgáz nagykereskedelmet, szállítást, illetve tárolást végző üzletága (a MOL Földgázellátó Rt. és a MOL Földgáztároló Rt.) felett.
4. A vasúti közlekedésben a 2005. év az előző évi piacnyitás nyomán a piaci szereplők számának bővülését hozta, azonban részben a liberalizáció nem megfelelő jogszabályi előkészítésének, részben a már korábban piacon lévő vállalatok magatartásának köszönhetően a piacon érdemi verseny nem tudott kibontakozni. Jól mutatja ezt, hogy a piac szerkezete továbbra is alapvetően duopolisztikus maradt, s a MÁV Zrt. érdekeltiségébe tartozó Central-European Railway Zrt. (CER) kivételével, mely néhány hónapos működése alatt közel 1%-os piaci részesedést szerzett, a többi, már 2004-ben indult vasúttársaság piaci részesedése továbbra is mindössze néhány ezrelék maradt. Az új vasútvállalatok – elsősorban az államvasúti kezelésben lévő vasúti infrastruktúrához való hozzáférés körében tapasztalt – működési nehézségei rávilágítottak azokra a szabályozási hiányosságokra, illetve következtetlenségekre, melyek elkerülhetetlenné tették a piac újraszabályozását. Az új vasúti törvény kidolgozásában, a szakértői és közgazdasági egyeztetések során, a GVH is aktív szerepet vállalt.

¹ A GVH szervezetéről és működéséről, illetve tevékenységéről további bővebb információk találhatóak a hivatal honlapján (www.gvh.hu). A GVH szervezeti felépítését a hátsó borítón található ábra mutatja.

5. A légi közlekedés területén 2005-re a fapados légitársaságok piacán lezárult az első teljes üzleti év, melyet kiélezett verseny jellemzett. A piaci szereplők reklámkampányaik keretében intenzív árversenyt folytattak, egymást követték az „ingyenjegy” akciók, míg az ezekből származó veszteségeiket többnyire egyéb díjtételekkel igyekeztek ellensúlyozni, esetenként nem fogyasztóbarát módon. A kínálati oldalt az év első felében erőteljes kapacitásnövekedés jellemezte, mely az év végére konszolidálódni látszott.
6. 2005 végén sor került a ferihegyi nemzetközi repülőteret üzemeltető Budapest Airport Zrt. privatizálására. Az állami tulajdonban lévő Budapest Airport Zrt.-nél az eladást megelőzően a repülőter-üzemeltetési szolgáltatástól elkülönítésre került a földi kiszolgálás, melynek működtetését önálló jogi személyként, de a Budapest Airport Zrt. közel 100%-os tulajdonában álló új leányvállalat, a Budapest Airport Handling Kft. vette át. A privatizációs eljárás eredményeként a brit BAA (International Holdings) Ltd. szerezte meg a Budapest Airport Zrt. 75%-1 szavazatot megtestesítő részvénycsomagját, s ezzel egyidejűleg határozatlan időtartamról 75 évre módosították a Kincstári Vagyonigazgatósággal a repülőter működtetésére kötött vagyonkezelési szerződés lejáratát.
7. A hitelintézeti piacokon az Európai Unióhoz történt csatlakozással jelentősen egyszerűsödött a magyar piacon történő fiókalapítás, illetőleg a határon átnyúló tevékenység végzése. A tényleges szolgáltatási tevékenység hatása 2004-ben még nem volt érzékelhető, azonban 2005-re már mintegy 100 más tagállambeli hitelintézet regisztráltatta magát határon átnyúló szolgáltatás végzésére, s három ténylegesen is megkezdte bankfiókja működtetését az év második felében. A bankok magyarországi terjeszkedésének egyik elterjedt formájává vált a leányintézmények alapítása. A bankszektorban továbbra is erős a koncentráció, hét nagybank és csoportjuk közel 80%-kal részesül a szektor mérlegfőösszegéből. 2005 folyamán a bankszektor eredményessége tovább javult, az eszköz- és tőkejövődolgozottság tovább emelkedett, s a bankoknak sikerült megőrizniük a nemzetközi mércével mérve is magas kamatmarzsot. A szektor forrásainak döntő hányada továbbra is a belföldi ügyfélbetétekből származik, de a külföldi források részaránya is növekedett.
8. 2005-ben a magyar biztosítási piac továbbra is kiegyensúlyozottan működött, azonban a korábbi évekre jellemző dinamikus piacbővülés jelentősen lelassult. A biztosítók így az újabb ügyfelek megszerzése, illetve átcsábítása érdekében egyre komplexebb termékeket vezettek be. Az új termékek közül számos kapcsolódik banki termékekhez, mint a hitelfedezeti biztosítások vagy a bankkártyákhoz kapcsolódó biztosítások.
9. A gépjármű-kereskedelem területén jelentős változást hozott 2005-ben a gépjármű-forgalmazásról szóló közösségi csoportmentességi rendelet területi védelmi kikötésének megszűnése. Eszerint már nem esnek a csoportmentességi rendelet hatálya alá – és ezáltal nem élveznek csoportos mentességet – azon szelektív forgalmazói megállapodások, melyek korlátozzák a személygépkocsik és könnyű haszonjárművek márkakereskedőit abban, hogy további értékesítési helyeket hozzanak létre a közös piac bármely, a szállító szelektív forgalmazási rendszeréhez tartozó területén. Az új szabályozás hatására – más tagállamok tapasztalataihoz hasonlóan – várhatóan elindul egyfajta koncentrációs folyamat, és az átalakulás eredményeként kevesebb számú, nagyobb volumenű értékesítési tevékenységet végző vállalkozás marad a piacon. A gépjárműeladások száma 2005 folyamán összességében jellemzően stagnált, bővült ugyanakkor az internetes használtautó-piac és a motorkerékpár piac, s új szereplőként jelentek meg a piacon a gyártótól független autókereskedők, valamint a kifejezetten nagy értékű luxus kategóriába tartozó autómárkák magyarországi képviselői.
10. A hulladékgazdálkodás területén immár több jogszabály is arra kötelezi a gyártókat és importőröket, hogy gondoskodjanak a termékeik (csomagolóanyagok, gépjárművek, elektromos és elektronikai berendezések) által érintett piacokon keletkező hulladékok begyűjtéséről, visszavételéről, és környezetbarát újrahasznosításáról vagy ártalmatlanításáról. 2005 folyamán több ún. koordináló szervezet is alakult, illetve kezdte meg vagy folytatta működését az előreláthatólag jelentős növekedési potenciállal és forgalommal rendelkező, formálódó hulladékgazdálkodási piacon. A csomagolóanyag hulladékok piacáról, az elektromos berendezés hulladékok piacáról, valamint a gumiabroncs-hulladékok piacáról egyaránt elmondható, hogy van egy-két olyan koordináló szervezet, mely az elsődleges termék gyártóinak és forgalmazóinak 50-80%-át tömöríti, és ezáltal domináns szereplője a piacnak, míg a kisebb szervezetek piaci részesedése 5-15% között mozog.
11. Az **üzleti döntéseken alapuló folyamatok** közül 2005-ben kiemelendők a mezőgazdaságban, illetve az erre épülő élelmiszeriparban az uniós csatlakozás hatására bekövetkezett változások. A vámok és más adminisztratív kereskedelmi korlátok eltörlése megkönnyítette az agrártermékek importját, mely a hazai és külföldi beszállítók közötti verseny erősödését vonta maga után. Bár a 2005. év mind az exportban, mind az importban – és azon belül lényegében valamennyi áruosztályban – növekedést hozott az élelmiszerek és élelmiszer jellegű termékek esetében, az agrárimport még mindig dinamikusabban bővült, mint

az export-teljesítmény. A piaci szereplők részéről az új kihívásokra adott válasz az élelmiszergazdaság koncentrációja lehet, elsősorban az élelmiszertermelést kedvezően befolyásoló vertikális integráció formájában, melynek első jelei a mezőgazdaság, illetve az élelmiszeripar egyes szegmenseiben – eltérő mértékben ugyan, de – már 2005 folyamán jelentkeztek.

12. A kiskereskedelem az üzlethálózatok szakmastruktúráján belül több éve tartó átalakulás figyelhető meg. A változás főként az élelmiszert árusító üzleteket, ezen belül is alapvetően az élelmiszer jellegű vegyes üzleteket (hipermarketeket, szupermarketeket, vegyes termékkörű kis alapterületű üzleteket) érinti. Az elmúlt éveket jellemző tendencia ugyanis ezen üzlettípusokban – elsősorban a vegyes termékkörű kis alapterületű üzletek esetében – az üzletszám fokozatos és erőteljes csökkenése. Az élelmiszer főtevékenységű üzletek állományának szűkülésével egyidejűleg jelentős szerkezeti átalakulással együtt járó bővülést mutatott a nem élelmiszer jellegű üzletek hálózata, ezen belül legdinamikusabban az iparcikk jellegű vegyes üzletek és áruházak hálózata gyarapodott. A területi koncentráció erősödése mellett az üzemeltetői koncentráció némi fokozódása is megfigyelhető volt. A koncentrációs folyamat egyúttal a társas vállalkozások fokozatos térnyerését mutatta.
13. A vezetékes távbeszélő szolgáltatási piacon tovább csökkent a vezetékes analóg távbeszélő vonalak száma, mely a mobil szolgáltatók által támasztott verseny mellett a kábeltelevízió szolgáltatók által kínált Internet Protokoll (IP) alapú hangszolgáltatás terjedésével magyarázható. A mobilszolgáltatások területén továbbra is élénk verseny tapasztalható a kiskereskedelmi piacokon a három hálózattulajdonos szolgáltató között, de ezidáig elmaradt a virtuális (saját kiépített hálózattal nem rendelkező) mobil szolgáltatók piacra lépése. A mobil piacon a penetráció elérte a 90%-ot, a számhordozhatóságnak továbbra sincs jelentős hatása az előfizetők szolgáltatók közötti mozgására. Mind a vezetékes szolgáltatók, mind a mobilszolgáltatók folytatták a korábbi években is jellemző agresszív reklámozási gyakorlatukat, mely a fogyasztók védelme érdekében több esetben maga után vonta a GVH fellépésének szükségességét. Az Internet szolgáltatások piacán jelentős mértékben és gyorsuló ütemben folytatódott a szélessávú – ADSL alapú és kábeles – hozzáférések számának növekedése. A vezetékes műsorelosztási (kábeltelevíziós) szolgáltatás piacán jelentős fejleményként értékelhető, hogy több szolgáltató megkezdte a digitális kábeltelevízió szolgáltatás bevezetését, továbbá, hogy a kábelmodemes Internet szolgáltatás mind több felhasználó számára válik elérhetővé, illetve egyre több szolgáltató kínál IP alapú hangszolgáltatást is hálózatain (triple play).

A versenyszabályozás jogi hátterének változásai

14. 2005-ben a versenyszabályozás jogi hátterében jelentős változást hozott a **versenytörvény módosítása** és az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvényt (Áe.) felváltó **közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény (Ket.) hatályba lépése**. A versenytörvény módosításának hátterében elsősorban a mindennapi jogalkalmazás során probléma nélkül alkalmazott gyakorlat törvényi szintű megjelenítésének igénye állt, de a versenytörvény és a háttérjogszabályát képező eljárási törvény összhangjának megteremtése, valamint a csatlakozás óta eltelt idő alatt a közösségi jogalkalmazásban szerzett tapasztalatok is indokoltá tették azt. A törvényt módosítás elemei közül kiemelendő a bejelentés intézményének átalakítása, a magánjogi jogérvényesítés lehetőségének megteremtése, az egyedi mentesítés kérelmezésének megszüntetése, a vállalkozáscsoport fogalmának, illetve a kötelezettségvállalás intézményének bevezetése, valamint a fúziós szabályok, a vizsgálati jogosítványok és az eljárási szabályok „korszerűsítése”. A versenytörvény módosítása – a mentesítési rendszer átalakítása kivételével – a Ket.-tel egyidejűleg, 2005. november 1-jén lépett hatályba. A versenytörvény és a Ket. viszonya a korábbi, Áe. szerinti rendszerhez képest változatlan maradt: a GVH eljárására a Ket.-et csak akkor kell alkalmazni, ha a GVH-ra irányadó különös eljárási szabályokat tartalmazó versenytörvény a Ket. rendelkezéseitől eltérő szabályokat nem állapít meg. A törvényt módosítással összefüggésben 2005 végén módosításra kerültek a GVH elnöke és a Versenytanács elnöke által együttesen kiadott antitröszt bírság, illetve a teljes körű és egyszerűsített fúziós eljárások megkülönböztetésének szempontjait tartalmazó közlemények is.
15. A **szélesebb jogi környezetet érintő, versenyszabályokkal összefüggő változások** körében a 2005. év két jogterületen is fontos fejleményeket hozott. A Büntető Törvénykönyv módosítása 2005. szeptember 1-jei hatállyal új büntetőjogi tényállást vezetett be, mely a közbeszerzési és koncessziós eljárásban kötött versenyt korlátozó megállapodás megkötését, illetve összehangolt magatartás tanúsítását tilalmazza. A versenyfelügyeleti eljáráshoz hasonlóan a büntetőeljárás során is lehetőségük van a jogsértésben résztvevőknek arra, hogy a jogsértés kivizsgálására jogosult hatóságokkal való együttműködés révén mentesüljenek a büntetőjogi szankciók alól. A versenyfelügyeleti eljárásban ezt a lehetőséget a GVH engedékenységi politikája biztosítja.

Az engedékenységi politika működését érinti a közbeszerzési törvény módosítása is, mely szerint nem zárható ki az ajánlati felhívásban azon ajánlattevő vagy a közbeszerzés értékének 10%-át meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozó közbeszerzési eljárásban való részvétele, aki a GVH engedékenységi közleményének megfelelően teljes bírságelengedésben részesült, és így vele szemben a versenyfelügyeleti eljárásban nem került sor bírság kiszabására.

Eljárások

16. A GVH 2005-ben 197 versenyfelügyeleti eljárást folytatott le, ebből négy ügy már a vizsgálói szakban lezárásra, három eljárás pedig egyesítésre került, így 191 zárult versenytanácsi határozattal. A versenytanácsi határozatok közül 77 a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 112 pedig antitröszt (vagyis a verseny korlátozásával, illetve a korlátozott versenyhez kötődő visszaéléssel kapcsolatos) ügy volt, illetve két esetben az ügy mind a fogyasztók tisztességtelen befolyásolásával, mind antitröszttel kapcsolatos volt. Az összes versenytanácsi döntéssel zárult eljárásból 72 indult kérelemre, 119 pedig hivatalból. A GVH versenyfelügyeleti beavatkozásainak száma a 2004. évhez hasonlóan alakult, 74 esetben került rá sor: 54 esetben a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 20 esetben antitröszt ügyben. A GVH Versenytanácsa ügyzáró határozatában 58 esetben, összesen 3 353,5 Mft értékben szabott ki bírságot, mely tartalmazza az összefonódás iránti kérelem benyújtásának elmulasztása miatt kivetett bírságot is.
17. 2005-ben 79 ügyzáró versenytanácsi határozat született a **fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását** érintő rendelkezések alapján, ebből 54 esetben került sor a GVH beavatkozására. 2004-hez képest a GVH több versenyfelügyeleti eljárást folytatott le, illetve több esetben avatkozott be ebben az ügytípusban, noha a beavatkozások aránya némileg csökkent. Az 54 beavatkozásból 50 esetben került megállapításra komolyabb jogsértés, melyek közül 42 esetben összesen 438,5 Mft bírságot szabott ki a Versenytanács. 2005-ben a távközlési szolgáltatásokra, a pénzügyi szolgáltatásokra, valamint – visszatérő jelleggel – az egészségre ható termékekre vonatkozó reklámok, tájékoztatások kapcsán elindult versenyfelügyeleti eljárások, mind az ügyek számát, mind a jogsértések súlyát tekintve, kiemelkedtek az ügytípuson belül. A versenyfelügyeleti eljárások tapasztalatai szerint egyre tudatosabbá válik a piaci szereplők fogyasztók elérését biztosító kommunikációs stratégiája, mely a piaci sajátosságokhoz is igazodva törekszik az újszerű reklámformákban rejlő tájékoztatási lehetőségek kihasználására – esetenként kevésbé fogyasztóbarát módon.
18. 2005-ben 25 ügydöntő határozat született **versenykorlátozó megállapodásokkal** kapcsolatban. 13 esetben került sor GVH beavatkozásra, ebből hét esetben a Versenytanács összesen 2 854,7 Mft bírságot szabott ki. 2005 során továbbra is kiemelt ügycsoportot képeztek a közbeszerzéseket érintő, az építési, kivitelezési piacon működő vállalkozások közötti összejárások. Két olyan versenyfelügyeleti eljárás zárult le, mely a potenciális versenyzők közötti, az ajánlattételt megelőző különféle jogellenes együttműködéseket tárta fel: az egyik a Fővárosi Önkormányzat 2001-2002-ben kiírt, Budapest különböző pontjait érintő út- és műtárgy-felújítási munkálatokra vonatkozó, a másik az Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság szintén 2001-2002-ben kiírt, hat főútvonal-szakasz építésére vonatkozó közbeszerzési pályázata kapcsán. Az építőipar mellett versenykorlátozó megállapodások felderítésére és szankcionálására került sor a vadhúsfelvásárlás és a tervező grafikus szolgáltatás piacán, három esetben pedig – az engedékenységi politika révén – a kartellezésben érintett vállalkozások hivatallal való együttműködése segítette a megállapodás feltárását. Versenyfelügyeleti eljárás keretében vizsgálta, s jogsértőnek találta a GVH a Budapest Sportaréna hasznosításával (bérbeadás, jegyértékesítés) kapcsolatos vertikális megállapodás-rendszert is.
19. 2005-ben az **erőfölénnyel való visszaélés** gyanúja miatt folytatott versenyfelügyeleti eljárásokban 25 ügydöntő versenytanácsi határozat született. 17 esetben az erőfölény megállapítását nyert, ezek közül hat esetben a visszaélő magatartás is beigazolódott, ezért a GVH beavatkozására volt szükség. A Versenytanács az öt marasztaló határozat közül három esetben szabott ki bírságot, összességében 39 Mft-ot, két esetben a bírságtól eltekintett. Az erőfölényes ügyek közel ötöde továbbra is a kábeltelevíziós társaságok ellen indult, a havi előfizetési díjak növelésének túlzott mértékét, valamint a programcsomagok összetételének az előfizetők számára hátrányos (egyoldalú) módon történő változtatását vizsgálva. Két erőfölényes ügy tapasztalatai is szabályozási hiányosságra világítottak rá, mely a GVH versenypártolási kezdeményezését tette szükségessé. A hangposta-szolgáltatás beállítása miatt két mobilszolgáltatóval szemben hozott elmarasztaló döntések kapcsán a GVH a központi hangposta-szolgáltatás igénybevételének tartalmi kritériumai egységes, szabályozói szintű meghatározása mellett érvelt, míg a vezetőkes energia-piacokon az ún. fogyasztói szolgálat körébe tartozó szolgáltatások kapcsán végrehajtott nagymértékű szolgáltatói díjemelések

vetették fel a Magyar Energia Hivatal szakmai áellenőrző tevékenysége kiterjesztésének szükségességét. Elmarasztaló döntés született a legnagyobb vezetékes távközlési szolgáltatóval szemben az összekapcsolási és színes számokra vonatkozó hálózati hozzáférési szerződések megkötése, illetve két mosonmagyaróvári, a köztemető üzemeltetését, valamint temetkezési szolgáltatást is végző vállalkozással szemben kizorító jellegű árképzési gyakorlatuk miatt.

20. 2005-ben 70 **összefonódással** kapcsolatos határozatot hozott a Versenytanács. 66 esetben az érintett vállalkozások által benyújtott kérelemre indult eljárás, négy esetben pedig olyan eljárás lezárásaként született határozat, melyet a GVH indított hivatalból, mert vélelmezte, hogy az érintett vállalkozások elmulasztottak engedélyt kérni. Tíz esetben az ügylet nem volt engedélyköteles, 58 esetben a GVH engedélyezte az összefonódást, míg egy esetben a GVH a kérelmezők kötelezettségvállalásai mellett engedélyezte csak a fúziót. A kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő elmulasztása miatt együttesen 21,3 MFt bírság kiszabására került sor. Az összefonódások közül kiemelendő a nyomtatott sajtó piacát érintő, a Ringier-csoport egyik tagja, a holland B.V. Tabora Népszabadság Rt. feletti irányításszerzésének engedélyezése tárgyában folytatott megismételt, s feltételszabással záruló eljárás. A Fővárosi Bíróság által elrendelt új eljárásban a GVH a tranzakció versenyjogi megítélése szempontjából lényeges lappiaci változásokat is értékelte, melyek következtében a Ringier-csoport olvasói piacon fennálló jelentős piaci erejével, s az ebből eredő káros horizontális hatás lehetőségével már nem kellett számolni, ugyanakkor a maguk területén piacvezető Ringier-napilapok (Blikk, Nemzeti Sport) azonos tulajdonoshoz kerüléséből adódó portfólió-bővülés rövid távon olyan káros versenyhatásokkal jár, melyek ellensúlyozásához a GVH szükségesnek ítélte kötelezettségek előírását.
21. A GVH 2005-ben lezárta a lakáscélú jelzálog-hitelezési piacon indított **ágazati vizsgálatát**, s a villamosenergia szektorban kezdeményezett vizsgálat előzetes megállapításait is nyilvánosságra hozta. A 2002. január és 2004. július közötti időszakra vonatkozó, jelzálog-fedezetű lakáshitelezéssel kapcsolatos hitelintézeti gyakorlattal foglalkozó vizsgálat lezárásaként közzétett jelentésében a GVH a piacot mind keresleti, mind pedig kínálati oldalról nagymértékben bővülőnek ítélte, melyen sem a piaci résztvevők bármelyikének gazdasági erőfölényes helyzete vagy ilyen helyzetének közeljövőben történő kialakulása, sem a piaci szereplők közös erőfölényes helyzete nem valószínűsíthető. Szükségesnek tartotta ugyanakkor az alapvetően nem a versenytörvénnyel kezelhető, de a verseny alakulására kiható fogyasztóvédelmi problémák rendezését, melyre javaslatokat is tett a szabályozási kompetenciával rendelkező hatóságoknak, illetve az érintett szakmai szervezeteknek. A villamosenergia ágazati vizsgálat előzetes megállapításai a modellváltás szükségességére hívják fel a figyelmet. A jelenleg működő modell ugyan alkalmas volt arra, hogy a verseny megjelenjen a szektorban, de egyben korlátozza is a valódi verseny kialakulását, s a villamosenergia belső piacára vonatkozó közös szabályokat tartalmazó uniós irányelv által megkövetelt magyar jogharmonizációs kötelezettség alkalmat teremt egy, elsősorban a fogyasztók versenyhez fűződő érdekeit szem előtt tartó, a kettős vertikum koncepcióját feladó új működési modell kialakítására.
22. A **bírósági felülvizsgálat tapasztalatai** alapján – ügýtípusonként vizsgálva – elmondható, hogy míg a fogyasztók megtévesztésének megállapításakor az érintett vállalkozások az esetek nagyobb hányadában tudomásul véve a GVH döntését, nem fordultak bírósághoz, a gazdasági erőfölénnyel való visszaélést, illetve a versenyt korlátozó megállapodást megállapító határozatokat gyakorlatilag teljes körben megtámadták a marasztalt vállalkozások a bíróságon. A bíróságok és a GVH között évek óta fennálló jogalkalmazási harmóniát mutatja, hogy a jelenleg hatályos versenytörvény alapján eddig megtámadott, s jogerősen elbírált 231 határozatból a Fővárosi Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság (illetve az Ítéletábla) mindössze 15 esetben változtatta meg a jogalap tekintetében a GVH határozatát, további 16 esetben pedig kisebb-nagyobb mértékben csökkentették a bíróságok a kiszabott bírságot.

Versenypártolás

23. A GVH 2005-ben több területen is **aktív versenypártolási tevékenységet** fejtett ki mind a jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése során, mind saját kezdeményezésére (pl. szignalizáció formájában). A hivatal az elmúlt években parlamenti beszámolóiban több olyan ajánlást is tett, melyekkel egyes – szabályozási okokból – kevésbé versenyző piacok bátrabb deregulációját szorgalmazta. Bár ezen ajánlások nyomán jogalkotási lépések nem minden esetben történtek, a GVH továbbra is kiemelt figyelemmel kíséri a szóban forgó területeket érintő országgyűlési vagy kormányzati (szabályozási) kezdeményezéseket, így köztük a szakmai szolgáltatásokkal és a gyógyszerpiaccal kapcsolatos fejleményeket. A szellemi szabadfoglalkozásuakat illetően a GVH 2005-ben átfogó szabályozási reform megindítását javasolta a szakmai szolgáltatások törvényességi felügye-

letét ellátó valamennyi ágazati minisztériumnak, segítséget nyújtva egyúttal az egyes szabályozási elemek lehetséges versenyhatásainak értékelésében is. A leginkább szabályozott szellemi szabadfoglalkozási ág, a közjegyzői tevékenység tekintetében párbeszéd kezdődött a szabályozóval, a kamarával és más érintettekkel a közvetlen piacra lépési korlátot képező előírások (mint a közjegyzők létszámának és működési területének meghatározása) indokoltságának és arányosságának felülvizsgálatára. A gyógyszer törvény módosítása kapcsán a GVH a szabályozói beavatkozás szerepének csökkentése és a piaci törvényszerűségek fokozottabb figyelembe vétele mellett érvelt a gyógyszerpiaci verseny élénkítése – elsősorban a patika alapítási korlátok feloldása, illetve a nem vényköteles piacokon az árverseny lehetővé tétele – érdekében. Egyedi ügyekben is élt szignalizációs kezdeményezéssel a hivatal, így levélben hívta fel több tárca, illetve közfeladatot ellátó más szerv figyelmét arra, hogy pályázati, pályázat-kiírási gyakorlatuk sértheti a versenysemlegesség követelményét, indokolatlanul beavatkozva a versenyfolyamatokba.

- 24. A jogszabály és egyéb tervezetek véleményezése** során a GVH 2005-ben több mint 100 előterjesztést véleményezett részletesen. A GVH több alkalommal is véleményezte a villamosenergia törvény és végrehajtási rendelete módosításait, észrevételezve egyrészt a közüzemi nagykereskedőre és a közüzemi szolgáltatókra – a megújuló energiaforrásból előállított villamosenergia tekintetében – telepített átvételi kötelezettséget, mely a hivatal megítélése szerint a jövőre nézve a versenysemlegesség követelményének sérelmével járhat, másrészt a Magyar Villamos Rendszerirányító Rt. tulajdonosi-jogi helyzetének megváltoztatását, melynek megvalósítása esetére a rendszerirányító – piaci szereplőktől való – függetlenségét biztosító hatékonyabb garancia-rendszer kiépítését szorgalmazta. A kereskedelmi törvény előkészítése során a GVH következetesen arra törekedett, hogy a kereskedelmi tevékenység gyakorlásának korábbi, alapvetően liberalizált szabályai fennmaradjanak, az állam szabályozói jelenléte a kereskedelemben inkább mérséklődjön, de legalább érdemben ne növekedjen, s az 1978-as belkereskedelmi törvényt felváltó új jogszabály ne tartalmazzon a kereskedelemben folyó versenyt gátoló, indokolatlan szabályozási akadályokat. Az elmúlt évhez hasonlóan a hivatal kiállt a vasúti szektor alapjogszabályát képező, s a piacnyitási célok megvalósításához elégtelennek bizonyult vasúti törvény újrafogalmazása mellett, melynek közigazgatási és szakmai egyeztetései során a szervezeti és intézményi kérdések, a pályahasználat, valamint az állam és a közszolgáltató vasút viszonyának, és a személyszállítási közszolgáltatás tartalmának rendezésére helyezte a hangsúlyt. 2005-ben fontos jogharmonizációs munka vette kezdetét a fogyasztóvédelem területén, mely a GVH versenyjogi fogyasztóvédelemben betöltött szerepét és feladatait is érinti, így a hivatal aktívan bekapcsolódott a kodifikációs előkészítő munkálatokba. Az infokommunikációs szektorban a GVH 2005-ben is intenzív versenypártolási tevékenységet folytatott a Nemzeti Hírközlési Hatósággal együttműködésben, az elektronikus hírközlési piacok ex ante szabályozása céljából lefolytatott, 2004-ben megkezdett első piacelemzési eljárásokban való részvétellel. A hivatal szakértői általánosabb, valamennyi piacelemzési eljárást egységesen érintő, illetve konkrétabb, az egyes piacokhoz kötődő észrevételekkel egyaránt hozzájárultak a piacelemzés, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozások azonosításának és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásának folyamatához. Eredményesen lépett fel a GVH a versenypolitikai szempontok érvényesítése érdekében két önkormányzati rendelet kapcsán: a fővárosi taxi szolgáltatás árrendszerének módosítására és a rögzített hatósági ár bevezetésére irányuló javaslat kapcsán az eltérő keresleti és kínálati jellemzőkkel bíró részpiacok szabályozási értelemben vett differenciálásának, illetve piackudarc esetén a rendelkezésre álló szabályozási és jogalkalmazási eszközök összességére építő piacsabályozási rendszer kidolgozásának szükségességére mutatott rá, míg a győnyösi önkormányzat hulladékgyűjtési rendelet-tervezete kapcsán a közszolgáltatás hatálya alá tartozó, illetve a piaci kerek között, vállalkozási alapon végezhető szolgáltatások körének egyértelmű szétválasztása érdekében javasolt módosításokat.

A versenykultúra fejlesztése

- 25.** A GVH 2005-ben is kiemelt jelentőséget tulajdonított a tudományos körökben és az oktatásban folyó, versenyjoggal és versenypolitikával kapcsolatos tevékenységnek, a versenykultúra terjesztésének. A hivatal több munkatársa rendszeresen oktat versenyjogot, illetve versenyszabályozással kapcsolatos tantárgyakat felsőfokú oktatási intézményekben, valamint tart előadást a szakmai érdeklődők számára. 2005-ben a GVH munkatársai több mint 70 előadást tartottak, 100-nál több alkalommal adtak interjút, és több mint 60 tanulmányt, cikket publikáltak jogi és gazdasági folyóiratokban és szaklapokban. 2005-ben 18 diák töltötte szakmai gyakorlatát a GVH-ban, illetve többen kérték a hivatal munkatársainak segítségét szakdolgozat, diplomamunka megírásához is. A korábbi évekhez képest jelentősen nőtt a hivatal honlapjának látogatottsága, s az ügyfélszolgálathoz fordulók száma is.

26. A GVH – hagyományaihoz híven, immár hatodik alkalommal – 2005-ben is megrendezte versenyjogi és versenypolitikai témájú, egyetemistáknak szóló tanulmányi versenyét, melynek során összesen 13 pályamunka elbírálására került sor. A meghirdetett 12 témakörből ötre érkeztek dolgozatok: a vasúti piacnyitással kapcsolatos téma mellett a versenyjogi fogyasztóvédelemmel foglalkozó volt a legnépszerűbb, de emellett a hulladékgazdálkodással, a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének vizsgálatával és a brit egészségügyi reformmal foglalkozó dolgozatok is születtek.
27. A versenytörvény 2005. évi módosításának köszönhetően immár a törvény is nevesíti a hivatalnak, illetve a GVH elnökének a versenykultúra fejlesztésével kapcsolatos feladatait, s egyben felelősségét, megteremtve egyúttal a hivatal fokozottabb ezirányú szerepvállalásának anyagi feltételeit is. A hivatal gazdasági verseny védelme érdekében végzett tevékenységének harmadik pillérét jelentő versenykultúra fejlesztése a versenytörvény alapján a GVH részéről elsősorban a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében a versenypolitikai ismeretek terjesztését, valamint a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlődéséhez való hozzájárulást öleli fel. Ennek első lépéseként 2005. július 15-ével egy szervezeti átalakítással a Főtitkárságon belül létrehozásra került a **Versenykultúra Központ** (VKK), mellyel a hivatalon belül intézményi keretet kapott a versenykultúra fejlesztése érdekében végzett tevékenység. A VKK kiadásában jelenik meg 2005 szeptemberétől a hivatal új ingyenes kiadványa, a Versenytükör című lap is. A negyedévente megjelenő Versenytükör szerzőinek többsége a GVH munkatársai közül kerül ki, ugyanakkor a lap a versenypolitika szélesebb megközelítésére törekszik, így a GVH és a bíróságok jogalkalmazási tevékenysége körébe tartozó kérdések mellett a verseny működését érintő, kapcsolódó területeket is bemutat, az adott téma szakértőinek felkérésével készült tanulmányok alapján. A kiadványt a hivatal ingyenesen juttatja el például vállalkozások, parlamenti képviselők, versenyjoggal foglalkozó ügyvédi irodák, a sajtó képviselői, szakmai szövetségek, önkormányzatok, közigazgatási szervek, oktatási intézmények és könyvtárak részére.

Intézményi és nemzetközi kapcsolatok

28. Az **intézményi kapcsolatok** terén a GVH 2005 során is rendszeres szakmai- és munkakapcsolatokat ápolt a szaktárcákkal és az ágazati felügyeleti hatóságokkal, illetve a piaci szereplők részvételével működő és más nem kormányzati szakmai szervezetekkel is. Folyamatos és intenzív volt az együttműködés a Nemzeti Hírközlési Hatósággal a piacelemzési eljárásokban, s a minisztériumi keretek között működő, a hírközlési szabályozás továbbfejlesztését célzó szakértői bizottságban. Az energia szektorban a fogyasztói szolgálat körében érzékelt problémák kapcsán a GVH és a Magyar Energia Hivatal közötti párbeszéd eredményeként – a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséggel és az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosával közösen – közlemény is kiadásra került, mely hozzájárult a kérdés szabályozási úton történő rendezéséhez. A reklámpiaci szereplők önszabályozó szervezeteivel ápolt munkakapcsolatok szorosabbá válását mutatja, hogy a GVH 2005-ben csatlakozott a Magyar Reklámszövetséghez.
29. A GVH **nemzetközi kapcsolatainak** alakulásában 2005-ben is meghatározó szerepet játszott az Európai Bizottság Versenyügyi Főigazgatóságából és a tagállamok versenyhatóságaiból álló Európai Verseny Hálózaton (European Competition Network – ECN) belüli együttműködés. Az ECN-kapcsolatok egyre inkább ügy-orientáltak lettek, az együttműködés egyre inkább konkrét kérdésekhez kapcsolódik, s a jogalkalmazáshoz kötődik. A GVH tevékenyen közreműködött a 2004-ben alakított ECN munkacsoportok munkájában is, sőt a rendszer működési tapasztalatainak elemzését végző munkacsoportban társelnöki tisztséget is betöltött. Az európai versenyhatóságok hálózata (European Competition Authorities – ECA) 2005-ben két területen tett lépéseket a társhatóságok munkájának összehangolására: egyik munkacsoportja a légi közlekedés versenyjogi kérdéseinek megtárgyalásával foglalkozott, míg a másik munkacsoport a fűziók terén folytatott ügyorientált együttműködés szabályait készítette el. A GVH jelentős eredményeket ért el a Nemzetközi Verseny Hálózattal (International Competition Network – ICN) történő együttműködésében is. Különösen aktív szerepet vállalt a Kartell Munkacsoportban, mely – egyebek mellett – az egyik társelnöki tisztséget betöltő GVH gondozásában 2005 folyamán kidolgozott egy, az ICN valamennyi taghatóságának kartellszabályozási rendszerét bemutató kérdőívet. Bekapcsolódott a Versenypolitikai Munkacsoport munkájába is, mely 2005-ben azt vizsgálta, hogyan lehetne nemzetközi együttműködés révén a technikai segítségnyújtás hatékonyságát növelni. 2005 végén az ICN egy olyan programot indított, mely a fejlődő országok versenyhatóságai számára kíván kísérleti jellegű konzultációs és twinning („partnerségi”) formában technikai segítséget nyújtani. A kétoldalú kapcsolatokban továbbra is domináns irányt képvisel a délkelet-európai országok versenyhatóságainak segítése, melynek részeként 2005 szeptemberében együttműködési megállapodás aláírására került sor a román és a magyar versenyhatóság között.

30. A GVH 2005-ben is aktívan részt vett az OECD Verseny Bizottsága és annak munkacsoportjai munkájában. Az éves tevékenységről szóló rendszeres tájékoztatás mellett számos szakmai kérdéshez készült magyar részanyag, mint például a magyar szempontból különösen aktuális, a beszerzési ár alatti értékesítés tapasztalatait elemző témakörben. A 2005. év kiemelkedő eseménye volt a Versenykultúra Központ keretén belül működő **OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (ROK)** megalakítása, mely február 16-án jött létre az OECD és a GVH közötti megállapodással, s a magyar kormány anyagi támogatásával. A ROK a két alapító intézmény – az OECD és a GVH – szakmai háttérére építve, oktatási és szakmai programok szervezésén keresztül nyújt segítséget elsősorban a közép-, kelet- és délkelet-európai országok számára. Létrehozásának elsődleges célja a versenykultúra fejlesztése, valamint a versenyhatóságok munkájának elősegítése, hozzájárulva a verseny javításához és ezzel a gazdasági növekedéshez. A ROK – többek között – a következő témakörökkel foglalkozik: versenyjogi ügyek elemzése; vizsgálati technikák; versenyjogi alapelvek a szabályozási reform során; bírák képzése; jogérvényesítési prioritások; a régió hatóságai közötti együttműködés keretei; versenypártolás és kommunikációs eszköztár; valamint a versenyhatóságok és az ágazati szabályozó szervek kapcsolata. E témákban a rendszeres találkozókra tréningprogramok, szemináriumok és tanfolyamok keretében kerül sor. A ROK 2005-ben kilenc szemináriumot, konferenciát rendezett (illetve vett részt a szervezésben), köztük két alkalommal a GVH munkatársai számára. A ROK közel egy éves működésének tapasztalatai komoly eredményeket hoztak, a térség versenyhatóságai pozitív visszajelzéseket adtak a központ működéséről.

A tapasztalatok nyomán megfogalmazott ajánlások

A villamosenergia szektor – az európai jogharmonizációs kötelezettség teljesítése miatt is – szükségessé váló újraszabályozása során olyan új működési modell kerüljön bevezetésre, mely nem csupán az EU által megkívánt minimumokat célozza meg, hanem érdemi verseny kialakulását is lehetővé teszi. Az új modell – többek között – a jelenleginél jobban biztosítsa a határkeresztező kapacitásokhoz való szabad hozzáférést, s teremtsen meg a rendszerszintű szolgáltatási piacot. A verseny érdekében a kormányzat törekedjen a regionális piac kialakításában rejlő lehetőségek kiaknázására.

31. A GVH villamosenergia ágazati vizsgálatának megállapításai alapján a szektor jelenleg működő modelljét nem célszerű fenntartani, mivel az mára egyértelműen a fogyasztók érdekeit szolgáló verseny kibontakozásának gátjává vált. A 2003/54/EK Irányelvől fakadó jogharmonizációs kötelezettség alkalmat teremt egy, elsősorban a fogyasztók versenyhez fűződő érdekeit szem előtt tartó, a kettős vertikum koncepcióját feladó új működési modell kialakítására. Szakítani kell azzal a hibás beidegzéssel, hogy Magyarország érdeke az éppen aktuális *status quo* EU által még elfogadható legkisebb változtatása. A munka során el kell kerülni a verseny és az ellátásbiztonság szempontjainak hamis szembeállítását, mivel az ellátásbiztonság versenyző környezetben is biztosítható.
32. A verseny potenciálisan egyik legfontosabb forrása a villamosenergia importja. Különböző okok miatt azonban az import a lehetségesnél csak jóval kisebb mértékben képes betölteni e szerepét, mivel az import villamosenergia beáramlását biztosító határkeresztező kapacitások, valamint a belső hálózati elemek, illetve az ehhez való hozzáférés jelenlegi keretei ezt nem teszik lehetővé. A kapacitás aukciók rendszere további finomítást igényel, és bár a verseny előtt álló fő akadály nem a kapacitások fizikai értelemben vett szűkössége (hanem az azokhoz való hozzáférés), a kapacitások fizikai bővítése is kívánatos csakúgy, mint annak biztosítása, hogy a fejlesztés ne egyik vagy másik piaci szereplő, hanem a verseny, és így a fogyasztók érdekeit szolgálja.
33. A fentiekén túlmenően figyelmet kell fordítani az Európában induló regionális piacok kialakítását célzó kezdeményezésekre, és célszerű azokat támogatni. Ennek során a fogyasztók (ideértve az ipari fogyasztókat is) és nem csupán az energiaszektor érdekeire kell tekintettel lenni. Az MVM Zrt.-vel kapcsolatos stratégiai kormányzati döntéseket a regionális piacon való magyar szerepvállalás és érdekek perspektívájából nézve kell meghozni, vagyis azt kell szem előtt tartani, hogy a regionalizálódás következtében az import reális alternatívát nyújtson a magyarországi fogyasztóknak, és így komoly verseny-nyomást legyen képes kifejteni a villamosenergia szektor hazai vállalataira. Mindez szorosan összekapcsolódik a határkeresztező kapacitásokkal kapcsolatos problémák megoldásához is, mivel azok használata a dolog természetéből fakadóan nem tekinthető tisztán magyar belügynek.

Alkossa meg az Országgyűlés a digitális műsorterjesztés magyarországi fejlődéséhez szükséges jogszabályokat, módosítsa a hírközlési és média piacokon tapasztalható konvergencia folyamatok versenyélénkítő hatásainak indokolatlanul gátat szabó médiatörvényi rendelkezéseket.

34. Az elektronikus hírközlési szolgáltatások és a média piacain elsősorban a technológiai fejlesztések eredményezte digitalizáció következtében konvergencia folyamatok indultak meg, melyek ezt támogató szabályozás segítségével a piaci verseny fokozódását eredményezhetik. A konvergencia a piaci verseny szintjén azt jelenti, hogy az újszerű technológiai megoldásoknak köszönhetően különféle ágazatok szereplői saját versenyképességük előmozdítása érdekében más ágazatokra jellemző szolgáltatásokat kezdenek nyújtani. E folyamatokat szemléltetik azok a konkrét piaci példák, hogy egyes műsorelosztó hálózatokat üzemeltető szolgáltatók beléptek az Internet-hozzáférési és a hangszolgáltatási piacokra, míg a telefonszolgáltatók a műsorterjesztés piacain jelentek meg. A digitális televíziózás esetében a konvergencia hozadéka mindenekelőtt a platformfüggetlen elosztásban nyilvánul meg, ezen túlmenően a digitalizáció minőségi (magas képfelbontású televíziózás, a földfelszín esetében időjárásnak kevésbé kitett, illetve mobil vétel, interaktivitás) és mennyiségi (frekvenciák felszabadulása) változást is eredményez.
35. Magyarországon jelenleg hiányos a tartalomra és az átvitelre vonatkozó jogterületek kapcsolódási területeinek szabályozása. A médiajog, a szerzői jog és a polgári jog szabályozza a tartalom előállítását, az elektronikus hírközlésről szóló törvény pedig a nem szerkesztett tartalmakhoz – beszédátvitelhez, adatátvitelhez – kapcsolódó szolgáltatásokat. A versenyjog a digitális televíziózással, mint a médiapiacokkal általában, vertikális integrációk keretében foglalkozik, ahol a tartalmi és átviteli piacok közötti integráció a szűk keresztmetszetek következtében növelheti az egyik piacon fennálló erőfölény másra való kiterjesztésének esélyét. A megalkotandó szabályozásnak biztosítania kell azt, hogy a digitális műsorterjesztés szabályozása technológiaszemleges, rugalmas, a versenyjogra épülő és a konvergencia folyamatokat kezelő szabályozás legyen.
36. A fenti elvekre épülő elektronikus hírközlési, illetve a médiajogi szabályozás között jelenleg jelentős különbségek tapasztalhatók. Előbbit közösségi jogalkotás, dereguláció, és piacnyitás, ezzel együtt fokozódó verseny jellemzi, utóbbira továbbra is alapvetően a nemzeti jogalkotás vonatkozik és számottevő piaci korlátozás érvényesül egyrészt a tulajdonlás, másrészt a vételkörzet tekintetében a médiapluralizmus, valamint a vélemények változatoságának biztosítása érdekében. A GVH álláspontja az, hogy ezek a piaci korlátozások – a tartalomszabályozásra irányulóak kivételével – a konvergencia fényében szükségtelenek, nem indokolhatóak a rendelkezésre álló erőforrások szükségességével, mivel más, a dinamikus hatékonyságot kevésbé korlátozó – versenyjogi és elektronikus hírközlés szabályozási – módszerrel is biztosíthatók.

A hitelintézetekre vonatkozó szabályozások körében alkossa meg, illetve módosítsa az Országgyűlés azokat a jogszabályokat, melyek biztosíthatják a hitelintézetekkel kötött fogyasztói szerződések esetén a fogyasztói tájékoztatásra, a szerződések hitelintézetek általi egyoldalú módosítására, valamint a fogyasztónak a szerződéstől való elállási jogának gyakorlására vonatkozóan a fogyasztók jelenleginél differenciáltabb, eredményesebb védelmét.

37. A GVH 2005-ben befejezett, a lakáscélú hitelezés piacát érintő ágazati vizsgálata számos olyan hitelintézeti gyakorlatot azonosított, melyek alapvetően a célzott fogyasztóvédelmi intézkedések hiányára vezethetők vissza, ugyanakkor a verseny hatások működésére is kedvezőtlenül hatnak. Ezen intézkedéseket elsősorban a – szektorra jellemző – információs aszimmetria magas foka, a hitelszerződésekben rejlő fogyasztói kockázatok laikusok általi átláthatatlansága, a különféle hitelintézetek által alkalmazott bonyolult, eltérő tartalmú szerződéses kondíciók (ideértve a díjtételeket is) összehasonlítási nehézségei teszik szükségessé. Emellett, a rendszerváltozást követően több területen is bekövetkezett fogyasztói tanulási folyamat ezeken a piacokon nehezebben halad előre, s a fogyasztói tudatosság és a fogyasztói kultúra – nemcsak a lakosság, de a mikro- és kisvállalkozói réteg esetében is – alacsonyabb szinten áll, mint más, könnyebben megismerhető termékek piaci esetében. Számos jel utal továbbá arra is, hogy a hitelintézetek a fogyasztói oldal hátrányos helyzetét tudatosan kihasználó szerződéses gyakorlatokat, illetve árazási politikákat alakítottak ki.
38. Szembe kell nézni azzal is, hogy a hazai jogi kultúrában a másutt gyakran alkalmazott jogi eszközök (pl. közérdekű kereset, csoportos perlés) kevésbé működnek, akár a felhatalmazott szervezetek passzivitása, akár a civil szféra gyengesége miatt. Ez a pénzügyi termékek sajátosságain túl is felerősíti a korlátozott fogyasztói racionalitásból fakadó hátrányokat, s végeredményben ahhoz vezet, hogy még többszereplős piaci struktúra mellett is a lehetségesnél alacsonyabb szinten marad a verseny

intenzitása. Ez jelenik meg az ágazat nemzetközi összehasonlításban is magas profitabilitásában, a fogyasztói oldalon pedig a fogyasztók kiszolgáltatottságának, illetve ezzel párhuzamosan a panaszok számosságának növekedésében. Hosszabb távon ez a folyamat a versenyképességre és a fogyasztói jólétre egyaránt negatív hatást gyakorol.

39. Mindezen lehetséges következmények elkerülése, illetve megakadályozása érdekében célzott, s a jelenleginél hatásosabb fogyasztóvédelmi szabályozási és intézményi feltételek megteremtésére van szükség. Ezen intézkedéseknek érintenie kell különösen:

- A fogyasztói tájékoztatásra (szerződési feltételek, kockázatok, díjak közlése) vonatkozó szabályok differenciált szigorítását, átláthatóságának növelését.
- A szerződéses kapcsolatokban a fogyasztókat védő garanciális elemek minimum szintjének növelését.
- Az általános szerződési feltételek fogyasztóvédelmi hatásági ellenőrzésének szigorítását.
- Bizonyos esetekben (különösen határozott idejű szerződéseknél) a szerződési feltételek egyoldalú módosítási lehetőségének korlátozását.

Budapest, 2006. június 6.

Dr. Nagy Zoltán
elnök

RÉSZLETES BESZÁMOLÓ

I. ÁLTALÁNOS TAPASZTALATOK

1.1. A piaci viszonyok változása

40. Piaci viszonyokon, illetve versenyfeltételeken versenypolitikai értelemben alapvetően a piacszerkezetet és a piacra lépés, illetve a piac elhagyásának feltételeit értjük, mivel legfőképpen e tényezők határozzák meg a verseny intenzitását és egyéb jellemzőit. A GVH munkája során szűkszerűen figyelmet fordít azon folyamatokra – legyenek azok akár állami beavatkozás, akár üzleti döntések következményei –, melyek hatnak az említett tényezőkre. Az alábbi elemzés kizárólag a GVH saját – elsődlegesen a versenytörvény alkalmazása során szerzett – tapasztalatain alapul, így nem feltétlenül nyújt teljes vagy tudományos igényű képet és a piaci viszonyok alakulásának leírása nem azonos a gazdaság egésze fejlődésének vagy versenyképessége alakulásának bemutatásával sem.

41. 2005-ben több területen is érezhetően nőtt a verseny intenzitása, ami a fogyasztók számára mind a termékek és szolgáltatások választékának bővülésében, mind a vállalkozások fokozottabb és gyakran kevéssé fogyasztóbarát piac- és ügyfélszerzési magatartásában nyilvánult. Az európai uniós csatlakozás – mely jelentősen megkönnyítette a külföldi vállalkozások magyar, illetve a magyar vállalatok külföldi piacra lépési lehetőségeit – immár több piacon, így elsősorban az élelmiszeriparban, de a közúti áru fuvarozás területén is éreztette hatását. A megváltozott piaci környezet a vállalkozások alkalmazkodását és versenyképességének növelését igényli, melyre válaszként több szektorban is megindult a vállalkozások, illetve az egyes tevékenységek koncentrálódása.

1.1.1. Az állam beavatkozásának hatásai

42. A magyarországi **villamosenergia szektorban** 2005-ben a lakossági fogyasztókon kívül valamennyi fogyasztó számára fennállt az a lehetőség, hogy saját elhatározásuk alapján kilépjenek a közüzemből és a szabadpiacról elégtételt ki villamosenergia szükségletüket. A nem lakossági fogyasztók a teljes fogyasztás 67%-ából részesedhettek volna a szabadpiacon, ennek ellenére ténylegesen csak az éves villamosenergia igény mintegy 33%-a cserélt ily módon gazdát. A piac szerkezetében 2005-ben lényeges változás állt be azzal, hogy a villamosenergiáról szóló tör-

vény² módosításával a korábban független, állami tulajdonban lévő rendszerirányító MAVIR Rt. a többségi állami tulajdonú, villamosenergia termelői és közüzemi nagykereskedői szerepkört betöltő MVM Rt.-be integrálódott vissza. Ennek következtében a korábbi tulajdonosi szétválasztás helyébe a kevesebb garanciát jelentő jogi szétválasztás lépett. Ezt az átalakítást – mivel a verseny fejlődése szempontjából a korábbinál hátrányosabb megoldásnak tekinthető – a GVH nem támogatta. Versenyfelügyeleti szempontból a közüzemi piac 2005. évi negatív fejleményeként tarthatjuk számon, hogy megnövekedett a szolgáltatók működési területén lévő háztartási fogyasztók részére nyújtott, a villamosenergia szolgáltatási és elosztási tevékenységhez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások egyes feltételeinek romlása miatt érkező panaszok száma, mely több szolgáltatóval szemben is szükségessé tette a hivatal fellépését.

43. A magyarországi **földgázpiacon** – a villamosenergia-piachoz hasonlóan – a lakossági fogyasztók kivételével valamennyi gázfogyasztó választása szerint a közüzemi ellátásból vagy a szabadpiacról is beszerezheti földgáz igényét. Ezzel szemben 2005-ben a teljes éves gázfogyasztásból mindössze 8%-kal részesedő nagyfogyasztók éltek a lehetőséggel és léptek ki a közüzemi ellátásból. Az energia szektorban 2005 folyamán végbement az első olyan magyar vállalkozást érintő összefonódás, melynek versenyhatósági vizsgálatát a GVH helyett az Európai Bizottság végezte el. A fúzió engedélyezésével a német E.ON Ruhrgas AG irányítást szerzett a MOL Rt. földgáz nagykereskedelmet, szállítást, illetve tárolást végző üzletága (a MOL Földgázellátó Rt. és a MOL Földgáztároló Rt.) felett. A Bizottság – a GVH álláspontjával is egyezően – a jóváhagyást a káros versenyhatásokat ellensúlyozó feltételekhez kötötte. A piacon a MOL Gáz Üzletága feletti tulajdonosváltás mellett, szintén az E.ON-csoporthoz kapcsolódó, kisebb összefonódások is érintették a gázszolgáltatókat.³ A 2005. év folyamán a földgázellátás kiegészítő tevékenységeihez kapcsolódóan is megszorodtak a panaszolt magatartások, mely szükségessé tette a (villamos és gáz-) közműszolgáltatókkal kapcsolatban tapasztalt, azonos típusjegyeket viselő problémák intézményes, a fogyasztók számára is megnyugtató kezelését. Az érintett hatóságok közös fellépésének eredményeként még 2005-ben megindult a kérdés szabályozási úton történő rendezése.

² 2003. évi CX. törvény

³ Vj-172/2004, Vj-173/2004, Vj-179/2004

44. A **vasúti közlekedésben** a 2005. év az előző évi piacnyitás nyomán a piaci szereplők számának bővülését hozta a vasúti áruszállításban, azonban – részben a liberalizáció nem megfelelő jogszabályi előkészítésének, részben a már korábban piacon lévő vállalatok magatartásának köszönhetően – a piacon érdemi verseny nem tudott kibontakozni. Az új vasútállalatok működési nehézségei rávilágítottak azokra a szabályozási hiányosságokra, illetve következtetésekre, melyek elkerülhetetlenné tették a piac újraszabályozását, egy új vasúti törvény kidolgozását.
45. A piacnyitás tehát 2005-re nem eredményezett változást a vasúti áru fuvarozási piaci erőviszonyokban: a MÁV Zrt. és a GYSEV Zrt. uralja még mindig a piac közel egészét, a 2004 végén alakult, a MÁV Zrt. érdekeltségébe tartozó Central-European Railway Zrt. (CER) – mely 2005 áprilisában kezdte meg működését – rövid idő alatt közel 1%-os piaci részesedést szerzett, míg a többi, már 2004-ben indult vasúttársaság piaci részesedése továbbra is mindössze néhány ezrelékre tehető a vasúti áruszállítás piacán. Ez utóbbiak működésében több változás is történt 2005 folyamán: a főként vontatással foglalkozó Floyd Kft. az év második felében részvénytársasággá alakult, az MMV Magyar Magánvasút Rt.-nél 2005 közepén tulajdonos- és vezetőváltás történt, illetve a MÁV-Hajdú Vasútépítő Kft. – mely a MÁV-hoz való korábbi kötődését már csak nevében őrzi – nemcsak vasútépítési célra, elsősorban saját részre, hanem megrendelésre is kezdett fuvarozni.
46. 2005-ben lényegében valamennyi magánvasút számára elsősorban az államvasúti kezelésben lévő vasúti infrastruktúrához való hozzáférés jelentett problémát. Az országos közforgalmú vasúthálózat használatához szükséges, a Vasúti Pályakapacitás-elosztó Kft. (VPE) menetvonal engedélye birtokában az illetékes pályavasúttal kötendő pályahasználati szerződés pénzügyi feltételeit illetően alakult ki jogvita a MÁV és a magánvasutak között. Még több konfliktushelyzetet eredményezett a MÁV tulajdonában, illetve kezelésében álló iparvágányokhoz és más nem közforgalmú pályaelemekhez való magánvasúti hozzáférés kérdése, melynek tartós rendezése – a tapasztalatok szerint – csak szabályozási úton történhet. A VPE tisztán kapacitás-elosztói minősége, illetve a Pályahasználati Testület felállításának elmaradása és szűk jogszabályi mozgásteret következtében a hozzáférési ügyekben a magánvasutak vasúthatósági jogorvoslatra nem számíthattak, így panaszaikra a GVH-tól vártak megoldást. Az ügyben versenyfelületes eljárás indult, melynek lezárása 2006 folyamán várható. Előrelépést jelenthet a piacnyitás folyamatában, hogy kormányzati döntés alapján 2005 végén megkezdődött a MÁV áru fuvarozási tevékenységének külön gazdasági társaságba szervezése, melynek eredményeként a MÁV Áru fuvarozási Üzletága 2006. január 1-től MÁV Cargo Zrt. néven önálló jogi személyként folytatja tevékenységét.
47. A **légi közlekedés** területén 2005-re a fapados légitársaságok piacán lezárult az első teljes üzleti év, melyet kiélezett verseny jellemezett. A piaci szereplők reklámkampányaik keretében intenzív árversenyt folytattak, egymást követték az „ingyenjegy” akciók, míg az ezekből származó veszteségeiket többnyire egyéb díjtételekkel igyekeztek ellensúlyozni, esetenként nem fogyasztóbarát módon.⁴ A kínálati oldalt az év első felében erőteljes kapacitásnövekedés jellemezte, mely az év végére konszolidálódni látszott.
48. 2005 végén sor került a ferihegyi nemzetközi repülőteret üzemeltető Budapest Airport Zrt. privatizálására. Az állami tulajdonban lévő Budapest Airport Zrt.-nél az eladást megelőzően a **repülőter-üzemeltetési szolgáltatástól** elkülönítésre került a földi kiszolgálás, melynek működtetését önálló jogi személyként, de a Budapest Airport Zrt. közel 100%-os tulajdonában álló új leányvállalat, a Budapest Airport Handling Kft. vette át. A privatizációs eljárás eredményeként a brit BAA (International Holdings) Ltd. szerezte meg a Budapest Airport Zrt. 75%-1 szavazatot megtestesítő részvénycsomagját, az ÁPV Zrt. kisebbségi tulajdonos maradt. A tranzakciótól függetlenül a repülőter területe és az azon található felépítmények továbbra is a magyar állam kizárólagos tulajdonában maradnak. A Budapest Airport Zrt. az államot (mint tulajdonost) képviselő Kincstári Vagyonigazgatósággal kötött vagyonkezelési szerződés alapján látja el a ferihegyi repülőter működtetését, melynek lejárata a felek – a privatizációval egyidejűleg – határozatlan időtartamról 75 évre módosították.
49. A **hitelintézeti piacokon** az Európai Unióhoz történt csatlakozással jelentősen egyszerűsödött a magyar piacon történő fiókalapítás, illetőleg a határon átnyúló tevékenység végzése. A tényleges szolgáltatási tevékenység hatása 2004-ben még nem volt érzékelhető, azonban 2005-re már mintegy 100 más tagállambeli hitelintézet regisztráltatta magát határon átnyúló szolgáltatás végzésére, s három ténylegesen is megkezdte bankfiókja működtetését az év második felében. A bankok magyarországi terjeszkedésének egyik elterjedt formájává vált a leányintézmények alapítása. 2005 végén a piacon összesen 13 bankcsoport működött. A bankcsoportok tagjai – a bankok, a befektetési vállalkozások, a pénzügyi vállalkozások, az alapkezelők, a

⁴ Vj-72/2005

járujúkos vállalkozások, a biztosítók és a pénztárak – szoros együttműködésben dolgoznak.

50. A bankszektorban továbbra is erős a koncentráció, hét nagybank és csoportjuk közel 80%-kal részesül a szektor mérlegfőösszegéből. 2005 folyamán a bankszektor eredményessége tovább javult, az eszköz- és tőkejövödelmezőség tovább emelkedett. A bankoknak sikerült megőrizniük a nemzetközi mércével mérve is magas kamatmarzsot, mely a jegybanki alapkamat csökkenésével is összefügg. A bankok a mérsékelt növekvő lakossági hitelkeresletet az alacsony kamatozású devizahitel termékek fejlesztésével, valamint ár- és nem árjellegű könnyítésekkel ellensúlyozták. Az ebből adódó növekvő hitelezési kockázatot a hiteltermékekhez kapcsolt hitelfedezeti biztosítási termékek révén kívánták csökkenteni. A termékcapcsolással a kockázat megoszlik a hitelintézet és a biztosító között és egyidejűleg keresletnövelő eszközként működik a biztosító társaságok számára is. A hitelezés fejlesztése növekvő jövödelmet eredményezett a bankszektor számára. A szektor forrásainak döntő hányada továbbra is a belöldi ügyfélbetétekből származik, de a külföldi források részaránya is növekedett.
51. A szövetkezeti hitelintézeti szektor csak kis mértékben növekedett, főként a hitelezési tevékenység csökkenő ütemű bővülésének, majd csökkenésének köszönhetően.
52. A befektetési alapok nettó eszközértéke jelentős növekedést mutatott 2005 folyamán, mely az új befektetési alapok megjelenése mellett elsősorban annak köszönhető, hogy az elmúlt években a nyugdíjpénztárak egyre nagyobb arányban bízták vagyonuk kezelését alapkezelőkre.
53. 2005-ben a magyar **biztosítási piac** továbbra is kiegyensúlyozottan működött, azonban a korábbi évekre jellemző dinamikus piacbővülés az utóbbi időben jelentősen lelassult. A biztosítók így az újabb ügyfelek megszerzése, illetve átcsábítása érdekében egyre komplexebb termékeket vezettek be. Az új termékek közül számos kapcsolódik banki termékekhez, mint a hitelfedezeti biztosítások vagy a bankkártyákhoz kapcsolódó biztosítások – vagyis míg a bankok közül egyre többen hoznak létre biztosítót, addig a biztosítók termékeikkel egyre gyakrabban „merészkednek” banki területekre.
54. A **pénztárak** közül 2005-ben is kiemelkedő növekedést mutattak az egészségpénztárak, ahol a – kedvezőbb adó- és járulékkerhelési szabályok hatására is növekvő – munkáltatói támogatásnak köszönhetően a taglétszám dinamikusan nőtt.
55. A **gépjármű-kereskedelem** területén jelentős változást hozott 2005-ben a gépjármű-forgalmazásról szóló közösségi csoportmentességi rendelet⁵ területi védelmi kikötésének megszűnése. Eszerint már nem esnek a csoportmentességi rendelet hatálya alá – és ezáltal nem élveznek csoportos mentességet – azon szelektív forgalmazói megállapodások, melyek korlátozzák a személygépkocsik és könnyű haszonjárművek márkakereskedőit abban, hogy további értékesítési helyeket hozzanak létre a közös piac bármely, a szállító szelektív forgalmazási rendszeréhez tartozó területén. A rendelet egészéhez képest késleltetve hatályba lépő új rendelkezés célja, hogy a gépjármű-kereskedelem liberalizációjának kiteljesítésével erősödjön a forgalmazók közötti árverseny és a márkán belüli verseny, valamint a márkakereskedők függetlenebbé váljanak szállítóiktól. A piacon a kínálati oldal telített, közel 650 kereskedő vállalkozás 993 személyautó-értékesítési pontot tart fenn a magyar piacon. Az új szabályozás hatására – más tagállamok tapasztalataihoz hasonlóan – várhatóan elindul egyfajta koncentrációs folyamat és az átalakulás eredményeként kevesebb számú, nagyobb volumenű értékesítési tevékenységet végző vállalkozás marad a piacon. 2005-ben új piaci szereplőként megjelentek a kifejezetten nagy értékű luxus kategóriába tartozó autómárkák magyarországi képviselői. Megjelentek továbbá a gyártótól független autókereskedők, melyek főként műszaki hibás és túltárolt autókat forgalmaznak, de piaci részesedésük egyelőre elenyészőnek (1-1,5%) mondható. A gépjárműeladások száma 2005 folyamán összességében jellemzően stagnált, bővült ugyanakkor az internetes használtautó-piac és a motorkerékpár piac.
56. A **gépjármű-javítás piacán** a független autójavítók mellett megjelentek és gyorsan terjednek a különböző gyors szerviz-hálózatok (Bosch Car Service) is, ezzel párhuzamosan a különböző autógyári beszállítók magyarországi jelenlétének köszönhetően élenkült a **gépjármű-alkatrész forgalmazás piaca** is.
57. A **hulladékgazdálkodás** területén immár több jogszabály⁶ is arra kötelezi a gyártókat és importőröket, hogy gondoskodjanak a termékeik (csomagolóanyagok, gépjárművek, elektromos és elektronikai berendezések) által érintett pia-

⁵ 1400/2002/EK rendelet

⁶ 94/2002. (V. 5.) Korm. rendelet a csomagolásról és a csomagolási hulladék kezelésének részletes szabályairól; 267/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet a hulladékká vált gépjárművekről; 264/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet az elektromos és elektronikai berendezések hulladékainak visszavételéről

cokon keletkező hulladékok begyűjtéséről, visszavételéről, és környezetbarát újrahasznosításáról vagy ártalmatlanításáról. A jogszabályok lehetővé teszik a kötelezett cégek számára, hogy kötelezettségeiknek egy általuk megbízott vállalkozás révén tegyenek eleget. A gyártók és a forgalmazók a hulladékhasznosítási feladatok teljesítésére koordináló szervezetet is létrehozhatnak, ugyanakkor egyes jogszabály-értelmezések révén hulladékhasznosító, -begyűjtő vállalkozások részvételével is alakultak nyilvántartásba vett koordináló szervezetek. 2005 folyamán több ilyen szervezet is létesült, illetve kezdte meg vagy folytatta működését az előreláthatólag jelentős növekedési potenciállal és forgalommal rendelkező, formálódó hulladékgazdálkodási piacon. A csomagolóanyag hulladékok piacán, az elektromos berendezés hulladékok piacán, valamint a gumiabroncs-hulladékok piacán egyaránt jellemzően három-öt koordináló szervezet működik. Mindegyik piacról elmondható, hogy van egy-két olyan koordináló szervezet, mely az elsődleges termék gyártóinak és forgalmazóinak 50-80%-át tömöríti, és ezáltal domináns szereplője a piacnak. A kisebb koordináló szervezetek piaci részesedése 5-15% között mozog, a nagyok esetében egyfajta hálózati hatás érvényesül: minél nagyobb a szervezet és minél több (jelentős) tagja van, annál inkább vonzza a még nem csatlakozott vállalkozásokat. Mindez szükségessé teszi, hogy a hivatal szoros figyelemmel kísérje a piaci folyamatok alakulását.

1.1.2. Az üzleti döntéseken alapuló folyamatok

58. Az uniós csatlakozás jelentős változásokat hozott a **mezőgazdaságban**, illetve az erre épülő **élelmiszeriparban**. A vámok és más adminisztratív kereskedelmi korlátok eltörlése megkönnyítette az agrártermékek importját, mely a hazai és külföldi beszállítók közötti verseny erősödését vonta maga után. 2004-hez képest az élelmiszerek és élelmiszer jellegű termékek esetében mind az exportban, mind az importban – és azon belül lényegében valamennyi árucsoportban – növekedést hozott a 2005. év, azonban az agrárimport még mindig dinamikusabban bővült, mint az export-teljesítmény, melynek következtében a magyar vállalkozásokra nehezedő versenynyomás tovább fokozódott. A piaci szereplők részéről az új kihívásokra adott válasz az élelmiszergazdaság koncentrációja lehet, elsősorban az élelmiszertermelést kedvezően befolyásoló vertikális integráció formájában, melynek első jelei a mezőgazdaság, illetve az élelmiszeripar egyes szegmenseiben – eltérő mértékben ugyan, de – már 2005 folyamán jelentkeztek.
59. A **tejtermelő és tejfeldolgozó ágazatot** 2005-ben is a nagy beruházásigény, a beruházások megtérülésének viszonylagosan hosszú ideje, a piaci szereplők magas száma, a tejfeldolgozó kapacitások számottevő kihasználatlansága, a tejtermékpiacon meglévő erőteljes verseny, a felgyorsuló koncentráció, valamint a termelők nehéz anyagi helyzete jellemezte. A csatlakozással járó változások a versenyben maradás érdekében egyrészt gyors alkalmazkodást, másrészt a meglévő kapacitások maximális kihasználását és költségcsökkentő lépéseket tettek (tesznek) szükségessé a termelők és a feldolgozók részéről egyaránt. 2005 folyamán – éppen ezekre az okokra visszavezethetően – első alkalommal volt példa arra, hogy tejtermeléssel foglalkozó kisvállalkozások szövetsége feldolgozó üzemet vásárolt fel.⁷ A tejpiacon a korábbi évekhez képest növekedett a magas hozzáadott értéket nem tartalmazó, gyártónként lényegesen eltérő beltartalmi tulajdonságokkal nem rendelkező tejtermékek (pl. friss tej, UHT tej, félkemény sajt, natúr joghurt) importja, mely jelentős árverseny kialakulását eredményezte. Ezzel szemben a magasabb feldolgozottsággal bíró termékek (pl. gyümölcsjoghurtok, desszert termékek, speciális sajtok) közötti fogyasztói választás során az áruk újdonság-ereje, a márkanév erőssége és az alkalmazott marketing eszközök továbbra is legalább olyan meghatározóak, mint a termék ára. A tejfeldolgozás piacán 2005-ben – a Sole Rt. és az Új-MiZo Rt. összefonódása révén⁸ – a Sole-MiZo Rt. közel 30%-os piaci részesedésével a legjelentősebb piaci súlyú vállalkozássá vált, megelőzve az évek óta piacvezető Friesland Hungaria Rt.-t.
60. A **baromfipiacot** is a termelők és feldolgozók nehéz anyagi helyzete, a feldolgozók kapacitás-kihasználatlansága, valamint a csökkenő bel- és külföldi kereslet jellemezte. A Bábolna Baromfitenyésztő Farm Kft. és a Pannon Baromfifeldolgozó Kft. összefonódása⁹ már az ágazatban megkezdődött koncentrációs folyamatokról árulkodik, melynek révén a baromfivertikum egy-egy szakaszát, de nem egymást követő fázisait – a broyler naposcsibe keltetést és a vágóbaromfi feldolgozást – képviselő vállalkozások integrálták tevékenységüket.
61. A **malomiparban** jelentősek a készletfeleslegek, valamint az őrlőkapacitások kihasználatlansága, melyeket az intervenciók gabonakészlet növekvő mennyisége, az alacsony belföldi fogyasztás és az állatállomány csökkenése is erő-

⁷ Vj-172/2005

⁸ Vj-143/2005

⁹ Vj-140/2005

sen befolyásol. Az árakat az intervenció szintje határozza meg, mely – a támogatásokra is tekintettel – kedvez a termelőknek a túlkínálatos piacon. A malomipari őrlemények és takarmánykészítmények piacain 2004-ben megindult koncentráció tovább folytatódott, azonban az ágazat továbbra is sokszereplős maradt.

62. Az élelmiszeripar legdinamikusabban fejlődő ágazata az **állateledel ipar**. A kutya- és macskaeledel gyártásának és forgalmazásának piaca az egész kelet-európai régióban számottevő mértékben fejlődött az elmúlt években, mely alapvetően a térségben élő emberek életmódváltozására vezethető vissza. Az elmúlt öt évben hazánkban az állateledel-termékek kivitele a négyszeresére emelkedett, miközben az import növekedési üteme 80%-os volt. Ezzel az eredménnyel Magyarország az Európai Unió négy-öt legnagyobb állateledel exportőre közé tartozik, mely nagyrészt annak köszönhető, hogy Kelet-Közép-Európában egyedülálló módon a világ két piacvezető cége, a Masterfoods és a Nestlé Purina is regionális gyártóbázist épített ki az országban, melyekhez piacra lépésével 2005-ben egy újabb jelentős pénzügyi háttérrel rendelkező, nemzetközi viszonylatban is aktív multinacionális vállalkozás (Provim) is csatlakozott.
63. A **kiskereskedelemben** az üzlethálózatok szakmasztruktúráján belül több éve tartó átalakulás figyelhető meg. A változás főként az élelmiszert árusító üzleteket, ezen belül is alapvetően az élelmiszer jellegű vegyes üzleteket (hipermarketeket, szupermarketeket, vegyes termékkörű kis alapterületű üzleteket) érinti. Az elmúlt éveket jellemző tendencia ugyanis ezen üzlettípusokban – elsősorban a vegyes termékkörű kis alapterületű üzletek esetében – az üzletszám fokozatos és erőteljes csökkenése.
64. Az élelmiszer főtevékenységű üzletek állományának szűkülésével egyidejűleg jelentős szerkezeti átalakulással együtt járó bővülést mutatott a nem élelmiszer jellegű üzletek hálózata. Ezen belül legdinamikusabban az iparcikk jellegű vegyes üzletek és áruházak hálózata gyarapodott. Jelentősen bővült a könyv-, újság-, papíraru-, a gépjármű-, a használati-cikk-szaküzletek, valamint az egyéb iparcikk-üzletek közül a telekommunikációs cikkek, a számítógép-, irodagép-, szoftver-, az állateledel-, az óra- és ékszer-, valamint a sportszerszaküzletek száma. A legnagyobb visszaesést ugyanakkor az elektromos háztartási cikkek szaküzleteinél regisztrálták, de csökkent a ruházati- és a textilszaküzletek, valamint az egyéb iparcikk-üzletek közül a mezőgazdasági, méhészeti, a fotó-, optikai, a háztartási tüzelőanyag- és a vegyiáruk üzleteinek száma is.
65. A területi koncentráció erősödése mellett az üzemeltetői koncentráció némi fokozódása is megfigyelhető volt. A koncentrációs folyamat a társas vállalkozások fokozatos térnyerését mutatta. A társas vállalkozásoknál az átlagosnál magasabb, az egyéni vállalkozásoknál az átlagosnál alacsonyabb egy üzemeltetőre jutó üzletszám alakult ki a harmadik negyedév végére. Összességében 2005-ben legnagyobb számban az egyéni vállalkozók által működtetett élelmiszer- és élelmiszer jellegű üzletek állománya esett vissza. Az egyéni vállalkozók által működtetett üzletek aránya ugyanakkor minden tevékenységcsoportban csökkent, helyüket fokozatosan veszik át a társas vállalkozások által üzemeltetett üzletek. Az üzemeltetői koncentrációra utal az is, hogy tendenciáját tekintve a kettőnél több üzletet működtetők számának emelkedése mellett folyamatosan csökkent az egy üzletet üzemeltető vállalkozások száma.
66. Az **infokommunikációs szektorban** 2005 folyamán felerősödtek a konvergenciára utaló folyamatok, melyek a távközlés, az informatika és a média ágazatok között, a tartalom, a hálózatok és a végberendezések értékteremtő folyamatai mentén, illetve a technológia, a piac és a szabályozás szintjén, ha eltérő intenzitással is, de egyaránt megfigyelhetőek voltak.
67. A **vezetékes távbeszélő szolgáltatási piacon** tovább csökkent a vezetékes analóg távbeszélő vonalak száma. A vezetékes távbeszélő-szolgáltatók ügyfeleinek elvesztése a mobil szolgáltatók által támasztott verseny mellett a kábeltelevíziós szolgáltatók által kínált Internet Protokoll (IP) alapú hangszolgáltatás terjedésével magyarázható. A továbbra is stratégiai fontosságú ügyfélmegtartás egyik eszköze, hogy a vezetékes szolgáltatók IP alapú szolgáltatásokkal jelennek meg a lakossági ügyfelek számára is. Ugyancsak 2005-ben vált jellemzővé, hogy a vezetékes szolgáltatók kínálatában számos olyan távbeszélő díjsomag jelent meg, melyek előfizetési díjáért az előfizetők igénybe vehetnek forgalmi szolgáltatásokat is meghatározott időtartamban. A díjsomagok másik jellemző típusában a vezetékes szolgáltató akkor biztosít kedvezményes díjakat az előfizetőknek, ha azok nem élnek a közvetítő-választás lehetőségével, mely a GVH fellépésének szükségességét vonta maga után. A vezetékes távbeszélő szolgáltatások lakossági piacán az alternatív szolgáltatók az elmúlt időszakban épp a közvetítő választás keretében kínált ajánlataikkal növelték tovább előfizetőik létszámát és az élénkülő verseny jele a forgalmi díjak fokozatos csökkenése és a szolgáltatók agresszív reklámkampányai. A GVH ennek kapcsán is

¹⁰ Vj-32/2005, Vj-80/2005, Vj-125/2005, Vj-133/2005

több eljárást folytatott le fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása miatt.¹⁰ Ami az üzleti előfizetőknek kínált szolgáltatásokat illeti, az alternatív szolgáltatók – elsősorban a számhordozás eszközeinek segítségével – szintén tovább terjeszkedtek.

68. A Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) 2005-ben – csakúgy, mint kettő kivételével az ágazati szabályozás szempontjából releváns elektronikus hírközlési piacok mindegyikén – a vezetékes távbeszélő piacokon is befejezte a piacelemzési eljárást és a jelentős piaci erővel rendelkezőként azonosított szolgáltatókra különböző kötelezettségeket szabott ki a hatásos verseny megteremtése, illetve fokozása érdekében. Ezekről az intézkedésektől a hivatal is az ilyen irányú piaci folyamatok továbbélésének, erősödésének biztosítását reméli, jelenleg azonban még nem ítélt meg valamennyi e körbe tartozó szabályozói beavatkozás tényleges piaci hatása. Ennek oka egyrészt az, hogy a kötelezettségek kiszabása, illetve alkalmazása óta még rövid idő telt el, másrészt egyes piacok és az azokon kiszabott kötelezettségek szorosan összefüggnek és még nem minden piacon került sor a kiszabott kötelezettségek végrehajtására. Az, hogy a korábban a szolgáltatók által leginkább kritikusnak tartott összekapcsolásra vonatkozó kötelezettségek előírása eléri-e a várt célkitűzéseket, csak a referencia összekapcsolási ajánlatok jóváhagyását követően derülhet ki.
69. Üdvözlendő fejlemény volt 2005-ben, hogy a Matáv Rt. saját elhatározásából csökkentette hurokátengedési szolgáltatásai havi díját, noha az NHH a helyi hurok átengedésére vonatkozó referenciaajánlatokat még nem fogadta el. A 2005-ös év jelentős változást hozott a legnagyobb vezetékes szolgáltató, a Matáv Rt. életében, ugyanis egyrészt a Deutsche Telekom-csoport márkastruktúrájának teljes körű magyarországi bevezetését követően nevét Magyar Telekomra változtatta, majd döntés született a T-Mobile Magyar Telekom-ba történő beolvadásáról. A vezetékes hangszolgáltatások magyarországi piacán ezt meghaladó szerkezetváltozás nem történt, de említést érdemel egy régióbeli fejlemény: a Magyar Telekom irányítást szerzett a legnagyobb montenegrói távközlési szolgáltató, a Telekom Crne Gore AD felett.¹¹
70. A **mobilszolgáltatások** területén továbbra is élénk verseny tapasztalható a kiskereskedelmi piacokon a három hálózattulajdonos szolgáltató között, de ezidáig elmaradt a virtuális (saját kiépített hálózattal nem rendelkező) mobil szol-

gáltatók piacra lépése. A mobil piacon a penetráció elérte a 90%-ot, a számhordozhatóságnak továbbra sincs jelentős hatása az előfizetők szolgáltatók közötti mozgására. A piaci szereplők folytatták a korábban is jellemző agresszív reklámozási gyakorlatukat, mely több esetben szintén maga után vonta a GVH fellépésének szükségességét a fogyasztók védelmében.¹² A mobilszolgáltatók közül a Vodafone és a T-Mobile olyan szolgáltatási csomagokkal jelent meg, amelyek legfőbb jellemzője, hogy kedvező percdíjakat kínálnak belföldi vezetékes hívásirányba havidíj nélkül, tehát kifejezett támogatást jelentenek a vezetékes távbeszélő szolgáltatók ügyfeleinek további elhódítása érdekében. 2005-ben kezdték meg a szolgáltatók harmadik generációs szolgáltatások bevezetését is. Az NHH szabályozói intézkedésének köszönhetően tovább csökkentek a végződtetési díjak és a felügyeleti hatóság kiemelt célkitűzései között szerepel e díjak további, fokozatos csökkenésének elérése.

71. Az **Internet szolgáltatások** piacán jelentős mértékben és gyorsuló ütemben folytatódott a szélessávú – ADSL alapú és kábeles – hozzáférések számának növekedése. Azzal, hogy egyre több kábelszolgáltató vezette be hangszolgáltatását, a két eltérő technológia közötti verseny tovább fokozódott. Mind az ADSL alapú, mind a kábeles szolgáltatások sáv szélessége növekedett, ugyanakkor egyes szolgáltatók szigorúbban kezdték érvényesíteni adatforgalmi korlátozásokat a felhasználókkal szemben. Ami a nagykereskedelmi szélessávú hozzáférési piacot illeti, 2005. évi fejlemény, hogy az NHH ezeken a piacokon jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosította az inkumbenseket és többféle, így országos szintű IP bitfolyam hozzáférési kötelezettséget, illetve ún. retail minus árképzési elv alkalmazását írta elő számukra. A szabályozói beavatkozás tényleges piaci hatása egyelőre nem ismert.¹³
72. A **műsorterjesztés** piacának 2005. évi történése, hogy a Swisscom Broadcast AG, mint a privatizációs eljárás nyertese irányítást szerzett az Antenna Hungária Rt. (AH) felett. Az AH a főtevékenységként végzett műsorszórás mellett műsorelosztó szolgáltatást is nyújt, mely 2005. december 1. óta digitális. A **vezetékes műsorelosztás** (kábeltelevízió) szolgáltatás piacán jelentős fejleményként értékelhető, hogy több szolgáltató megkezdte a digitális kábeltelevízió szolgáltatás bevezetését, továbbá, hogy a

¹¹ Vj-42/2005

¹² Vj-130/2004, Vj-150/2004, Vj-170/2004, Vj-194/2004, Vj-75/2005

¹³ Az NHH 2005-ben befejezett piacelemzési és JPE azonosítási eljárásai, illetve az azokkal kapcsolatos GVH észrevételek részletes bemutatását a 3.1 fejezet (Jogszába- és egyéb tervezetek véleményezése) tartalmazza.

kábelmodemes Internet szolgáltatás mind több felhasználó számára válik elérhetővé, illetve egyre több szolgáltató kínál IP alapú hangszolgáltatást is hálózatain (triple play). A triple play megvalósulása a kábeltelevízió hálózaton egyértelműen azt jelenti, hogy ez az európai átlagban is kiemelkedő penetrációval rendelkező infrastruktúra ténylegesen a vezetékes távbeszélő hálózat alternatívája a fogyasztók egy része számára. Magyarországon tehát akár közép távon is adott a lehetőség a fogyasztói jólétet hosszú távon maximalizáló infrastruktúra alapú gazdasági versenyhez az elektronikus hírközlésben. E kedvező folyamatot hátráltathatja kábeltelevíziós piac rendkívüli feldaraboltsága és a piaci szereplők jelentős hányadának tőkeszegénysége, mely a versenyhelyzet keletkezéséhez szükséges innováció elmaradásával járhat.

1.2. A jogszabályi környezet változásai

1.2.1. A versenytörvény módosítása

73. 2005-ben sor került a versenytörvény **átfogó módosítására**. A módosítás háttérben elsősorban a mindennapi jogalkalmazás során probléma nélkül alkalmazott gyakorlat törvényi szintű megjelenítésének igénye állt, de az új közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény¹⁴ (Ket.) 2005. november 1-jei hatálybalépése nyomán a versenytörvény és az annak háttérjogszabályát képező eljárási törvény összhangjának megteremtése, valamint a csatlakozás óta eltelt idő alatt a közösségi jogalkalmazásban szerzett tapasztalatok is indokoltá tették azt.
74. A törvénymódosítás egyik legfontosabb eleme a **bejelentés intézményének átalakítása**. 2005. november 1-től kétféle formában lehet a GVH-hoz fordulni és versenyfelügyeleti eljárást kezdeményezni a versenytörvénybe ütköző magatartás észlelése esetén: a GVH által közzétett, megfelelően kitöltött űrlap benyújtásával bejelentést lehet tenni, vagy mindenféle formai kötöttség nélkül panasszal lehet élni. A panasz, mint beadvány-forma választásának előnye az egyszerűség, a formai és tartalmi kötöttségek hiánya. Ennek következménye ugyanakkor, hogy a panasz elbírálása is egyszerűbb eljárásban történik, pl. a panaszosnak nincsen arra joga, hogy a GVH döntését a bíróságon megtámadja. Természetesen amennyiben a versenyfelügyeleti eljárás megindításának feltételei fennállnak, a GVH ugyanúgy eljárást fog indítani panasz alapján is, mint ahogyan bejelentés alapján tenné.
75. A kialakított új rendszer – mely az Európai Bizottság gyakorlatára, illetve a közérdekű bejelentések és panaszok kezelésére irányadó törvény¹⁵ rendelkezéseire is épít – feltehetőleg hatékonyabb lesz a korábbi bejelentéses rendszernél, mivel a beérkezett beadványok tartalmára, információforrás-jellegére koncentrálnak, és differenciáltabb rendszerrel a GVH erőforrásainak hatékonyabb kihasználását is biztosítja majd. A GVH várakozásai szerint ugyanis egyrészt a bejelentési űrlapon benyújtott információk mennyisége és minősége javul, másrészt a panaszok minősülő beadványok kezelése adminisztratív szempontból egyszerűbb lesz.
76. A törvénymódosítás részletesen meghatározza a bejelentések és panaszok elintézésére irányadó szabályokat. A GVH-nak mindkét beadvány-típus elbírálására törvényileg meghatározott határideje van. Mind a bejelentéses, mind pedig a panaszos eljárás kétféleképpen zárulhat: a vizsgáló végzéssel vizsgálatot rendel el, ha a sérelmezett tevékenység, magatartás vagy állapot a versenytörvény rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a GVH hatáskörébe tartozik, és a közérdek védelme az eljárás lefolytatását szükségessé teszi. Ha viszont a GVH a beszerzett adatok alapján arra jut, hogy a versenyfelügyeleti eljárás megindításának feltételei nem állnak fenn, erről a panaszost levélben tájékoztatja, illetve a bejelentés „elutasításáról” formális végzést hoz. E végzés ellen a bejelentő a kézhezvételtől számított nyolc napon belül jogorvoslati kérelemmel élhet a Fővárosi Bíróságnál.
77. A törvénymódosítást megelőző rendszerben a versenytörvénybe ütköző magatartás észlelése esetén az tehetett bejelentést a GVH-nál, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy érintette. A törvénymódosítás – változtatva ezen a helyzeten – bárki számára lehetővé teszi, hogy a fogyasztók megtevéstésének, a vállalkozások közötti versenyt korlátozó megállapodásnak vagy összehangolt magatartásnak, a vállalkozások erőfölénnyel való visszaélésének, illetve az összefonódás létrejöttéhez szükséges versenyhivatali engedély határidőn belüli kérelmezése elmulasztásának gyanúja esetén bejelentéssel vagy panasszal éljen a GVH-nál. A bejelentői, illetve panaszosi kör ilyen nagyfokú kiterjesztése határozottabb módon fejezi ki a versenyjog közjogi jellegét, azt, hogy a GVH nem egyéni érdeksérelmek észlelése esetén, hanem a piaci verseny fenntartásához fűződő közérdek védelme érdekében jár el.

¹⁴ 2004. évi CXL. törvény

¹⁵ 2004. évi XXIX. törvény

78. A törvénymódosítás a bejelentési rendszer átalakításával egyidejűleg, a versenyjogi jogsértésekkel kapcsolatos fellépés lehetőségét kibővítve, teljes körűvé tette a versenyjogi jogsértésekkel kapcsolatos **magánjogi jogérvényesítés** lehetőségét. Magyarországon 2004. május 1-jét megelőzően a versenytörvény a GVH kizárólagos hatáskörébe utalta az antitröszt jellegű jogsértések megítélését, így a versenyjogi jogsértés miatt kárt szenvedett felek nem fordulhattak közvetlenül a bírósághoz egyéni jogaik érvényesítése érdekében, hanem erre csak a GVH marasztaló határozatát követően volt lehetőségük. Az uniós csatlakozást követően az 1/2003/EK rendelet¹⁶ szerinti decentralizáció miatt a nemzeti bíróságok előtt közvetlenül alkalmazhatóvá vált az Európai Közösséget létrehozó Szerződés (EK-Szerződés) 81. és 82. cikkeinek egésze, azaz az e rendelkezések megsértését sérelmező felek közvetlenül – a GVH eljárásától függetlenül – megindíthatták a bíróságok előtt a polgári pert. Mindamellett azonban a versenytörvény által tiltott magatartások esetében a versenyjog alkalmazása továbbra is a GVH kizárólagos hatáskörébe tartozott, s ezáltal kettősség jött létre a versenyjogba ütköző magatartások elleni fellépés érvényesíthetősége tekintetében. A versenytörvény módosítása megszüntette ezt a kettősséget, és kiterjesztette a bíróságok hatáskörét a versenytörvénybe ütköző fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása, versenykorlátozó megállapodások és erőfölénnyel való visszaélések megítélésére is. Ez azt jelenti, hogy a módosítás eredményeképpen a mások versenyjogi jogsértése miatt bekövetkező egyéni sérelmek orvoslása érdekében (pl. kártérítés, illetve szerződésszegésből vagy szerződés érvénytelenségéből eredő jogkövetkezmények alkalmazásának formájában) a sérelmet szenvedett felek a bíróságok előtt minden esetben polgári pert indíthatnak. A versenytörvényre alapított polgári perek elbírálása során a bíróságoknak a polgári eljárásjogi szabályok mellett a versenytörvény ezen ügyekre irányadó speciális eljárási rendelkezéseit is figyelembe kell venniük. Így például a versenytörvény előírja, hogy a bíróságoknak értesíteniük kell a GVH-t a perindításról, illetve kérelemre meg kell küldeniük a peranyagokat annak érdekében, hogy GVH saját kezdeményezésére vagy a bíróság felkérésére ún. *amicus curiae*-ként, azaz a „bíróság barátjaként” segítséget nyújthasson a versenyjog alkalmazására vonatkozó értelmezési kérdésekben. Ugyancsak speciális szabály, hogy amennyiben a GVH eljárást indít egy adott ügyben, a bíróságnak fel kell függesztenie saját eljárását, és be kell várnia a rá nézve a jogsértés vagy a jogsértés hiányának megállapítása tekintetében kötelező határozatot.
79. A törvénymódosítás megszüntette azt a kötelezettséget, hogy a vállalkozásoknak kérniük kell megállapodásaik versenykorlátozás tilalma alóli egyedi mentesítését, illetve lehetőségük volt kérni annak megállapítását, hogy megállapodásuk nem esik tilalom alá vagy csoportos mentesítést élvez. Az **egyedi mentesítés** kérelmezésének megszüntetését elsősorban a kettős (közösségi és magyar) anyagi jogalkalmazás szülte problémák megakadályozása indokolta. A törvénymódosítás előtt kialakult probléma gyökere abban rejlett, hogy míg a vállalkozások a versenytörvény alapján kérhették a GVH-tól a versenykorlátozó megállapodásaik egyedi mentesítését, addig a közösségi jog hatálya alá eső megállapodásaik esetén ugyanezt nem tehették meg, mivel a közösségi versenyjogi eljárásban az 1/2003/EK rendelet megszüntette az egyedi mentesítés iránti kérelmek benyújtásának lehetőségét. Magyarországon így eljárási nehézségeket eredményező felemás helyzet alakult ki. Különösen ott jelentkezett probléma, ahol a mentesítést kérő fél megállapodásának mentesítését a versenytörvény alapján kérte – mely ügyekben az eljárás megindítása kötelező volt –, azonban az adott ügyben a közösségi jog alkalmazásának feltételei is fennálltak, így a GVH köteles volt a közösségi jog alapján is eljárni. Miután azonban a közösségi jog alkalmazása nem indulhat kérelemre, illetőleg nem vezethet a megállapodás formális mentesítésére, a magyar és a közösségi jog szerinti eljárásokat egymástól eljárásjogilag elkülönítetten kellett kezelni. Ugyanakkor, tekintettel arra, hogy a közösségi jog szerint nem tiltott megállapodások a nemzeti jog alapján sem tilalmazhatóak, szükséges volt a két eljárásban alkalmazott anyagi jogi értékelés összehangolása. Összességében a párhuzamos jogalkalmazásból adódó nehézségek, a közösségi és a magyar jog közötti ellentmondások a kérelem alapján való mentesítés intézményének eltörlését indokolták.
80. A törvénymódosítás több ponton is változtatott az addig hatályos **fúziós szabályokon**. A fúziós szabályok módosítása közül különösen a következők emelendők ki.
81. A törvénymódosítás megváltoztatta az ún. **kétéves összevásárlási szabályt**. A korábbi rendelkezések szerint egy egyébként küszöbszám alatti összefonódás is engedélykötelessé vált, ha a megelőző két évben megvalósított fúziókkal együttesen számítva már küszöbszám felettinek minősültek az összefonódások. Ezzel szemben a közösségi fúziós rendelet¹⁷ 5. cikkének (2) bekezdése szerint kizárólag az azonos

¹⁶ A Tanács 1/2003/EK rendelete az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 81. és 82. cikkében lefektetett versenyszabályok végrehajtásáról

¹⁷ A Tanács 139/2004/EK rendelete a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről

„vállalkozáscsoportok” közötti, két éven belüli, még nem engedélyezett ügyleteket kell összevonni, mivel e szabályozás funkciója annak megakadályozása, hogy a vállalkozások a tranzakciók több lépésben történő végrehajtásával elkerüljék a versenyhatósági kontrollt. A közösségi szabályozást átvéve a korábbi magyar szabályozást szűkítette le a módosítás úgy, hogy csak az ugyanazon vállalkozáscsoportok közötti összefonódások esetében kerül egybeszámításra a megelőző két év fúzióival a vizsgált tranzakció.

82. A vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentését célozta az a törvénymódosítás is, mely a fúziókra vonatkozó **bejelentési küszöbszámot** 10-ről 15 milliárd Forintra növelte. Az első versenytörvény megalkotása óta nem változtak az akkor becslésszerűen megállapított küszöbszámok, melyek az inflációs változásokat is figyelembe véve az eredeti érték szerint egyre „lejjebb” kerültek, így indokolttá vált azok módosítása. A hitelintézetek árbevétele számításának szabályai is módosultak a közösségi fúziós rendelettel való összhang megteremtése érdekében.
83. Érdemi módosítás a **fúziós eljárás valódi kétfázisúvá alakítása**. A vállalkozások érdekeinek figyelembevételével módosult a versenytörvény vonatkozó rendelkezése, mely szerint, ha a Versenytanács a 45. nappal bezárólag nem hoz érdemi döntést, vagy nem hosszabbítja meg az eljárását, mely hosszabbítással deklarálja az eljárás első-fázis mivoltát, akkor végzéssel teljes körűvé nyilvánítja az eljárást. Erre általában az alaposabb vizsgálatot igénylő, versenyaggályokat is felvető fúziók esetében kerül sor. Így a felek az eljárás 45. napján értesülnek arról, hogy összefonódásuk vizsgálata a második fázisba került-e, avagy első fázisúként kerül elbírálásra, legkésőbb a meghosszabbítás tartamának lejártával. Az első fázis meghosszabbításának korábbi 60 napos határideje is mindössze 20 napra rövidült. A módosítás így megfelel az átlátható, előrelátható fúziós eljárásra vonatkozó ICN (International Competition Network) ajánlásnak is.
84. A törvénymódosítás bevezeti a „**vállalkozáscsoport**” fogalmat, mely valamely vállalkozás és az ahhoz, a közvetett résztvevőkre vonatkozó szabályok szerint kapcsolódó vállalkozások együttesét jelenti, a közösségi jog gazdasági egységként értelmezett „vállalkozás” fogalmát jelenítve meg a magyar szabályozásban is. A „vállalkozáscsoport” fogalom bevezetésének egyik legfontosabb célja, hogy leegyszerűsítse a fúziós szabályok bonyolult fogalomrendszerét.
85. A piaci folyamatok megismerésében egyre nagyobb szerepet betöltő **ágazati vizsgálat** intézményét a törvénymódo-

sítás a gyakorlati tapasztalatok alapján eljárásjogilag finomította, és az ágazati vizsgálatra irányadó megújult szabályokat külön fejezetben helyezte el. A módosítás többek között pontosítja az ágazati vizsgálat megindításának feltételeit, illetve az ágazati vizsgálatra szabott rendelkezéseket határoz meg az üzleti titok kezelésére. A törvény rögzíti, hogy a vizsgálat lezárásaként jelentés készül, melynek üzleti titkokat nem tartalmazó változatát a GVH nyilvánosságra hozhatja. Ezt megelőzően a jelentésre az érintettek (azaz a vizsgálatot érintett piaci szereplők, illetve azok, akik a vizsgálatnak nem részesei, de érdekeltségüket jelzik a GVH felé) észrevételeket tehetnek, amelyek a jelentéssel együtt megjelennek. A módosítás rögzíti, hogy nem csak egyedi eljárások megindítására, hanem az Országgyűlés, annak bizottságai, az illetékes minisztériumok, hatóságok külön tájékoztatására is sor kerülhet az ágazati vizsgálat során feltárt piackudarcok orvoslása érdekében.

86. Tekintettel a versenysértő magatartások feltárásához fűződő közérdek súlyára, a törvénymódosítás a korábbi 3 éves **elévülési idő** helyett egységesen 5 éves elévülési határidőt határoz meg a versenyszabályokba ütköző magatartások esetében. Előfordulhat ugyanis, hogy súlyos, versenytörvényt sértő magatartásokkal szemben a versenyhatóság fellépésére már nincs lehetőség, holott a magatartásból fakadó következmények még jelentős hatást fejtenek ki az adott piacon.
87. A törvénymódosítás a vállalkozásokra kiszabható **érdemi bírság** számításának szabályait több ponton is megváltoztatta. A módosítások egy része az eddigi gyakorlat jogbiztonság érdekében történő törvényi rögzítését jelentette. Érdemi módosítás azonban, hogy az új törvény a jogsértő magatartásért kiszabható bírság felső határát a jogsértést elkövető vállalkozás mögött álló vállalkozáscsoport (vagyis az eljárás alá vonttól nem független, vele gazdasági egységet képező vállalkozások) árbevételéhez igazítja. Ezzel párhuzamosan a módosítás a pénzbírság megfizetése tekintetében mögöttes felelősséget ró a vállalkozáscsoportokra. A vállalkozáscsoporttól bírság behajtására azonban csak akkor kerülhet sor, ha a jogsértő ügyféllel szemben a végrehajtás eredménytelen volt. A jogbiztonságot szolgálja az a szabály, hogy csak azon vállalkozáscsoport-tag-tól hajtható be a bírság, mely vállalkozás ebbéli minőségében a határozatban nevesítésre került. A bírsággal kapcsolatos szabályok módosításának célja annak megakadályozása volt, hogy a vállalkozások az árbevételre vonatkozó adatok vagy a végrehajtás alá vonható vagyon esetleges manipulálásával elkerüljék a bírság kiszabását vagy annak végrehajtását.

88. A versenytörvény – összhangban a Ket. által bevezetett új szabályokkal – kettéválasztja a hatóság által meghozható döntések körét: a GVH az ügy érdemében határozatot hoz, az eljárás során eldöntendő egyéb kérdésekben pedig végzést. Ezen szabályozási logika alapján, a Ket.-nek megfelelően módosultak a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetésének esetei is. A módosítást követően érdemi megszüntető határozatot – vagyis melyben megállapítást nyer, hogy a vállalkozás nem követett el jogsértést – csak a Versenytanács hozhat, a versenyfelügyeleti eljárás nem érdemi jellegű, végzéssel való megszüntetésére a vizsgáló is jogosulttá válik.
89. A törvénymódosítás közösségi minta alapján új döntéstípust vezetett be: az ún. **kötelezettségvállalás** intézményét. Az 1/2003/EK rendelet 5. cikke lehetővé teszi a tagállami versenyhatóságok számára, hogy kötelezettségvállalást fogadjanak el, így a törvénymódosítás az ehhez szükséges részletszabályokat írja elő. A hivatalból indított eljárásban alkalmazható új döntés-típus lényege, hogy amennyiben a versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartás tekintetében az eljárás alá vont ügyfél kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását összhangba hozza a rá irányadó versenyjogi szabályokkal, és a közérdek hatékony védelme ily módon biztosítható, az eljáró versenytanács végzéssel – az eljárás egyidejű megszüntetésével – kötelezővé teheti e vállalás teljesítését, anélkül, hogy a végzésben a törvénysértés megvalósulását, vagy annak hiányát megállapítaná. A kötelezettségvállalás előnyös mind az eljárás alá vont vállalkozások, mind a versenyhatóságok számára. A vállalkozások számára azért kedvező az új döntés-típus, mert így elkerülhetik azon negatív publicitást, mely a jogsértés kimondásával járna, illetve mentesülnek egy elhúzódó eljárás terheitől. A versenyhatóság ugyanakkor munkaerőt takarít meg a kötelezettségvállalás elfogadása által, mivel nem kell bizonyítania a jogsértést, hiszen a vállalkozások maguk vállalnak kötelezettséget, melyek megsértése esetén azonnal, minden további bizonyítás nélkül szankcionálhatók. Mivel a kötelezettségvállalás a jogsértés megszüntetésének hatékony eszköze lehet, így a törvény úgy rendelkezik, hogy annak alkalmazására bármely jogalapon és bármilyen típusú jogsértés miatt, így antitruoszt ügyekben és a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása miatt megindított versenyfelügyeleti eljárásban is sor kerülhet. Mivel a kötelezettségvállalás nagyon hasonlít a korábban szintén a versenytörvény 75. §-ában szabályozott szünetelés jogintézményére, azok párhuzamos fenntartása feleslegesnek tűnt, és a törvénymódosítás megszüntette a szünetelés jogintézményét.
90. A törvénymódosításnak a versenytörvény és a háttér-jogszabályát alkotó Ket. összhangjának megteremtésére irányuló célkitűzése a **versenyfelügyeleti eljárás eljárási szabályaira** és a GVH vizsgálati jogosítványaira vonatkozó részében rajzolódik ki legfeltűnőbben. A versenytörvény 65. §-a, mely a vizsgáló és eljáró versenytanács tag tényállás tisztázása érdekében gyakorolható jogosítványairól rendelkezik, jelentősen átalakult. A módosítás lényege, hogy elhagyja a Ket.-ben szabályozott vizsgálati jogosultságokat a kettős szabályozás elkerülése érdekében, viszont a GVH-ra irányadó többlétszabályokat meghagyja. A Ket.-ből adódó módosítások bevezetése lehetőséget adott arra is, hogy a gyakorlati tapasztalatok alapján sor kerülhessen bizonyos eljárási szabályok és vizsgálati jogosítványok jogbiztonsági szempontú pontosítására, illetve kisebb, a GVH eljárását hatékonyabbá tevő változtatások átvezetésére.
91. A **vizsgálati jogosítványok** szabályozásában bekövetkezett, a GVH addigi gyakorlatát törvényi szinten megjelenítő változások közül kiemelendő a zár alá vétel intézményének újragondolása. Ezen kívül a módosítás az eddigi gyakorlatnak megfelelően szabályozza a GVH által valamely eljárásában beszerzett irat másik eljárásában való felhasználhatóságát is. Jóllehet a GVH a gyakorlatban a módosítás előtt is élt a versenyfelügyeleti eljárás kiterjesztésének lehetőségével, és e gyakorlat helyességét a bírósági ítéletek is alátámasztani látszottak, a módosított versenytörvény a jogbiztonság érdekében kifejezetten szabályozza az eljárás jogalapjának kiterjeszhetőségét. A versenytörvényt módosító törvény ugyancsak pontosította az ügyfélről rendelkező szabályokat, amikor kimondta, hogy ha a hivatalból már megindított eljárás során derül ki, hogy egy vagy több eljárás alá nem vont vállalkozás is részese volt a vizsgált magatartásnak, akkor ezen vállalkozások utólag bevonhatók az eljárásba. A védekezéshez való jog biztosítása érdekében a törvény úgy rendelkezik, hogy az eljáró versenytanács nem terjesztheti ki az eljárást, illetőleg nem vonhat be új vállalkozást az eljárásba, hanem ennek szükségessége esetén a vizsgálónak adja vissza az ügyet. A jogbiztonsági szempontú módosítások közül továbbá az adathordozóról készített fizikai tükörmásolat készítésének lehetősége emelendő ki. Hangsúlyozandó, hogy a tükörmásolat az irat fogalma alá esik, a törvény csupán a pontos szabályozás érdekében említi külön ezt a technológiát. Ez lehetővé teszi például egy számítógép merevlemeze aktuális állapotának rögzítését és hiteles másolatként való elvitelét, miközben az eredeti hardver az ügyfélnél marad, nem akadályozva annak további tevékenységét. Az előzőekben említetteken kívül végül jelentősebb változás következett be a versenytörvény 65/A. §-a szerinti előzetes érte-

sítés nélküli helyszíni szemle (az ún. „rajtaütés”) szabályozásában. A módosítás lehetőséget ad arra, hogy ha a GVH munkatársai a kutatás során nem a jogsértés tárgyához kapcsolódó, de más jogsértést megalapozó iratot találnak, akkor ezt bizonyítékként lefoglalják vagy arról másolatot készítsenek, azonban a dokumentum bizonyítékként való felhasználása érdekében utólag bírói engedélyt kell beszerezni. A kutatás során talált irat lefoglalásának lehetősége az eddigi szabályokból is levezethető volt, azonban az utólagos bírói engedélyezési kötelezettséggel a módosítás az ügyfelek számára kívánt garanciális szabályokat bevezetni.

92. A **GVH-ra irányadó eljárési szabályok** a GVH eljárását hatékonyabbá tevő új elemeket is tartalmaznak. Ezek közül kiemelendő, hogy sor került a személyes adatok kezelésére vonatkozó rendelkezéseknek az adatvédelmi törvény¹⁸ szellemében való korszerűsítésére. Az iratbetekintés szabályai két ponton is módosultak, illetve pontosabbá váltak. A törvénymódosítás változtatott az eljárás alá vont ügyfelek iratbetekintési jogán: az csak a vizsgálat befejezését követően, az eljáró versenytanács által meghatározott időponttól nyílik meg. Az iratbetekintés időbeli kitolása nem áll ellentétben a Ket. szellemiségével sem, és jelentősen előmozdíthatja a vizsgálatok lefolytatásának eredményességét. A védekezésre való felkészülés megfelelő biztosítása érdekében azonban garanciális rendelkezések is bekerültek az iratbetekintés szabályai közé. Így különösen fontos, hogy egyrészt a Versenytanácsnak úgy kell az iratbetekintés időpontját meghatározni, hogy az eljárás alá vontaknak kellő idejük maradjon álláspontjuk kialakítására (azaz tipikusan a tárgyalásra való felkészülésre), másrészt – ha ez indokolt és az eljárás eredményességét nem veszélyezteti – az eljáró versenytanács engedélyezheti, hogy az ügyfél már a vizsgálat befejezése előtt is betekinthesse meghatározott iratokba. Az iratbetekintési joggal kapcsolatos másik lényeges új szabály, hogy konkrétan meghatározásra került azon belső iratok köre, melyekbe nem lehet betekinteni. Ide tartoznak például a GVH belső munkaanyagai, illetve más hatóságokkal való levelezések. Az iratbetekintésen kívül több új szabály vonatkozik a versenytörvény 65/A. §-a szerinti előzetes értesítés nélküli helyszíni szemlére is. Ezek közül kiemelendő, hogy megváltoztak a vizsgálati cselekmény bírósági engedélyezésének szabályai: az engedélyezési eljárás hatékonyságának előmozdítása érdekében a Fővárosi Bíróság kapott országos illetékességgel hatáskört az engedélyezésre. A GVH-ra irányadó új eljárési szabályok közül végül az ügyvéd és ügyfele közötti kommunikáció védettségének (legal

privilege) bevezetéséről érdemes szót ejteni. A közösségi versenyjogban az ügyvéd és ügyfele közötti kommunikáció a versenyfelügyeleti eljárások során is védett információnak minősül. A védettséget élvező kommunikáció tekintetében a vállalkozások mentesek a bizonyítási eszközök feltárását célzó kötelezettségek alól, illetőleg ezen iratok a versenyfelügyeleti eljárásban bizonyítási eszközként sem használhatóak fel, annak tartalma a hatóság által – a privilégium jogosultjának hozzájárulása nélkül – nem ismerhető meg. Az EU mellett a tagállami versenyjogok nagy része is elismeri és szabályozza az ügyvéd és ügyfele közötti kommunikáció védettsége alá eső iratok sorsát. A törvénymódosítás kisebb módosításokkal a közösségi jogban is elismert alapelvet veszi át a versenyfelügyeleti eljárásba, ezzel párhuzamosan pedig rendezti azt is, hogy milyen eljárás követendő akkor, ha a GVH és az ügyfél között vita keletkezik a kérdéses irat minősítése tekintetében.

93. A törvénymódosítás körében végezten kiemelendő, hogy a törvénymódosítás a gyakorlati tapasztalatok alapján és a közösségi szabályozással összhangban több kérdésben pontosítja a versenytörvénynek az európai közösségi versenyszabályok alkalmazásáról szóló XVI. fejezetét.
94. A versenytörvény módosításával összefüggésben sor került a GVH elnöke és a Versenytanács elnöke által együttesen kiadott fúziós, illetve antitröszt bírság közlemények módosítására is. A **teljes körű és egyszerűsített fúziós eljárások megkülönböztetésének szempontjait tartalmazó közleményben**¹⁹ a törvénymódosításnak megfelelően átvezetésre került egyrészt az egyszerűsített eljárás esetén a GVH által alkalmazható határidő-hosszabbítás 60 napról 20 napra csökkentése, másrészt az, hogy a GVH-nak az egyszerűsített eljárás 45 napos határidejének letelte előtt döntenie kell arról, ha a kérelmet teljes körű eljárásban bírálja el. Az **antitröszt bírság közlemény**²⁰ módosítása – szintén a törvénymódosításnak megfelelően – a csoportszemlélet bevezetése és a bírság maximumának pontosítása miatt vált szükségessé.
95. 2005 szeptemberében immár negyedik alkalommal tette közzé a **Versenytanács elvi állásfoglalásait**, melyek a Versenytanács versenytörvénnyel kapcsolatos jogértelmezését

¹⁸ 1992. évi LXIII. törvény

¹⁹ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Versenytanács elnökének 1/2005. számú közleménye az egyszerűsített- és teljes körű eljárásban engedélyezhető összefonódások megkülönböztetésének szempontjairól szóló 1/2003. számú közlemény módosításáról

²⁰ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Versenytanács elnökének 2/2005. számú közleménye a bírság összegének megállapítása antitröszt ügyekben tárgyú 2/2003. számú közlemény módosításáról

tükrözik. Az azokban foglalt megállapítások nem kötik sem a polgári, sem pedig a közigazgatási bíróságokat, azonban a vállalkozások jogkövető magatartását elősegítve iránymutatásul szolgálhatnak a versenytörvény alkalmazásához. A versenyfelügyeleti eljárások során szerzett tapasztalatok alapján közzétett állásfoglalás-gyűjtemény összeállításánál a Versenytanács a 2005 augusztusáig meghozott határozatokat vette alapul, ugyanakkor az elvi állásfoglalások között szerepelnek azok a korábban már közzétett állásfoglalások is, melyeket a Versenytanács jelenleg is irányadónak tekint.

1.2.2. A szélesebb jogi környezet változásai

96. Többéves előkészítő munka eredményeként az Országgyűlés 2004 decemberében elfogadta az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvényt²¹ felváltó, a **közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvényt**. A közigazgatási eljárás alkódexének 2005. november 1-jei hatálybalépése jelentősen érintette a GVH tevékenységét is, tekintettel arra, hogy az a versenytörvény mögöttes jogszabálya. A Ket. is fenntartotta ugyanis azt a korábbi rendszert, mely szerint a GVH eljárására a Ket.-et csak akkor kell alkalmazni, ha a GVH-ra irányadó különös eljárási szabályokat tartalmazó versenytörvény a Ket. rendelkezéseitől eltérő szabályokat nem állapít meg. A versenytörvény és a Ket. közötti összhangot versenytörvény 2005-ös módosítása teremtette meg. Az így kialakított új eljárási szabályokat a GVH által 2005. november 1-je után megindított és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
97. A **Büntető Törvénykönyv (Btk.)** módosítása²² 2005. szeptember 1-jei hatállyal új büntetőjogi tényállást vezetett be, mely a közbeszerzési és koncessziós eljárásban kötött versenyt korlátozó – a pályázat eredményének befolyásolása érdekében az árak (díjak), illetőleg egyéb szerződési feltételek rögzítésére, illetve a piac felosztására irányuló – megállapodás megkötését, illetve összehangolt magatartás tanúsítását, vagy a vállalkozások társadalmi szervezete, a köztisztviselő, az egyesülés és más hasonló szervezet (a továbbiakban együtt: társadalmi szervezet) ilyen döntésének meghozatalában való részvételt tilalmozza. Az új büntetőjogi tényállás szerinti elkövetési magatartásokat, azaz a versenyt korlátozó megállapodás megkötését és az összehangolt magatartás tanúsítását – ideértve a vállalkozások társadalmi szervezeteinek a döntését is – a versenyjogi szabályok, vagyis a versenytörvény 11. §-a, illetve az EK-Szerződés 81. cikke töltik ki tartalommal. Összességében tehát az új büntetőjogi tényállás a versenytörvényben, illetve az EK-Szerződésben meghatározott versenyt korlátozó megállapodáshoz, összehangolt magatartáshoz és a vállalkozások társadalmi szervezeteinek döntéséhez kapcsolódó büntetőjogi felelősséget, amennyiben e jogsértő magatartások a koncessziós és a közbeszerzési eljárás eredményének a befolyásolására irányulnak.
98. A versenyjogi jogsértés és a büntetőjogi tényállás között azonban van egy fontos különbség: míg a versenyjog a jogsértő magatartást tanúsító vállalkozás (társadalmi szervezet) felelősségre vonására irányul, addig a bűncselekmény elkövetője a Btk. módosítás indokolása szerint a vállalkozás vezetője, illetve képviselője, vagy a gazdasági társaság azon tagja lehet, aki a szervezeten belüli tevékenysége vagy pozíciója révén érintkezett a piaci versenynek és a versenytársakkal megállapodást köthet, illetőleg aki a társadalmi szervezet döntésének meghozatalában részt vesz. Ugyanakkor a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló törvény²³ alapján a büntetőeljárásban sincs akadálya annak, hogy a közbeszerzési és koncessziós eljárásban kötött versenyt korlátozó megállapodásban résztvevő jogi személlyel szemben – az elkövetők egyéni büntetőjogi felelősségre vonásán és a jogi személyre kiszabott versenyjogi bírságon túl – a bíróság egyéb szankciókat is alkalmazzon.
99. Mind a versenyfelügyeleti eljárás, mind a büntetőeljárás során lehetőségük van a jogsértésben résztvevőknek arra, hogy mentesüljenek a jogsértés elkövetésével kapcsolatos jogkövetkezmények alól, amennyiben magatartásukat – meghatározott feltételek mellett – a jogsértés kivizsgálására jogosult hatóságnak bejelentik.
100. A felelősségre vonás alóli mentesülésre a versenyfelügyeleti eljárásra kiterjedően a GVH 2003-ban kiadott engedékenységi közleménye²⁴ ad lehetőséget. A GVH engedékenységi politikájának célja, hogy meghatározza azokat a feltételeket, melyek teljesülése esetén a kartellben résztvevő, a kartell feltárását tevékenyen elősegítő vállalkozások mentesülhetnek az egyébként kiszabásra kerülő versenyfelügyeleti bírság egésze, vagy annak egy része alól. Az engedékenységi politika arra épül, hogy a titkos megállapodásoknak lehetnek olyan résztvevői, akik készek

²¹ 1957. évi IV. törvény

²² 2005. évi XCI. törvény

²³ 2001. évi CIV. törvény

²⁴ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Versenytanács elnökének 3/2003. számú közleménye a kartellek feltárását segítő engedékenységi politika alkalmazásáról

lennének részvételüket megszüntetni és a kartell létezéséről, működéséről információkat szolgáltatni, ha nem tartanának a tevékenységük miatt rájuk váró versenyfelügyeleti szankcióktól. Ezeknek a vállalkozásoknak kínál megoldást az engedékenységi politika, ugyanis a titkos kartellek felderítéséhez és megszüntetéséhez fűződő közérdek fontosabb, mint a kartell feltárását lehetővé tevő, abban részes vállalkozás megbírságolásához fűződő közérdek. A GVH engedékenységi politikájának további eredményes működését alapvetően befolyásolja, hogy a kartell-megállapodás feltárásával az együttműködő vállalkozásnak immár büntetőjogi jogkövetkezményekkel is számolnia kell. Hangsúlyozandó továbbá, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény²⁵ alapján a GVH köztisztviselőit – például a nála benyújtott engedékenységi kérelem útján – tudomására jutott bármely bűncselekmény vonatkozásában, így a közbeszerzési és koncessziós eljárásban kötött, bűncselekménynek minősülő versenyt korlátozó megállapodás észlelése esetében is, feljelentési kötelezettség terheli a büntető hatóságok irányában.

101. A büntetőjogi szankciók alóli mentesülés lehetőségéről a Btk. 296/B. §-ának (4) bekezdése rendelkezik. Ez büntethetőséget megszüntető okként szabályozza azt az esetet, amikor a bűncselekmény elkövetője a cselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, és az elkövetés körülményeit feltárja. Az elkövető ilyen esetben tehát nem büntethető. A törvény szerint hatóság alatt a verseny- vagy pénzügyi felügyeletet ellátó szerveket és a közbeszerzésekkel kapcsolatos jogorvoslati eljárást lefolytató szervet is érteni kell.²⁶
102. A GVH álláspontja szerint alapvetően az érintett szervek összehangolt jogalkalmazási gyakorlatán múlik majd, hogy a közbeszerzési, illetve koncessziós eljárásban megvalósuló kartellek kriminalizációja elősegíti-e azok még hatékonyabb felszámolását. Tapasztalat hiányában a GVH egyelőre vizsgálja az együttműködés lehetséges eszközeit, és javaslatot tesz annak intézményesítésére is. Ennek egyik lépéseként a hivatal részéről 2006 elején kiadásra kerül a

közbeszerzési és koncessziós eljárásban kötött versenyt korlátozó megállapodások büntetőjogi szankcionálásának és a GVH engedékenységi politikájának összefüggéseit elemző tájékoztató, mely a vállalkozásoknak is segítséget jelenthet az új szabályok értelmezéséhez.

103. A versenytörvény 2005. évi módosítása a GVH engedékenységi politikájának elősegítése érdekében 2005. november 1-i hatállyal módosította a **közbeszerzési törvény**²⁷ 61. §-a (1) bekezdésének b) pontját. E rendelkezés korábban lehetővé tette az ajánlatkérő számára, hogy az ajánlati felhívásban kizárja az eljárásból – ajánlattevőként vagy a közbeszerzés értékének 10%-át meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozóként – azt, akivel szemben a versenytörvény 11. §-ának e) pontja alapján, azaz a versenytársak közötti, a versenyztetéssel kapcsolatos összejátszás miatt a GVH, a bíróság, vagy más versenyhatóság öt évnél nem régebben jogsértést állapított meg. Az idézett rendelkezés úgy módosult, hogy az ajánlatkérő csak abban az esetben zárhatja ki a pályázati eljárásból a vállalkozást, ha az adott vállalkozással szemben a versenyt korlátozó magatartás tilalmának megsértése miatt a jogsértés megállapítása mellett bírság kiszabására is sor került. A módosítás eredményeként tehát immár nem zárható ki az ajánlati felhívásban azon ajánlattevő vagy a közbeszerzés értékének 10%-át meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozó közbeszerzési eljárásban való részvétele, aki a GVH engedékenységi közleményének²⁸ megfelelően – a Versenytanács döntése alapján – teljes bírság-elengedésben részesült, és így vele szemben a versenyfelügyeleti eljárásban nem került sor bírság kiszabására.

1.2.3 A közösségi versenyszabályozás változásai

104. Magyarország európai uniós csatlakozása óta a versenyjog területén a jogszabályi környezet változásához a közösségi versenyszabályozás körében bekövetkezett változások bemutatása is hozzátartozik, mivel annak előírásai – a magyar versenytörvényhez hasonlóan – közvetlenül alkalmazandók a vállalkozások és a versenyhatóság részéről.
105. Október 1-jével hatályba lépett a **gépjármű-forgalmazásról szóló csoportmentességi rendelet**²⁹ 5. cikkének 2) b) pontja, mely szerint már nem esnek a csoportmentességi rendelet hatálya alá a forgalmazók számára az értékesítési

²⁵ 1998. évi XIX. törvény

²⁶ A jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedések tekintetében az emelendő ki, hogy a jogi személy a büntetőeljárásban főszabályként annak a természetes személynek az eljárási helyzetét osztja, akire tekintettel a jogi személlyel szemben az intézkedés szükségessége, lehetősége felmerül. Ha tehát a természetes személy elkövető ellen az ügyész nem emel vádat, vele szemben a büntetőeljárás eredményeként nem szabnak ki büntetést, vagy a természetes személy szemben folyó büntetőeljárás bármilyen okból megszűnik, a jogi személy büntetőjogi felelősségre vonására sem kerülhet sor.

²⁷ 2003. évi CXXIX. törvény

²⁸ Ld. a 24. számú lábjegyzetet

²⁹ 1400/2002/EK rendelet

helyek létesítését korlátozó szelektív forgalmazói megállapodások. A közösségi rendelettel való nemzeti szabályozási összhangot a 19/2004. (II.13.) Kormányrendelet teremtette meg, melynek azonos tartalmú rendelkezése szintén október 1-jével lépett hatályba.

106. Az Európai Bizottság **javaslatot tett a tengeri szállításra vonatkozó speciális versenyszabályok**³⁰ eltörlésére. A tanácsi rendelet jelenleg lehetővé teszi a tengeri hajózási konferenciák számára az árak és szállítási kapacitások közös meghatározását. A rendelet eltörlése a Bizottság szerint kedvező lenne a közösségi export számára, mivel alacsonyabb díjakat biztosítana a szállítások megbízhatóságának fenntartása mellett. A javaslat szerint a szabad hajózást folytató és a kabotázs hajózók is a versenyjog hatálya alá kerülnének. A javaslat elfogadása esetén a Bizottság útmutatókat bocsát majd ki a versenyjogi szabályok alkalmazásáról.

107. Az Európai Bizottság 2005 során **megkezdte a 82. cikk alkalmazásának felülvizsgálatát**. Első lépésként a kizorító jellegű visszaélések vizsgálatára koncentrált. A Bizottság jövőbeli megközelítését bemutató munkaanyag már közzétételre került, és a tervek szerint a társadalmi vitát követően közlemény formájában kerülne véglegesítésre.

108. A Bizottság közreadta az általa korábban folytatott tanulmányokra is épülő, a versenyjog megsértése miatt indított **magánjogi kártérítési perek tárgyában készült zöld könyvét**. Az anyag célja, hogy vitát és közös gondolkodást generáljon annak kérdésében, hogyan lehetne megkönnyíteni a magánjogi perek megindítását és elősegíteni sikerüket. A zöld könyv fontos szerepet játszhat az Európában, így Magyarországon is rendkívül passzívnak mondható magánjogi fellépések intenzitásának növelésében.

II. ELJÁRÁSOK

109. A GVH eljárásai kérelemre vagy hivatalból indulnak. Kérelemre indul az eljárás, ha az ügyfelek közötti megállapodás versenytörvény szerinti minősítését, vagy amikor a közöttük tervezett összefonódás engedélyezését kéri a hivataltól. 2005 közepén – a versenytörvény 2005. évi módosítása nyomán – a megállapodások kérelemre történő minősítése megszűnt, így 2005 első felében még indított a hivatal a vállalkozások kérelmére eljárást annak megállapítására, hogy megállapodásuk nem ütközik tilalomba vagy mentesül a tilalom alól, míg 2005 második felében

³⁰ A Tanács 1986. december 22-i 4056/86/EGK rendelete a Szerződés 85. és 86. cikkének a tengeri szállításra történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról

kérelem alapján ilyen eljárás lefolytatására már nem volt lehetőség.³¹ Hivatalból indulnak az eljárások a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása, tiltott versenykorlátozó megállapodás és az erőfölénnyel való visszaélés gyanúja esetén. Ugyancsak indítható eljárás hivatalból, ha az eljárás kérelmezésének lett volna helye, de azt elmulasztották. A hivatalbóli eljárások a GVH észlelése alapján indulnak, ideértve a panaszt, illetve bejelentést, esetleg az ágazati vizsgálat tapasztalatait, az engedékenységi politika keretében érkezett kérelmet, vagy az ECN³² keretében történő ügyátvételt is.

110. A GVH 2005-ben 197 versenyfelügyeleti eljárást folytatott le, ebből négy ügy már a vizsgálói szakban lezárásra, további három eljárás pedig egyesítésre került, így 191 versenyjogi ügy zárult versenytanácsi határozattal.³³ A versenytanácsi határozatok közül 77 a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 112 pedig antitörzst (vagyis a verseny korlátozásával, illetve a korlátozott versenyhez kötődő visszaéléssel kapcsolatos) ügy volt, illetve két esetben az ügy mind a fogyasztók tisztességtelen befolyásolásával, mind antitörzsttel kapcsolatos volt.

Ügyzáró határozatok ügytípusonként, 2005

³¹ A versenytörvény módosításának részletes bemutatása az 1.2 fejezetben (A versenyszabályozás jogi háttérének változásai) szerepel.

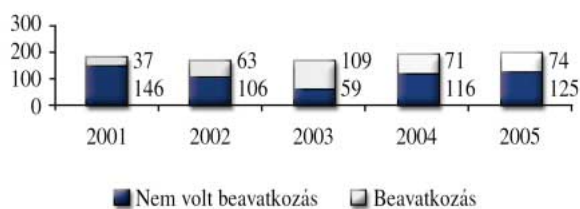
³² ECN – European Competition Network (Európai Verseny Hálózat)

³³ A fenti ügyszám azon 2005-ben indult, illetve korábbi évekről áthúzó versenyfelügyeleti eljárásokat tartalmazza, melyek 2005 folyamán kerültek befejezésre a GVH részéről. Emellett azonban a GVH vizsgálói és a Versenytanács 98 további olyan versenyfelügyeleti eljárással is foglalkoztak 2005 folyamán, melyekben döntés még nem született (ezek bemutatására a beszámolóban lezárásuk esetén kerül majd sor).

A 191 versenyjogi ügy közül egyben három ügytípust (fogyasztók tisztességtelen befolyásolása, erőfölénnyel való visszaélés és versenykorlátozó megállapodás kapcsán), míg további hatban két ügytípust érintően (öt esetben versenykorlátozó megállapodás és erőfölénnyel való visszaélés, egy esetben fogyasztók tisztességtelen befolyásolása és erőfölénnyel való visszaélés kapcsán) is vizsgáldott a Versenytanács, így az ügytípusonként számított ügyszám-összeg 199 – ez jelenik meg a kördiagramon is. A fenti ügyszámok és a diagram kizárólag a versenyjogi ügyekre vonatkoznak, így nem tartalmazzák az ártörvény megsértése miatt bírság kiszabása végett indult eljárást (Vj-165/2005), melyről a 2.2.5 fejezet számol be.

111. Jelentősen nőtt a fogyasztói döntésekkel kapcsolatos ügyek száma. Az összes versenytanácsi döntéssel zárult eljárásból 72 indult kérelemre, 119 pedig hivatalból. A GVH versenyfelügyeleti beavatkozásainak³⁴ száma a 2004. évhez hasonlóan alakult. Összesen 74 esetben került sor beavatkozásra, döntően (54 esetben) a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 20 esetben pedig antitröszt ügyekben.

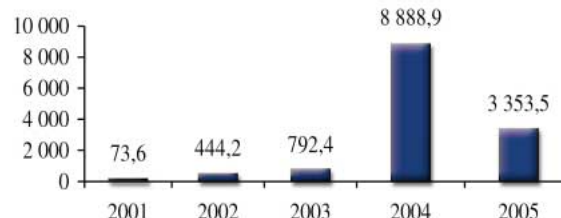
A Versenytanács versenytörvény szerint
ügyzáró határozatai beavatkozás szerinti
bontásban 2001–2005

A GVH Versenytanácsa ügyzáró határozatában 58 esetben, összesen 3 353,5 MFt értékben szabott ki bírságot, mely tartalmazza az összefonódás iránti kérelem elmulasztása miatt kivetett bírságot (21,3 MFt) is. Ez az összeg lényegesen alatta marad a 2004. évben kiszabott bírságnak (8 888,9 MFt), jóval meghaladja ugyanakkor az azt megelőző évek bírságösszegeit (2003-ban 40 alkalommal 792,4 MFt, 2002-ben összesen 40 esetben 444,15 MFt került kivetésre). A 2004. évi – kiugróan magas – bírságösszeg nagy részben egy konkrét eljáráshoz, a 7 043 MFt-os bírságkiszabással záródó Vj-27/2003 sz. autópályakartell ügyhöz köthető, s ahogy azt már a 2004. évi beszámoló is jelezte, az ügyek szükségszerű egyediségéből fakadóan a jövőben nem feltétlenül várható hasonlóan magas bírságösszeg.

³⁴ A GVH beavatkozás gyűjtőfogalom, amely ügytípusonként eltérő konkrét tartalommal bír. Ide tartozik az ügyzáró határozatok közül a jogsértés megállapítását kimondó határozat – ideértve a szünetelést követő marasztaló határozatot is (hiszen ez a magatartás abbahagyására kötelezéssel és esetleg szankcióval is jár). Szintén ide tartozik a szünetelés utáni megszüntető határozat (hiszen ilyenkor az eljárás alá vont teljesítette vállalásait). Ugyancsak ide tartozik az engedély, illetve mentesítés megtagadása vagy feltételhez kötése, és a GVH versennyel kapcsolatos aggályainak önkéntes figyelembe vétele, vagyis a kérelem visszavonása vagy a megállapodás/tranzakció módosítása (hiszen ilyenkor a GVH fellépésére a vállalkozások tervei nem vagy nem eredeti formájukban valósulnak meg). Nem öleli fel viszont a GVH beavatkozás fogalma a pusztán az adminisztratív kötelezettségek elmulasztása (pl. mentesítés kérésének elmulasztása) miatt megállapított jogsértést, hiszen ez önmagában az itt használt értelemben nem gyakorol hatást a piacra, mint ahogy a nem ügyzáró határozatok sem.

GVH által kivetett bírság
(MFt), 2001–2005

112. Tovább emelkedett a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos ügyekben kiszabott bírság összege: ebben az ügytípusban 2005-ben összesen 438,5 MFt bírságot vetett ki a hivatal, míg ez az összeg 2004-ben 321,45 MFt, 2003-ban pedig 90 MFt volt.
113. A Versenytanács 2005-ben hat esetben rendelt el szünetelést a jogsértés csekély súlyára, valamint arra tekintettel, hogy a jogsértő vállalkozás vállalta a jogsértés megszüntetését és az abból eredő károk gyors és hatékony jóvátételét. Az eljárás a szüneteltetett ügyek mindegyikében – az utóvizsgálatot követően – megszüntetéssel zárult, mivel az eljárást kiváltó okok megszűntek, és megnyugtató, a versenyjog megsértését orvosló megoldás született. A szüneteléses ügyek fontos részét képezik a GVH tevékenységének azzal, hogy úgy számolják fel a törvénybe ütközést, hogy a vállalkozások maguk vállalják a jogsértő magatartás abbahagyását. Ez a verseny szempontjából ugyanolyan jelentőségű, mint a jogsértés szankcionálása, mivel megtörténik a törvénybe ütköző magatartás megszüntetése. 2005-ben négy fogyasztó megtévesztéses, egy erőfölénnyel való visszaéléssel és egy versenykorlátozó megállapodással kapcsolatos ügyben került sor szünetelésre, a kifogásolt magatartást valamennyi esetben megszüntették (a csomagoláson, a jótállási jegyen, illetve a reklámanyagban található megtévesztő információk megváltoztatása, az erőfölényes esetben az általános szerződési feltételek megfelelő módosítása, a megállapodásos ügyben a továbbeladási ár rögzítésének a szerződésből való kivétele révén).

114. Az alábbiakban részletes bemutatásra kerülnek a panaszok, illetve bejelentések, és a versenyfelügyeleti eljárások tapasztalatai. A beszámoló nem említi meg külön minden egyes ügyet, de a jogsértést megállapító – marasztaló, illetve szünetelést elrendelő – eljárások főbb adatait a melléklet tartalmazza. Az ügyek közül azok kerülnek kifejtésre, melyekben a jogalkalmazás tanulságai elvi jelentőségűnek tekinthetők, vagy melyek tipikus, visszatérő, esetleg új piaci jelenségeket, anomáliákat mutatnak. Ebből a szem-

pontból nemcsak a jogsértést megállapító határozatokat tartja a GVH figyelemre méltónak, hanem sok esetben a megszüntetéssel záruló eljárásokat is. Abban az esetben, ha a versenyfelügyeleti eljárás során szerzett tapasztalatok alapján a GVH jogszabály-alkotásra vagy -módosításra irányuló kezdeményezéssel élt az illetékes szabályozó felé, ennek bemutatására is az adott ügghöz, illetve ügycsoporthoz kapcsolódóan ebben a fejezetben, nem pedig a hivatal versenypártolási tevékenysége kapcsán kerül sor.

2.1.1. Bejelentések és panaszok

115. A bejelentés a versenytörvény által nevesített sajátos jogintézmény, mely a versenyfelügyeleti eljárás megindításának megalapozását, indokoltságának vizsgálatát szolgálja. A versenytörvény 2005. évi módosítása átalakította a bejelentési rendszert, melynek következtében 2005. november 1-től kétféle formában lehet a GVH-hoz fordulni és versenyfelügyeleti eljárást kezdeményezni a versenytörvénybe ütköző magatartás észlelése esetén: a hivatal által közölt formátumú űrlapon történő bejelentés; illetve a formai követelményekhez nem kötött panasz tételével.³⁵ A GVH vizsgálóinak 60 nap³⁶ áll rendelkezésükre annak elbírálására, hogy adott bejelentésben sérelmezett magatartással összefüggésben indokolt-e vizsgálat elrendelése, azonban a gyakorlatban ennél rövidebb idő alatt döntenek a versenyfelügyeleti eljárás megindításáról. A panaszokat a beérkezésüktől számított 30 napon belül kell elbírálni. Ha az elbírálás megalapozása előreláthatólag 30 napnál hosszabb ideig tart, a vizsgáló erről a panaszost tájékoztatja az elintézés várható időpontjának megjelölése mellett. 2005-ben a törvénymódosítást követő két hónap statisztikai adataira támaszkodva elmondható, hogy a panaszok esetében sem használta fel a GVH a rendelkezésére álló teljes időtartamot, átlagosan 23 nap alatt választ kaptak a panaszosok a beadványukra.

116. A versenyfelügyeleti eljárás kérelemre vagy hivatalból indulhat; az utóbbi esetben akkor van lehetőség az eljárás megindítására, ha olyan magatartás vagy tevékenység jut a GVH tudomására, mely a versenytörvény rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a GVH hatáskörébe tartozik és a közérdek védelme érdekében szükséges az eljárás lefolytatása. A fentieknek megfelelően a bejelentés és a panasz a GVH tudomásszerzésének, észlelésének egyik formája, egy sajátos információforrás, melyre a verseny-

törvény – elsősorban a bejelentő érdekeinek, speciális eljárási helyzetének figyelembe vétele érdekében is – külön rendelkezéseket tartalmaz. A panaszok és bejelentések esetében tehát a vizsgáló részben mérlegelése, részben a törvényben pontosan meghatározott objektív ismérvek alapján hozza meg az ügyindításról szóló döntését.

117. 2005-ben összesen 1046 beadvánnyal (ebből 988 bejelentés³⁷ és 58 panasz) kapcsolatban hozott döntést a GVH, azaz indított versenyfelügyeleti eljárást vagy döntött annak mellőzéséről. A 2004. évben elintézett 847 bejelentéshez képest ez 22%-os emelkedést jelent.

Elintézett beadványok, 2001–2005

118. A beadványok nagy része, 67%-a továbbra is magánszemélyektől érkezett. A panaszok és bejelentések egy része az egyes közigazgatási szervektől, az előző évek gyakorlatának megfelelően jellemzően a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőségtől (FVF) és annak területi szerveitől való áttétel révén jutott a GVH tudomására.

119. A 2005-ben elbírált bejelentések és panaszok 76%-át, összesen 800 beadványt utasított el a GVH: ennek jelentős részét, 30%-át továbbra is a versenytörvény tárgyi hatálya alá nem tartozó magatartást kifogásoló beadványok képezték, a beadványok 28%-a a hivatal hatáskörének, míg 32%-a a közérdek hiánya folytán került elutasításra. Versenyfelügyeleti eljárás alapjául összesen 246 beadvány szolgált, ebből 4 panasz volt. Ezek alapján 131 versenyfelügyeleti eljárás indult oly módon, hogy esetenként több (pl. azonos tényállást vagy azonos vállalkozást megjelölő) bejelentés vagy panasz egy eljárásban való elbírálására került sor. A bejelentések és panaszok alapján 2005-ben megindított versenyfelügyeleti eljárások többsége, 65%-a (86 ügy) továbbra is a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartásokkal

³⁵ A bejelentési rendszer átalakításának részletes bemutatása az 1.2 fejezetben (A versenyszabályozás jogi hátterének változásai) található.

³⁶ Mely határidő egyszer 60 nappal meghosszabbítható.

³⁷ Ez a szám összesített adatként a 2005. november 1. előtt, illetve után érkezett bejelentéseket egyaránt magában foglalja, a részadatokat az 1. sz. táblázat tartalmazza.

függött össze. A fogyasztóvédelmi jellegű bejelentéseknél és panaszoknál az ügyindítások százalékos aránya viszonylag alacsony (24%), mivel a bejelentők és panaszosok sokszor olyan sérelmekkel fordulnak a GVH-hoz, melyeknél jelentéktelen piaci hatásuk folytán nem vélelmezhető a közérdek sérelme. A bejelentések és panaszok jelentős része, 27%-a (35 ügy) a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartásokat jelzett, és 10 esetben indult versenyfelügyeleti eljárás versenykorlátozó megállapodás vizsgálatára bejelentés vagy panasz alapján.

120. A panaszosok, illetve bejelentők által leginkább sérelmezett magatartások továbbra is a hírközlési szolgáltatók, elsősorban a kábeltelevíziós szolgáltatók díjmeléssel, programcsomag-összeállítással, illetve egyéb szerződéses kikötések alkalmazásával kapcsolatos magatartásai voltak, de változatlanul nagyszámú beadvány érintette a vállalkozások – elsősorban hipermarketek és más kiskereskedelmi áruházak, illetve a pénzügyi szolgáltatók – hirdetési és reklámtevékenységét. A fogyasztók árérzékenységének növekedésével számos beadvány érkezett a vezetékes energiapiacokon érzékelt magatartás-változások miatt is, az áram-, gáz- és távhőszolgáltatók szabad áras kategóriába tartozó kiegészítő tevékenységeit (pl. mérés, mérőóra felszerelés, mérőóra csere, a szolgáltatásba való bekötés, illetve kikapcsolás, zavarelhárítás) érintően.
121. Azon döntések ellen, melyek esetében a vizsgáló nem tartotta indokoltnak a versenyfelügyeleti eljárás megindítását, a bejelentők 106 esetben nyújtottak be jogorvoslati kérelmet a GVH Versenytanácsához (ez az elutasított bejelentések 14%-a). A jogorvoslati kérelemnek a Versenytanács 10 esetben (9%) helyt adott, 96 esetben (91%) pedig elutasította azt. A jogorvoslati kérelmet elutasító versenytanácsai döntéssel szemben 15 esetben nyújtottak be közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló jogorvoslati kérelmet a Fővárosi Bírósághoz, mely 3 esetben (20%) helyt adott a bejelentő jogorvoslati kérelmének, míg 12 esetben (80%) a bejelentő jogorvoslati kérelmét – megerősítve a Versenytanács állásfoglalását – elutasította. A versenytörvény 2005. évi módosítása értelmében a november 1-jét követően benyújtott bejelentések esetében a jogorvoslati kérelmet nem a Versenytanács, hanem közvetlenül a Fővárosi Bíróság bírálja el. Az új bejelentési eljárási szabályok szerint érkezett és 2005-ben elintézett bejelentések közül a bejelentő egy esetben élt jogorvoslati, melynek a bíróság helyt adott.

122. A bejelentések és panaszok egy része a versenyfelügyeleti eljárás megindításának előzménye, más részük nem vizsgálható és nem orvosolható a versenytörvény alapján, de van olyan hatóság vagy bíróság, melyhez a bejelentő vagy panaszos fordulhat. Ebben az esetben a GVH – a bejelentő, illetve panaszos e tényről történő egyidejű értesítése mellett – átteszi a beadványt az elbírálására hatáskörrel rendelkező hatósághoz, vagy tájékoztatja a beadvány benyújtóját arról, hogy igényét bíróság előtt érvényesítheti. 2005-ben összesen 45 (ebből 39 bejelentés és 6 panasz), jellemzően a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséghez és területi szerveihez, a Nemzeti Hírközlési Hatósághoz, valamint a Magyar Energia Hivatalhoz történő áttételről határozott a GVH. A hivatalhoz érkező bejelentések és panaszok harmadik része azonban olyan, melyek esetében jogszabályi felhatalmazás hiányában vagy egyéb okból sem a versenyhatóság, sem egyéb szervek nem orvosolják a felmerült problémákat. Ahol lehetséges, a GVH megkísérli a problémához legközelebb álló intézmény figyelmét felhívni az általa észlelt visszaállásra, maradnak azonban olyan jelenségek, melyek változatlanul megoldást igényelnek. Több esetben tapasztalta a hivatal azt, hogy a panaszos sérelmek megelőzésében jelentős szerepe lenne a fogyasztói tájékozottság magasabb szintre emelésének is.
123. Fogyasztóvédelmi területen viszonylag nagy arányban kerülnek át ügyek a fogyasztóvédelmi felügyelőségektől a GVH-hoz. 2005-ben is jelentős volt azon ügyeknek száma, ahol a GVH nem indított eljárást, de korábban a felügyelőségek sem tettek saját hatáskörben intézkedést, így a fogyasztói sérelem orvosolatlan maradt. **A versenytörvény és a reklámtörvény egymásra épülése** jelenlegi formájában sokszor ilyen helyzeteket eredményezett. A versenytörvény alapján történő fellépéshez ugyanis szükséges az, hogy a szóban forgó magatartás hatással legyen a piaci versenyre. Ez felveti a jogi szabályozás megváltoztatásának, illetve a jogalkalmazók közötti együttműködés javításának szükségességét annak érdekében, hogy csökkentsük a megoldatlanul maradó esetek számát.³⁸
124. Az **étrend-kiegészítők forgalmazása** tekintetében tapasztalható új jelenség, hogy az EU csatlakozással jelentősen megnőtt a piaci szereplők száma. A hatályos jogszabályi rendelkezések alapján a társaságoknak az étrend-kiegészítő készítményeiket forgalomba hozatalukat megelőzően nem kell bevizsgáltatniuk, ha valamely tagállamban már

³⁸ A GVH reklámtörvénnyel kapcsolatos jogszabály-módosítási javaslatait részletesen bemutatja a 3.1 fejezet (Jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése).

vizsgálták azokat, csak a nyilvántartásba vételüket kell kérni az OÉTI-től. Több esetben előfordult, hogy a cégek a szigorúbb hazai engedélyeztetési eljárást megkerülve, az újonnan csatlakozott tagállamokban vizsgáltatták be termékeiket.

125. Több panasz is érkezett **az otthon végezhető munka ígéretével kecsegtető hirdetésekkel** kapcsolatban. A kapcsolatfelvétel után derült ki, hogy nem volt tényleges munkajánlat, vagy a cég nála végezhető, ügynöki jellegű munkát kínált, eközben különböző jogcímen különböző összegek befizetésére kötelezték a jól hangzó hirdetés hatására munkát keresőket. Miután nem munkaközvetítők piacszerű szolgáltató tevékenységéről volt szó, a GVH nem tudott versenyfelügyeleti eljárást indítani a sérelmezett ügyekben, ugyanakkor nincs olyan államigazgatási szerv, mely ilyen esetekben eljárhatna. Megfelelő szabályozás hiányában a hasonló típusú visszaélések elterjedése várható.

126. Elsősorban a betárcsázós (dial-up) Internet-hozzáféréssel rendelkező előfizetőket fenyegető, ún. **betárcsázós csalás** lényege, hogy az Interneten való barangolás során akár észrevétlenül is olyan programok települhetnek a felhasználó számítógépére, melyek nemzetközi hívásdíjak mellett létesítenek kapcsolatot. Bár a hírközlési fogyasztói jogok képviselője még 2004. október 5-én megállapodást kötött a magyarországi távközlési szolgáltatókkal, melynek értelmében a betárcsázós csalások során használt emelt díjas telefonszámokat a társaságok központilag letiltják, a GVH-hoz 2005-ben – kisebb számban ugyan, de változatlanul – érkeztek betárcsázós csalásokat sérelmező beadványok. Ezek egyrészt azt kifogásolták, hogy a távközlési szolgáltató semmit nem tesz a csalás megakadályozása érdekében, másrészt azt, hogy az így keletkezett hívásdíjak kifizetésének elmulasztása esetén megszüntetett telefonszolgáltatás miatt indokolatlanul beavatkozik az előfizető és Internet hozzáférést kínáló szolgáltató közti szerződéses viszonyba. A GVH nem valószínűsített a távközlési vállalkozás részéről olyan érdeket, mely a vállalkozás visszaélészerű piaci magatartására utalt volna, hiszen egyrészt az emelt díjas hívások díjának legnagyobb hányada az ilyen számot fenntartó külföldi vállalkozásokhoz folyt be, másrészt a csalások eredményeképpen a behajtási költségek növekszenek, s behajthatatlan követeléseik keletkeznek. Másfelől az előfizetői szerződések szempontjából és adatvédelmi okokból is aggályos lett volna, ha a szolgáltató minden esetben – az előfizető által kért híváskorlátozás nélkül – vizsgálja a kezdeményezett hívás irányát és szándékosságát. Tekintettel arra, hogy a kifogásolt magatartások nem a vállalkozások független piaci viselkedést

biztosító (erőfölényes) pozíciójának felismerésére, és így versenyjogilag is tilalmazott általánosan érvényesülő üzletpolitikai megfontolásra vezethetők vissza, a hivatal álláspontja szerint a bíróságra tartozik annak megítélése, hogy a távközlési szolgáltató eleget tesz-e a szerződéses együttműködés magánjogi elvének a betárcsázós csalások elkerülése kapcsán, illetve hogy tisztességes-e az Internet szolgáltatók azon gyakorlata, mely szerint az előfizető felel az alapul fekvő telefonvonal korlátozás mentességéért.

127. Visszatérő esetsoprotot jelentenek – különösen a tartós fogyasztási cikkek esetében – a **jótállási jogok érvényesítésével** kapcsolatos fogyasztói panaszok. Ezen belül érdemes elkülöníteni azokat az eseteket, ahol a jótállási jog elvesztésének fenyegetése valóban versenykorlátozó jellegű kikötésekkel³⁹ függ össze, azoktól az esetektől, amikor az adott javítást végző szolgáltató konkrét viselkedésével kapcsolatos a fogyasztói kifogás. Megfigyelhető, hogy a tartós fogyasztási cikkek kiválasztásakor sok esetben nem jut kellő odafigyelés a javítási és szerviz tevékenységgel, kellékanyagokkal, pótalkatrész beszerzéssel kapcsolatos esetleges többletköltségekre, ideértve az utánajárással kapcsolatos ráfordításokat is, ami miatt sok esetben a termék beszerzésekor jelentkező árelőny jövőbeni többletköltségekkel párosul.

128. Speciális csoportot képeznek a **közterülettel** (közterület használat, parkolás, díjfizetés, köztéri reklámozás) kapcsolatos bejelentések, panaszok. E területen elhatárolási nehézséget okoznak a jogi szabályozások átfedései, az önkormányzatok hatósági és tulajdonosi minőségének együttes jelenléte, a tulajdonosi joggyakorlás önkormányzati rendeleti formában való megjelenése, valamint a tulajdonosi jogok gyakorlásának, menedzselésének mintegy ügynöki formában történő kiszervezése akár magánvállalkozási, akár önkormányzati vállalati formába. Bizonyos esetekben versenyztetés nélkül, számos más esetben pedig az önkormányzati tulajdon menedzselése a piacokért folytatott közbeszerzési típusú verseny nyomán dől el, mely – jogi korlát hiányában – akár évtizedes időhorizontra is lezárja az adott piachoz való hozzáférést a vállalkozások számára. Ezek a helyi piacok általában nem tartoznak a koncessziós törvény hatálya alá, miközben sok esetben hasonló tartalmú jogosítványokat szereznek a piacot megkapó vállalkozások. A kizárólagos szerződések időtartamai sok esetben semmilyen összefüggést nem mutatnak a meg-

³⁹ Pl. csak a szerződött szerelővel elvégzett készülék beállítás, beüzemelés esetén él a jótállás; csak eredeti gyári alkatrészt építhető be vagy a gyártó által előállított kellékek használhatóak a jótállási idő alatt, egyéb esetben a garanciavállalás nem érvényes.

kívánt befektetésekkel, azok megtérülési időigényével. E problémák jellemzően versenyfelügyeleti jogkörben nem orvosolhatók.

129. Érdekes esetsoportot képviselnek a **viszonylag zárt helyszíneken működő szolgáltatók** elleni, visszaélések miatti panaszok. Az ilyen helyszíneken működő szolgáltatók (pl. kórházi vagy strand büfé, iskolai jegyzetbolt) esetében jellemzően – ha némileg nehezítetten is – rendelkezésre állnak alternatív beszerzési lehetőségek a fogyasztók számára, ezért általában nem valószínűsíthető az erőfölény fennállása, ugyanakkor magatartásukban nem vitathatóan tapasztalhatóak lefölözés jellegű árazási stratégiák.
130. Az utolsó negyedévben új jogalkalmazási problémaként jelentkezett, és a 2006. év egyik komoly eljárási nehézségévé nőheti ki magát, hogy **külföldi székhelyű vállalatok** közvetlenül is megjelenhetnek a magyar piacon; szolgáltatásaik reklámozásával pedig már meg is jelentek. Több esetben felmerült e reklámok kapcsán a versenyfelügyeleti eljárás indításának szükségessége, azonban az ezirányú érdemi munkát gátolja, hogy az eljárás lefolytatásához szükséges jogsegélynyújtás feltételrendszere csak 2006 decemberére alakul ki.

2.1.2. A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció

131. Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozásának következményeként a magyar jog részét képező versenytörvény alkalmazásán túlmenően a GVH a közösségi versenyszabályok alkalmazásával összefüggő feladatokat is végrehajt. A GVH-nak joga és egyben kötelessége a közösségi versenyszabályok magyarországi alkalmazása, vagyis a közösségi versenyjog alapján is indíthat eljárást és hozhat döntést. A hivatal folyamatosan elemzi a Bizottsággal és az ECN többi tagjával folytatott sokrétű együttműködés tapasztalatait, és azokat beépíti a munkájába. A közösségi jog alkalmazásával folytatott hivatali eljárások főbb tapasztalatairól – összegző jelleggel – alább, míg a már lezárt ügyek részleteiről a beszámoló 2.2. Versenyfelügyeleti eljárások c. részében, a versenytörvény alapján indult ügyekkel együtt található információ. A GVH egyéb közösségi jogalkalmazással, valamint az Európai Közösségek Bizottsága Versenyügyi Főigazgatóságából és a tagállamok versenyhatóságából álló ECN-en belüli együttműködéssel kapcsolatos feladatai ismertetésére is alább kerül sor.
132. 2005 során kiteljesedtek a közösségi jog alkalmazásával folytatott GVH eljárások. Jelentősen bővült azon ügyek

száma, melyeket közösségi – vagy magyar jog egyidejű alkalmazásával párhuzamos – jogalapon indított a hivatal: 2005 elején 4 ilyen eljárás volt folyamatban, ezekhez az év során további 19 ügy kapcsolódott. Ezzel a közösségi, illetve párhuzamos jogalapon indított ügyeink száma 23-ra emelkedett, melyek közül 2005 folyamán öt ügyben hozott határozatot a Versenytanács. Ezek egyikében született elmarasztaló határozat⁴⁰, a további négy ügyben nem került sor jogsértés megállapítására. A közösségi, illetve párhuzamos jogalapon indult ügyekben a jogalpválasztást meghatározó körülmény jellemzően az volt, hogy a vizsgált magatartás az ország teljes területét érintette, és – különösen a horizontális jellegű megállapodások, kartellek esetében – ez mindenkor megalapozta a közösségi jog alkalmazását.

133. Az ügýítýpusokat tekintve, mind a versenykorlátozó megállapodások különböző típusai (kartell, horizontális koordináció, vertikális forgalmazási megállapodások, szelektív forgalmazási rendszert érintő magatartás stb.), mind az erőfölényes visszaélésekre vonatkozó közösségi versenyszabályokat sértő magatartások megtalálhatók a GVH közösségi versenyjog alapján folytatott ügyeinek portfóliójában. Utóbbiakból a versenytárs piacra lépését, vagy a versenytárs piacon maradását akadályozó gyakorlatokat, ezen belül a lényeges eszközökhöz való hozzáférés akadályozását célzó magatartásokat érdemes kiemelni.
134. Az ECN-en belüli együttműködés révén a GVH közvetlen és naprakész tájékoztatást kap a Bizottság és a többi tagállam által indított ügyekről, illetve ad saját ügyeiről is.
135. A kölcsönös tájékoztatás révén az ECN együttműködés keretei lehetőséget adnak arra, hogy egy tagállami versenyhatóság által indított ügyben egy másik tagállam versenyhatósága – érintettségének fennállása esetén – szintén eljárást indítson. Arra is lehetőség van, hogy egy eredetileg a GVH által indított ügyben a jogsértés vizsgálatának egy részét a Bizottság átvegye, ha a GVH által a közösségi jog alapján is eljárás alá vont vállalkozás ellen párhuzamosan a Bizottság is folytat eljárást az ügyben. 2005 folyamán más tagállami hatóságokkal párhuzamosan eljárás megindítására vagy a vizsgálat Bizottság általi átvételére nem volt példa, ugyanakkor két alkalommal került sor a Bizottság magyarországi helyszínen folytatott eljárási cselekményére (váratlan rajtaütés vállalati helyszínen). Az együttműködési szabályok alapján ezekben a vizsgálatokban a GVH szakemberei közreműködtek, az eljárási cselekmények mindkét alkalommal eredményesnek bizonyultak.

⁴⁰ Vj-60/2004

136. Az EU csatlakozást követően az összefonódásokkal kapcsolatban megszűnt a vállalkozásoknak az a kötelezettsége, hogy a GVH-tól is kérjék azon összefonódások jóváhagyását, amelyeket egyébként a közösségi fúziós rendelet alapján a Bizottsághoz kell bejelenteni. Ilyen esetekben a Bizottság Versenyügyi Főigazgatósága minden esetben tájékoztatja a GVH-t, mint tagállami versenyhatóságot, a hozzá érkezett fúziós kérelmekről. A GVH ezután véleményezheti az összefonódást a magyar piaci hatásokat illetően, valamint, ha a piaci hatások a magyar piacra összpontosulnak, jelezheti azt a szándékát, hogy szeretné átvenni az ügy elbírálását a Bizottságtól. 2005-ben nem került sor ügy GVH részéről történő átkérésére, azonban a Bizottság által lefolytatott fúziós eljárások közül két alkalommal került sor szorosabb együttműködésre. Mindkét ügy közelről érintett magyar cégeket, melyek az ügyletben célvállalként szerepeltek.
137. Az egyik ilyen ügyben a Wiener Börse AG, az Österreichische Kontrollbank AG, a Raiffeisen Zentralbank Österreich AG, az Erste Bank der Österreichischen Sparkasse AG és a HVB Bank Hungary közösen vásárolta fel a Budapesti Értéktőzsdét, a Budapesti Árutőzsdét és a Központi Elszámolóház és Értéktárat (KELER). Az ügyben a GVH részletes véleményt adott a Bizottság részére az ügylet magyarországi hatásairól, az érintett piacnak a tranzakció utáni lehetséges állapotáról.
138. A másik ügy, melyben a GVH aktívan közreműködött a bizottsági eljárásban, a MOL két leányvállalatának, a MOL Földgázellátó Rt.-nek és a MOL Földgáztároló Rt.-nek az E.ON Ruhrgas általi felvásárlása volt. Az ügyben felmerülő – a GVH által is jelzett – versenyaggályok miatt a Bizottság második fázisban határozott az ügylet feltételekhez kötött engedélyezéséről. A feltételek kidolgozásába a Bizottság a GVH-t is bevonta, és a hivatali észrevételeket teljes egészében figyelembe vette.
139. A közösségi fúziós rendelet alapján lehetőség van arra is, hogy egyszerűsített információszolgáltatás alapján a vállalkozások maguk kezdeményezzék a Bizottságnál az ügy átadását a GVH-hoz vagy a GVH-tól a Bizottsághoz. A Bizottság a kezdeményezéseket valamennyi tagállami versenyhatóságnak megküldi véleményezésre. 2005-ben egyetlen közösségi dimenziójú összefonódás esetében sem éltek a vállalkozások e lehetőséggel.
140. Az 1/2003/EK rendelet, illetve a 139/2004/EK rendelet alapján a GVH tagja lett az Európai Bizottság mellett működő, a tagállamok versenyhatóságaiából álló – a ver-

senykorlátozó megállapodások és erőfölényes ügyek, illetve a fúziók területéhez kapcsolódó – két tanácsadó bizottságnak is. 2005 folyamán a GVH munkatársai hét konkrét eljárással kapcsolatos, és öt jogszabály-veleményezéssel összefüggő tanácsadó bizottsági ülésen vettek részt.

2.2 Versenyfelügyeleti eljárások

2.2.1. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása

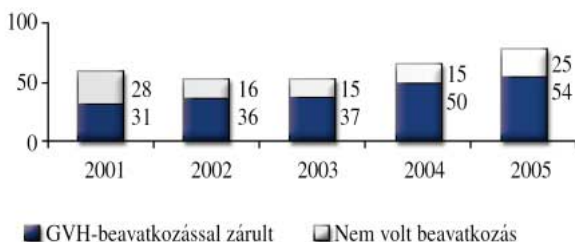
141. A versenytörvény III. fejezete tiltja a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását a gazdasági versenyben, azaz a fogyasztók megtévesztését, valamint a választási szabadságukat indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek alkalmazását.
142. A 8. §-ban foglalt példálózó felsorolás szerint a fogyasztók megtévesztésének minősül, ha valaki egy áru, azaz valamely termék vagy szolgáltatás áráról, lényeges tulajdonságáról valótlan tény vagy valós tény megtévesztésre alkalmas módon állít, azt ily módon jellemzi, vagy lényeges tulajdonságairól bármilyen más, megtévesztésre alkalmas tájékoztatást ad. Megtévesztésnek minősül annak elhallgatása is, hogy az áru nem felel meg a jogszabályi előírásoknak vagy az áruval szemben támasztott szokásos követelményeknek, illetve, hogy felhasználása a szokásostól lényegesen eltérő feltételek megvalósítását igényli. A versenytörvény ezeken túl tiltja az áru értékesítésével, forgalmazásával összefüggő, a fogyasztó vásárlási elhatározását szintén befolyásoló körülményekről (forgalmazási mód, fizetési feltétel, ajándék, engedmény, nyerési esély) megtévesztésre alkalmas tájékoztatást, valamint a különösen előnyös vásárlás hamis látszatának keltését is.
143. A gyakorlatban rendkívül sokszínűnek mutatkozó közlésformák tartalmi megítéléséhez szolgál útmutatással a 9. §, mely szerint a használt kifejezéseknek a mindennapi életben, illetőleg a szakmában elfogadott általános jelentése az irányadó annak megállapításánál, hogy a tájékoztatás a fogyasztók megtévesztésére alkalmas-e.
144. A versenytörvény 10. §-a alapján a fogyasztók választási szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek közé sorolhatók mindazok, melyek jelentősen megnehezítik a termék vagy szolgáltatás értékének valós megítélését, más áruval vagy más ajánlattal történő tárgyszerű összehasonlítását, s ilyen módszernek minősül valamennyi agresszív üzleti fogás.

145. Fontos hangsúlyozni, hogy a versenytörvény e szakaszainak célja a fogyasztók jelentősebb körét érintő közvetlen és közvetett jóléti veszteségek elkerülése érdekében a verseny tisztaságának, illetve torzítatlanságának fenntartása és az ehhez fűződő közérdek védelme, nem pedig az egyéni sérelmek orvoslása. Ezen előírások elősegítik a fogyasztói döntések szabadságának megvalósulását, s ennek révén védik mind a versenyfolyamatot, mind pedig a fogyasztók gazdasági érdekeit.

146. A GVH a versenyfelügyeleti eljárások során vizsgálja, hogy a fogyasztónak a döntéshozatali folyamat során módjában állhatott-e az információkeresés zavartalan lefolytatása, illetve hozzájuthatott-e azokhoz az információkhoz, melyek körültekintő döntéséhez szükségesek — ezáltal a GVH örködik a megfelelő tájékoztatáshoz való jog érvényesülése felett is. Mindez természetesen a fogyasztói érdekek védelme mellett egyúttal a piac működéséhez is hozzájárul.

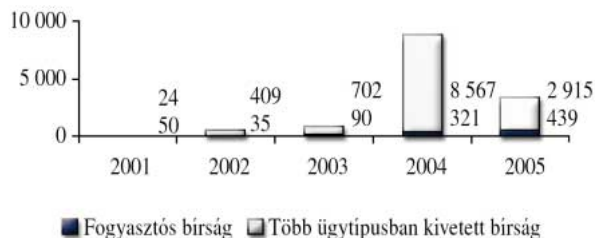
147. 2005-ben 79 ügyzáró versenytanácsi határozat született a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását érintő rendelkezések alapján, ebből 54 esetben került sor a GVH beavatkozására. 2004-hez képest több versenyfelügyeleti eljárás lefolytatására, illetve több beavatkozásra került sor, noha a beavatkozások aránya némileg csökkent.

Fogyasztók tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos ügyek, 2001–2005

148. Komolyabb jogsértés megállapítására az 54 beavatkozásból 50 esetben került sor, melyek közül 42 esetben összesen 438,5 MFt bírságot szabott ki a Versenytanács.

Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása esetén kivetett bírság (MFt), 2001–2005

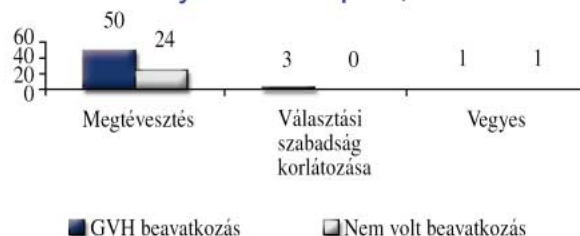
149. A jogsértés megállapításával zárult ügyek közül nyolc esetben a Versenytanács mellőzte a bírság kiszabását, négy alkalommal csekély jelentőségű jogsértés miatt szüneteltette a GVH az eljárást. (A szünetelés időtartama alatt a marasztalt piaci szereplőnek módjában áll a kisebb súlyú jogsértések kiküszöbölése, majd ennek teljesítését követően a Versenytanács megszüntetheti az eljárást.)

Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása – határozat jellege szerint, 2005

150. A 8. §-ban, illetve a 10. §-ban foglalt tényállások mentén történő tartalmi elhatárolás alapján a 79 fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos eljárás közül 74 eset a fogyasztók megtévesztésével volt kapcsolatos, illetve 5 ügyben a fogyasztók választási szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek alkalmazása is felmerült.

Fogyasztók tisztességtelen befolyásolásának típusai, 2005

151. Az ügýtípust érintő alábbi szöveges összefoglalás a keresleti oldal felé irányuló tájékoztatási gyakorlatban kibontakozó tendenciák feltárását és versenyfelügyeleti értékelésének főbb szempontjait helyezi előtérbe a karakterisztikus elemek kiemelésével. Ebből következően, és tekintettel a megszüntető határozatok jelentős arányára, valamint az ügýtípusban született határozatok igen nagy számára, az egyes ügyek említésénél a kiszabott bírságok összegét nem tüntettük fel, azok az ügyszámok alapján a 8.1. számú mellékletben beazonosíthatók.
152. A vállalkozások a Tptv. III. fejezete szerinti tájékoztatás megvalósítása során a piac sajátosságaihoz igazodóan különböző kommunikációs elemeket emelnek ki a rendelkezésükre álló kommunikációs eszközök széles tárházából. A közismert reklámformákon — ún. vonal feletti (above the line, ATL) eszközökön — túl, melyek a tömegmédiákat (különösen a televíziót) alkalmazzák a közlésre szánt üzenetek eljuttatására, mind szélesebb körben jelennek meg az e körön kívül eső ún. vonal alatti eszközök (below the line, BTL), az online-marketing és a klasszikus vizuális hatásra építő eszközök modern technikai megoldásokat alapul vevő új formái. Mind az elemek kiválasztása, mind ezek különféle összekapcsolása részét képezi a vállalkozások piaci stratégiájának. A képet tovább árnyalja, hogy bizonyos piacokon a tájékoztatás egyes tartalmi és formai elemeit ágazat- és/vagy termék-specifikus tájékoztatási szabályok határozzák meg.
153. Az **integrált kommunikációs kampányok** során a vállalatok több vonal feletti eszköz és esetlegesen ezekhez illeszkedő vonal alatti kommunikációs formák együttes használatával érik el a fogyasztókat. E kampányok célja az új fogyasztók bevonása mellett természetesen egyben a versenytársak fogyasztóinak elhódítása, s különösen jellemzőnek tekinthetők a telített (pl. a rádiótelefon-szolgáltatás piaca), vagy a szűkülő (pl. a vezetékes hangszolgáltatás piaca) infokommunikációs piacokon.
154. Az integrált kommunikációs kampányok alkalmazása — azok jelentős költségvonzata miatt — elsősorban a nagy piaci részesedéssel és tőkeerővel rendelkező vállalatok esetén jellemző.
155. Az ilyen típusú kampányokban a különböző kommunikációs eszközök legtöbbször egy adott központi üzenet köré szerveződnek — ez a közös üzenet sok esetben a vállalat image-ét erősíti és a kampány által népszerűsíteni kívánt árut márkaként jeleníti meg (Vj-133/2005). A tartós fogyasztási cikkek piacát érintő egyik integrált kommunikációs kampány (Vj-129/2005 — „Ne te mosogass” akció) kapcsán a Versenytanács kiemelten figyelembe vette a reklámozás termék-image-re gyakorolt kedvező hatását, mely túlnyúlik az akció időtartamán.
156. A Versenytanács egyes, integrált kommunikációs kampányokat értékelő határozataiban (Vj-170/2004, Vj-191/2004, Vj-133/2005) rámutatott arra, hogy e kampányok egyes elemei különbözőképp értékelendők a versenyjogi tájékoztatás szempontjából.
157. A Versenytanács a Vj-133/2005 számú ügyben a Magyar Telekom Rt. „Favorit” és „Favorit Plusz” díjsomagokat népszerűsítő reklámkampánya kapcsán hozott határozatában megállapította, hogy a marketingkommunikációs eszközök, illetve csatornák között különbség mutatkozik abban, hogy azok csak néhány figyelemfelkeltő vagy részletesebb információk közlésére alkalmasak-e.
158. A **nyomatásban megjelent reklámok** esetén jelentőséggel bír az abban foglalt egyes információk elhelyezése, egyes képek, információk kiemelése, illetve „elrejtése”, az alkalmazott betűnagyság, s minden más olyan reklámmegoldás, mely kihatással van a reklámban közvetített információk összhatására. Külön is kiemelendő, hogy a nyomtatott sajtóban megjelent reklámok és a szórólap által a fogyasztóknak közvetített üzenet kapcsán a címsoroknak, kiemeléseknek sokkal nagyobb a szerepük, mint az apró betűs közléseknek. A címsorokkal, kiemelt szövegrészekkel találkozó fogyasztó esetében nem szükségszerű, hogy a reklám más (adott esetben jóval kisebb betűvel szereplő) közléseit is megismerje.
159. Azonos szempontok érvényesülnek a **szórólapok** esetében is. Különösen a hosszabb terjedelmű, több oldalas szórólapok esetén tekintetbe veendő, hogy a fogyasztó az azokban szereplő információk közül is elsősorban a figyelem felhívására alkalmas módon, címsorban, kiemelten szerepeltetett közléseket észleli, a bújtatottan, kis betűmérettel, a fogyasztó által észlelt közlésekhez tartalmilag kapcsolódó, de attól elhelyezését tekintve elszakítottan szereplő apró betűs rész nem szükségszerűen jut el ténylegesen a fogyasztókhoz.
160. A **televíziós reklámban** az időkorlátok miatt a sajtóhirdetésnél jóval kevesebb információ fér el. A televíziós reklám esetén a vetítés rövid időtartama, illetve a gyorsan pergő képek miatt a reklám üzenete nem azonosítható a reklám forgatókönyvében egymás után megfogalmazott állítások összességével, s külön kiemelendő, hogy a reklám-

ban nem hangsúlyosan megjelenő, kis betűmérettel elhelyezett írásbeli információ ténylegesen nem nyújt tájékoztatást a fogyasztók számára.

- 161.** Az **óriásplakát** befogadására egy autósnek maximum 1 másodperce, egy nem siető járókelőnek maximum 2-3 másodperce van. Ebből következően az óriásposzter maximum 3 motívummal dolgozhat, amennyiben hatásos kíván maradni (főszór, kép és embléma). A kiemelkedően hatásos óriásposzterek két (kép, embléma) vagy csak egy motívummal működnek. A reklám főüzenetének tehát kiemelkedő szerepe van, s az apró betűs információk tájékoztatásban betöltött szerepe gyakorlatilag elhanyagolható.
- 162.** Az **Interneten** megjelenő tájékoztatásokkal kapcsolatban kiemelendő, az Internet jellegéből adódóan alkalmas arra, hogy információkat, egy-egy termék vonatkozásában akár a releváns információk teljes körét gyorsan és kényelmesen elérhetővé tegyen. Az Interneten megjelentethető és meg is jelenő információk nagy tömege ugyanakkor azt is jelenti, hogy a fogyasztó versenyjogilag figyelembe veendő döntésének meghozatalát általában nem az információk rendelkezésre állásának hiánya nehezíti meg, hanem a nagy mennyiségű információ szelektálása, a releváns információk megtalálása és kiválasztása, s azok feldolgozása. Ebből fakadóan versenyjogi követelményként fogalmazható meg, hogy egy, a fogyasztók számára igen kedvezőként reklámozott termék fogyasztók általi reális megítéléséhez szükséges lényeges információk könnyen elérhetőek legyenek, a hangsúlyozott kedvező tulajdonsággal egy oldalon, ahhoz közel, fogyasztóbarát módon kerüljenek elhelyezésre.
- 163.** Általános érvennyel fogalmazta meg a Versenytanács, hogy elfogadhatatlan gyakorlatnak tartja, ha egy vállalkozás reklámjában olyan üzenetet közvetít a fogyasztók felé, melynek a megfelelő értelmezéséhez szükséges egyéb információk nem vagy nem szükségszerűen észlelhető módon szerepelnek a reklámban.
- 164.** A reklámot közzétevő vállalkozások nem alapozhatnak ugyanis arra az elvárásra, hogy a fogyasztó olvassa el azokat az apró betűs közléseket is, melyeket egyébként a reklám észlelésének sajátosságaiból adódóan nem tekint meg. A vállalkozásoknak a reklám fogyasztók által ténylegesen fogott üzenetét jelentő állításaihoz fűzött különböző kiegészítései, magyarázatai általában nem alkalmasak a versenyjogi felelősség alóli mentesülésre, ha a kiegészítés, magyarázat formai kivitelezésénél (betűméret, szín stb.) fogva a fogyasztókhoz ténylegesen el sem jut, annak tartalmát nem is ismerik meg. Megállapítható tehát a versenyjogi jogsértés, ha az adott írásbeli tájékoztató (reklám) formailag tartalmazza például lábjegyzetként a kiegészítő magyarázatokat, azonban ez nem szükségszerűen kerül észlelésre a fogyasztók által.
- 165.** A fentieket mintegy kiegészítendő mutatott rá a Versenytanács a Vj-32/2005 számú ügyben a Magyar Telekom Rt. „Teleperc” díjcsomagjának kampánya kapcsán hozott határozatában, hogy a fogyasztót ért összbemérés abban az esetben is lehet jogsértő, ha egy-egy abban írt vagy más módon megjelenített közlés önmagában nem valótlan: a megtévesztésre alkalmasság megítélésénél figyelemmel kell lenni az adott reklámhordozóra, a vizsgált reklám képi és/vagy hangi megjelenítésére, ezáltal összhatására, mivel azok tartalma a megjelenített formában fejt ki hatását az egyes fogyasztókra.
- 166.** A pénzügyi szolgáltatások piacán lefolytatott integrált kommunikációs kampányok (Vj-33/2005, Vj-62/2005, Vj-111/2005) kialakítása a szolgáltatás nyújtásának szigorúan meghatározott körülményeire is tekintettel zajlik. Az Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt. személyi kölcsön-konstrukciójához kapcsolódóan a Vj-111/2005 számon hozott marasztaló döntésében a Versenytanács erre is tekintettel kiemelte, hogy a reklámkampány mint piaci tájékoztatás jogszerűségét vizsgálta, s a médiamix elemeinek egyenkénti és egymással összefüggő tájékoztatástartalmát vetette össze a versenytörvény releváns rendelkezéseivel.
- 167.** A pénzügyi szolgáltatások összetett jellegét is figyelembe véve a fenti ügyben az elsődlegesen eldöntendő kérdés az volt, hogy az eljárás alá vont vállalkozás biztosította-e a fogyasztók megalapozott termékválasztásához szükséges piaci ismereteket, amikor reklámkampánya során lényeges tulajdonságok közlésébe bocsátkozott.
- 168.** Az OTP kampánya során reklámozott akciós hitelkeret-beállítási jutalék kedvezményét kizárólag egyfajta deviza-(svájcifrank-) alapú konstrukció választásakor és kizárólag OTP lakossági folyószámlára történő folyósítással lehetett igénybe venni. A sajtóban közölt reklámok ugyan tartalmazták, hogy a népszerűsített személyi kölcsön devizaalapú, de a kedvezmény e feltételhez, továbbá a folyószámlára való folyósítás körülményéhez kapcsolása jellemzően rejtve maradt, azt a hamis látszatot keltve, hogy a kedvezmény a kölcsön alapjától függetlenül jár. A rádióban elhangzott reklámok ezzel szemben nem érintették a svájcifrank-alapú kölcsönt és a törlesztőrészletet, viszont közöl-

ték a lakossági folyószámlára való folyósítás feltételeit, ezzel azt a hamis látszatot nyújtva, hogy az akció időtartama alatt a forint- vagy az euroalapú kölcsönfelvétel esetén a feltételek azonosak a svájcifrank-alapú kölcsönnel.

169. Összességében a sajtó- és rádióreklámok ugyan valós lényeges tulajdonságokat közöltek, de külön-külön és összefüggésében értékelve is a fogyasztók megtévesztésére alkalmasak voltak. A közléssel elkövetett versenyjogsértő tájékoztatást nem teszi jogszerűvé a sajtóreklámozásban jelzett bankfiókban történő felvilágosítás, e felhívás kritika nélküli elfogadása ugyanis arra vezethetne, hogy a fogyasztó nem hagyatkozhat a reklámbeli tájékoztatásra, hanem a helyes információt magának kellene kiderítenie a bankfiókokban.

170. Tartalmilag a pénzügyi szolgáltatások témájához kapcsolódik, a szolgáltatásnyújtásra és tájékoztatásra vonatkozó különös szabályok hiánya jellemzi viszont a fogyasztói csoportok/vásárlói klubok néven ismert pénzügyi jellegű, mindazonáltal kizárólag a polgári jog általános szabályai által rendezett szerződéses konstrukciókat. A korábbi években a GVH többször jelezte az e téren fennálló szabályozási problémákat és hiányosságokat. Az Euro-Credit Consulting Kft. ellen hozott marasztaló döntés (Vj-1/2005) megállapítja, hogy az eljárás alá vont által közzétett reklámok elhallgatták a konstrukció lényegét, az abban rejlő kockázati elemet. A fogyasztói csoportok kapcsán adott információk alapján nem vált ugyanis nyilvánvaló a potenciális igénybevevők számára, hogy itt egyfajta „belső hitelezés” történik a csoportok tagjai között. A reklámokból bankszerű tevékenységre vonatkozó következtetés adódhatott, miközben az eljárás alá vont nem rendelkezik a reklámokban feltüntetett összegekkel, illetve nem áll kapcsolatban olyan más vállalkozásokkal, amelyek rendelkeznek ezekkel az összegekkel, azt a csoport tagjai adják össze, és a hozzájutást a szerencseelem is befolyásolja.

171. Az – akár integrált reklámkampányok révén – megnyert fogyasztók megtartására irányuló ún. **hűségakciók** jelentős szerepet játszanak a fogyasztói döntések, különösen a márkadöntések megerősítésében. A „Pick Hűségprogram” (Vj-65/2005) kapcsán a Versenytanács úgy értékelte, hogy a nem rövidtávra, hanem több évre szóló program ténye és az erről szóló tájékoztatás alkalmas a fogyasztói döntés befolyásolására, a versenytársi termékek közötti választás során a fogyasztó számára lényeges körülményt jelentenek a márkához kapcsolódó hosszú távú pontgyűjtő akció feltételei.

172. Az ún. „napi vagy más néven gyorsan forgó fogyasztási cikkek” (fast moving consumer goods, FMCG) körébe tartozó élelmiszereket és nem élelmiszer jellegű termékeket (pl. illatszer- és vegyiárúkat) forgalmazóik általában erős eladás-ösztönzési célú támogatással igyekeznek vonzóvá tenni. A napi fogyasztási cikkek piacát – részben a jelentős versenynyomás hatására – az akciószervezés során a korábbi évekhez hasonlóan az jellemzi, hogy folyamatosak az elérhetőségi problémák, amikor a meghirdetett termékek némelyikét a vásárlók az áruházakban hiába keresik (Vj-45/2005 - Tesco-Global Áruházak Rt., Vj-126/2005 – Magyar Hipermarket Kft.). Előfordul a meghirdetettnél magasabb árakon történő értékesítés (Vj-41/2005 – Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.), valamint nem a valóságnak megfelelő tájékoztatás egy-egy termék lényeges tulajdonságait vagy az akciós árkedvezmény mértékét illetően (Vj-45/2005 - Tesco-Global Áruházak Rt., Vj-41/2005 - Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.)

173. Az akciós feltételekről tájékoztatást nyújtó **reklámújság**-jaiban a Tesco Global Áruházak Rt. (Vj-45/2005) nem csupán az érintett cikkek adott időtartamra érvényes árait tette közzé, hanem ún. árgaranciára tett ígéretet. Az árgarancia által érintett termékekről azt állította, hogy ezek ára „verhetetlenként” a legalacsonyabb a piacon. Az „árgarancia pecsét” biztosíték arra, hogy ha az adott terméket a fogyasztó máshol olcsóbban meg tudja vásárolni, a Tesco a különbség kétszeresét kifizeti. A reklámújság azonban olyan, az árgarancia tényleges érvényesíthetőségét jelentősen befolyásoló körülményekről nem adott világos tájékoztatást, hogy a fogyasztónak az adott terméket az eljárás alá vont áruházában és a versenytárs vállalkozásánál egyaránt meg kellett vásárolnia, az árkülönbség igazolására mindkét blokk bemutatására szükség volt, továbbá a két blokk dátuma között csupán 72 óra eltérés lehetett.

174. Az ügyben a Versenytanács az árgarancia intézményét összefüggésében értékelte, a „Nálunk verhetetlen árakat talál!” szlogent is magában foglaló reklámstratégia részeként. A döntés rámutatott, hogy a kínált árak legkedvezőbb voltát sugalló „verhetetlenségi” állítás összekapcsolása az árgaranciával tulajdonképpen önellentmondás, hiszen ha a szlogen üzenete valóban helytálló lenne, szükségtelenné válna az árgarancia alkalmazása.

175. Hasonló gondolatmenet érvényesült a Vj-41/2005 számú határozatban a „legolcsóbb” jelző, illetve a „legolcsóbb termékeink” felirat alkalmazását illetően. A fentiekhez hasonló módon garanciális elemet is magában foglaló ígéret

ellenére az Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.-nek nem állt és nem is állhatott rendelkezésére olyan megoldás, mely biztosítani tudta volna, hogy a megjelölt cikkek a termékkategórián belül mindenkor a piacon fellelhető legalacsonyabb áron megvásárolhatók legyenek, hiszen a reklámújságok elkészítésének több hetet felölelő folyamata az összevetés megbízhatóságát már önmagában is kizárja.

176. Az FMCG szektor mellett a nagy példányszámban megjelenő, a háztartásokba ingyenesen eljuttatott reklámkiadványok az iparcikk-, bútór- és barkácsáru-kereskedelemben is jelentős kommunikációs szerepet töltenek be (Vj-49/2005, Vj-52/2005, Vj-70/2005, Vj-73/2005, Vj-106/2005, Vj-146/2005). Ez utóbbi területeken is megfigyelhető a tendencia, hogy a kiadványok tartalmának összeállításánál **mind erőteljesebb hangsúlyt kapnak az áron kívüli tényezők**, a szorosán vett árversenyen túl az áruk értékesítésével, forgalmazásával összefüggő, a fogyasztó vásárlást érintő döntésére szintén befolyást gyakorló egyéb körülmények.
177. Az árgarancia fogalma évek óta ismert a kereskedelemben, azonban jelenleg érzékelt elterjedtsége is jelzi, hogy a reklámújságok tartalma immár nem szorítkozik pusztán az akció érvényességi ideje alatt alkalmazott árak közzétételére, hanem egyfajta, a vásárló számára biztonságot sugalló többletelemet fűz a feltüntetett ajánlathoz. A műszaki cikkek piacán az Electro World Magyarország Kft. (Vj-49/2005) és a Bravotech Kereskedelmi Szolgáltató Kft. (Vj-52/2005) ellen született e tárgyban marasztaló döntés.
178. A Vj-70/2005 számú ügyben megállapítható volt, hogy az Electro Computer Rt. akciós lapjaiban több mint fél éven át ingyenes beszereléssel hirdette a Dimarson típusú klímaberendezést. Az ingyenes beszerelés az érintett termék esetében jelentős körülményként értékelhető többletszolgáltatás, hiszen az üzembe helyezéshez szükséges ráfordításoknak ez a beszerzési árhoz mérhető hányadát teszi ki. A fogyasztó azonban az üzletekben, egy kiegészítő tájékoztató formájában a reklámújságban foglalt egyértelmű, ingyenességre vonatkozó üzenetnek ellentmondó információkkal szembesült. A kiegészítő tájékoztató nem alkalmas arra, hogy a fogyasztók számára adott valótlán információt orvosolja — a Versenytanács gyakorlata szerint a kommunikáció tartalmának meghatározásakor annak közzevetője nem alapozhat arra az elvárára, hogy az ésszerűen eljáró fogyasztónak bármely áru esetén eleve ellenőriznie kell, vajon a reklám állítása megfelel-e a valóságnak.
179. A Vj-52/2005 és Vj-70/2005 számú esetekben az érdemi határozatban foglaltak szerint a speciális technikai jellemzőkkel rendelkező műszaki cikkek egyes fontos, lényeges tulajdonságait leíró paraméterek közzétételével kapcsolatban is megtévesztésre alkalmas magatartást tanúsítottak az eljárás alá vont vállalkozások. A Vj-52/2005 számú ügyben az akciós kiadvány megtévesztő közzétételét tartalmazott a JVC márkájú DVD-lejátszóban használható formátumokat illetően, míg a Vj-70/2005 számú eljárás esetében a Samsung 108 cm-es plazma-televíziót úgy jellemezte, hogy az alkalmas a PIP (kép a képen) funkcióra, jóllehet ez a funkció csak számítógépes környezetben használható.
180. A vásárlási hajlandóság növelését, akár a vásárlás impulzív jellegének nagyobb értékű cikkek esetén történő felkeltését szolgálhatják a reklámújságokban közzétett hitelkonstrukciók. Hitelkonstrukciók ingyenességét érintette több megszüntetéssel zárult versenyfelügyeleti eljárás (Vj-73/2005 és Vj-106/2005). A megszüntetés ellenére e döntések jelentős hozadékkal bírtak a vizsgálat tárgyát képező konstrukciókra vonatkozó különös tájékoztatási szabályok és a versenytörvényben foglalt megtévesztési tilalom összefüggéseit, valamint a fogyasztói döntésben játszott szerepüket illetően.
181. A Bricostore Hungária Kft. és a Credigen Bank Rt. ellen indult eljárásban (Vj-106/2005) az „ingyen hitel” szlogennel meghirdetett konstrukció valójában nem volt költségmentesen elérhető, mivel annak sajátosságai miatt egy 3%-ot kitevő szerződésmódosítási díj gyakorlatilag minden esetben felmerült. A vizsgálat által feltárt adatok alapján a Credigen Bank helytelenül, nem a teljes hiteldíj mutatóra (THM) vonatkozó jogszabály által előírt adattartalomnak megfelelően adta meg a Bricostore Hungária Kft.-nek a THM-et, mivel annak tartalmaznia kellett volna a szerződésmódosítási díj összegét is. Az összehasonlítást megkönnyítő mutató ezt követően tévesen szerepelt a Bricostore Hungária Kft. több százezres példányszámban megjelentő reklámújságjában.
182. A Versenytanács a kérdésben úgy foglalt állást, hogy a THM tartalmára vonatkozó jogszabályok megsértése önmagában nem alapozza meg feltétlenül a versenyfelügyeleti eljárást, továbbá eljárásai során a GVH nem magát a terméket, hanem a termékre vonatkozó tájékoztatás szövegét minősíti. A szöveg azonban az ingyenességre utalás mellett a 3%-os szerződésmódosítási díjat is feltüntette, mint egymást kizáró opciókat, s versenyjogilag abban az esetben minősülhetett volna jogsértőnek a reklám, ha e tényezőt elhallgatták volna. Jelen körülmények között azonban a felmerülő jogsérelem orvoslása más hatóság hatáskörébe tartozik.

183. A Kika Lakberendezési Kft. reklámkiadványainak tartalma több szempontból is megsértette a versenytörvény rendelkezéseit (Vj-146/2005). A „Kika Kollekcio 2005” című katalógusban írottak szerint a raktárról azonnal el nem vihető termékek 30% előleg befizetésével néhány hetes szállítási határidővel megrendelhetők, miközben e közlésre nem adott alapot a tény, hogy a Kika Kft. szállítóinak általános szállítási határideje 6-10 hét. Reklámújságaiban a Kika Kft. az egyes akciós árak mellett referenciaárként visszatérően a szállítók által javasolt árat tüntette fel, melyet a valóságban eredeti árként nem alkalmazott.
184. Az **Internet** szerepe a versenyfelügyeleti eljárások tapasztalata alapján egyre jelentősebb, egyrészt mint a **médiamix eleme** (például Vj-11/2005, Vj-17/2005, Vj-49/2005, Vj-74/2005, Vj-64/2005, Vj-129/2005), másrészt mint sajátos **áruértékesítési mód**.
185. Az internetes értékesítéshez kapcsolódott a Bookline Magyarország Kft. (Vj-100/2005), az internetes vásárlásra szakosodott „online könyvpiac” szereplője ellen indult eljárás. A vállalkozás honlapjának nyitóoldalán úgy hirdette magát, mint „Magyarország legnagyobb online könyv-áruháza” — e piacelsőségi állítást a vele versenyben álló valamennyi versenytárral szemben hitelt érdemlően bizonyítani tudta, mind a honlap látogatottságára, mind a választék elemeinek számára, mind pedig forgalmára vonatkozóan, így az eljárás megszüntetéssel zárult. Az eljárás mindazonáltal a további versenyfelügyeleti tevékenység szempontjából is hasznosuló rálátással szolgált az online piacok főbb működési mechanizmusaira és jellemzőire (fogyasztói célcsoport, fogyasztói szokások stb.).
186. Sajátos elemként jelent meg a versenyfelügyeleti eljárásokban a **direkt marketing (DM)** tevékenység egy sajátos formája, a **direct mail**. Mind a Sárgeoldalok Cégnevsor-kiadó Kft. (Vj-61/2005), mind a Magyar Telefonkönyvek Szolgáltató Kft. (Vj-90/2005) magatartása a fogyasztók választási szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti módszernek minősült, amikor szerződési ajánlatuk megküldésével azt a látszatot keltették, hogy az egy már korábban megkötött szerződés alapján kibocsátott számla.
187. Az alkalmazott üzleti módszer következményeként a névről szólóan érkező postai küldemények jogi jellege elmosódhat, ajánlat volta rejtve maradhat a fogyasztók előtt, azt a látszatot keltve, hogy az egy már előzőleg létrejött polgári jogi jogviszony nyomán keletkezett. A direkt marketing eszközök egyfajta sajátos, közvetlen párbeszédet kívánunk létrehozni a vállalkozás és a fogyasztó között annak érdekében, hogy a fogyasztó megismerje az adott terméket és megrendelje azt. Az eljárás alá vont vállalkozások postai küldeményei olyan üzenetet közvetítenek, hogy ez a párbeszéd már korábban lezajlott, a szolgáltatás megrendelése megtörtént, így a küldemény szerves részét képező átutalási megbízás megfelelően teljesítendő.
188. A 2004. évi beszámolóban megfogalmazottak továbbra is érvényesek az egészségre ható termékeket érintő piaci folyamatoknál. A fogyasztói prioritások körében jelenleg is előkelő helyet foglal el az egészségmegőrzés, a prevenció és az egészséges életmód, azonban ezzel párhuzamosan egyre több olyan termék kerül forgalomba, melyet a forgalmazók szakmailag nem kellően megalapozott tulajdonságokkal ruháznak fel különféle kommunikációs eszközökben.
189. Az egészségre ható termékek piacán észlelhető éles verseny a 2005. évben is fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas piaci magatartások megjelenésével járt. Ezek közös vonása, hogy egyes gyártók, forgalmazók nem a saját termékpiaucukra vonatkozó korlátok betartásával végzik marketing tevékenységüket, hanem más piacra átnyúlva, s ezáltal a termékkategóriákat illetően megtevesztésre alkalmas tájékoztatást nyújtanak (pl. a gyógyszer élelmiszer, illetve az élelmiszer gyógyszer, gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítmény hamis látszatát kelti).
190. A fokozódó keresletre reagáló, másrészt az igényeket generáló ún. **„egészség-marketing”** versenyfelügyeleti mérlegelésének sarokköve tehát a korábbiakhoz hasonlóan továbbra is a termékkategóriák gyógyhatás mentén történő elhatárolása, s az ezekhez tartozó speciális tájékoztatási szabályok és a versenyjogi értékelés egymáshoz való viszonyának szem előtt tartása.
191. Kommunikációs csatornáit tekintve az egészség-marketing (Vj-8/2005, Vj-10/2005, Vj-11/2005, Vj-64/2005, Vj-74/2005, Vj-105/2005, Vj-107/2005, Vj-131/2005) sokszínű képet mutat. A nyomtatott sajtóban megjelent hirdetések jutnak el a fogyasztók legszélesebb köréhez. A téma iránt érdeklődők speciális lapokban (Elixir, Természetgyógyász, Ideál és Patika magazin, Patikatükör), illetve a forgalmazók által kiadott ingyenes magazinokban (Excalibur, Családi Kör, Essencia) elhelyezett hirdetésekben kapnak információt az érintett termékekről. További jellemző tájékoztatási formaként működnek a gyógynövényüzletekben és patikákban elhelyezett szórólapok és termékismertető füzetek.

192. A Versenytanács az egészségre ható termékek esetében több ízben alkalmazta a helyreigazító nyilatkozat közzétételére való kötelezést, mint a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása esetén alkalmazható speciális szankciót.
193. Az Avalon Team Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. ellen lefolytatott eljárásban (Vj-8/2005) megállapítást nyert, hogy az eljárás alá vont vállalkozás több termékének (Vivax, Metabol, Oxytarm, Életkristály) forgalmazása, valamint az ezekkel kapcsolatos tájékoztatás során megalapozatlanul gyógyhatást tulajdonított. A Versenytanács jelentős összegű bírság kiszabásán túl eltiltotta a vállalkozást a jogsértő magatartás folytatásától és a jogsértő tájékoztatással megegyező formátumú és nagyságú helyreigazító nyilatkozatok hatvan napon belül négy alkalommal történő közzétételét írta elő a Blikk, a Metró és a Budapesti Piac elnevezésű kiadványokban.
194. A Life Crystals Kft. által forgalmazott Életkristály elnevezésű terméknel a gyógyhatás hamis látszatának keltése bírság-kiszabást és magatartástól történő eltiltást eredményezett, továbbá a Versenytanács kötelezte a vállalkozást, hogy a határozat jogsértés megállapítását tartalmazó részét tegye közzé az Elixír, a Természetgyógyász, Patika Magazin, Patikatükör c. újságokban, és az ingyenesen terjesztett Excalibur kiadványban (Vj-105/2005.).
195. A Chrystal Institute Kft. által forgalmazott Flavin 7 termékcsalád nyomtatott sajtóban megjelentetett hirdetési daganatos betegségek gyógyítására és megelőzésére vonatkozó utalások révén keltette gyógyhatás látszatát (Vj-107/2005). A marasztaló döntés indokolása utalt a GVH egészséggel kapcsolatos tájékoztatási ügyekben folytatott, bíróilag is jóváhagyott gyakorlatára, mely szerint a mindennapi életben, illetőleg a szakmában általánosan elfogadott jelentés szerint értelmezhető tájékoztatást tartalmat összeveti az alapul szolgáló engedélytartalommal, miután nem a hivatal, hanem az OGYI, illetve az OÉTI hatáskörébe tartozó hatósági eljárásban vizsgálható egy-egy termék minősítése, összetevői és alkalmazása. Ha a reklámozási korlátozások átlépése egyúttal a fogyasztók megtévesztésére is alkalmas, együttesen érvényesül a reklámtörvény és a versenytörvény tilalmi szabályozása, mert a kifogásolt magatartás piaci léptékben alkalmas a fogyasztók megtévesztésére.
196. 2005-ben a **csomagoláson** feltüntetett információk, jelölések megtévesztésre alkalmassága miatt több alkalommal is sor került versenyfelügyeleti eljárás lefolytatására (Vj-197/2004, Vj-199/2004, Vj-13/2005). A csomagolás elsődleges termékminőség-megóvó funkcióján túl, a rajta található feliratokon keresztül kommunikációs célokat is szolgál: a fogyasztói döntés meghozatalához és a hasonló rendeltetésű termékek összehasonlításához szükséges alapvető információk feltüntetését elsősorban a fogyasztóvédelmi célzatú tájékoztatási (címkézési, jelölési stb.) szabályok írják elő.
197. A Házi Pirok Paprika Kft. 2003. és 2004. években, a Szegedi Paprika Fűszer- és Konzervgyártó Rt. 2004. évben megtévesztésre alkalmas csomagolásban hozta forgalomba azon fűszerpaprika-őrlemény termékeit, melyek külföldről származó fűszerpaprika-őrleményt is tartalmaztak (Vj-197/2004). A magyar fogyasztók e termék vásárlása során tanúsított magatartásával kapcsolatban a határozat egyebek között arra a megállapításra jutott, hogy a vásárlás rutinjellegű, melynek során a vásárló abban a feltevésben jár el, hogy az általa megszokott csomagolásban ugyanazt az összetételű terméket veheti meg, és a termék kizárólag Magyarországon termesztett fűszerpaprikából készült őrleményt tartalmaz. A döntési helyzet sajátosságaiból adódik tulajdonképpen, hogy a vállalkozások neve önmagában alkalmas e hatás erősítésére, különösen a két ismert (kalocsai és szegedi) tájkozatra történő asszociáció révén.
198. Nagy számú bejelentés nyomán indult a Pénzfürdő című játék kapcsán az interaktív televíziós játékok („betelefonálós játékok”) piacát érintő versenyfelügyeleti eljárás (Vj-201/2004). Az ügyben a Versenytanács arra a megállapításra jutott, hogy a versenytörvény rendelkezései a fogyasztók áruválasztási döntésének szabadságát védik, azonban e védelem nem terjed ki a játéktartás tisztaságának védelmére, mint a szolgáltatás minőségének ellenőrzésére. **A játék lebonyolításának tisztaságával összefüggő sérelmek** nem fogalmazhatók meg konkrét fogyasztó-megtévesztésre alkalmas magatartásként, mivel nem a játék-részvételi döntésre vonatkoznak, így **nem lehetnek relevánsak versenyjogi eljárás szempontjából**. A versenyfelügyeleti eljárás nem nyújt megfelelő eszközt e magatartások kezelésére, így a GVH részéről a szignalizáció tekinthető megfelelő lépésnek.

2.2.2. Versenyt korlátozó megállapodások

199. A versenytörvény IV. fejezete szerint minden versenyt korlátozó megállapodás tilos és semmis, hacsak nem esik kivétel alá (csekély jelentőségű, vagy egymástól nem független vállalkozások között jön létre). Ezen kívül a versenyt korlátozó megállapodás mentesülhet is a tilalom alól, ha eleget tesz a törvényben foglalt mentesülési felté-

teleknek. Ez utóbbi esetben a megállapodásra vagy alkalmazható valamelyik csoportmentességi kormányrendelet, vagy egyedileg teljesíti a tilalom alóli mentesülés versenytörvényben meghatározott feltételeit.

200. A versenytörvény 2005. évi módosítását⁴¹ megelőzően a vállalkozásoknak lehetőségük volt arra, hogy a GVH-tól kérjék annak megállapítását, egy adott megállapodás nem esik a tilalom alá (mert nem versenykorlátozó vagy mert kivétel alá esik), illetve egy adott megállapodásra valamely csoportmentességi rendelet vagy az egyedi mentesítés feltételei alkalmazhatók. A módosító törvény hatályba lépése óta ilyen kérelem előterjesztésére nincs mód, a megállapodások mentesüléséhez nem szükséges a GVH döntése, s a közösségi versenyjoghhoz hasonlóan a vállalatoknak maguknak kell megítélniük, illetve egy esetleges eljárás esetén bizonyítaniuk, hogy megállapodásuk megfelel a versenytörvény szerinti feltételrendszernek, ezért nem minősül tiltottnak. A törvénymódosítással a versenytörvény és a közösségi versenyjog mentesítési rendszerének szabályai anyagi és eljárási jogi szempontból is összhangba kerültek egymással, feloldva a magyar jog szerinti nemleges megállapítás, illetve mentesítés iránti kérelem alapján indult eljárásokban addig élő, a tagállamközi kereskedelem érintettsége esetén előálló jogalkalmazási nehézségeket. 2004 májusától ugyanis minden olyan esetben, amikor a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége megállapítható, a versenyfelügyeleti eljárás anyagi joga a közösségi (illetve párhuzamos jogalapon folytatott eljárás esetén egyúttal a magyar) versenyjog, eljárási joga a magyar jog, azaz a GVH az Európai Unió tagállami versenyhatóságaként jár el.

201. A versenyre gyakorolt hatás szempontjából a versenykorlátozó megállapodás minősítésénél külön jelentőséggel bír, hogy a megállapodás versenytársak közötti (horizontális) vagy pedig eladó-vevő közötti (vertikális). A horizontális megállapodások általában közvetlenül a piaci szerkezet megváltoztatását okozzák vagy azzal azonos hatásúak, a vertikális korlátozások pedig a piacra lépési és piaci mobilitási lehetőségekre hathatnak negatívan. Egyes megállapodások nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba annak következtében, hogy mind vertikális mind horizontális jellemzőkkel bírnak.

⁴¹ A 2005. évi LXVIII. törvény rendelkezett a versenytörvény átfogó módosításáról, melynek a mentesítési rendszer átalakítására vonatkozó szakaszai már a törvény kihirdetését követő 15. napon, 2005. július 14-én hatályba léptek. A versenytörvény módosításának részletes bemutatását az 1.2 fejezet (A versenyszabályozás jogi hátterének változásai) tartalmazza.

202. 2005-ben a Versenytanács összesen 25 ügydöntő határozatot hozott, ebből 13 esetben került sor GVH beavatkozásra.⁴²

203. Az összes eljárásból 19 indult hivatalból, hat pedig kérelemre. A **hivatalból indított ügyekből** kilenc eset tárt fel jogsértést, ebből hét esetben a Versenytanács összesen **2 854,7 M Ft bírságot** szabott ki.

204. Két esetben azért szüntette meg a Versenytanács az eljárást, mert a vizsgálat nem tárt fel versenykorlátozó megállapodást vagy nem sikerült azt bebizonyítani. További két eljárásban a versenykorlátozás nem esett tilalom alá (csekély jelentőségű volt). Egy esetben a csekély fokú jogsértésre, és a jogsértő helyzet megszüntetésének vállalására tekintettel szünetelést rendelt el, melyet az utóvizsgálat nyomán megszüntetett. A **kérelemre indult eljárásokban**

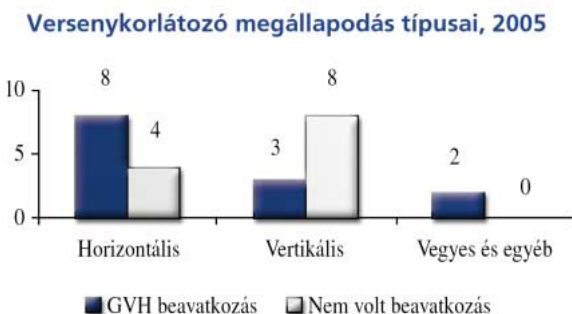
⁴² Ebben az ügytípusban a GVH beavatkozása az ügyzáró határozatok közül az érdemi jogsértés megállapítását (ideértve a szünetelés utáni marasztalást is), a szünetelés utáni megszüntetést, valamint a mentesítési kérelem elutasítását, feltételhez kötését, illetve a GVH versenyyel kapcsolatos aggályainak önkéntes figyelembe vételét (a kérelem (ügyfél általi) visszavonását, vagy a megállapodás (felek általi) módosítását), ha ez a határozatból kiolvasható, foglalja magában.

Nem foglalja magában ugyanakkor a GVH beavatkozás fogalma a tisztán adminisztratív típusú jogsértés megállapítását (mentesítési kérelem elmulasztása), a kérelem nem a GVH versenyyel kapcsolatos aggályai miatti visszavonását, a megállapodás nem ilyen ok miatti módosítását, valamint ideiglenes intézkedés elrendelését vagy szünetelés elrendelését és egyéb nem ügyzáró határozatokat.

hat esetben egyedi mentesítést adott a Versenytanács, ebből egy esetben oly módon, hogy az előzetes álláspont ismeretében a felek önként figyelembe vették a Versenytanács aggályait és módosították megállapodásukat, két esetben viszont a Versenytanács a mentesítés megadásához feltételt fűzött. Egy esetben a Versenytanács úgy találta, hogy a szóban forgó megállapodás csoportmentesség hatálya alá esik.

205. Az elbírált esetek mintegy felénél versenytársak közötti (12 ügy), 11 esetben vertikális, míg két ügyben vegyes jellegű megállapodások kerültek elbírálásra. A horizontális esetek többsége (nyolc eset) igényelt beavatkozást a hivatal részéről tiltás (hat ügy), illetve a versenyhivatali aggályok önkéntes figyelembe vétele vagy feltételszabás formájában. A 11 vertikális esetből csupán háromnál volt szükség beavatkozásra (ebből egy esetben szünetelés alatt megtörtént a jogsértés kiküszöbölése). A két vegyes jellegű ügyből mindkettő beavatkozást igényelt, s mindkettő a tiltott kategóriába tartozott. Összesen hat megállapodás kapott egyedi mentesítést, ezek között előfordult mind horizontális, mind vertikális jellegű eset.⁴³

⁴³ A versenyt korlátozó megállapodásokkal kapcsolatos számszerű összefoglaló információk megtalálhatóak a beszámoló Táblázatok c. részének 4.4. táblázatában, valamint további információ található az 5.1., 9. és 11.2. táblázatokban.

206. 2005 folyamán két olyan eljárás zárult le, melyben megállapítást nyert a tagállamközi kereskedelem érintettsége, így alkalmazásra került az Európai Unió versenykorlátozó-sokra irányadó joganyaga is.

207. Továbbra is kiemelt ügycsoportot képeztek a **közbeszerzéseket érintő**, az építési, kivitelezési piacon működő **ajánlattevők közötti összejátszások**. 2005-ben két olyan – a 2004. évben lezárt ügyekhez hasonlóan, 2001-2002-re vonatkozó pályázati kiírásokat érintő – versenyfelügyeleti eljárás zárult le, mely a potenciális versenyzők közötti, az ajánlattételt megelőző különféle jogellenes együttműködések kísérlete meg feltárni. A tiltott és titkolt legkeményebb versenykorlátozást (ármeghatározás, piacfelosztás, kvóta meghatározás) jelentő összejátszások felderítésének egyik fontos eszközét jelenti, hogy a GVH vizsgálói – bírói engedéllyel – előzetes értesítés nélkül kutatást hajthatnak végre vállalati és más helyszíneken, melynek köszönhetően a jogsértést alátámasztó közvetlen bizonyítékok is előkerülhetnek. Rajtaütésszerű helyszíni vizsgálat során beszerzett írásos dokumentumok segítették a kartell bizonyítását mind a Fővárosi Önkormányzat, mind az Út-gazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság által kiírt útéptési, illetve -felújítási pályázatok esetében.

208. A **Fővárosi Önkormányzat** 2001-ben és 2002-ben közel 40, Budapest különböző pontjait érintő **út- és műtárgy-felújítási munkálatokra** vonatkozó közbeszerzési pályázatot hirdetett meg, összesen mintegy 11 700 MFt értékben (Vj-25/2004). A Versenytanács 19 pályázati kiírás esetében bizonyítottan látta, hogy nyolc eljárás alá vont vállalkozás – Betonút Rt., Strabag Rt., EGÚT Rt., Alterra Kft., Hidépítő Rt., Mota-Engil Rt., Mélyépítő Kft., Swietelsky Kft. – a nyertes vállalkozás pályázatbeadás előtti meghatározásával és bizonyos vállalkozások alvállalkozói munkával való ellátásával versenyjogilag tiltott, piacfelosztó összejátszást valósított meg, mely megakadályozta az árverseny kialakulását. A Versenytanács a marasztalt vállalkozásokkal szemben összesen 593,9 MFt bírságot szabott ki.

209. Az önkormányzati megbízások elnyeréséért folyó versenyben eleve csak azok a vállalkozások vehettek részt, melyek erre vonatkozó alkalmasságukat – ideértve közreműködőiket is – igazolni tudták, így a lehetséges fő- és alvállalkozók száma „a körön belüli vállalkozásokra” szűkült, megkönnyítve az együttműködés kialakítását. A vállalkozások képviselői között ennek érdekében folyamatos volt a kapcsolattartás, s a tárgyalások során – általában még a pályázat kiírása előtt, majd a kiírást követően, sőt esetenként

az eredményhirdetés után is újra – széles tárgyi és személyi körben vitatták meg a 2001-2002-ben esedékes egyes beruházásokat. A vizsgálat során lefoglalt írásbeli bizonyítékokra, illetve a nyilatkozatokra figyelemmel a Versenytanács a megbeszélések tartalmát illetően egyrészt kizártnak tartotta, hogy csak esélylatolgatás történt, másrészt nem fogadta el a vállalkozásoktól független piaci szükségszerűségekre (mint pl. a konzorciumi és az alvállalkozói munka keresése, illetve az erre való ajánlkozás) történő hivatkozást. Ezt támasztotta alá az a tény is, hogy a jogsértéssel érintett pályázatokon konzorciumi, azaz többes, együttes pályázatbeadás nem történt, továbbá a nyertesek pályázata – a közbeszerzési előírásokat és egyúttal a kiírói akaratot is megkerülve – nem nevezett meg alvállalkozókat. A marasztalt vállalkozások, melyek az országos piac legnagyobb szereplői közé tartoznak, nyertesként piaci súlyukhoz igazodóan részesedtek a Fővárosi Önkormányzat által 2001-2002-ben meghirdetett pályázati megrendelésekből.

- 210.** Ilyen jellegű jogsértést állapított meg a Versenytanács az **Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság (UKIG)** által 2001-2002-ben **hat főútvonal-szakasz építésére** kiírt közbeszerzési pályázatok vizsgálata kapcsán is (Vj-56/2004). Az eljárás alá vont vállalkozások versenykorlátozó céllal – üzleti titoknak minősülő adatokat is közölve – egyeztettek egymással az országos közútkezelő pályázatai kapcsán, s felosztották egymás között, hogy mely vállalkozás milyen értékű részesedéshez jut a közbeszerzési eljárások kapcsán, meghatározva azt is, hogy az egyes pályázatokat mely vállalkozás nyeri meg, illetve mely vállalkozások részesednek alvállalkozóként a tervezett beruházásból. A Versenytanács a marasztalt vállalkozásokkal – Adeptus Rt., Betonút Rt., DEBMUT Rt., Strabag Rt., EGÚT Rt., Hídépítő Rt., Hódmezővásárhelyi Útépítő Kft., Hoffmann Építőipari Rt., MÁV Hídépítő Kft., Mota-Engil Rt., Mélyépítő Kft., Swietelsky Kft., Vakond Kft., Vegyepszer Rt. – szemben összesen 1 313,3 MFt versenyfelügyeleti bírságot szabott ki. A Versenytanács a bírság mértékének meghatározásánál súlyosító körülményként vette figyelembe azt is, hogy a versenyjogellenes megállapodások létrejötte az országos útépitési és -felújítási piacon 2001-2002-ben széles körben elterjedt gyakorlattá vált.
- 211.** A versenyjogi értékelés kapcsán a Versenytanács leszögezte, a vállalkozások közötti megállapodások versenyjogi megítélésének kiindulópontja azon követelmény, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást. Ellentétesek tehát a versenyszabályozási céllal a versenytársak bizonytalan viselkedéséből eredő

kockázatok csökkentésére irányuló információcsere rendszerek. A versenyfelügyeleti eljárás során beszerzett írásbeli bizonyítékok alapján a vizsgált közbeszerzési eljárásokon rendszeresen ajánlatot benyújtó eljárás alá vontak több találkozáson, az egyes pályázatok benyújtási határidejének letelte előtt olyan jövőre vonatkozó, részletes információkat közöltek egymással, melyek hozzájárultak az átláthatóság és a piaci ismeretek növeléséhez. Éppen ezért önmagában nem akadályozta a jogsértés megállapíthatóságát az sem, ha egy vállalkozás a megbeszélések egy részén nem vett részt, illetve azokon passzív magatartást tanúsított (s a megbeszélések tartalmától nem határolta el magát). Fontosnak tartotta a Versenytanács hangsúlyozni azt is, hogy a versenyjogi értelemben tiltott megállapodáshoz nem szükséges feltétel, hogy az polgári jogi vagy társasági jogi értelemben érvényes legyen, illetve az sem, hogy az bármilyen írásbeli formát öltön, így nem lehet megalapozott azon védekezés, hogy egy megbeszélésen a vállalkozás döntési jogkörrel, képviseleti jogosultsággal nem rendelkező munkatársa vett részt.

- 212.** A „kőkemény” versenykorlátozások felderítésének másik fontos, a kartellezésben érintett vállalkozások versenyhatósággal való együttműködésére építő eszköze, az **engedékenységi politika** 2005-ben immár három esetben került alkalmazásra (Vj-101/2004, Vj-102/2004, Vj-186/2004).
- 213.** Mindhárom esetben az engedékenységi kérelem olyan nemzetközi szintű kartell-megállapodást érintett, mely nemcsak a magyar, hanem az európai piacon is versenykorlátozást jelentett. Közös jellemzőjük, hogy valamennyi jogsértés Magyarország EU csatlakozása előtt lezárult, így a hivatal párhuzamos eljárást folytatott a jogsértések kapcsán az Európai Bizottság, illetve más tagállami versenyhatóságok jelenleg is folyamatban lévő vizsgálataival. A GVH eljárásai a versenykorlátozó magatartások magyar piaci hatásainak feltárására és szankcionálására irányultak, mivel erre más hatóság vizsgálata nem terjedhetett ki.
- 214.** Egy közel tizenöt évig működő kartellt tárt fel a GVH a megállapodásban részes vállalkozások együttműködése révén a magyar **takarmányfoszfát értékesítési piacon** (Vj-101/2004). Az eljárás alá vontak tevékenyen hozzájárultak az eljárás megindulásához és a bizonyítékok összegyűjtéséhez is, ezért a Kemira GrowHow Oy és a Kemira GrowHow Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. mentesült a versenyfelügyeleti bírság alól, míg a Tessenderlo Chemie NV és a Tessenderlo Chemie Hungária Kft. esetében a Versenytanács az egyébként kiszabandó bírság 90%-os elengedése mellett döntött.

215. Az európai szintű kartell tagjai a megbeszéléseket két szinten folytatták: az általános döntéseket európai szinten, „központi megbeszéléseken” hozták, míg a meghatározott árakat és/vagy mennyiségeket országos szinten, „szakértői megbeszéléseken” vitatták meg. Magyarország esetében a megbeszélések két típusát általában egyszerre tartották meg. Az évek során a megállapodás számos feltétele, a résztvevők köre és a megállapodás által lefedett földrajzi terület is – szükségszerűen – módosult, 1991 után terjesztették ki egyebek között Magyarországra is. A felek egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy a megállapodás Magyarországot csak 2003-ig érintette; azt követően a felek együttműködése megszűnt.
216. Az együttműködés időtartama alatt a résztvevők információt cseréltek – többek között – az eladott mennyiségekről és az árakról, mennyiségileg értékelték a piaci keresletet, és elosztották a kvótákat a résztvevők között. Jóllehet az értékesítendő mennyiségeket rögzítették, a résztvevő társaságok nem tartották be következetesen a megállapodást, így kompenzációs mechanizmus működtetésére is szükség volt. Ez azt jelentette, hogy annak a társaságnak, mely nagyobb mennyiséget adott el egy időszakban (ez lehetett egy év, de akár több is), biztosítania kellett, hogy az a társaság, mely kevesebbet adott el, a következő évben/években nagyobb mennyiséget tudjon értékesíteni.
217. Egy nemzetközi szintű kartell magyarországi hatásainak feltárására kerülhetett sor engedékenységi kérelem alapján a **nagyfeszültségű gázszigetelésű elektromos kapcsolóberendezések piacán** is (Vj-102/2004). A piacfelosztó kartellben való részvételért a Versenytanács az Alstom, a Siemens, a VA Tech és az Areva cégcsoportok eljárás alá vont vállalkozásaival szemben összesen 702 MFt versenyfelügyeleti bírságot szabott ki, míg a GVH-val együttműködő ABB-cégcsoportot teljes bírság-elengedésben részesítette.
218. Kilenc európai és öt japán vállalkozás írta alá 1988-ban az ún. GIS-megállapodást, mely az érintett termékek világméretű piacát osztotta fel az európai és japán vállalatcsoportok között. A megállapodás sajátossága az volt, hogy a tényleges és potenciális versenytársaknak számító vállalkozások a nagyfeszültségű gázszigetelésű kapcsoló-berendezések világpiacon nem területi alapon, hanem a megcélzott piaci részesedések elve alapján osztották fel egymás között. A GIS-megállapodás végrehajtásaként az európai résztvevők az ún. E-megállapodásban rögzítették az elosztás konkrét mechanizmusát, az egyes vállalkozásoknak juttatandó kvótákat. A GVH vizsgálata felderítette, hogy a vizsgált 1991-2004 közötti időszakban legalább 13 magyarországi projekt került egyeztetés céljából a kartellben résztvevők elé. Ezek között voltak olyanok, melyeket az egyeztetéseket követően a kiíró visszavont, mások nem kerültek felosztásra, míg az ELMŰ által 2002-ben kiírt Városliget-, illetve a 2003-ban kiírt Budaközép-projektek esetében a GVH bizonyítani tudta azt, hogy azok ténylegesen a kartell által megbeszélésre, illetve az egyik projekt ténylegesen felosztásra is került a kartell-tagok között.
219. 1999 végétől 2002 közepéig működött kartell-megállapodás a magyarországi **benzil-butil-ftalát (BBP) piacon** (Vj-186/2004). A műanyag felületbevonatok készítéséhez használt lágyító folyadék, a BBP gyártóinak célja a megállapodással az volt, hogy értékesítési tevékenységük összehangolásával továbbra is a megállapodás megkötésekor érvényesülő piaci részesedésüknek megfelelően részesedjenek a megrendelésekből, kiküszöbölve a csökkenő keresletből adódó üzleti kockázatot.
220. A magyar piacra vonatkozóan a Bayer AG és a Solutia, majd 2000 augusztusától a Solutia BBP-üzletágát megvásárló Ferro S.p.r.l. között folytak megbeszélések. A vállalkozások minden negyedévre vonatkozóan megegyeztek abban, hogy melyikük fog a magyar megrendelő számára szállítani, és arra a negyedévre a kijelölt kartell-tag adta a kedvezőbb ajánlatot. A felek az ajánlataikban szereplő konkrét árat nem közölték egymással: ajánlataik elkészítésénél a versenytársnak a piacon ismert, az előző negyedévre vonatkozó ajánlata volt irányadó, mely alá vagy fölé kellett az árat beállítani (attól függően, hogy a szóban forgó negyedévben a vállalkozás meg akarta kapni a megrendelést, vagy sem).
221. A versenykorlátozó hatás elsősorban abban tetten érhető, hogy a megrendelt BBP-t nem az a vállalkozás szállította, mely kedvezőbb feltételeket tudott volna biztosítani a megrendelő számára, hanem az, aki a megállapodás szerint éppen soron következett, így a megrendelt termék ára tekintetében nem érvényesülhetett a verseny nyomása.
222. Az eljárás alá vontak éltek az engedékenységi politika biztosította lehetőségekkel és együttműködtek a hivatallal a jogsértés feltárásában, ezért a Versenytanács a Bayer esetében eltekintett a bírság kiszabásától, míg a Ferro esetében jelentősen csökkentette azt.
223. Visszatérő esetsorozatot jelentenek a versenykorlátozások körében az **agrárszektor** különböző szervezetei (termék-tanácsok, kamarai tagozatok, termelői szövetségek) közre-

működésével történő árkorlátozások (minimál árak meghirdetése), illetve piacfelosztások (termelési kvóták meghatározása).

- 224.** A bérvadászati piacot érintő, 2004-ben lezárt ügyel (Vj-89/2003) párhuzamosan a vadászati piac másik nagy szegmensében, a **vadhúsfelvásárlás piacán** vélelmezett áösszehangolás miatt is eljárást indított a GVH (Vj-132/2003).
- 225.** A vadászati piac önszabályozó szerveződése, a **Vadgazdasági Szolgáltatások és Termékek Terméktanácsa** – a Vadhús árbizottság javaslatára – 2000. szeptember 1-vel a külpiaci változásokat gyorsan követő nagyvad húsfelvásárlási árakat határozott meg. A piaci változásokhoz való alkalmazkodás gyakoriságát mutatja, hogy 2000-ben egyszer, 2001-ben ötször, 2002-ben háromszor, 2003-ban kétszer volt árközlés a tagság részére. Az árközlések – melyek az egyes nagyvadfajokra vonatkozóan konkrét centrum árakat és ugyancsak számszakilag meghatározott +/-10%-os eltérési lehetőséget rögzítettek – terméktanácsai döntésnek minősültek, s be nem tartásuk etikai vétségként az etikai kódexben rögzített szankciókat, akár a Terméktanácsból történő kizárást, vonhatott maga után. A szankció nem csak elvileg volt adott, erre irányuló eljárás megindítására is volt példa.
- 226.** A kötelezően betartandó felvásárlási ársávok közlésével a Terméktanács tartalmilag olyan sűrített piaci információt közölt a tagsággal, s ezáltal az összes vadhúsfelvásárló piaci vállalkozással, melynek beszerzése, ha elvileg nem is lehetetlen, piacilag idő- és költségigényes, valószínűsíthetően egyik piaci szereplő sem kerülhetett volna egyedül a birtokába. Az eljárásban tetten érhető, az egész vadhús felvásárlási piacot érintő versenyjogilag nemkívánatos magatartás arra alkalmas, hogy a vadhúsfelvásárlók egymás közötti, illetve a termelők egymás közötti versenyt korlátozza, valamint a vadhúsfelvásárlók és termelők közötti alku szerepét gyengítse és a piac egységesedését eredményezze.
- 227.** A Versenytanács – a kettős szankcionálást elkerülendő – a jogsértésért a tagvállalkozásokat nem, csak a Terméktanácsot marasztalta el, 80 Mft bírságot szabva ki vele szemben.
- 228.** Nem csak az agrárszektorban figyelhető meg a piaci szereplők szerveződési részéről olyan törekvés, hogy az árak alakulását – az általuk képviselt szakma érdekeire hivatkozva, a keresleti-kínálati viszonyok versenyjogilag kívánatos ármeghatározó szerepének kikerülése érdekében – befolyásolják. A Vj-98/20004 számú eljárásban a Versenytanács a **Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületét** (MAOE), a **Magyar Tervezőgrafikusok Egyesületét** (MTE) és a **Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségét** (MKISZ) marasztalta el a tervező grafikusai szolgáltatások minimum árait tartalmazó, a grafikusok számára iránymutatásként szolgáló árjegyzékek közzététele miatt, melyre az érintett társadalmi szervezeteknek jogszabályi felhatalmazása nem volt.
- 229.** A minimálár a vállalkozás egyéni költségeitől, a szolgáltatás minőségétől függetlenül alakítja az árakat, melynek eredményeképpen az alacsonyabb költséggel dolgozó vagy a szolgáltatásaikat alacsonyabb színvonalon nyújtó vállalkozások sem kényszerülnek áraik csökkentésére. A minimálár alkalmazása miatt a vállalkozások által alkalmazott árak nem, illetve torzultan jelenítik meg a vállalkozások között a szakmai alkalmasságban, az üzleti megbízhatóságban, a hatékonyságban megmutatkozó – a vállalkozások közötti versenyben meghatározó jelentőséggel bíró – különbségeket.
- 230.** Az eljárás alá vontak részéről versenyjogellenes beavatkozásnak minősült továbbá, hogy a minimálárakhoz kapcsolódóan grafikusai szolgáltatási fajtákat, szorzókat is bevezettek, illetve meghatározták az egyéb üzleti feltételeket (ellenszolgáltatás igénylésének kikötése) is. Ennek következtében a kifogásolt döntések a professzionális grafikusai szolgáltatás teljes terjedelmére tartalmaztak versenyjogellenes előírásokat, melyek alkalmasak arra, hogy a tervezőgrafikusok minősítésétől függetlenül az egymásközi versenyt korlátozzák. A Versenytanács az egyesületekkel szemben összesen 26,5 Mft versenyfelügyeleti bírságot szabott ki.
- 231.** Versenyfelügyeleti eljárás keretében első alkalommal vizsgálta a GVH a lakóparkok területén igénybe vehető hírközlési szolgáltatásokra vonatkozó kizárólagos jogok problémáját a **BCN Rendszerház Kft.** (az eljárás megindításakor: MatávCom Kommunikációs Rendszereket Szolgáltató Kft.) és az **ECO-LINE Kft.** megállapodása kapcsán (Vj-65/2004).
- 232.** A 2001 júliusában megkötött megállapodásban a Magyar Telekom csoporthoz tartozó BCN Rendszerház Kft. az ECO-LINE Kft. beruházásában megvalósuló Mediterrán Lakópark 8,5 hektáros területén ISDN alközponti rendszer és telefonhálózat kiépítését vállalta azzal, hogy a tulajdonában lévő hálózat üzemeltetésére, valamint az általa nyújtott szolgáltatások nyújtására a lakópark területén –

minden egyes létesítmény üzletszerű átadásától számított – hét évig kizárólagos jogosultságot szerez. Az eljárás alá vontak emellett abban is megállapodtak, hogy a szóban forgó területen a vezetékes műsorelosztó hálózat kiépítését, illetőleg a kábeltelevíziós szolgáltatás nyújtását a szintén a Magyar Telekom csoporthoz tartozó T-Kábel Kft. (korábbi nevén: MatávkábelTV Kft.) biztosítja. Megállapodásuk szerint, a BCN Rendszerház Kft. az általa kötött átalánydíjas szolgáltatási szerződések után jutalékot fizetett az ECO-LINE Kft.-nek.

- 233.** A GVH által kifogásolt megállapodás az eredetileg meghatározott hét év helyett végül 2004 decemberéig volt érvényben. Ekkor ugyanis az eljárás alá vont vállalkozások a köztük fennálló szerződéses jogviszonyukat megszüntették, a BCN Rendszerház Kft. pedig kivonult a lakópark területéről, ahol a szerződés megkötése óta eltelt időben a potenciális ügyfélkör kevesebb mint 10%-ával sikerült szolgáltatási szerződést kötnie. A fejleményekre is tekintettel az eljárás – további bizonyítás elrendelése nélkül – jogsértő magatartás hiányában megszüntetésre került, mivel a Versenytanács álláspontja szerint a felek között létrejött megállapodás, az ilyen jellegű szerződések tartalmán túlmenően nem tartalmazott jogos gazdasági megfontolásokkal nem igazolható kikötéseket.
- 234.** Jóllehet az ügyben jogsértés megállapítására nem került sor, mégis rávilágított a lakóparkok számára nyújtott komplex távközlési szolgáltatások kapcsán felmerülő versenyjogi, illetőleg más – a GVH megítélése szerint elsősorban szabályozási hiányosságokból eredő – problémákra (pl. ÁSZF hiánya, közvetítőválasztás akadályozása, megfelelő tájékoztatás elmaradása). Az utóbbi években egyre több hasonló panasz érkezett a GVH-hoz, illetőleg más hatóságokhoz (NHH), melyekben a fogyasztók az adott lakópark lakóiként egyrésztől a beruházó és a távközlési szolgáltató között létrejött – jogutódként azonban a társaságzat, illetőleg a lakástulajdonosokat is kötelező – kizárólagos hálózatüzemeltetési és/vagy szolgáltatási jogosultságot biztosító megállapodásokat, másrésztől az ott elérhető telekommunikációs szolgáltatások árát, minőségét, illetőleg a fogyasztók szabad választásának korlátozását kifogásolták. A GVH eddigi tapasztalatai azt mutatják, hogy habár a lakópark-építés, s ezekben a távközlési hálózat kiépítésének piaca még kialakulóban van, mégis gyakran előfordul, hogy a beruházók – a későbbi lakástulajdonosok érdekei helyett inkább saját üzleti érdekeiket szem előtt tartva – az általuk pályázat útján vagy más módon kiválasztott távközlési vállalkozásnak meghatározott időre (általában 5-7 évre) kizárólagos hálózatépítési és/vagy üzemeltetési jogokat biztosítanak a lakópark területén. A beruházók azonban ezzel megfosztják a későbbi tulajdonosokat attól a lehetőségtől, hogy az egyre bővülő távközlési lehetőségek közül a számukra leginkább megfelelő szolgáltatásokat vehessék igénybe. További probléma, hogy a nem megfelelő tájékoztatás következtében a tulajdonosok a beruházó, mint jogelőd által kialakított helyzetrel csak az adásvételi szerződés megkötése, ezen belül is legtöbbször az ingatlan tényleges használatba vétele után szembesülnek.
- 235.** Másrésztől ugyanakkor a lakóparki beruházások közös jellemzőjeként fontos megjegyezni, hogy a beruházók (generálkivitelező, építető stb.) az ingatlanok „kulcsrakész” átadását vállalják, melyek legtöbbször a távközlési rendszer kiépítését, illetve esetenként az annak üzemeltetésével megbízott vállalkozás kiválasztását is magukban foglalják. A távközlési szolgáltatások biztosítását különösen akkor tekintik fontosnak a beruházók, ha azzal a terület infrastrukturális hiányosságait (pl. tömegközlekedés, orvosi ellátás, iskola stb.) kívánják ellensúlyozni. Jellemző továbbá az is, hogy a hálózat üzemeltetésével megbízott vállalkozás – mely esetenként magának a beruházónak a leányvállalata – a hálózat kivitelezője is egyben, és mely a hálózat kiépítésének megvalósítását saját költségén vállalja, s tulajdonképpen ennek fejében kap az általa nyújtott szolgáltatás(ok)ra vonatkozó kizárólagosságot hosszabb-rövidebb időre.
- 236.** A közösségi jog és a versenytörvény alapján egyaránt versenykorlátozóknak ítélte a Versenytanács a **Budapest Sportaréna** hasznosításával (bérbeadás, jegyértékesítés) kapcsolatos vertikális megállapodás-rendszert (Vj-60/2004).
- 237.** A leégett Budapest Sportcsarnok helyén épült Budapest Sportaréna hasznosítását végző Aréna Üzemeltető Rt. és a Ticketpro Jegyterjesztő Kft. olyan Jegyszolgáltatási Megállapodást kötött, melynek értelmében a Ticketpro a 2003 márciusa és 2005. június 30-a között megrendezésre kerülő rendezvények vonatkozásában kizárólagos jogosultságot kapott a jegypénztári szolgáltatások nyújtására (ideértve a jegy előállítását, a jegyirodai, telefonos ügyfélszolgálaton keresztüli és on-line jegyértékesítést, illetve a jegyek ellenőrzésére alkalmas beléptető rendszer működtetését). Emellett az Aréna Rt. a rendezvényszervezőkkel kötendő bérleti szerződésekben kötelezővé tette a Ticketpro szolgáltatásának igénybevételét. Ha egy rendezvényszervező maga választhat jegyértékesítőt, befolyásolni tudja a végső – a fogyasztók által fizetendő – jegyárat, mivel a szolgáltatás színvonala mellett a jutalék mértéke a döntő

abból a szempontból, hogy a bérlő melyik jegyértékesítővel szerződjön. A kizárólagossági klauzulát tartalmazó megállapodás következtében azonban a jegydisztribúciós piacon jelentős mértékben torzulhatott a verseny, hiszen a jegydisztribútorok nem versenyezhetek azért, hogy a Budapest Sportaréna-ban szervezett rendezvények jegyeinek disztribúcióját végezhessék. A verseny hiányában a Ticketpro nem volt hatékonyságra kényszerítve, jutaléka nagyságának mértékét rákényszeríthette a rendezvényszervezőre, mely pedig végső soron a fogyasztói árba épülhetett be (azaz magasabb árat eredményezhetett). A Versenytanács megállapította azt is, hogy a piaclezárási hatású Jegyszolgáltatási Megállapodás szükségtelen és az Aréna Rt. által elérni kívánt céllal (biztosítéki jelleg, biztonsági követelmények) arányban nem álló mértékű versenykorlátozást valósított meg.

238. A Jegyszolgáltatási Megállapodással összefüggésben értékelve tovább erősíti a Ticketpro kizárólagosságából eredő versenytorzító hatást a tényleges és potenciális rendezvényszervező versenytársak számára az Aréna Rt. és a Multimedia Kft. Éves Bérleti Szerződése, mely több szempontból is a többi rendezvényszervezőre vonatkozó bérleti feltételeknél kedvezőbb (privilegizált) konstrukciót biztosított a Multimedia számára. Ezen kedvezmények önmagukban nem jártak a gazdasági verseny korlátozásával, azonban a Ticketpro és a Multimedia cégcsoport közötti szoros üzleti érdekösszefonódás miatt indokolatlan versenylőnyhöz juttatták a Multimédiát.
239. A Versenytanács a jogsértés megállapítása mellett további szankciók előírását nem tartotta szükségesnek, elsősorban mivel a határozathozatal időpontjára a jogsértő állapot megszűnt.
240. Jól példázák az uniós csatlakozás és a verseny törvény 2005. évi módosítása közötti időszakban a közösségi versenyjog – a megállapodások kérelemre történő formális mentesítését nem engedő – szabályainak és a verseny törvény mentesítési rendszerének egymás mellett éléséből fakadó jogalkalmazási problémákat a **Rába-csoport mentesítési kérelmének** elbírálása kapcsán folytatott versenyfelügyeleti eljárások (Vj-207/2004, Vj-23/2005). A Rába-csoport és a Magyar Telekom Rt. tulajdonában lévő Integris Kft. annak megállapítására fordult a GVH-hoz, hogy megállapodásuk nem esik tilalom alá (mert csekély jelen-

tőségű), illetve a vertikális csoportmentességi rendelet⁴⁴ alapján mentesül a verseny törvényben foglalt tilalom alól.

241. Az ügy előzménye az volt, hogy a Rába-csoport 2003-ban pályázatot írt ki a tulajdonában álló Rába Szolgáltatóház Kft. (ma: Integris Kft.) értékesítésére, melynek nyertese a Magyar Telekom Rt. lett. A Magyar Telekom Rt. az üzlet rész megvásárlására tett ajánlata mellett egy szolgáltatási szint vezérelt, hosszú távú és költséghatékony megoldást kínált a Rába-csoport részére, amely műszakilag és gazdaságilag indokolt fejlesztések megfelelő időben történő elvégzésével folyamatosan megvalósítja a felek által egyeztetett és a szerződésben foglalt feltételeknek megfelelő szolgáltatást. A Magyar Telekom Rt. vállalta továbbá, hogy az Integris Kft. működtetését olyan módon látja el, hogy az képes legyen a piacon elérhető legkedvezőbb árat alkalmazni.
242. Az összefonódás folyamatoként és a fenti vállalatok szerződéses rögzítése érdekében a Rába-csoport és az Integris Kft. 2003. november 14-én informatikai, egyéb távközlési, alközponti, pénzügyi-számviteli, illetve bérszámfejtési és HR-szolgáltatások tárgyában kizárólagosságot biztosító szolgáltatási szerződést kötött. A szerződés egyes meghatározott kiegészítő, illetve támogató szolgáltatások vonatkozásában biztosította továbbá a Rába-csoport számára, hogy szükség szerint azokat is kizárólagosan az Integris Kft.-től vegye igénybe, valamint a megállapodásban rögzített egyéb szolgáltatások tekintetében lehetőséget biztosított az Integris Kft. számára egy opciós jog gyakorlására, mely szerint az Integris Kft. kötelezheti a Rába-csoportot arra, hogy a megjelölt szolgáltatás-beszerezési esetén a legkedvezőbb ajánlatot adó ajánlattevő ajánlati árán ezen szolgáltatásokat ugyancsak az Integris Kft.-től vegye igénybe. A szolgáltatási szerződést a felek kilenc év határozott időtartamra kötötték, azzal, hogy az informatikai- és egyéb távközlési szolgáltatások nyújtásának a szerződésben rögzített feltételeit három évenként újratárgyalják, mely tárgyalásnak ki kell terjednie a kizárólagosság megújítására is.
243. Mivel a megállapodás érinthette a tagállamok közötti kereskedelmet, azaz közösségi dimenziójának minősült, a GVH köteles volt azt a közösségi jog alapján is vizsgálni. Ugyanakkor a közösségi jog szerint nem lehet kérelem alapján eljárni, így a verseny törvény szerinti mentesítési eljárás kiterjesztésére nem volt lehetőség, s a megállapodás közösségi jog szerinti jogszerűségének vizsgálatára hivatalból külön eljárást kellett indítani. A párhuzamos eljárások lefolytatásának ezen eljárásjogi különbség volt

⁴⁴ A vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól történő mentesítéséről szóló 55/2002. (III.26.) Korm.rend.

az indoka, az anyagi jog tekintetében a magyar versenyjogi szabályozás már ekkor is szinte teljes mértékben harmonizált volt a közösségi szabályokkal, így a megállapodás elemzése és értékelése teljesen azonos módon és elvek mentén történt mindkét eljárásban.

244. A GVH által lefolytatott vizsgálat azt mutatta, hogy a Rába-csoport és az Integris Kft. megállapodása nem tekinthető csekély jelentőségűnek. Bár az érintett piacként meghatározott informatikai, egyéb távközlési/alközponti, valamint pénzügyi-számviteli és kapcsolódó HR-szolgáltatások piacain a vizsgált megállapodás viszonylag csekély értéket képviselt, az alközponti szolgáltatások piacán a felek piaci részesedése az Integris Kft. tulajdonosi háttérévé meghaladta mind a versenytörvényben szereplő 10%-os, mind a közösségi szabályozás szerinti 15%-os küszöbértéket. A GVH ugyancsak nem találta mentesíthetőnek a megállapodást a vertikális csoportmentességi rendelet alapján, elsősorban annak időtartamára, illetve a szerződés fennmaradásának biztosítására hivatott pénzügyi kötelezettségekre (kötbér, kompenzációs díj) tekintettel. Hasonló okok miatt a megállapodás nem teljesítette a közösségi csoportmentességi rendeletben⁴⁵ foglalt – mentesüléshez szükséges – feltételeket sem.
245. A felek harmadlagosan előterjesztett egyedi kérelmére a Versenytanács – a szerződés lejáratához képest – 2006. május 31-ig a versenytörvény alapján mentesítette a szerződést a gazdasági versenyt korlátozó megállapodások tilalma alól. A mentesítés időtartamának meghatározása során a Versenytanács figyelemmel volt arra is, hogy e téren a közösségi jogi változások követése érdekében a versenytörvény módosítása várható. A közösségi jogalapon indult eljárásban – a releváns rendelkezések tartalmi egyezősége miatt – a Versenytanács megállapította, hogy a versenytörvény 17. §-ához hasonlóan a szerződés teljesíti az EK-Szerződés 81. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételeket is, így az ügyfelek törvénybe ütköző magatartás hiányában nem voltak elmarasztalhatók, beavatkozásra nem volt ok, s az eljárást megszüntette.
246. Mentésítette a Versenytanács a versenykorlátozó megállapodásokra vonatkozó törvényi tilalom alól – annak lejártáig – a **Danax-H Kft.**, a **MICROSONIC-LABOR Kft.** és a **Mediszintech Kft.** módosított szindikátusi megállapodását, s egyben a kérelmezők közös vállalatokként létrehozott **AudioPont Kft.** társasági szerződését (Vj-178/2004).

⁴⁵ A Bizottság 2790/1999/EK rendelete az EKSz. 81. cikke (3) bekezdésének a vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról

Az AudioPont Kft. a hallásjavító eszközök (hallókészülékek) importjával, valamint kis- és nagykereskedelmi forgalmazásával foglalkozó kérelmezők tevékenységének egy részét, az audiológiai értékesítést veszi át, azonban a kérelmezők az audiológiákon kívül folytatni kívánták saját tevékenységüket is, megmaradva egymás, illetve az AudioPont Kft. versenytársainak.

247. A közös vállalat létrehozásának indoka a hallókészülékek értékesítésével kapcsolatos jogszabályi változásokban kereshető, melynek következtében a kórházi audiológiai értékesítés 2005. július 1-vel megszűnik, s helyett az egyes egészségügyi intézmények bérleti jogviszony keretében – véges számú, várhatóan jellemzően mindössze egy – üzlethelyiséget bocsátanak majd e célból rendelkezésre. Az értékesítési lehetőség megszerzése során vélhetően a szélesebb kínálatú rendelkező vállalkozások – mint az AudioPont Kft., mely a piac vezető cégeit képviselő kérelmezők mindegyikének termékét forgalmazza majd – kerülhetnek előnybe.
248. A megállapodás hatásainak versenyjogi értékelése során felmerült, hogy a közös vállalat kedvező háttérnek (széles termékpaletta, a kérelmezők tőkeereje, egyenként elért 10% körüli piaci részesedése és jelenlegi elterjedtsége a kórházi audiológiákon) köszönhetően a kórházak jelentős részével köthet hosszabb távú szerződést, tovább növelve a kérelmezők piaci erejét, s egyúttal kiszorítva a versenytársakat a népszerű, audiológiák melletti értékesítési formából. A versenyaggály eloszlása érdekében – a Versenytanács előzetes álláspontjának ismeretében – a kérelmezők önként vállalták a megállapodás módosítását, mely lehetővé tette annak mentesítését. Eszerint az AudioPont Kft. a tevékenységét legfeljebb húsz kórházi audiológián (illetve egészségügyi intézményben) fogja végezni, és a kérelmezők az egymás közötti gazdasági együttműködést kizárólag az AudioPont Kft-n belül, és kizárólag azon a legfeljebb húsz audiológián keresztül gyakorolják, ahol a közös vállalat eladási tevékenységet végez.

249. A közösségi versenyszabályok alkalmazhatósága kapcsán a Versenytanács utalt arra, hogy az eljárásban csak a kérelmezett megállapodás versenytörvénynek való megfelelőségét vizsgálta, s bár nem látta indokoltnak a vizsgálat kiterjesztését a közösségi versenyjog alkalmazására, ez nem mentesíti a feleket az alól, hogy – amennyiben a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének lehetősége megállapítható – mindent megtegyenek annak érdekében, hogy megállapodásuk ne sértse a közösségi versenyjog megfelelő rendelkezéseit sem.

2.2.3. Erőfölénnyel való visszaélés

250. A versenytörvény V. fejezete fogalmazza meg az erőfölénnyel való visszaélés tilalmát. Az erőfölénnyel történő visszaélésnek két együttesen teljesülő feltétele van: az erőfölényes helyzet megléte és a visszaélő magatartás. A visszaélés a magatartás természete szerint lehet kizsákmányoló és korlátozó típusú. Kizsákmányoló visszaélésről beszélünk akkor, amikor az erőfölényben levő piaci szereplő a versenyben elérhető eredményhez képest a maga számára csoportosít át előnyöket vevőinek közvetlen kárára (ilyen visszaélés például az indokolatlanul magas árak alkalmazása). Korlátozó visszaélés esetében a piaca lépés megakadályozásának, a versenytársak piacról való eltávolításának vagy a piaci hatalom más piacra történő kiterjesztésének révén sérül a piaci verseny – ez a vevőknek közvetve okoz veszteséget (ilyen magatartás például a szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás). Vannak esetek, melyek nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba, mivel korlátozó és kizsákmányoló visszaélés együttesen is előfordulhat.

251. 2004 májusától, ha egy piaci szereplő erőfölénnyel való visszaélése az Európai Unió tagállamai közötti kereskedelmet is érintheti, a versenyfelügyeleti eljárást az EK-Szerződés 82. cikkét közvetlenül alkalmazva, de a magyar eljárási szabályok szerint kell lefolytatni, azaz a GVH az Európai Unió tagállami versenyhatóságként jár el. 2005-ben lezárásra kerültek az első közösségi jogalapon indított versenyfelügyeleti eljárások, ebben az ügytípusban három versenytanácsi határozat született, melyek mindegyike az eljárás megszüntetéséről rendelkezett (Vj-103/2004, Vj-6/2005, Vj-7/2005).

252. 2005-ben az erőfölénnyel való visszaélés gyanúja miatt folytatott versenyfelügyeleti eljárásokban 25 ügydöntő versenytanácsi határozat született.

Erőfölénnyel való visszaéléssel kapcsolatos ügyek, 2001–2005

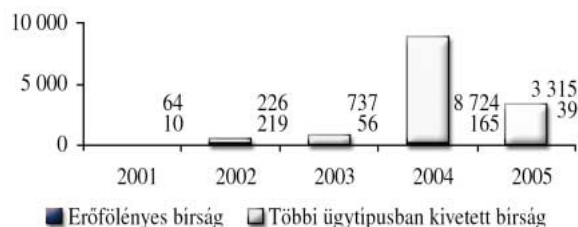
253. Tizenhét esetben az erőfölény megállapítást nyert, ezek közül hat esetben a visszaélő magatartás is beigazolódott, ezért szükség volt a GVH beavatkozására. Egy esetben a jogsértés csekély súlyára tekintettel a Versenytanács szünetelést rendelt el, majd miután az eljárás alá vont vállalkozás a jogsértő állapotot felszámolta, a Versenytanács az eljárást megszüntette, öt ügyben viszont marasztaló határozatot hozott.

Erőfölénnyel való visszaélés – hátrózat jellege szerint, 2005

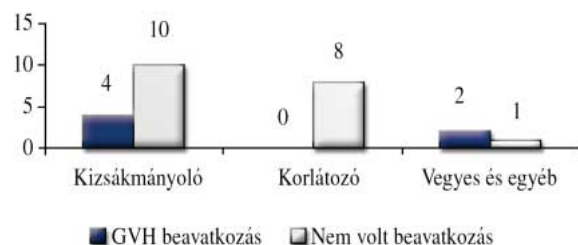
A Versenytanács az öt marasztaló határozat közül három esetben szabott ki bírságot, összességében 39 MFt-ot, két esetben a bírság kiszabásától eltekintett.

Erőfölénnyel visszaélés esetén kivetett bírság (MFt), 2001–2005

254. A visszaélő magatartások közül négy ügyben kizsákmányoló típusú visszaélést lehetett azonosítani, két esetben vegyes jellegű (kizsákmányoló és korlátozó típusú) visszaélésre került sor.

Erőfölénnyel való visszaélés típusai, 2005

255. A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés gyanúja miatt 2005-ben folytatott és érdemi határozattal zárult eljárások közel kétharmada köz- és egyéb szolgáltatást ellátó vállalkozások ellen folyt.
256. A különféle szolgáltatókat érintő 14 eljárásból négy kábeltelevíziós társaságok ellen irányult. A hivatalhoz forduló panaszosok, a megelőző évekhez hasonlóan, a havi előfizetési díjak növelésének túlzott mértékét, a programcsomagok összetételének számukra hátrányos módon történő változtatását kifogásolták. A Versenytanács a kábeltelevíziós vállalkozások ellen folytatott négy eljárás mindegyikében megállapította a fogyasztókkal szemben fennálló erőfölényt, de csak egy esetben találta bizonyítottnak a szolgáltató visszaélő magatartását.
257. A **Fibernet Rt.**-t programcsomagjai egyoldalú, az érintett előfizetők előzetes megkérdezése nélkül végrehajtott módosítása miatt marasztalta el a GVH, mely a versenytörvény által tilalmazott, hátrányos feltétel elfogadásának kikényszerítésében megnyilvánuló gazdasági erőfölénnyel való visszaélést valósít meg (Vj-50/2004).
258. Az eljárás során megállapítást nyert, hogy a 2004 novemberében Nyergesújfalu és Csongrád településeken végrehajtott programcsomag módosítások tekintetében a FiberNet nem adott lehetőséget az adott település előfizetőinek a programcsomagok átalakításával kapcsolatos igényeik jelzésére. Az a körülmény, hogy a fenti településeken a FiberNet figyelembe vette a korábbi (előfizetői jelentős hányadára kiterjedő) felmérésének eredményeit, csak enyhíthette ezen jogsértés súlyát, de nem tette meg nem történtté azt. A FiberNet ugyanis az egyes hálózatain részben eltérő programcsomagokat kínál, vagyis a műsorszolgáltatókkal több programra rendelkezik szerződésekkel, mint ahány programot az egyes hálózatokon (így Csongrádon és Nyergesújfalu is) szolgáltat. A Versenytanács nem vitatta, hogy a programok beszerzése, a műsorszolgáltatókkal folytatott tárgyalások és megkötött szerződések, valamint a programkínálat kialakítása csak globálisan, valamennyi szolgáltatási terület vonatkozásában, a vállalkozás szintjén kezelhető, mivel egy ettől eltérő gyakorlat a méretgazdaságosságból adódó előnyöket csökkentené, s csak az előfizetési díjak emelésével lenne kompenzálható. Ennek ellenére úgy ítélte meg, hogy az eljárás alá vontnak ezen szempont sérelme nélkül is módja lett volna a programok közötti választás lehetőségét a két település előfizetői részére felkínálni, mivel lényegesen több programra kötött szerződést a műsorszolgáltatókkal, mint ahányat a legbővebb programcsomagban elhelyezett. A jogsértő magatartás miatt a Versenytanács 2 MFt bírságot szabott ki, és egyben kötelezte a szolgáltatót, hogy 2005. december 31-ig Csongrád és Nyergesújfalu települések előfizetői körében végezzen igényfelmérést, majd azt figyelembe véve alakítsa ki programcsomagjai összetételét.
259. A 2004 decemberében Herend, Bánd és Szentgál településeken megvásárolt hálózatokon kialakított programcsomagok esetében a Versenytanács elfogadta a FiberNet álláspontját, mely szerint piacra lépő vállalkozásként nem köteles az előfizetői igények felmérésére, ezért ebben a tekintetben a Versenytanács az eljárást megszüntette. Nem találta továbbá visszaélésszerűnek a Versenytanács a szolgáltató 2004. évi előfizetési és programcsomag-váltási díjait sem.
260. A hangposta-szolgáltatás beállítása miatt marasztalt el két mobilszolgáltatót a GVH. A **Vodafone Magyarország Rt.** (Vj-80/2004) és a **T-Mobile Magyarország Távközlési Rt.** (Vj-82/2004) egyaránt olyan módon alakította ki hangposta-szolgáltatását, hogy annak aktiválódása a hívó fél számára nem kontrollálható. Ezáltal a hívó félnek abban az esetben is díjfizetési kötelezettsége keletkezett, ha nem kívánt üzenetet hagyni, s ezért az automata bejelentkezését követően rögtön bontotta is a hívást. A szolgáltatók nem biztosították tehát a hívó fél számára észlelhető módon a hívásmegszakítás lehetőségét a díjfizetési kötelezettség beálltát eredményező hangpostára irányítás előtt. Ennek következtében a hangposta ilyen módon történő beállítása akkor is bevételt biztosított elsődlegesen a hívás végződtetésére egyedül képes szolgáltató, másodlagosan a hívásindítást (-tranzitálást) végző szolgáltató(k) számára, ha a hívott fél készüléke ki volt kapcsolva, vagy nem felelt a hívásra, és a hívó nem kívánt üzenetet hagyni.
261. A Versenytanács mindkét vállalkozás esetében jogsértőnek találta a hangposta-szolgáltatás működtetésének módját, és egyúttal elrendelte a törvénybe ütköző állapot megszüntetését, illetve megtiltotta a magatartás további folytatását oly módon, hogy az érdemi határozat kézhezvételétől számított 90 napos határidővel kötelezte az eljárás alá vontakat, biztosítsák a hangpostára irányított hívások után a szolgáltatás tényleges igénybevételéhez kapcsolódó díjfizetést.
262. A versenytanácsai döntés fényében a GVH felhívta a figyelmet arra, hogy a Matáv Rt. hangposta-szolgáltatással kapcsolatos gyakorlata is kifogásolható, továbbá szükségesnek tartotta megjegyezni, hogy a Pannon GSM Rt. által alkalmazott eltérő hangfrekvenciás jel sem utal egyértelműen a hangpostára irányításra, ráadásul az LTO társaságok is egymástól eltérő gyakorlatot folytatnak az átirányí-

tás jelzését illetően. Mindezekre tekintettel a GVH arra a következtetésre jutott, hogy pusztán a rendelkezésére álló versenyszabályozási eszközök vélhetően nem biztosítanak hatékony megoldást az egyébként jóléti veszteségeket okozó szolgáltatói gyakorlatok orvoslására, hiszen azon túl, hogy újabb – hosszadalmas – eljárásokat kellene indítani, a GVH nincs is abban a helyzetben, hogy az eltérő szolgáltatói gyakorlatokat, ha azok egyébként nem ütköznek a verseny törvénybe, egységesítse. Így a hivatal a **jogalkotás szükségességének jelzésével** fordult az Informatikai és Hírközlési Minisztérium (IHM) felé.

263. Versenypártolási kezdeményezése keretében a GVH – átmeneti és leggyorsabbnak tűnő megoldásként – indítványozta a távbeszélő-szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező távközlési szolgáltató által nyújtott távbeszélő-szolgáltatás díjairól, valamint az egyetemes távközlési szolgáltatással kapcsolatos díjsomagokról szóló 3/2002. (I. 21.) MeHVM rendelet kiegészítését és módosítását. Minthogy a rendelet nem foglalkozik azzal, hogy a hangposta bejelentkezése esetén a díjfizetési kötelezettséget keletkeztető felépülés a hívás átirányításához, vagy a hangposta hívó fél általi tényleges igénybevételét jelentő hívásfelépüléshez kötődik, e vonatkozásban a jogszabály kiegészítése indokolt, mégpedig oly módon, hogy a díjfizetési kötelezettséget eredményező hívásfelépülés ez esetben az üzenethagyáshoz kapcsolódjék. A GVH szükségesnek látta még azt is rendeletbe foglalni, hogy a szolgáltatók nem iktathatják ki az üzenethagyást jelző sípszó előtti személyes beállítás lehetőségét, illetve ennek hiányában a szolgáltató központi jelzését, ellenkező esetben ugyanis a jogszabály kiegészítésével elérhető cél hatástalanítható lenne. Mivel a rendelet az egyetemes távközlési szolgáltatóra vonatkozik, gondoskodni kell arról is, hogy a kiegészítés tekintetében a jogszabály az előfizetői számára hangpostát beállító bármely szolgáltató esetében hatályos legyen.
264. A szignalizáció nyomán az IHM jogalkotási munkába kezdett az egységes piaci gyakorlat biztosítása érdekében, ennek eredménye az elektronikus hírközlési előfizetői szerződésekre és azok megkötésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 16/2003. (XII. 27) IHM rendelet módosításának tervezete lett, melyben foglaltakkal a közigazgatási egyeztetés során a GVH is egyetértett. Ugyanakkor a szükséges jogszabály a mai napig nem került elfogadásra, mert a jogalkotási munka az Igazságügyi Minisztérium, a Pénzügyminisztérium és az érintett piaci szereplők aggályai nyomán megakadt, és az IHM új tervezet kidolgozásába kezdett.
265. A Versenytanács által a jogsértő állapot megszüntetésére biztosított határidő leteltét követően a GVH az előírt kötelezettség teljesítését utóvizsgálat keretében ellenőrizte, melynek során a Versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vont piaci szereplők a kiszabott kötelezettséget önként teljesítették.
266. Kifejtette a Versenytanács ugyanakkor azt is, hogy nem szándékozott az illetékes szabályozó hatóság helyébe lépve meghatározni a központi hangposta szolgáltatás igénybevételének tartalmi kritériumait. Nem zárta ki azonban, hogy amennyiben a kifogásolt magatartás orvoslását szolgáló jogszabály(-módosítás) – a várakozással ellentétben – nem készül el, illetve nem lép hatályba záros határidőn belül, a GVH eljárást indít az eljárás alá vont (vagy más piaci szereplő) központi hangpostával kapcsolatos jövőben követett magatartásának versenyszempontú vizsgálatára. Ezen új eljárás keretében viszont a hivatal nem tehet mást, mint hogy tartalmilag értékeli az egyes telefonszolgáltatók által választott megoldásokat.
267. A 2005. év folyamán jelentős számú fogyasztói panasz érkezett a hivatalhoz a **vezetékes energiapiacokon** (villamosenergia-, földgáz-, és távhőszolgáltatás) **érezelt magatartás-változások** következtében. Az energia szolgáltatási piacok fő tevékenységei (áramszolgáltatás, földgázszolgáltatás, távhőszolgáltatás) hatóságilag szabályozott árakon, illetve díjakon vehetők igénybe. Ezzel szemben a fő tevékenységhez kapcsolódó, jellemzően az ún. fogyasztói szolgálat körébe tartozó kiegészítő tevékenységek (olyan beavatkozások, melyek elvégzésének szükségessége a fogyasztó kérésén alapul, vagy a fogyasztó magatartása miatt merül fel, mint pl. a mérőóra-felszerelés és -csere, vezetékeképítés, a szolgáltatásba való bekötés, illetve kikapcsolás, zavarelhárítás) a szabad áras kategóriába tartoznak. A fogyasztóknál ezeket a tevékenységeket nagyrészt csak a szolgáltatók, illetve a szolgáltatóktól erre jogosultságot szerzett vállalkozások végezhetik.
268. A panaszok azt jelezték, hogy az elosztó/szolgáltató vállalkozások a fogyasztói szolgálati tevékenységek körében nagymértékű díjemeléseket hajtottak végre, illetve a beavatkozások után elkészített számlák sok esetben olyan elemeket tartalmaztak, melyeket a fogyasztó nem tudott beazonosítani, az elosztók/szolgáltatók pedig kérésre sem adtak megfelelő magyarázatot. Jelentős számú esetben az előzetes tájékoztatások sem voltak kielégítőek. A GVH – a panaszok nyomán – több versenyfelügyeleti eljárást is indított a közüzemi villamosenergia- és gázszolgáltatókkal szemben (Vj-117/2004 Fővárosi Gázművek Rt.

– mérőállások átírási díja; Vj-31/2005 Fővárosi Gázművek Rt. – gázszerelési díjak; Vj-47/2005 Délmagyarországi Áramszolgáltató Rt. – ki- és visszakapcsolási díj), melyek bár jogsértés megállapítása nélkül zárultak, rávilágítottak a szolgáltatói gyakorlatok háttérében álló, szabályozási eredetű problémákra.

269. A Délmagyarországi Áramszolgáltató Rt.-vel (DÉMÁSZ) szemben a ki- és visszakapcsolási díjak nagymértékű emelése miatt indított versenyfelügyeleti eljárást a GVH (Vj-47/2005). A DÉMÁSZ Üzletszabályzata szerint súlyos szerződésszegés esetén (mint jogosulatlan áramvételezés, díj nemfizetés) a fogyasztót kikapcsolhatja a villamosenergia szolgáltatásból, akinek tartozásán felül ki- és visszakapcsolási díjat is fizetnie kell a felfüggesztett szolgáltatás ismételt igénybevételéhez. A szolgáltató úgy határozott, hogy 2004 szeptemberétől – a korábbiaktól eltérően – a ki- és visszakapcsolással összefüggő valamennyi költségét megfizeteti a fogyasztóval, melynek eredményeként a díjak többszörösére emelkedtek.

270. A vizsgálat áttekintette a díjtételek számításának módját, valamint a kiszámlázásra kerülő tevékenységekhez kalkulált fedezetet és annak indokait, illetve az érintett tevékenységgel kapcsolatos belső előírásokat.

271. A Versenytanács álláspontja szerint önmagában az, hogy az eljárás alá vont ilyen mértékű díjemelést hajtott végre, nem ütközik a versenytörvény rendelkezéseibe, ha az így megállapított díj a gazdaságilag indokolt költségek felett tisztességes nyereséget tartalmaz. Mivel a vizsgálat során ezzel ellentétes adatok nem merültek fel, a Versenytanács az eljárást megszüntette.

272. A Vj-31/2005 számú eljárásban a **Fővárosi Gázművek Rt.** (FŐGÁZ) által kizárólagosan végezhető gázszerelési szolgáltatások díjainak esetleges tisztességtelenségét vizsgálta a hivatal. A Versenytanács – mind a FŐGÁZ és más gázszolgáltatók díjtételeinek összehasonlítása, mind az eljárás alá vont által a díjak kialakítása során számításba vett költségek és nyereségráta alapján – a szerelési díjak mértékét nem találta jogsértőnek.

273. Kiemelte ugyanakkor a Versenytanács, hogy az eljárás megszüntetése nem jelenti azt, hogy a gázszolgáltató vállalkozások által működési területükön kizárólagosan végezhető gázszerelési szolgáltatások díjmegállapítása aggálymentes lenne. Álláspontja szerint ugyanis nem helyes megoldás az, ha a vállalkozás szabadon alakíthatja azon tevékenységeinek díjait, melyek esetében jogilag is

védezt monopolhelyzetben van. Ennek elkerülésére két elvi lehetőség kínálkozik. Egyrészt bővíteni lehetne azon gázszerelési szolgáltatások körét, melyeket nem csak a gázszolgáltató vállalkozás végezhet. Ennek célszerűségét az is alátámasztja, hogy a vizsgálat által végzett felmérés szerint a (gáz)szerelést az arra specializálódott vállalkozások olcsóbban (hatékonyabban) képesek elvégezni. Másrészt viszont, azon gázszerelési szolgáltatások esetében, melyeknél biztonsági vagy más szakmai okok miatt az előbbi megoldás nem alkalmazható, indokolt a díjak hatósági megállapítása. Ez nem feltétlenül jelenti a díjak teljes megállapítását: lehetséges, sőt célszerű azon gázszerelési szolgáltatásoknak a bővítése, melyeket a gázszolgáltató ingyenesen köteles végezni, azokkal kapcsolatos költségeinek a gáz hatósági árában való megtérítése mellett.

274. A versenytanácsi határozatok rámutattak tehát arra, hogy a villamosenergia, illetve a földgáz hatósági ára mellett a kizárólag a monopolhelyzetben lévő szolgáltatók által végezhető szolgáltatások tekintetében is szükség lenne a Magyar Energia Hivatal (MEH) szakmai árelenőrző tevékenységére. Ennek érdekében a GVH konzultációt kezdeményezett a Magyar Energia Hivatallal, melybe a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség és az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa is bekapcsolódott. A szakmai egyeztetések eredményeként a négy hivatal **közös közleményt** bocsátott ki, mely felhívja a fogyasztók figyelmét a fogyasztói szolgálat körébe tartozó tevékenységekkel kapcsolatos szabályozás hiányára és az esetleges visszaélésekre.

275. A hivatalok megállapodtak abban, hogy ezekben az ügyekben tevékenységüket még hatékonyabbá teszik, tapasztalataikat rendszeresen egyeztetik, és szükség esetén élnek azzal a lehetőséggel, hogy jogszabály módosítást kezdeményezzenek a kifogásolt magatartások megszüntetése érdekében. A közlemény utalt arra, hogy a szolgáltatóknak fokozottabban kellene ügyelni a jogszabályi rendelkezések tiszteletben tartására, ugyanakkor a fogyasztókat a szolgáltatókkal való kapcsolatukban nemcsak jogosultságok illetik, de kötelezettségek is terhelik. A fogyasztó és a szolgáltató közötti együttműködés hiányosságai számos esetben disszonanciát, sérelmet eredményeznek, és ezekben az esetekben a hivatalok indokoltan látják az állami beavatkozást.

276. A kezdeményezés nyomán a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium 2005 végén elkészítette a fogyasztói igény alapján a földgáz és a villamosenergia elosztói engedélyesek vagy megbízottaik által külön díj ellenében végezhető

szolgáltatások kizárólagos körének meghatározásáról szóló **rendelet** tervezetét. Az új jogszabály-tervezet egyrészt díjmentessé teszi a fogyasztók számára a nem a fogyasztó döntésén alapuló kikapcsolást, a fogyasztási helyen történő számlakiegyenlítést, a fizetési késedelem miatti felszólító leveleket, a fogyasztásmérő névátírasakor kötelezően elvégzendő felülvizsgálatot, az engedélyes kezelésében lévő hálózaton előforduló hibák kijavítását, és a fogyasztásmérő berendezésen rendelkezésre álló mérőjel kibocsátását, másrészt a fogyasztó megrendelésére történő szolgáltatások körében meghatározza a szolgáltatók által kiszabható díjak maximumát. A szabályozás legfőbb érnye az, hogy egységessé és áttekinthetővé teszi a szóban forgó tevékenységek díjazását.

277. Szünetelést követően szüntette meg a Versenytanács a **Magyar RTL Televízió Rt.** (RTL) ellen a csatorna 2004. évre bevezetett új reklámidő-értékesítési rendszerének vizsgálatára indított versenyfelügyeleti eljárást (Vj-49/2004). A 2003 novemberétől élő új általános szerződési feltételek (ÁSZF) szerint a megrendelt nézettségén alapuló sugárzási díjnak, az ún. csatornaátlagárnak (SAP) a reklámozó – megrendelése leadásakor – csak a becsült értékét ismeri, az SAP tényleges értékét csak az adott hónap lezárását követő 5. munkanapon teszi közzé az RTL. A Versenytanács szerint a csatorna átlagár „utólagos” megállapítása önmagában nem minősülhet jogszerűtlennek. A következőes – a Legfelsőbb Bíróság állásfoglalásával is egybecsengő – versenyjogi gyakorlat szerint az árát meghatározottnak kell tekinteni akkor is, ha a szerződés nem tartalmazza a szolgáltatásért fizetendő pénzbeli ellenszolgáltatás konkrét összegét, de azt a teljesítéskor a szerződés alapján ki lehet számítani, s az RTL az új ÁSZF-ben a csatornaátlagár (mint a szolgáltatás ellenértéke) meghatározására egyértelmű, a szerződéses partnerek által ellenőrizhető módszert rögzített.

278. Maga a számítási módszer is tartalmazhat ugyanakkor olyan elemeket, melyek a szolgáltató részéről túlzottan magas ár megállapításához vezethetnek. Az ármegállapítási módszer vizsgálatok a Versenytanács utalt arra, hogy a túlzottan magas ár fogalmilag kizárt olyan esetben, ha az adott áru (szolgáltatás) objektíve korlátozottan állítható elő, és az alkalmazott áron a teljes mennyiség gazdára talál. Ilyen feltételek mellett ugyanis nincs jóléti veszteség, mert nem juthatott volna több fogyasztó az áruhoz, ha az eladó alacsonyabb árat érvényesít. Ilyen árat továbbá nem is lenne célszerű versenyjogi eszközökkel kikényszeríteni, mert az szinte szükségszerűen az elosztás nem piacconform módszereihez (ismertségen alapuló áru-

hoz jutás, sorban állás, üzérkedés) vezet. A televíziós reklámidőnek jogszabályi előírásokon alapuló objektív korlátja van, azonban az új ÁSZF szerinti „utólagos” ármegállapítás mellett alapvetően megváltozott az RTL érdekeltisége a reklámidő kihasználását illetően, mivel a lehetséges reklámidő esetleges kihasználatlansága az RTL bevételeit nem csökkentti, hanem a csatorna átlagárát növeli. A vizsgált időszakban (2004 első félévében) az RTL gyakorlatilag kihasználta a reklámidő kapacitását, ezáltal sugárzási díjai ezen időszakban nem volt tisztességtelenül megállapítottak.

279. Előzetes álláspontjában kifogásolta ugyanakkor a Versenytanács, hogy az új ÁSZF mellőzi azokat a rendelkezéseket, melyek alapján az RTL-nek közölnie kell(ene) üzletfeleivel a következő időszakban értékesítendő reklámidő mennyiségét, illetve annak következményeit, ha az RTL az „ígért” reklámidőnél kevesebbet használ fel az adott időszakban. Ezek hiányában az RTL számára nincs semmiféle hátrányos következménye annak, ha saját döntése alapján nem használja ki, vagy nem tudja kihasználni reklámidőjét, az ugyanis teljes egészében a reklámozót terheli. A reklámozó tehát nem csak akkor fizet magasabb SAP-t (vagyis kap kevesebb nézettséget adott összegért), ha a kereslet megnőtt, hanem akkor is, ha az RTL bármely okból nem használja ki a lehetséges (ígért) reklámidőt. Ezzel az eljárás alá vont – a ténylegesen alkalmazott ár mértékétől függetlenül – az ármegállapítás módja tekintetében indokolatlan előnyt kötött ki a hirdetőkkal szemben. Mivel az RTL 2004 folyamán kihasználta tervezett reklámidőjét, így az üzletfeleket kár nem érte, és a szolgáltató vállalta az ÁSZF megfelelő módosítását, a Versenytanács elrendelte az eljárás szünetelését.

280. A szünetelés ideje alatt az RTL kiegészítette az ÁSZF-t azzal, hogy a tárgyévi reklámidő mennyiségét előzetesen közzéteszi, ezt a mennyiséget önkényesen nem csökkenti, és ha a saját érdekkörében felmerülő okból kifolyólag kevesebb reklámidőt sugároz, úgy két hónapon belül a vállalt és a ténylegesen sugárzott reklámidő közti különbséggel megegyező többlet-reklámidő automatikus biztosításával kompenzálja a reklámozót. Ezzel az RTL határidőn belül teljesítette vállalásait, így a Versenytanács az eljárást megszüntette.

281. Egy korábban lezárt versenyfelügyeleti eljárásával (Vj-73/2003) összefüggésben észlelte a hivatal, hogy a **Magyar Telekom Rt.** (akkori nevén Matáv Rt.) a versenytársaival kötött összekapcsolási és színes számokra vonatkozó hálózati hozzáférési szerződés tárgyalásai során fel-

tehetően a vezetékes helyi kiskereskedelmi hívásdíjak on-net/off-net jellegű (hálózaton belüli/kívüli) megkülönböztetésének kilátásba helyezésével elérte, hogy a versenytársak számukra hátrányos finanszírozási feltételeket fogadjanak el (Vj-66/2004).

282. A hivatal az eljárást később annak vizsgálatára is kiterjesztette, hogy a kiskereskedelmi tarifák meghatározása során költség oldalról indokolható-e a hívásirányok megkülönböztetése. A Versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy az összekapcsolási szerződéssel összefüggésben a Telekom indokoltan és költségoldalról alátámaszthatóan különböztette meg a betelepült szolgáltató viszonylatot a saját hálózatán belüli hívásaitól. Ez azt jelenti, hogy sem a megkülönböztetéssel való fenyegetés, sem annak konkrét mértéke, sem pedig annak az összekapcsolási szerződésben ténylegesen rögzített nagysága nem kifogásolható.
283. A vizsgálat során feltárt adatokból megállapítható volt az is, hogy a Telekom az összekapcsolási lehetőség alternatív szolgáltatók számára való megjelenésétől (2001. december 23.) kezdve elzárkózott a nem RIO⁴⁶ köteles partnertől való összekapcsolási (IC) link igénybevitelétől, illetve a tőle igényelt IC linkek költségeinek bármilyen formában való megosztásától, így a hivatal az eljárást ennek vizsgálatára is kiterjesztette. A GVH ezt a magatartást önállóan, a hívásirány-megkülönböztetés elkerülésétől függetlenül ítélte meg.
284. A versenytörvény alkalmazhatósága a színes számok elérhetőségét biztosító szerződések kereskedelmi jellege miatt nem volt kétséges, az IC linkekkel összefüggésben pedig, az eljárás alá vont értelmezésétől eltérően, a GVH Versenytanácsa úgy ítélte meg, hogy azok finanszírozásának módjáról a felek szabadon állapodhattak meg. Az NHH elnökének álláspontját is figyelembe véve, a Versenytanács szerint a MARIO⁴⁷ azt nem rendezte a jogosult-ra is kiterjedő módon, ennek következtében a felek közötti összekapcsolási szerződésben nem lehetett a MARIO-ra hivatkozással a link fenntartás forgalomarányos megosztásától elzárkózni.
285. A GVH Versenytanácsa az IC link költségeinek arányos viselése kapcsán és a színes számok elérhetőségét biztosító szerződések megkötése során tanúsított szolgáltatói magatartás szempontjából érintett piacként az összekapcsolási piacot határozta meg, melyen a vizsgált időszakban a

Telekom – 79%-os kiskereskedelmi részesedésére tekintettel – gazdasági erőfölényben volt.

286. A 2004. február előtti hálózati hozzáférési szerződésekben rögzített hozzáférési díjakkal kapcsolatban a Versenytanács megállapíthatónak tartotta, hogy a Telekom erőfölényével visszaélve partnerei számára indokolatlanul hátrányos díjszerkezet elfogadását kényszerítette ki azáltal, hogy azokban nagyobb mértékű aszimmetriát érvényesített, mint ami indokolt lett volna a hatályos összekapcsolási díjakból kiindulva. A magatartás értékelése során tehát a Versenytanács az NHH által jóváhagyott RIO-t a hozzáférési szolgáltatás díjaival összefüggésben olyan módon vette figyelembe, mely alapján a díjak indokoltsága megítélhető. Bár a Telekom fenti magatartása korlátozta a partnerei színes szám szolgáltatással kapcsolatos lehetőségeit, a jogsértés időtartama egy évnél rövidebb volt, és jelentős veszteség sem származott belőle, ezért a Versenytanács 35 Mft bírság kiszabása mellett döntött.
287. Az IC link finanszírozása körében tanúsított eljárás alá vonti magatartás kapcsán a Versenytanács megállapította, hogy az önálló link igénybevitelétől való elzárkózás – a forgalom tervezésének nehézségei miatt – önmagában versenyjogilag nem kifogásolható, ugyanakkor indokolatlannak minősülhet abból a szempontból, hogy a Telekom nem objektív műszaki és gazdasági szempontok alapján utasította vissza a link költségeihez való forgalomarányos hozzájárulást, hanem a MARIO egyedi értelmezésére hivatkozva, mely a fentiek szerint nem helytálló. Mivel az összekapcsolási link finanszírozásával kapcsolatos jogsértő állapot a határozathozatal idején is fennállt, a Versenytanács – 60 napos határidővel – elrendelte annak megszüntetését.
288. Visszatérő jelleggel szerepelnek ebben az ügytípusban a temetkezési szolgáltatók – elsősorban kizorító jellegű – árképzési gyakorlatával kapcsolatos vizsgálatok. A Vj-118/2004 számú eljárásban megállapítást nyert, hogy a mosonmagyaróvári önkormányzat tulajdonában álló temetők üzemeltetésével megbízott **Városüzemeltető és Fenntartó Kft.** (VÜF) tisztességtelenül határozta meg a 2002. január 1-jével bevezetett, temetkezési szolgáltatást végző vállalkozásokkal fizettetett ravatalozó használati díjat, melyet a VÜF érdekeltségébe tartozó **Anubisz Temetkezési Kft.** a 2002-2004-es időszakban csak részben érvényesített temetkezési szolgáltatási díjaiban, akadályozva ezzel más temetkezési vállalkozások piacra lépését, illetve hátrányos piaci helyzetet teremtve számukra.

⁴⁶ Referencia Összekapcsolási Ajánlat

⁴⁷ A Magyar Telekom Referencia Összekapcsolási Ajánlata

289. A VÜF a ravatalozó használati díjat – versenyjogilag is méltányolható módon – veszteségei mérséklése érdekében vezette be, rámutatott azonban a Versenytanács arra, hogy a vállalkozás ugyan a temető üzemeltetés teljes körében felmerülő, de csak a gazdaságilag indokolt költségeit számíthatta volna fel ily módon jogszerűen a szolgáltatását igénybevevő temetkezési vállalkozásoknak. Ezzel szemben a VÜF a bérleti díj kialakításánál egyrészt nem vette figyelembe, hogy a temetőüzemeltetéssel kapcsolatban 2001. évi kiadások jelentős részét (több mint 90%-át) az önkormányzat megtérítette, másrészt pedig a VÜF által kalkulálnál alacsonyabb 2002. és 2003. évi tényleges költségek nem a hatékonyabb munkavégzésből, hanem egyes költségek gazdaságilag indokolatlan számbavételéből adódtak.
290. A VÜF többségi tulajdonában álló Anubisz Kft. magatartásának értékelése során a Versenytanács abból indult ki, hogy a két vállalkozást – az irányítási viszonyok mellett a köztük levő szerződéses kapcsolatra is figyelemmel – versenyjogilag csak összefüggő gazdasági egységként lehet kezelni, mely tartalmát tekintve megegyezik azzal a helyzettel, mint ha a – temetkezési piachoz vertikálisan kapcsolódó temető üzemeltetési piacon erőfölényben lévő – VÜF lenne jelen a temetkezési szolgáltatások piacán is. Az, hogy az Anubisz Kft. a ravatalozó használati díjat csak (kb. fele) részben háritotta tovább a fogyasztókra, azt mutatta, hogy a VÜF a díjban olyan fel nem merülő költségeket is megfizettet más temetkezési vállalkozásokkal, melyeket a vele egy gazdasági egységbe tartozó Anubisz Kft.-nek nem feltétlenül kell temetkezési szolgáltatási díjaiban érvényesítenie. Ezáltal az érintett piacon a többi vállalkozás a piacra lépéséhez, illetve piacon maradásához szükséges gazdaságos működést csak az Anubisz Kft.-nél magasabb szolgáltatási díjak mellett képes megvalósítani, mely versenyhátrányt eredményez számukra.
291. A Versenytanács az eljárás alá vontakkal szemben – egyetemleges kötelezettként – 2 MFt versenyfelügyeleti bírságot szabott ki.
292. 2004 folyamán több hipermarket is saját üzemanyagöltő állomást létesített, melyek az üzemanyagok fogyasztói árát a piacon addig szokásos átlagos mértéknél jóval alacsonyabban állapították meg. Két hipermarkettel, a **Tesco Globál Áruházak Rt**-vel és az **Auchan Magyarország Kft**-vel, szemben versenyfelügyeleti eljárás indult annak vizsgálatára, hogy az általuk alkalmazott kiskereskedelmi üzemanyagárak önköltség alattiak-e (Vj-168/2004). A GVH a Tesco esetében három (Budapest-Megapark, Ajka, Veszprém), az Auchan esetében egy (Budapest-Megapark) töltőállomást vont be a vizsgálatba.
293. Az eljárás megindítására az szolgáltatott alapot, hogy a kiskereskedelmi tevékenységek lokális jellegére tekintettel egyes regionális körzetekben valószínűsíthető lehetett az eljárás alá vontak egyedi vagy – a benzinkutak működtetése során megfigyelhető párhuzamos magatartásuk alapján – közös erőfölényes helyzetét. Ennek fennállása esetén, a hipermarketek részéről áruházi forgalmuk növekedése érdekében – az áruházi tevékenységből származó bevételekből történő keresztfinanszírozás révén – alkalmazott felfaló árazás a versenytársak, elsősorban az ún. fehér kutak ellen irányuló versenyjogsértő kizorító magatartásnak minősülhet.
294. A vizsgálat eredményeként a Versenytanács megállapította, hogy az alkalmazott árés mindkét eljárás alá vont esetében pozitív volt, vagyis a fogyasztói ár magasabb volt, mint a beszerzési ár. Kifejtette, hogy amennyiben az önálló üzletágként, illetve az áruház egyéb termékeitől elkülönülten értelmezhető érintett piac részeként meghatározható üzemanyag-kiskereskedelmi piaci vállalkozás(rész) képes a beruházás, illetve a fenntartás és a működtetés közvetlen költségeit fedezni, akkor az egyébként többféle terméket együttesen forgalmazó vállalkozás esetében nem valószínű meg felfaló árazást, ha a vizsgálat alá vont termék fajlagos teljes önköltsége meghaladja annak fogyasztói árát, feltéve, hogy a fogyasztói ár nagyobb a termék fajlagos közvetlen költségeinél. A vizsgált időszakban a fogyasztói árak mindkét társaságnál meghaladták a fajlagos közvetlen költségeket, így a felfaló árazás vélelme további vizsgálat nélkül is kizárható volt, és az eljárást a Versenytanács – törvénytértés hiányában – megszüntette.
295. Megszüntetéssel zárult a **FilmJus Filmszerzők és Előállítók Jogvédő Egyesülete** ellen folytatott versenyfelügyeleti eljárás is (Vj-97/2004). Az eljárás tárgyát annak vizsgálata képezte, hogy a közös jogkezelő szervezet az 1987 előtt gyártott magyar filmek után fizetendő jogdíjakat nem állapította-e meg tisztességtelenül, valamint az egyes jogdíjfizetésre kötelezettek között nem tett-e indokolatlan megkülönböztetést.
296. A szerzői jogi törvény⁴⁸ alapján a jogdíjak megállapítását a nemzeti kulturális örökség minisztere hagyja jóvá, így a díjak mértékének versenyjogi alapon történő vizsgálatához a versenytörvény alkalmazhatósága is előzetes tisztá-

⁴⁸ 1999. évi LXXVI. törvény

zásra szorult. Mivel a szerzői jogi törvény maga is úgy rendelkezik, hogy a miniszteri jóváhagyás nem zárja ki, illetve nem érinti az egyéb jogszabályok érvényesülését, sőt a törvény hivatalos indoklása kifejezetten utal a versenytörvényre, nem állapítható meg olyan egyértelmű törvényalkotói szándék, mely a versenytörvény érvényesülésének a közös jogkezelő szervezetek magatartása tekintetében gátat kívánna szabni. Ez alapján a versenytörvény hatálya kétséget kizáróan kiterjed a jogdíjak vizsgálatára, megjegyezte azonban a Versenytanács, hogy a szerzői jogi törvény és a versenytörvény egymás melletti alkalmazhatósága jogalkalmazási anomáliákhoz vezethet.

297. Rámutatott a Versenytanács arra, hogy a szellemi alkotásokat terhelő szerzői jogdíjak vizsgálata során a versenyjogban általánosan alkalmazott – a gazdaságilag indokolt költségek és a befektetés-arányos nyereség viszonyán alapuló – módszer nem értelmezhető, így az esetleges tisztességtelenséget nem a díjak mértéke, hanem megállapításának módja alapján vizsgálta. E körben nem róható a FilmJus terhére a jelentős felhasználókat és érdekképviselőket terhelő elírt véleménykérés esetleges elmaradása vagy nem megfelelő volta, mivel ezt a feladatot a jogszabály a miniszterre telepíti. Nem tekinthető tisztességtelennek a jogdíjak perchez és előfizető számhoz kötött megállapítása sem, mely megfelel a szerzői jogi törvényben rögzített és versenyjogi összefüggésben is elfogadhatónak ítélt azon elvnek, hogy a szerzői díjnak a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia.
298. Nem találta továbbá igazoltnak a Versenytanács azt a gyanút sem, hogy a FilmJus üzleti kapcsolataiban akár a felhasználók (műsorszolgáltatók), akár eladóként a filmek forgalmazói között versenyhátrányt okozó megkülönböztetést alkalmazott volna.

2.2.4. Összefonódások ellenőrzése

299. A versenytörvény VI. fejezetében foglalt összefonódás-ellenőrzési rendelkezések célja, hogy minden, a gazdaság szempontjából lényeges vállalatgyűlést vagy felvásárlást (és egyéb irányításszerzést) versenyfelügyeleti ellenőrzés alá vonjon. Ha az adott összefonódás nem hoz létre, vagy nem erősít tovább olyan erőfölényes helyzetet, mely akadályozza a hatékony verseny kialakulását, fennmaradását vagy fejlődését, akkor a GVH azt nem tilthatja meg, ellenkező esetben a versenyre gyakorolt hatásokkal járó hatékonysági előnyök és hátrányok mérlegelése alapján az összefonódás megtiltható. A hivatal előzetes vagy utólagos feltételt, illetve kötelezettséget is előírhat az összefonódás

hátrányos hatásainak mérséklése érdekében (pl. vállalkozásrészek, vagyontárgyak elidegenítésének tilalma, vagy valamely közvetett résztvevő felett gyakorolt irányítás megszüntetése).

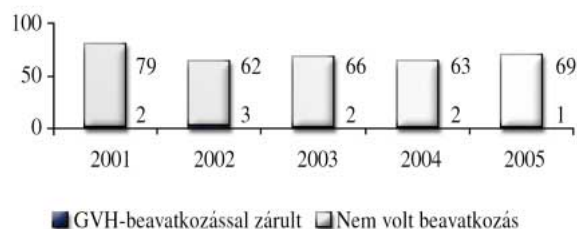
300. A versenyre gyakorolt hatás szempontjából a versenykorlátozó hatás minősítésénél külön jelentőséggel bír, hogy az összefonódás versenytársak közötti (horizontális) vagy pedig eladó-vevő közötti (vertikális). A **horizontális** összefonódások általában közvetlenül a piaci szerkezet megváltoztatását okozzák, a **vertikális** összefonódások pedig a kapcsolódó piacokra hathatnak negatívan. Egyes tranzakciók nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba annak következtében, hogy mind vertikális, mind horizontális jellemzőkkel bírnak. Előfordulhat olyan eset is, amikor nincs olyan piac, melyen mindkét vállalat jelen van. Az ilyen összefonódásnak is lehetnek káros versenyhatásai. **Portfólió** hatásról beszélünk, ha egymást kiegészítő áruk gyártói/forgalmazói (szomszédos piacok szereplői) kerülnek egy vállalkozáscsoporthoz. **Konglomerátum** hatásról akkor beszélhetünk, ha valamely vállalkozáscsoport az egyik áru piacán erős piaci pozícióval rendelkezik, gazdasági, pénzügyi, illetve jövedelmi helyzete olyan mértékben megerősödik, hogy az összefonódás révén képes lehet a másik áru piacán is versenykorlátozó stratégiák (pl. árukapcsolás) alkalmazására.
301. A magyar versenytörvény 24. §-a rendelkezik azokról a küszöbszámokról, melyek elérése esetén az összefonódáshoz a GVH-tól engedélyt kell kérni. 2004 májusától az EU modernizált fúziós rendelete⁴⁹ szerint a közösségi dimenziójú összefonódások esetén a rendeletben foglalt küszöbszámoknak eleget tevő vállalkozásoknak a Bizottsághoz kell kérelmüket bejelenteniük, illetőleg az ilyen kérelmet nem a GVH, hanem a Bizottság bírálja el. 2005-ben két olyan összefonódás engedélyezéséről határozott a Bizottság, mely a magyar piacot érintette.⁵⁰ A Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok bizonyos feltételekkel át is adhatják egymásnak az ügyeket, 2005-ben ilyen ügy nem volt.

⁴⁹ A Tanács 139/2004/EK rendelete

⁵⁰ Az összefonódások bemutatását lásd a 2.1.2 fejezetben (A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció).

302. 2005-ben 70 összefonódással kapcsolatos határozatot hozott a Versenytanács.

Összefonódással kapcsolatos döntések,
2001–2005

303. Egy esetben került sor a GVH beavatkozására: a hivatal az összefonódás engedélyezésének feltételeként kötelezettségek teljesítését írta elő a kérelmezők számára.
304. A 70 ügyzáró határozatból 66 esetben indult eljárás az érintett vállalkozások által benyújtott kérelemre, négy esetben olyan eljárás lezárásaként, melyet a GVH indított hivatalból, mert vélelmezte, hogy az érintett vállalkozások elmulasztottak engedélyt kérni.
305. A kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő elmulasztása miatt együttesen 21,305 MFt bírság kiszabására került sor.
306. Tíz esetben a kérelem nem volt engedélyköteles, vagy a kérelmezett tranzakció nem minősült összefonódásnak. A 70 ügyzáró határozatból 47 ügy horizontális, a versenytársak közötti irányításszerzés változását érintette, hat ügyben vertikális, további 17 ügyben pedig jelentős horizontális és vertikális vonásokkal is rendelkező, illetve sem horizontális, sem vertikális vonásokkal nem rendelkező (pl. konglomerátum típusú fúzió) szervezeti összekapcsolódásra került sor.
307. Az összefonódások engedélyezésénél az importverseny hatása a piac megtámadhatóságán keresztül jelentős tényezőként került figyelembe vételre. A külföldön honos vállalkozások által kezdeményezett kérelmeket portfóliójuk bővítése is indokolta.
308. Az egyes ágazatokat illetően a legjelentősebb esetek ismertetése mellett kiemelésre érdemes néhány kérdés, melyben a Versenytanács a joggyakorlat szempontjából iránymutató határozatot hozott, így három versenytanácsi döntés is foglalkozott elvi jelleggel az engedélykerési küszöbszámok számítása során irányadó szabályokkal.

309. A versenytörvény 24. és 27. §-ai tartalmazzák a küszöbérték meghatározásának alapját jelentő **nettó árbevétel számítása** során alkalmazandó szabályokat. A Hochtief AG (HC) ellen – fúziós engedélykérés elmulasztása miatt – indított eljárásban a Versenytanács nem osztotta a HC azon álláspontját, hogy az összefonódással érintett magyarországi vállalkozások esetében csak a belföldi értékesítés nettó árbevételét kell figyelembe venni a küszöbérték meghatározásakor, s így a szóban forgó tranzakció nem minősül engedélykötelesnek (Vj-87/2005). A versenytörvény vonatkozó rendelkezése minden szűkítő jelző nélkül használja a nettó árbevétel fogalmát, mely alatt ezáltal főszabályként a vállalkozás teljes (belföldi és exportból származó) nettó árbevételét érteni kell. A 27. § (2) bekezdése pedig ehhez képest kizárólag a külföldön honos vállalkozások esetében adja azt a speciális szabályt, hogy csak a magyarországi nettó árbevételüket kell számításba venni a küszöbérték meghatározása során.
310. Az **engedélykerési küszöbszámok meghatározása** során a versenytörvény az összefonódó vállalkozások nettó árbevételéből indul ki, azonban a **pénzügyi vállalkozások esetében** egyrészt a számviteli előírások nem tartalmaznak szabályt a nettó árbevétel számítására, másrészt – a hitelintézetekkel, a biztosítóintézetekkel, a befektetési szolgáltatókkal és a pénztárakkal szemben – a versenytörvény rendelkezései sem tartalmaztak erre vonatkozóan speciális mérőszámot. A Versenytanács ezért azt a gyakorlatot alakította ki, hogy a pénzügyi vállalkozások esetében – éves beszámolójuk tartalmi egyezősége miatt – nettó árbevétel helyett a hitelintézetek esetében alkalmazandó mutatót (a mérlegfőösszeg 10%-át) vette figyelembe. A HVB Bank Rt. a Korona Faktor Rt. feletti irányításszerzésének versenytanácsi értékelése során vitatta ezt a megközelítést (Vj-189/2004), ezért a Versenytanács addigi gyakorlatát úgy módosította, hogy pénzügyi vállalkozások esetén a kamatok és kamatjellegű bevételek, az értékpapírokból származó bevételek, a jutalék- és díjbevételek, a pénzügyi műveletek nettó eredménye és az üzleti tevékenységből származó egyéb bevételek együttes összege, illetve a mérlegfőösszeg 10%-a közül a kisebb értéket kell figyelembe venni a nettó árbevétel helyett. A Versenytanács döntésénél tekintettel volt a jogbiztonságra, mely megköveteli, hogy a vállalkozások számára egyértelmű szabályok jelelnék meg az engedélykerési kötelezettség feltételeit. Mivel a pénzügyi vállalkozásokra nézve a versenytörvény nem tartalmaz rendelkezést, s a törvényből mindkét megközelítés levezethető, nem érheti hátrány a vállalkozásokat abból adódóan, hogy egyik vagy másik módszerrel kerül meghatározásra a nettó árbevétel helyett figyelembe

veendő összeg. Mindezek rögzítése mellett a Versenytanács szükségesnek tartotta a kérdés mielőbbi törvényi rendezését, melyet a versenytörvény 2005. évi módosítása meg is valósított.

- 311.** Az engedélykérési küszöbszámok számításával kapcsolatos „**kétéves szabályt**” érintette a Plus Kft. és az OMV Kft. – SuperShop Kft. feletti – közös irányításszerzésének engedélyezése tárgyában hozott versenytanácsi határozat (Vj-12/2005). Eszerint ugyanis a küszöbérték meghatározásánál az irányítást szerző vállalat az összefonódást megelőző két évben végrehajtott összefonódásainak értékét is figyelembe kell venni, a Versenytanács álláspontja szerint ugyanakkor e szabály alkalmazásakor közös irányításszerzés esetén kizárólag az olyan vállalkozások által megvalósított két éven belüli összefonódások jöhetnek számításba, melyek során a kérelmezett összefonódás közös irányításszerzői szereztek közösen irányítást.
- 312.** Korábbi gyakorlatát megerősítve, szintén a Vj-12/2005 számú eljárásban, vizsgálta a Versenytanács a **gazdasági versenyt korlátozó megállapodásokra (IV. fejezet) és az összefonódásokra (VI. fejezet) irányadó szabályok viszonyát**, melyeket álláspontja szerint a versenytörvény – szerkezetileg és tartalmilag is – élesen elkülönít egymástól. Nem vitatható ugyan, hogy a versenytörvény alapján összefonódásnak minősülő tranzakciók jellemzően valamely megállapodáson alapulnak, továbbá hogy azok általában korlátozhatják a gazdasági versenyt (mivel az összefonódás révén csökken az érintett piacon tevékenykedő vállalkozások száma). Tekintettel arra azonban, hogy a VI. fejezet külön szabályokat ad a piaci struktúra tartós változását jelentő, összefonódásnak minősülő „versenykorlátozó megállapodások”-ra, azok akkor sem vonhatók a IV. fejezet rendelkezései alá, ha az árbevételi küszöbszámok alapján létrejöttükhöz nem szükséges a GVH engedélye.
- 313.** Jogértelmezést igényelt a **versenytörvény módosításával érintett fúziós szabályok alkalmazhatósága** a törvénymódosítás előtt létrejött, azonban a GVH-nál a törvénymódosítást követően kérelmezett összefonódások esetében. A versenytörvény alapján ugyanis az összefonódás engedélyezése iránti kérelmet – a nyilvános ajánlati felhívás közzétételének, a szerződés megkötésének vagy az irányítási jog megszerzésének időpontjai közül a legkorábbtól számított – 30 napon belül kell benyújtani. A Versenytanács abból indult ki, hogy a versenyfelügyeleti eljárás a kérelem benyújtásával indul meg, továbbá a versenytörvény módosítása szerint az összefonódások engedélyezésére vonatkozó új rendelkezéseket csak a módosítás
- hatályba lépésekor folyamatban lévő ügyekben nem kell alkalmazni, így a jogszabály-változással érintett időszakban a kérelem benyújtásakor hatályos előírásokat alkalmazta (Vj-191/2005).
- 314.** 2005-ben világszerte és Európában is folytatódott az **iparágak** koncentrációja, mely Magyarországon – a külföldön honos vállalkozások magyar piaci érdekeltségén keresztül – egyaránt érezte hatását. A koncentrációs folyamatok háttérben egyes esetekben a termékpaletta szélesítése és a tranzakció révén elérhető költségmegtakarítás állt, míg más esetekben a versenynyomás következtében tönkrement cégeket vásárolták fel versenytársaik.
- 315.** A **vaskohászati szektorban** folytatódtak a 2004 folyamán megindult koncentrációs folyamatok. A felszámolási eljárás során a DAM STEEL Speciális Acélgyártó Rt. „f.a.” nemesacélgyártáshoz kapcsolódó eszközeinek (Acélgyártó Üzletág) értékesítésére kiírt pályázatot a **Dunaferr Dunai Vasmű Rt.** nyerte meg, mely a tranzakció lebonyolításával a **DAM 2004. Acél- és Hengermű Kft-t** bizta meg. A DAM 2004. Kft. később árverésen megvásárolta a DAM Energy Kft. „f.a.” Energia Szolgáltató Üzletága (Energia Üzletág) termelőeszközeit is. A Versenytanács az összefonódás horizontális hatásai körében értékelte, hogy az irányítást szerző Donbass-csoporthoz tartozó Dunaferr vállalkozások és az Acélgyártó Üzletág egyaránt vaskohászati termékek gyártásával és forgalmazásával foglalkoznak, azonban az ötvözetlen buga kivételével (melyből külön-külön és együttesen is alacsony a piaci részesedésük) termékeik a keresleti és a kínálati helyettesítés alapján nem tartoznak azonos árupiachoz. Az összefonódás az acélhulladék beszerzés piacán is horizontális hatásokkal jár, mivel az érintett vállalkozások együttes piaci részesedése – különösen az Acélgyártó Üzletág termelésének valószínűsíthető növekedését követően – magas (70% körüli) is lehet, azonban az import fokozatosan növekvő helyettesítő szerepe korlátozza az erőfölényes helyzet kialakulásának lehetőségét. Az összefonódás révén a Donbass-csoport magyarországi kohászati termék portfóliója kibővül az Acélgyártó Üzletág által gyártott meleg hengerelt rúd- és idomacélokkal, azonban ez, hasonlóan az import szerepe miatt, a forgalom számottevő növekedése esetén sem eredményezhet káros versenyhatásokat. A konglomerátum hatásokat értékelve a Versenytanács álláspontja szerint inkább a fúzió előnyének, mint sem hátrányának tekinthető az Acélgyártó Üzletágnak a Donbass-csoporthoz kerülése, mert ezáltal megteremtődik a lehetősége egy jelentős hazai termelőbázis kihasználásának. Versenyaggályok az Energia Üzletág megvásárlását

illetően sem merültek fel, így a Versenytanács engedélyezte az összefonódást (Vj-149/2004). 2005 végén a Dunaferr irányítást szerzett az **EMA-POWER Kft.** (EP) felett is, mely melegvíz és távhő termelésével, illetve ahhoz kapcsolódóan villamosenergia előállításával foglalkozik. A kapcsoltan előállított villamos energiát teljes egészében a Dunaferr-csoport tagjai használják fel, míg a melegvizet és a távhőt a cég a dunaujvárosi fogyasztók részére értékesíti. Az összefonódás vertikális hatásainak lehetőségét nem zárja ki az, hogy a fűzít megelőzően az EP kizárólag a Dunaferr-csoport részére értékesítette áruit. Káros versenyhatással azonban nem kell számolni, mert egyrészt a villamosenergia országos piacán az EP részesedése minimális, másrészt a Dunaferr-csoport vertikális hatás szempontjából releváns vevői piaci részesedése sem ad okot aggodalomra, illetve a melegvíz és távhő dunaujvárosi földrajzi piacán nincs a Dunaferr-csoporttal versenytársi viszonyban álló vevő, így a Versenytanács az összefonódás engedélyezése mellett döntött (Vj-180/2005).

316. A meglehetősen koncentrált iparágként jellemezhető **papírgyártás** piacán 2005-ben bizonyos mértékű kereslet csökkenés volt tapasztalható. A gyártás viszonylag nagy energia igénye miatt igen érzékeny az energia árak változására, ennek következtében a nagyobb befektetők dekonjunktura idején keresik a kisebb termelési költségű helyeket, hogy ottani befektetéseik révén megtartsák jövedelmezőségük egy részét. E folyamat jegyében a Magyarországon két papírgyárral rendelkező **Mondi Rt.** eladta dunaujvárosi üzemét egy szintén külföldi székhelyű papíripari holdingtársaságnak, a Trierenberg Holding AG-nak, annak magyar leányvállalatán, a **Dunafin Kft.**-n keresztül. A tranzakció eredményeként új termék gyártásával bővül a magyar papírgyártás piaca, mely részben a dekonjunktúra ellensúlyozását, részben pedig a munkaerő piacon rendelkezésre álló papíripari szakképzett munkaerő korszerűbb üzemi körülmények között történő foglalkoztatását szolgálja (Vj-123/2005).

317. Megváltoztak a magyarországi **cementpiac** legjelentősebb szereplője, a mintegy 50%-os piaci részesedéssel bíró **Duna-Dráva Cement Kft.** (DDC) irányítási viszonyai. 2005-ig a DDC német tulajdonosai – a **Heidelberg Cement AG** (HC) és a Schwenk Zement KG – közös irányítása alatt működött, azonban tulajdoni hányada 0,01%-ának eladása révén a Schwenk lemondott irányítási jogáról, s a HC teljes (egyedüli) irányítási jogot szerzett a DDC felett. Az összefonódás versenyhatásainak értékelésénél a Versenytanács számításba vette, hogy a Heidelberg-csoport Magyarországgal határos országokban található érdekelt-

ségei révén korlátozhatja a lehetséges (import) versenyt, azonban az import korlátozott szerepére, illetve az importáló cégek nagy számára figyelemmel ezt nem tekintette olyan mértékűnek, mely alapot adott volna az összefonódás megtiltására (Vj-9/2005).

318. Versenyző piacként működik a hazai **mosószertpiac**, melyen ennek következtében folyamatos jelleggel jelentős mozgások (cégátstrukturálás, portfólió racionalizálása stb.) tapasztalhatók, mivel a piaci szereplők keresik a helyzetüket erősítő megoldásokat. A 2005. év legfontosabb piaci fejleménye, hogy a **Henkel Magyarország Kft.** megvásárolta az **Unilever Magyarország Kft. Biopon Üzletágát**. A tranzakció végrehajtásával gyáregységek és termelési eszközök nem, csak a Biopon márkanevhez kapcsolódó gyártási és technikai ismeretek, bejegyzett védjegyek, marketing anyagok, vevői megrendelések, cégérték és egyéb szellemi termékek kerültek a Henkel tulajdonába. Az összefonódás folytán a Henkel – 40% fölé emelkedő részesedésével – átvette a piacvezető helyet a Procter&Gamble Kft.-től (Vj-205/2004).

319. Az **építőiparban** három összefonódást engedélyezett a Versenytanács 2005 folyamán. A Bouygues-csoporthoz tartozó **Colas Kft.** megszerezte a **Hoffmann Rt.** és a tevékenységéhez szükséges gépparkot biztosító **Hoffmann Kft.** részvényei, illetve üzletrészei többségét. A korábbi tulajdonosok a szerződésben vállalták azt is, hogy három évig nem ruháznak be sem közvetlenül, sem közvetve út-, közmű- és vasútépítési tevékenységet folytató vállalkozásba Magyarországon. Az összefonódással – a Hoffmann Rt. csekély piaci részesedésére tekintettel – az érintett magas-, út- és közműépítés országos piacán nem következett be lényegi változás a felek piaci helyzetében. A Versenytanács így engedélyezte a tranzakciót, mely az adásvételi szerződésben foglalt versenykorlátozó kikötésre is kiterjed, mivel az a magyar piacra nézve az érintett áruk tekintetében nem lép túl az irányítás alá kerülő vállalkozások jelenlegi működési körén, és időtartama sem haladja meg a – Versenytanács kialakult gyakorlata szerint elfogadhatónak tartott – három évet (Vj-67/2005). Elmulasztotta a GVH engedélyét kérni az ingatlanfejlesztéssel és -kezeléssel foglalkozó **Hochtief AG** a **Mélyépítő Kft.** feletti irányításszerzéshez, ezért a Versenytanács 1 MFt bírságot szabott ki a céggel szemben, ugyanakkor az üzletrész átruházással megvalósított összefonódást – káros horizontális, vertikális, portfólió és konglomerátum hatások hiányában – engedélyezhetőnek találta (Vj-87/2005). A **Swietelsky m.b.H.** (SB-csoport) a gazdasági tevékenységet nem végző **CELL-Bahnbau Danubia Kft.**-vel együtt irányítást

szerzett az annak tulajdonában álló, főként vasútépítést, de magas-, mély- és útépítést is végző **Mávépcell Kft.** felett is. Mivel a Mávépcell és az SB-csoport együttes részesedése a magyarországi építőipari tevékenységek egyik csoportjában sem éri el a 15%-ot, a Versenytanács az összefonódás kapcsán nem látott okot a beavatkozásra (Vj-110/2005).

320. 2005-ben tíz versenytanácsi határozat született az **élelmiszeripar** területén. A **malomipar** egyik jelentős szereplője, az osztrák **Leipnik-csoport** irányítást szerzett a német **VK-Mühlen AG** vállalkozáscsoport, így annak magyarországi tagja, a **Diamant Kft.** felett. Magyarországon mintegy 100 gabonaőrlemény készítésével foglalkozó vállalkozás van, melyek termelőkapacitásai (a malmok) az ország egész területét lefedik. A Leipnik-csoport-hoz hasonlóan mintegy 20%-kal részesedik a magyarországi gabonaőrlemény forgalomból a Szabolcs Gabona-csoport, és több 5-10%-os részesedéssel rendelkező vállalkozás – többek között a Diamant Kft. – is működik az őrlemények piacán, így az összefonódás révén a Leipnik-csoport részesedésének közel 6%-os emelkedése nem valószínűsíthette gazdasági erőfölényes helyzet kialakulását (Vj-171/2004). Összefonódást valósított meg a Szabolcs Gabona-csoport-hoz tartozó **Alföldi Malomipari Rt.** azzal, hogy bérbe vette a **Dél-Magyarországi Gabonakereskedelmi és Malomipari Rt.** (DG) valamennyi, üzleti tevékenységhez kapcsolódó eszközét, továbbá átvette munkavállalóit. A DG részvények kevesebb, mint 50%-ának megvásárlása, valamint az igazgatósági tagok többségének jelölésére és visszahívására vonatkozó javaslati jogosultság önmagában még nem eredményezett irányítási jogokat, azonban a bérleti szerződéssel a DG teljes jelenlegi üzletmenete (piaci tevékenysége) az Alföldi Malomipari Rt. befolyása alá került. Az irányításszerzéssel kapcsolatban versenyaggályok nem merültek fel (Vj-181/2004).

321. A **baromfiiparban** a végelszámolás alá került **Bábolna Rt.** békéscsabai telephelyén működő Csirke Üzletágat a **Békéscsabai Baromfifeldolgozó Kft.** (Vj-36/2005), a Viziszármányas Üzletágat a **Merián-Szerviz Kft.** (Vj-46/2005) vásárolta meg, melynek köszönhetően a hónapok óta nem üzemelő gyáregységek meglévő termelési kapacitásai újra kihasználásra kerülhetnek. A naposcsibe előállításával és értékesítésével foglalkozó **Bábolna Baromfitenyésztő Farm Kft.** irányítást szerzett az élőcsirke feldolgozását, majd értékesítését végző **Pannon Baromfifeldolgozó Kft.** felett (Vj-140/2005). Az ipari baromfitermelés vertikumbába tartozó vállalkozások között nem volt közvetlen eladó-vevő kapcsolat. Az összefonódás a baromfit felnevelő vállalkozásokra nézve – melyek az irányítási jogot megszerző

társaságnak vevői, az irányítás alá kerülőnek pedig eladói lesznek – csak valamelyikük erőfölényes helyzete esetén járhatna káros versenyhatásokkal, melyet döntésében a Versenytanács nem valószínűsített. A **húsiparban** elsősorban horizontális hatásokkal kellett számolni a Bonitas-csoport-hoz tartozó **Dél-magyarországi Húsipari Rt.** irányításszerzése kapcsán a **Pick Szeged Rt.** felett, ugyanakkor a húsfeldolgozás piacán az érintett vállalkozások az egyes termékcsoportokon belül eltérő piaci súllyal vannak jelen (Vj-53/2005). A **tejpiacon** az **Új MiZo Rt.** beolvadt a **Sole Rt.**-be, ennek köszönhetően 30% fölé emelkedő részesedésével a Sole piacvezetővé vált, mely ugyan a verseny érezhető csökkenését eredményezi, azonban vevői erőfölényes helyzet kialakulását – a nagyszámú, jelentős kapacitástartálékkal rendelkező versenytárs tejfeldolgozókra is tekintettel – a Versenytanács nem valószínűsítette (Vj-143/2005). A tejfeldolgozás piacán első alkalommal fordult elő vertikális integráció azzal, hogy a 82 nyerestej-előállító vállalkozást tömörítő **Alföldi Tej Értékesítő és Beszerző Kft.** megvásárolta a felszámolás alá került **Parmalat Rt.** vagyonelemeit (Vj-172/2005).

322. 2005-ben is koncentrációs folyamatok jellemezték az **energia szektort.** Teljes körű eljárásban engedélyezte a Versenytanács az **E.ON Hungária Energetikai Rt.** irányításszerzését a **Közép-dunántúli Gázszolgáltató Rt.** (Vj-172/2004) és a **Dél-dunántúli Gázszolgáltató Rt.** (Vj-173/2004) felett. A tranzakcióval az E.ON tulajdonosi részesedése a gázszolgáltató társaságokban 50% fölé emelkedett. A Versenytanács az összefonódások engedélyezése során elsősorban a lehetséges portfólió hatások részletes vizsgálatára helyezte hangsúlyt. A fúziók az országos árampiacon nem, a gázpiacon viszont növelték az E.ON-csoport részesedését, azonban a **KÖGÁZ** és a **DDGÁZ** együttesen is 20% alatti országos piaci részesedése alapján, az E.ON-csoport közel 50%-os árampiaci részesedése ellenére, a Versenytanács – figyelembe véve azt is, hogy a földgázkereskedelem piacára történő belépésre nagyszámú vállalkozás rendelkezik hasonló lehetőségekkel – káros versenyhatások kialakulását nem valószínűsítette. Nem minősült engedélykötelesnek az E.ON-csoport-hoz tartozó **Nyíregyházi Erőmű Kft.** irányításszerzése a szintén nyíregyházi távhőtermelő és -szolgáltató vállalkozások, a **Groppo Energiatermelő Rt.** és a **Pro Estate Energiaszolgáltató Kft.** felett (Vj-179/2004). A távhő piacot érintette az a tranzakció is, melynek során a **Pro-metheus Tüzeléstechnikai Rt.** megvásárolta a **Budapesti Erőmű Rt.** négy gázmotoros kogenerációs kiserőművét, valamint a részben eddig is tulajdonában álló **Érdi Távhő Termelő és Szolgáltató Kft.** (Érdhő Kft.) üzletrészeinek

fennmaradó hányadát. A Versenytanács megállapította, hogy az összefonódás kapcsán versenyaggályok kizárólag Érd településen jelentkezhetnek, ahol a Prometheus-csoporthoz tartozó Érdhő Kft. a saját maga által termelt mellett, az adásvétel tárgyát képező kiserőművektől vásárolt távhőt is szolgáltatja. Ez azonban – miután az Érdhő Kft. az egyedüli távhőszolgáltató Érden – legfeljebb a lehetséges versenyt, vagyis új távhőszolgáltató piacra lépését korlátozhatja, mely a piac sajátosságaira tekintettel csak új hálózat kiépítésére vonatkozó igény esetén jöhetne szóba (Vj-141/2005). A döntően állami tulajdonú és államilag támogatott vállalat piacgazdaságnak megfelelő átstrukturálása valósult meg a Vértes Erőmű Rt. tulajdonában lévő **Bánhidai Erőmű** eladásával. A System-csoporthoz tartozó **Vértes Energia Befektetési és Fejlesztő Kft.** tervezett fejlesztései következtében az erőműnél a termelés költségeinek csökkenése és a hatékonyság növekedése várható, s az évek múlva befejeződő beruházások a termelés többszörösére történő növelésének lehetőségét biztosítják, a kapacitásokra figyelemmel azonban a növekedés még így sem eredményezhet versenyaggályokra okot adó számottevő piaci részesedést (Vj-19/2005).

323. Az **infokommunikációs szektort** érintő legnagyobb jelentőségű összefonódás 2005-ben az **Antenna Hungaria Rt.** privatizációja volt, melynek keretében a magyar műsor-szóró vállalkozás többségi tulajdonosa a svájci székhelyű, hasonló tevékenységet végző **Swisscom Broadcast AG** lett. Az összefonódás kapcsán a Versenytanács a magyar piacon sem horizontális, sem vertikális, sem portfólió hatás kiváltását nem valószínűsítette, mivel az irányítást szerző Swisscom-csoport korábban semmilyen formában nem volt jelen Magyarországon az összefonódással érintett piacokon, és – a vizsgált fúziótól eltekintve – azokra való belépése sem volt valószínűsíthető. Ugyancsak nem kellett az összefonódás következtében káros konglomerátum hatások kialakulásától tartani, hiszen az Antenna Hungaria-csoport az összefonódást megelőzően is jelentős vagyoni-pénzügyi erőforrásokkal rendelkezett (Vj-134/2005). A **Magyar Telekom Rt.** további növekedési lehetőségeket biztosító regionális terjeszkedésének újabb állomásaként – a Makedonski Telekomunikacii AD feletti irányításszerzést követően – többségi részesedést szerzett a montenegrói távközlési piac meghatározó szereplőjében, a **Telecom Crne Goréban** (TCG). Figyelemmel a TCG-csoport elhanyagolható mértékű magyar piaci jelenlétére, a Versenytanács a magyar piacot érintően nem azonosított káros versenyhatásokat, s engedélyezte az összefonódást (Vj-42/2005).

324. A **pénzügyi szolgáltatások** területén öt összefonódás esetében hozott döntést 2005-ben a Versenytanács. Két kérelem is érintette – közvetlenül, illetve közvetetten – az **Általános Értékforgalmi Bank Rt.-t** (ÁÉB): az orosz magánszemélyek tulajdonában álló, főként vagyonekezeléssel foglalkozó, s az ÁÉB-ban már 49,97%-os részesedéssel rendelkező **Kafijat Kft.** megvásárolta a **Burtech Kft.-től** a kereskedelmi bank részvényeinek további 6,1%-át (Vj-182/2004), majd egy újabb tranzakció keretében a **Kafijat Kft.** irányítást szerzett a **Burtech Kft.** felett is (Vj-195/2004). A Versenytanács káros versenyhatásokat egyik összefonódás kapcsán sem azonosított, így engedélyezte azokat. A GVH engedélyét igényelte az a tranzakció is, melynek révén az **RCI Banque** a gépjármű finanszírozást végző **Renault Credit Rt.** feletti korábbi – a Raiffeisen Lizing Rt.-vel – közös irányítása egyedüli irányítássá változott, az összefonódás azonban az érintett vállalkozások alacsony piaci részesedésekre tekintettel versenyaggályokat nem vetett fel (Vj-161/2005). Nem minősült viszont engedélykötelesnek az **OTP Bank Rt.** irányításszerzése a **Nova Banka d.d.** felett, mivel a megvásárolt horvát banknak Magyarországon nem volt árbevétele (Vj-198/2004), illetve megszüntette a Versenytanács a **HVB Bank Rt.-vel** szemben hivatalból – az engedélykérés elmulasztása miatt – indított versenyfelügyeleti eljárást is, mert sem az **IC Bank Rt.-től** átvett betét-, sem az **AEGON Értékpapír Rt.-től** átvett ügyfélállomány, sem pedig a **Korona Faktor Rt.** részvényeinek megszerzése esetében számított küszöbérték nem tette engedélykötelessé az összefonódást (Vj-189/2004).

325. A korábbi évekhez képest kevesebb számú összefonódást bíralt el a Versenytanács a **kereskedelem** területén. Az élelmiszerkereskedelemben az **SCD-csoport** – melynek magyarországi tagjai idegenforgalmi, ingatlanforgalmazási és üzemeltetési tevékenységet végeznek – tulajdonába került a nagy- és kiskereskedelmi értékesítéssel is rendelkező **Interfruct Kft.** (Vj-166/2005). Az italkereskedelemben a **S.E.F.T. Kft.** és a **Tempo Kft.** italüzletáigait egy közös vállalatban, a **Duplex Drink Kft.-ben** egyesítették, s egyidejűleg saját maguk felhagytak ezzel a tevékenységgel, melytől az alapítók a szervezési lehetőségek jobb kihasználását és hatékonyabb működést várnak (Vj-204/2004). A ruházati kiskereskedelemben a **Capital Pénzügyi Tanácsadó Rt.** megvásárolta a **La Halle Kft.** üzletrészeit, az általa forgalmazott termékekhez kapcsolódó védjegyek és márkajelzések kivételével, így az összefonódás révén a Capital-csoport nem szerzett automatikusan piaci részesedést a ruházati kiskereskedelemben, hanem csak üzlethelyiségeket áru értékesítéséhez (Vj-193/2004).

Az üzemanyag kiskereskedelem területén a korábban Avanti néven ismert AVA AG leányvállalata, a **Nekom Kft.** eladta 15 töltőállomását – az azokat korábban is bérlő – **Lukoil Kft.** részére, mely összesen 25 benzinkúttal van jelen a magyar piacon (Vj-14/2005). A Versenytanács az összefonódás piaci hatásainak részletes elemzését szükségtelennek tartotta, mivel a versenytársak viszonylag nagy száma, az összefonódásban érintett vállalkozások külön-külön, illetve együttesen számított alacsony piaci részesedése, és az érintett piacok megtámadhatósága miatt a tranzakció versenyjogi aggályokat nyilvánvalóan nem vetett fel.

- 326.** A **gyógyszer-nagykereskedelelem piacán** nem hozott érdemi változást a piac struktúrájában, hogy a **Hungaropharma Rt.** megvásárolta a **Hajdú Gyógyszerkereskedelmi Rt.** 100%-át megtettesítő részvénycsomagját a TEDEJ Rt.-től. A Hajdú Rt. öt tiszántúli (főként Hajdú-Bihar) megye gyógyszertárainak humán és állatgyógyászati készítményekkel való gyógyszerellátását biztosította, míg a Hungaropharma az ország egész területén értékesít gyógyszereket és gyógyászati termékeket gyógyszertárak, kórházak és más nagykereskedők részére. Az összefonódás országos viszonylatban a koncentráció csekély növekedését eredményezte, a Hungaropharma piaci részesedése kevesebb, mint 1%-kal nőtt. A piac szerkezete tehát továbbra is duopolisztikus marad, a piacot meghatározó két legnagyobb gyógyszer-nagykereskedő a piaci részesedéseket, az általuk szállított termékek körét és a szolgáltatási színvonalat tekintve azonos szinten áll. A tranzakció végrehajtásával országos szintre levetítve csekély mértékű horizontális átfedés keletkezik a felek tevékenységei között, mely azonban nem rendezi át számottevő mértékben a piaci viszonyokat, és nem korlátozza jelentős mértékben a határos versenyt. Ennek oka, hogy a leginkább érintett öt megyében a kérelmező legjelentősebb versenytársának számító Phoenix Pharma Rt. is működtet kereskedelmi raktárat, így minden nehézség nélkül ugyanolyan minőségű ellátási színvonalat tud biztosítani a patikai vevőkör számára, hiszen megoldott a Hungaropharmával megegyező termékportfoliójának helyi tárolása és kiszállítása. Mivel az összefonódás folytán nem keletkezik versenyszempontból aggályosnak tekinthető vertikális, portfólió- és konglomerátumhatás sem, a Versenytanács engedélyezte az összefonódást (Vj-81/2005).

- 327.** A **nyomtatott sajtó piacán** a GVH Versenytanácsa – megismételt eljárásában – kötelezettségek előírása mellett engedélyezte, hogy a Ringier-csoport egyik tagja, a holland **B.V. Tabora** irányítást szerezzen a **Népszabadság**

Rt. felett. A kérelem benyújtásakor az irányítási viszonyokra tekintettel a Versenytanács úgy ítélte meg, hogy az összefonódás révén a Ringier-csoport olyan jelentős piaci erőre tett volna szert, mely versenytársai és üzletfelei által kellően nem kontrollálható mozgásteret biztosított volna számára, s a tranzakciót megtiltotta (Vj-59/2003). A Fővárosi Bíróság által elrendelt új eljárásban a GVH a 2003 szeptembere óta bekövetkezett, a tranzakció versenyjogi megítélése szempontjából lényeges lappiaci változásokat, így a Magyar Hírlap Ringier-csoport általi értékesítését, valamint az Axel-Springer Reggel című napilapjának megjelenését is figyelembe vette, melyek következtében a Ringier-csoport olvasói piacon fennálló jelentős piaci erejével, s az ebből eredő káros horizontális hatás lehetőségével már nem kellett számolni.

- 328.** A GVH ugyanakkor a portfólió-bővüléssel kialakult helyzet – mely a maguk területén piacvezető Ringier-napilapok (Blikk, Nemzeti Sport) azonos tulajdonoshoz kerüléséből adódik – következtében rövid távon káros versenyhatásokat azonosított. Ezek ellensúlyozásához szükségesnek ítélte kötelezettségek előírását. Így a Ringier-csoport köteles a kiadása alatt álló napilapok és a Népszabadság hirdetésszervezési tevékenységét legalább 2006. április 30-ig szétválasztottan működtetni, és ezen időszak alatt a Ringier-lapokat nem ajánlhatja egy hirdetési csomagban a Népszabadsággal. Emellett, a Népszabadság a hirdetési listárait a 2005. április 30. és 2007. október 30. közötti féléves időszakokban legfeljebb az előző félévi országos napilap-piaci hirdetési átlagárak emelkedésének mértékében emelheti, valamint a Népszabadság következő félévre tervezett hirdetési árának változásáról köteles adatot szolgáltatni a GVH részére. Az előírt kötelezettségek egy-, illetve kétéves érvényesítési ideje alatt a piac többi szereplője felkészülhet a tranzakciót követő új helyzetre (Vj-169/2004).

- 329.** A **tankönyvpiacot** érintő legjelentősebb tranzakció a **Nemzeti Tankönyvkiadó Rt.** (NTK) 2004-ben meghirdetett **privatizációja** volt. A pályázat nyertese az elsősorban nyomdai tevékenységet végző **Láng Rt.** lett, mely ezáltal megszerezte a NTK jegyzett tőkéjének 70%-1 szavazati hányadát megtettesítő részvénycsomagot. A Versenytanács mindazon termékpiacok esetében értékelte az engedélykötelesnek minősülő összefonódás hatásait, melyek az összefonódásban résztvevő vállalkozáscsoportok bármely vállalkozásának tevékenységi körébe tartoznak, így a kiadói piacot, illetve annak egyes önálló szegmenseit (különös tekintettel a tankönyvek piacára), valamint az ezekhez két irányból, vertikálisan kapcsolódó piacokat,

a nyomdai szolgáltatásokat, illetve a különböző kiadványok (lapok, könyvek, stb.) kis- és nagykereskedelmi forgalmazásának piacait vetette vizsgálat alá. Mivel a két vállalkozáscsoport tevékenységeinek nem voltak számottevő átfedő területei, a cégcsoportok egyesülése egyik érintett piacon sem változtat az összefonódás előtti piaci jelenléten (Vj-187/2004).

330. Az ingatlanforgalmazás és ingatlanhasznosítás piacán három összefonódást engedélyezett a Versenytanács, egy további esetben pedig a kérelmezők – a Versenytanács előzetes álláspontjának ismeretében, mely az összefonódást nem tekintette engedélykötelesnek – visszavonták kérelmüket (Vj-29/2005). A Wallis Ingatlan Rt. és a Deutsche Telekom Immobilien und Service GmbH (DTI) szindikátusi megállapodásának eredményeként a DTI tulajdonában lévő **Telit Rt.**-hez került a Wallis tulajdonában lévő **TCW Rt.** ingatlanüzemeltetési üzletága (vállalkozásrész szerzési tranzakció), továbbá a Wallis 49%-os részesedést szerzett a Telit-ben (tulajdonrész szerzési tranzakció). A Versenytanács a tulajdonszerzési tranzakciót nem minősítette összefonódásnak, mivel ilyen mértékű tulajdonrész nem biztosít a Wallis számára a Telit tevékenységének befolyásolásához szükséges (irányítási) jogokat, míg az engedélyköteles összefonódásnak számító vállalkozásrész szerzési tranzakció esetében megállapította, hogy az a hatékony verseny kialakulása, fennmaradása vagy fejlődése szempontjából nem tekinthető kifogásolhatónak (Vj-34/2005). Újabb tranzakció eredményeként a Klépierre-csoporthoz tartozó **Ségécé SCS** egyedüli irányítása alá került – a 2004. évi összefonódás következtében 50%-ban már a cégcsoport tulajdonában álló – 12 magyar bevásárlóközpontot működtető **Plaza Centers Kft.**, mely a korábban is fennálló irányítási viszonyokra tekintettel versenyjogi aggályokat nem vetett fel (Vj-96/2005). Teljes irányítást szerzett a **DB-csoport** ingatlanhasznosítással foglalkozó tagja is az **AIAS Ingatlanbefektetési Kft.** felett. A kérelmezők közös tevékenysége az irodaépület bérbeadás Budapesten és környékén, mely piacon meglévő együttesen 10% körüli részesedésük alapján az összefonódásnak nem valószínűsíthető káros horizontális versenyhatásai, illetve káros vertikális, portfólió és konglomerátum hatások sem azonosíthatók (Vj-112/2005). Megvásárolta a biatorbágyi ipari parkban (Rozália Park) működő raktárépületek üzemeltetésével foglalkozó négy cég üzletrészeit az Erste-csoporthoz tartozó **Immorent GmbH**, a tranzakció kapcsán az érintett vállalkozások alacsony piaci részesedésére tekintettel a Versenytanács nem látott okot beavatkozásra (Vj-200/2005).

2.2.5 Bíróság kiszabása a hatósági ár megsértése miatt

331. Az ártörvény⁵¹ értelmében a hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megsértését a hatósági ár megállapítója vizsgálhatja és állapíthatja meg. Ilyen esetben a hatósági ár megállapítója határozatában megtiltja a jogszabályt sértő ár további alkalmazását, valamint kötelezi a vállalkozót a hatósági árra vonatkozó rendelkezések megsértésével elért többlet árbevételnek a sérelmet szenvedett részére történő visszatérítésére. A hatósági ár megállapítója a jogsértés miatt bírság kiszabására nem jogosult, ennek érdekében határozatát meg kell küldenie a GVH-nak a versenytörvényben szabályozott bírság kiszabása végett.

332. 2005-ben első alkalommal került sor arra, hogy a GVH a hatósági ár megállapítójának kezdeményezése alapján eljárást indított jogszabályt sértő áralkalmazás miatti bírság kiszabására. Dunaujváros Önkormányzata határozatának megküldésével bírság kiszabását kérte a hivataltól a Dunaujvárosi Víz-, Csatorna- és Hőszolgáltató Kft.-vel (DVCSH) szemben, mivel a szolgáltató az önkormányzat rendeletével kihirdetett ártól eltérő távhődíjakat alkalmazott egy kéthónapos időszakban. A Versenytanács úgy ítélte meg, hogy döntően az önkormányzat különböző szervei által a rendeletalkotás során elkövetett hibák vezettek ahhoz, hogy a távhőrendelet mellékletében tévesen jelentek meg az árak, míg a szolgáltató a közgyűlés elé terjesztett, az indokolt áremelésnek megfelelő árakat alkalmazta, így a bírság kiszabásától eltekintett (Vj-165/2005).

2.3. Ágazati vizsgálat

333. A versenytörvény 36/A. §-a felhatalmazza a GVH elnökét ágazati vizsgálat lefolytatására, ha az adott ágazatban a piaci folyamatok a verseny sérülésére, torzulására utalnak. A vizsgálat során a piaci szereplőktől összegyűjtött információk részletes elemzésének eredményeként jelentés készül, mely később a GVH további tevékenységeinek (versenyfelügyeleti eljárás, illetve versenypártolási tevékenység) is alapjául szolgálhat. Az ágazati vizsgálat tehát – a versenyfelügyeleti eljárásokkal ellentétben – egy ágazat vagy egy piac versenyszabályzataival kapcsolatos általános tájékozódásra szolgál, és nem konkrét vállalkozás(ok) magatartásának vizsgálatára irányul. Nem jelent ugyanakkor mindenre kiterjedő piac- és versenyelemzést sem, mivel az említett törvényhely meghatározza és egyben be is határolja célját és lehetséges irányait. Az ágazati vizsgá-

⁵¹ 1990. évi LXXXVII. törvény

lat intézménye az európai gyakorlatban sem ismeretlen, 2005-ben az Európai Bizottság a villamosenergia szektorban és a földgáz piacon, valamint a pénzügyi szolgáltatók két részpiacán indított ágazati vizsgálatot.

- 334.** A GVH 2004-ben két ágazati vizsgálatot indított, a villamosenergia szektorban, illetve a jelzálog-hitelezési piacon. Ez a hivatal második és harmadik ágazati vizsgálata, az elsőre 2001 májusa és 2002 novembere között került sor a mobil távközlési piacon. A jelzálog-hitelezési piacon folytatott ágazati vizsgálat 2005 végén lezárult, a hivatal jelentésben tette közzé megállapításait és ajánlásait. A hivatal a villamosenergia ágazati vizsgálat alapján készülő jelentés tervezetét is nyilvános vitára bocsátotta 2005 végén, azonban az észrevételek feldolgozása és a jelentés megállapításainak véglegesítése 2006-ra marad.
- 335.** A **lakáscélú jelzáloghitelezés piacán** a 2002. január és 2004. július közötti időszakra vonatkozóan a GVH a jelzálog-fedezetű lakáshitelezéssel kapcsolatos hitelintézeti gyakorlatot (hitelezési feltételek, kondíciók, költségek, hitelbírálat, értékbecslés, vételi opció, ügyfélértékelés) vizsgálta és értékelte versenyszempontból. Az ágazati vizsgálat elrendelését az tette szükségessé, hogy az említett piacon a banki kamatok és a nagymértékben növekvő nyereség, valamint az EU átlagnál lényegesen magasabb kamatmarzsok arra utaltak, a hitelintézetek közötti versenyben a különböző versenyerületek közül az árversenyben nem mutatkoznak kellően a hatásos versenyszituáció jellemzői. Emellett több bejelentés, valamint az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának átirata is a banki szolgáltatásokon belül a lakáshitelezési piac GVH általi vizsgálatát igényelte.
- 336.** A GVH a vizsgálathoz 41 hitelintézetet kötelezett információszolgáltatásra, de a piaci szereplők mellett megkereste a Magyar Nemzeti Bankot és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét (PSZÁF) is. Az ágazati vizsgálatban erre felkért szakértők is közreműködtek, továbbá a GVH a szakmai szervezetek (köztük a Magyar Bankszövetség) véleményét is figyelembe vette.
- 337.** A vizsgálat során a GVH munkatársai három fő termékcsoportot különítettek el: a kiegészítő kamattámogatásos, a jelzáloglevél-kamattámogatásos és a piaci kamatozású hiteleket, így a vizsgálatban ezen termékek kamatainak és egyéb feltételeinek alakulása került összehasonlításra.

338. A GVH az ágazati vizsgálat lezárásaként született jelentésében megállapította, hogy:

- A lakáshitel piac a vizsgált időszakban mind keresleti, mind pedig kínálati oldalról nagymértékben bővülő volt. Elsősorban a lakáshoz jutás állami támogatása növekedésének köszönhetően számos új piaci szereplő jelent meg.
- A vizsgálat által feltárt tények alapján valószínűsíthető, hogy a vizsgált időszakban a piaci résztvevők egyike sem volt gazdasági erőfölényes helyzetben és ilyen helyzet kialakulása a közeljövőben sem valószínűsíthető, mivel a piaci részesedések megszerzéséért, illetve megtartásáért versenyeznek egymással a hitelintézetek. A piac megtámadhatóságának legfontosabb kellékével, az üzletág kiépítéséhez, illetve fejlesztéséhez szükséges megfelelő tőkeerővel a Magyarországon működő hitelintézetek rendelkeznek, számukra a lakáshitelezés piacára való belépéshez szükséges szakmai tudás – mint az a gyakorlatban bizonyosodott – viszonylag gyorsan megszerezhető, a fiókhálózat pedig átmenetileg más megoldásokkal kiegészíthető. Emellett az EU tagállamokban működő pénzügyi intézmények is bármikor piacra léphetnek lakáshitel kínálatukkal, a PSZÁF-nál regisztrált intézmények közül többen jelezték határon átnyúló hitelezési szándékukat is. A lakáshitelezési piacon a vizsgálat során a GVH nem talált versenykorlátozó megállapodásra, illetve ilyen hatású összehangolt magatartásra utaló tényeket. A lakáshitel piac a jogszabályi előírások következtében átlátható piacnak mondható, ahol különösebb erőfeszítések nélkül megismerhetők a versenytársak fogyasztók felé alkalmazott kondíciói. Ezek oly mértékben különbözőek, hogy nem tételezhető fel a versenytörvény által tiltott összejátszó magatartás. A különböző üzleti megoldások, együttműködések más intézményekkel nem nyilvánosak, azonban könnyen tetten érhetőek a versenytársak számára egymás gyakorlatának nyomán követésével. Az e területen meglévő – nem jogszabályi előírásokból fakadó – hasonlóságok párhuzamos magatartásnak minősíthetők. Az egyirányú kamatmozgások döntően a hitelpiac sajátosságaiából, jellemzőiből következnek.
- Nem tételezhető fel a piaci szereplők közös erőfölényes helyzete sem, ugyanis kollektív erőfölény fennállásához elsőként azt kell bizonyítani, hogy az egymástól jogilag független vállalkozásokat olyan speciális kapcsolat, érdek-kötélék fűzi össze, mely miatt azok között érdemi versenyre nem kerül sor, lényegében azonos piaci magatartást folytattak vagy fognak várhatóan folytatni. A lakáshitel piac szereplői számának időbeli alakulására tekintettel

nem állítható, hogy ilyen jellegű érdekkötések fűznék össze a bankokat, mivel rövid idő alatt viszonylag sok bank vált érdekeltté a piaci jelenlétben (az állami támogatási rendszer megváltozása miatti helyzet következtében), melyet a már piacon lévő domináns szereplő rovására kellett meg-alapozniuk.

339. A GVH egyúttal javaslatokat tett a szabályozási kompetenciával rendelkező hatóságoknak, illetve az érintett szakmai szervezeteknek az alapvetően nem a verseny törvénnyel kezelhető, de a verseny alakulására kiható fogyasztóvédelmi problémák rendezése céljából. A felvételek közé tartozott különösen:

- a fogyasztói tájékoztatás hatékonyabbá tétele;
- bizonyos árukapcsolási gyakorlatok korlátozása;
- a szerződéses feltételek változtatása esetén szokásos banki gyakorlatok felülvizsgálata;
- a kényszerértékesítés esetén irányadó árak sajátos meghatározása;
- a vételi opció esetére lehetőség biztosítása az adós számára saját vagy közös értékesítésre;
- a díjstruktúra egyszerűsített, átláthatóbb közlése;
- a hitelszerződésekre vonatkozó általános szerződési feltételek felülvizsgálata a fogyasztóvédelmi rendelkezésekkel való összhang tekintetében;
- a fogyasztóvédelmi civil szervezetek jogkörének, érdekérvényesítő lehetőségeinek bővítése.

340. A vizsgálat eredményeként a GVH versenyfelügyeleti eljárás kezdeményezését nem tartotta indokoltnak egyik piaci szereplővel szemben sem, de nem zárta ki, hogy a piaci szereplők későbbi, a szerződésben álló fogyasztókkal szemben tanúsított magatartása szükségessé tesz újabb versenyhatósági vizsgálatokat, ezért a továbbiakban is figyelemmel kíséri és elemzi a lakáshitelpiaci folyamatokat. A nagy összegű lakáshitelek jellemzően hosszú távra – akár 20 éven túl is – a kölcsönt nyújtó bankhoz kötik a fogyasztókat. Tekintettel arra, hogy az általános szerződési feltételeken alapuló szerződésmódosításokról jellemzően egyoldalúan döntenek a hitelintézetek, ez fokozottan kiszolgáltatottá teszi az ügyfeleket. Jelenleg még – megfelelő időtáv hiányában – nem áll rendelkezésre kellő tapasztalat

a piaci szereplők illetően viselkedésére vonatkozóan, azonban a vizsgálat lezárását követően már érkeztek a GVH-hoz indokolatlanul túlzott mértékű díjemelésekre vonatkozó jelzések.

341. A **villamosenergia szektorban** indult ágazati vizsgálat célja a 2003. januári piacnyitás után tapasztalt folyamatok tisztázása volt. A hivatal magyarázatot keresett arra, hogy miért maradt el a szabadpiacot választó fogyasztók száma a várakozásoktól, illetve hogy miért léptek vissza fogyasztók a versenypiacról a hatóság által szabályozott árakat alkalmazó, ún. közüzemi piacra, továbbá, hogy miért került a vártnál kevesebb határkeresztező kapacitás meghirdetésre a 2003-ban lefolytatott aukciók során. A piaci helyzet tisztázása érdekében a GVH – a Magyar Energia Hivatallal folytatott egyeztetést követően – kérdéseivel megkereste a villamosenergia piac jelentősebb szereplőit (a Magyar Villamos Művek Zrt.-t (MVM), a Magyar Villamosenergia-ipari Rendszerező Zrt.-t (MAVIR), valamennyi erőművet, áramszolgáltatót és kereskedőt, valamint 39 nagyfogyasztót).

342. A vizsgálat legfőbb tanulsága az, hogy a jelenleg működő modellt versenypolitikai értékelés alapján nem célszerű fenntartani. A modell ugyan alkalmas volt arra, hogy a verseny megjelenjen a szektorban, de egyben korlátozza is a valódi verseny kialakulását. A villamosenergia belső piacára vonatkozó közös szabályokat tartalmazó uniós irányelv által megkövetelt magyar jogharmonizációs kötelezettség alkalmat teremt egy, elsősorban a fogyasztók versenyhez fűződő érdekeit szem előtt tartó, a kettős vertikum koncepcióját feladó új működési modell kialakítására. Az új modell kialakításakor célszerű lenne támaszkodni a GVH-s vizsgálat megállapításaira, csakúgy, mint az Európai Bizottság folyamatban lévő ágazati vizsgálatának eredményeire. Szakítani kell azzal a megközelítéssel is, hogy Magyarország érdeke az EU által még elfogadható legkisebb mértékű piacnyitás. A munka során abból kell kiindulni, hogy a verseny összefér az ellátásbiztonság kétségkívül fontos szempontjával, sőt az ellátásbiztonság egy kellően versenyző piacon könnyebben és olcsóbban megvalósítható, mint verseny hiányában.

343. Az ágazati vizsgálati jelentés tervezetében a GVH az alábbi javaslatokat fogalmazta meg:

- A modellváltás elkerülhetetlen.
- Versenyfelügyeleti eljárásban kell megvizsgálni a hosszú távú áramvásárlási megállapodások versenykorlátozó hatását.

- Ki kell kényszeríteni a kapacitástöbblet piacra vitelét.
- Lépéseket kell tenni a regionális piac kialakítása érdekében.
- A kettős vertikumból adódó diszkriminációs lehetőségek megvalósulását versenyfelügyeleti eljárásban szükséges tisztázni.
- Felül kell vizsgálni a határkeresztesző kapacitások használatának szabályrendjét.
- Lépéseket kell tenni a fogyasztók piaci tájékozottságának növelése érdekében.
- A szabályozó- és a versenyhatóság részéről egyaránt rendszeres versenypiaci elemzéseket kell közzétenni.

2.4. A bírósági felülvizsgálat tapasztalatai

- 344.** A versenytörvény lehetővé teszi, hogy az ügyfél a GVH érdemi határozatának felülvizsgálatát keresetben kérje a bíróságon. A polgári perrendtartásról szóló törvény (Pp.) alapján per indítására az is jogosult, akinek jogát és törvényes érdekét az adott versenyfelügyeleti eljárás alapjául szolgáló ügy érinti. Ilyen érintettnek minősülhet az eljárás panaszosa vagy bejelentője mellett a piac másik szereplője is. A kereset nyomán indult közigazgatási perben – melyet I. fokon a Fővárosi Bíróság, II. fokon pedig a Legfelsőbb Bíróság, illetve 2003 közepétől a Fővárosi Ítéltábla folytat le – a bíróság a GVH határozatát megváltoztathatja, illetve a határozatot hatályon kívül helyezheti, valamint ez utóbbi esetben új eljárás lefolytatására is kötelezheti a GVH-t.
- 345.** A hivatalból indított eljárások körében a határozatok megtámadása tekintetében 2005-ben is folytatódott az a korábbi éveket jellemző tendencia, hogy a marasztaló határozatok mintegy felét támadják meg. A megszüntető határozatok esetében gyakorlatilag minden ötödik határozat felülvizsgálatát kérte – szinte kivétel nélkül – a versenyfelügyeleti eljárást kezdeményező bejelentő. 2005-ben ez az arány jelentősen, 10% alá csökkent. Ebben szerepet játszhat az is, hogy a Fővárosi Ítéltábla nagyszámú esetben helyezte hatályon kívül a Fővárosi Bíróság ítéleteit azért, mert az nem vizsgálta a kereset benyújtó személy perindítási jogosultságát. A megismételt eljárásokban a Fővárosi Bíróság a korabbinál lényegesen szigorúbban értékelte azt, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban ügyfélként részt nem vevő (jogi vagy természetes) személy kérheti-e az adott eljárásban hozott határozat bírósági felülvizsgálatát.

346. Ügytípusonként vizsgálva, a fogyasztók megtévesztésének megállapításakor az érintett vállalkozások az esetek nagyobb hányadában tudomásul véve a GVH döntését, nem fordultak bírósághoz. Ez vélhetően összefüggésben van azzal is, hogy a fogyasztó megtévesztéses ügyek többségében viszonylag alacsony (10 Mft alatti) bírságot szabott ki a GVH, illetve több esetben nem is került sor bírság kiszabására.

347. A fogyasztók megtévesztéséhez kapcsolódó határozatokkal szemben a gazdasági erőfölénnyel való visszaélést, illetve a versenyt korlátozó megállapodást megállapító határozatokat gyakorlatilag teljes körben megtámadják a marasztalt vállalkozások a bíróságon, még olyan esetben is, amikor a GVH nem, vagy csak viszonylag alacsony összegben szab ki bírságot. A kartellek esetében csak azokban az esetekben (Vj-101/2004, Vj-186/2004) nem fordultak bírósághoz, amikor az engedékenységi politika került alkalmazásra.

348. A jelenlegi versenytörvény alapján eddig megtámadott 324 határozat több mint kétharmada (231 határozat) jogerősen elbírálásra került. Ezek közül a Fővárosi Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság (illetve az Ítéltábla) 15 esetben változtatta meg a jogalap tekintetében a Versenytanács határozatát, további 16 esetben pedig kisebb-nagyobb mértékben csökkentették a bíróságok a kiszabott bírságot. Az előzőek egyértelműen jelzik, hogy a korábbi versenytörvény alkalmazásában a bíróságok és a GVH között kialakult jogalkalmazási harmónia a hatályos versenytörvény alkalmazása során is fennmaradt.

2.5. Bírságbeszedési gyakorlat

349. A Versenytanács jogsértés megállapítása esetén bírságot szabhat ki, ami – a jogsértő magatartás további folytatásától való eltiltás mellett – a törvénybe ütköző magatartás másik szankciója. Alapvető érdek fűződik ahhoz, hogy a végrehajtható bírságok behajtása kellően hatékony legyen.

350. 2005-ben 58 bírságot kiszabó határozatot hozott a Versenytanács. A kiszabott bírság összege meghaladta a hárommilliárd forintot, melynek túlnyomó része a kartell ügyekből származott. Az év végén végrehajtható bírság ennél lényegesen kevesebb (valamivel több, mint 300 Mft), mert a legnagyobb bírsággal járó ügyekben az év végéig nem telt

⁵² A bírságok kiszabásával és befizetésével kapcsolatos számszerű összefoglaló információk megtalálhatóak a beszámoló Táblázatok c. részének 5.1. és 5.2. táblázataiban.

le a befizetési határidő, illetve a bíróság még nem döntött az érintettek bírság felfüggesztése iránti kérelméről. A végrehajtható bírság túlnyomó része (több mint 90%-a) befizetésre került az év végéig.⁵²

- 351.** A GVH működése során 2005 végéig mindösszesen 15,7 milliárd forint bírságot szabott. Az előző évhez képest jelentősen megnőtt az ebből ténylegesen befizetett bírságok aránya. Ez döntően abból fakad, hogy 2005. év során végrehajthatóvá vált az autópálya-építési kartell ügyben (Vj-27/2003) még 2004-ben hozott határozat, és az érintett vállalkozások egy kivételével az év végéig befizették a bírságot (ez utóbbi vállalkozás 2006 januárjában szintén befizette a bírságot, melyet azonban a táblázat adatai még nem tükröznek).

III. VERSENYPÁRTOLÁSI TEVÉKENYSÉG

- 352.** A versenypártolás a GVH azon tevékenysége, melynek révén az állami döntéseket a verseny érdekében igyekszik befolyásolni. Ennek során a GVH él a versenytörvényben foglalt jogosítványokkal, hivatkozhat a versenyhez fűződő alkotmányos garanciákra, és fordulhat a nyilvánossághoz. Az állami döntések kifejezés itt magában foglalja a közpolitikák kialakítását, azok alkalmazását, valamint a kormányzat és egyéb állami szervek egyedi adminisztratív lépéseit és beavatkozásait.
- 353.** A versenypártolási tevékenység egyik legfontosabb formája a jogszabály-veleményezés, de egyéb lehetőségek is rendelkezésre állnak, mint például a szignalizáció. Egyes esetekben, illetve kérdéskörökben a GVH maga is kezdeményezően lép fel, szerepe nem korlátozódik más szervezetek magatartásával kapcsolatos reakciókra.
- 354.** Az alábbiakban külön-külön kerülnek bemutatásra azok a területek, ahol a GVH aktív szerepet vállalt jogszabály-veleményezési, valamint egyéb versenypártolási tevékenység formájában. A könnyebb áttekinthetőség kedvéért a GVH aktív szerepvállalását részletező fejezetben egyben a hivatal ott érintett kérdésekkel kapcsolatos teljes – jogszabály-veleményezés kapcsán kifejtett – versenypártolási tevékenysége is áttekintésre kerül.

3.1 Jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése

- 355.** A versenytörvény rendelkezése szerint a GVH elnökével egyeztetni kell minden olyan előterjesztés és jogszabály tervezetét, mely a GVH feladatkörét érinti.

- 356.** A GVH jogszabálytervezet-veleményezési jogának gyakorlása során a szabályozással érintett piac versenyfeltételeit vizsgálja, piacra lépési feltételek változása esetén azt mérlegeli, hogy a szabályozással elérni kívánt cél összhangban van-e a szabályozási eszközökkel, nem fejtenek-e ki a várt eredményhez képest aránytalan versenykorlátozást. Kizárólagos jog biztosítása esetén fel kell tenni a kérdést, hogy azt feltétlenül indokolja-e valamely közszolgáltatás ellátása, és ha igen, akkor a monopolhelyzetbe kerülő piaci szereplő magatartásának szabályozása képes-e megakadályozni az erőfölénnyel való visszaélést. A hatósági árak megállapításával foglalkozó rendeletek esetében a GVH jellemzően nem az ár konkrét nagyságát vizsgálja – hiszen az a szabályozó felelőssége – hanem általában a versenyt torzító keresztfinanszírozás elkerülése érdekében a verseny- és nem versenyszférába tartozó szolgáltatások költségei számviteli elkülönítésének szükségességére hívja fel a figyelmet.

- 357.** 2005-ben több mint 500 előterjesztés és jogszabálytervezet érkezett véleményezésre a hivatalhoz, ezeknek közel negyede igényelt részletes véleményezést.

- 358.** Módosult a **villamosenergia** törvény végrehajtási rendelete⁵³, a megújuló energiaforrásból előállított villamosenergia tekintetében a közüzemi nagykereskedőre és a közüzemi szolgáltatókra telepített átvételi kötelezettséghez kapcsolódóan. A GVH az átvételi kötelezettséget előíró törvényhelyet elfogadása előtt nem véleményezhette, ezért a végrehajtási rendelet egyeztetése során fejtette ki aggályait. A hivatal megítélése szerint az átvételi kötelezettség előírása súlyosan sérti a diszkriminációmentesség és a versenysemlegesség elveit. A 2007. évre előirányzott teljes piacnyitás következtében megszűnik a közüzemi ellátási lánc, és legfeljebb végső menedékesként marad fent a közüzem egy csekély része. Ezelőtt másfél évvel a jogalkotó nem írhat elő olyan hosszú távú szerződéses kötelezettséget, mely egyes piaci szereplőket a többiekhez képest megfelelően indokolt alap nélkül hátrányos helyzetbe hoz. A közüzemi szereplők beszerzési portfóliójának egy – feltételezhetően növekvő – eleme lesz a megújuló, kötelezően és magas áron átveendő villamosenergia. A GVH elismerte annak fontosságát, hogy a megújuló energiát, annak termelését támogatni szükséges, ám azt a határozott álláspontot képviselte, hogy a választott támogatási eszköz és forma nem alkalmas e cél elérésére. Az átvételi kötelezettség előírásával a közüzemi láncban a nagykereskedő

⁵³ A villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény végrehajtásáról szóló 180/2002. (VIII. 23.) Korm.rend.

Magyar Villamos Művek (MVM) és a szolgáltatók kedvezőtlen helyzetbe kerülnek, és megnövekedett költségeik kompenzálására a hatósági ár emelése sem jelenthet megfelelő megoldást, mivel 2007-től az állam a hatósági árat a teljes piacnak már csak egy kis részén érvényesítheti. Hasonlóan tehát az erőművek és az MVM között jelenleg érvényben lévő hosszú távú szerződések miatt előálló helyzethez, egy olyan befagyott költségtömeg keletkezik majd, melynek feloldására az államnak kell többlet költségvetési forrásokat biztosítania. A GVH felhívta a figyelmet arra, hogy ennek elkerülésére célszerű át gondolni a hivatkozott rendelkezéseket, és azok módosításával egy megfelelőbb támogatási formát bevezetni. A GVH javasolta egyfajta pool jellegű megoldás alkalmazását, melyben a megújuló energiát valamennyi értékesítéssel foglalkozó piaci szereplő felé értékesíteni lehet. A hosszú távra szóló szerződéskötési kötelezettség előírása mellett a piaci szereplők és fogyasztók (a közüzemi fogyasztók) helyzetét még tovább nehezíti a megújuló villamosenergia átvételi árának és az egyéb szerződéses feltételeknek a szerződés teljes tartamára történő rögzítése. Alternatívaként a GVH vázolta azt a német megoldást, mely meghatározza a megújuló erőművek beruházásának megtérülési idejét, és legfeljebb ezen időtartamra nyújt támogatást, ezt követően pedig a piaci viszonyokra bízta az erőmű versenyképességének alakulását.

359. A villamosenergia törvény és végrehajtási rendeletének módosítása során tett másik lényeges hivatali észrevétel a **Magyar Villamos Rendszerirányító Rt. (MAVIR Rt.) tulajdonosi-jogi helyzetének megváltoztatásához** kapcsolódott. A GVH korábban is hangsúlyozta, hogy a rendszerirányító – piaci szereplőktől való – függetlenségének garanciáit a jogalkotó kötelessége kiépíteni. Azzal, hogy a hálózati és rendszerirányítási eszközöket tulajdonló átviteli hálózati rendszerirányító létrehozása az MVM Rt. és a MAVIR Rt. vertikális integrációjával történt, e garanciarendszer kiépítése elkerülhetlenné vált. A MAVIR Rt. villamosenergia szektorban betöltött helyének és szerepének újredefiniálásával párhuzamosan azonban a jogalkotó nem teremtette meg azt a szigorú és ellenőrizhető elválasztási rendszert, mely biztosíthatná a rendszerirányító tevékenységi és döntési függetlenségét a – közüzemi nagykereskedelmi tevékenységet végző, de egyben szabad piaci kereskedelmi érdekeltségekkel is rendelkező – MVM Rt.-től. A GVH ugyanis úgy találta, hogy az erről szóló előterjesztésben szereplő jelzési-döntési jogosítványok csak egy tevékenységében teljesen független rendszerirányító esetében jelentenének hatékony és működőképes biztosítékrendszert.

360. A **kereskedelemtörvény**⁵⁴ tervezetének egyeztetése során a GVH következetesen arra törekedett, hogy a kereskedelmi tevékenység gyakorlásának – alapvetően liberalizált – szabályai fennmaradjanak, az állam szabályozói jelenléte a kereskedelemben inkább mérséklődjön, de legalább érdemben ne növekedjen, s az 1978-as belkereskedelmi törvényt felváltó új jogszabály ne tartalmazzon a kereskedelemben folyó versenyt gátoló, indokolatlan szabályozási akadályokat.

361. A tervezet kapcsán éles vitát főként a kereskedelmi árversenyt visszaszorító (beszerzési ár alatti eladások tilalma), illetve a nagyméretű kereskedelmi vállalatokra vonatkozó speciális piacra lépési (nagyméretű kereskedelmi létesítmények létrehozásának akadályozása) és magatartási (vevői erővel rendelkező vállalatoknak a KKV szektorba tartozó beszállítókkal szemben alkalmazott üzleti gyakorlati) szabályok létjogosultsága, illetve ezek várható előnyei és hátrányai váltottak ki.

362. A hivatal – közgazdasági érvekre és nemzetközi tapasztalatokra alapozva – nem támogatta sem a beszerzési ár alatti eladásokat tiltó, sem a nagyméretű kereskedelmi létesítmények létrehozását nehezítő rendelkezések törvénybe iktatását. A GVH a beszerzési ár alatti értékesítés tilalmának káros következményei közül annak árfelhajtó hatását emelte ki. Egyes uniós tagállamokban a korlátozás bevezetése következtében megugrott fogyasztói árak éppen azokat a csoportokat (az alacsony jövedelműeket, a nyugdíjasokat, a nagycsaládosokat stb.) érintették kedvezőtlenül, melyek leginkább rászorultak az olcsó termékek megvásárlásának lehetőségére, emellett nem mérséklődött a kis- és közepméretű beszállítók kiszolgáltatottsága sem, ráadásul a profitöbbletek jelentős része a már piacon lévő, gazdaságilag amúgy is szilárd kereskedőket erősítette. Ezzel ellentétben támogathatónak tartotta – bár a problémakör közgazdasági elméleti háttere erősen vitatott, és széleskörű nemzetközi szabályozási tapasztalatok sem állnak rendelkezésre – a nagyméretű kereskedelmi vállalatoknak a kisméretű beszállítókkal szemben alkalmazott üzleti gyakorlati tekintetében a jelentős piaci (vevői) erővel történő visszaélésre vonatkozó sajátos magatartási szabályok törvénybe foglalását.

⁵⁴ A kereskedelemtörvényről szóló 2005. évi CLXIV. törvényt 2005. december 13-án fogadta el az Országgyűlés. A törvény 2006. június 1-jén lép hatályba.

363. Jelentős vevői erő fennállásáról akkor beszélhetünk, ha adott kereskedelmi vállalatra nézve a szerződéses kapcsolatok esetleges megszakadása alig érzékelhető hatással jár, míg a beszállító vállalatot a kilisztázás ellehetetlenítheti. A beszállítói kiszolgáltatottság alapvető oka, hogy míg egy-egy beszállító a kereskedő értékesítési forgalmából töredéknyi részesedéssel rendelkezik, addig szükségszerűen – a kereskedelmi piaci struktúrából, a fogyasztói szokásokból, a kereskedő által forgalmazott termékek széles választékából fakadóan – az érintett beszállító értékesítésének túlnyomó hányada történik egy-egy jelentős vevői erővel rendelkező kiskereskedelmi vállalat hálózatán keresztül. Ezzel a kereskedelmi vállalat a termékek fogyasztókhoz való eljuttatásának folyamatában megkerülhetetlen szerződéskötési partnerre válik a beszállító vállalat számára, mely a vevő számára egyoldalúan előnyös alkupozíciót eredményez.
364. A jelentős vevői erő megléte lehetőséget teremt arra, hogy a beszállítókat árdiszkriminációra készítsék. Ennek következtében a vevői erővel rendelkező kiskereskedők a tényleges költségkülönbségeket meghaladó árelőnyt képesek kiharcolni maguknak a gyenge alkupozícióban lévő beszállítóktól szemben. Ez kizorító hatással járhat mind azokra a kis- és közepes méretű, vevői erővel nem rendelkező vállalatokra nézve, melyekre a beszállítók áthárítják az így elszenvedett veszteségeket, mind azokra a kis- és közepes méretű beszállítókra nézve, melyek piaci pozícióik miatt nem képesek a nagyméretű vevőnél elszenvedett veszteségeik más vevőknél történő ellentételezésére, s ezért tönkre mennek. A jelentős vevői erővel rendelkező vállalat részéről kikényszerített árdiszkrimináció olyan vállalatokat szoríthat ki a piacról, melyek nem a hatékonyságbeli különbségek miatt nem életképesek, hanem az indokolatlan árdiszkrimináció, illetve gyenge alkupozíció miatt elszenvedett veszteségek elviselésére nem rendelkeznek fedezettel. Összességében a vevői erő koncentrációja, s hosszú távú kihasználása a termelői és kisebb kereskedelmi vállalatok jövedelmezőségének erőteljes, nem kizárólag a hatékonyság hiányával, vagy hatékonyság különbséggel magyarázható romlása következtében a termékválaszték szűküléséhez, a termékminőség romlásához, az innováció, a fejlesztések elmaradásához, a kereskedelmi hálózat szűküléséhez vezethet.
365. A jogalkotó végül törvénybe iktatta a jelentős piaci erővel való visszaélés tilalmát, melynek felügyeletére a GVH kapott hatáskört. A jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozások a beszállítókkal való kapcsolataikban tisztességes kereskedelmi gyakorlatok alkalmazására, az ezeket tartalmazó önszabályozó etikai kódex megalkotására, valamint az abban foglaltak megsértése esetén alkalmazandó eljárásrend kialakítására is kötelesek, melynek jóváhagyása szintén a hivatal feladata lett.
366. A 2004. május 1-jével megnyitott vasúti piac működési nehézségei, a verseny kibontakozásának elmaradása, valamint az európai uniós előírásoknak való megfelelés szükségessége elkerülhetetlenné tették a **vasúti törvény** megújítását.⁵⁵ A közigazgatási és szakmai egyeztetések folyamán a tervezet több alkalommal átdolgozásra, majd koncepcionálisan is újraforgalmazásra került, melyekhez a GVH minden esetben hangsúlyos versenypolitikai észrevételeket tett.
367. A GVH észrevételeinek középpontjában – a 2004. évi előterjesztés kapcsán elmondottakhoz hasonlóan – továbbra is a szervezeti-intézményi kérdések, a pályahasználat, valamint az állam és a közszolgáltató vasút viszonyának rendezése, és nem utolsósorban, a személyszállítási közszolgáltatás tartalmának újragondolása állt. A hivatal általános érvennyel rögzítette, hogy piacnyitás esetén az állam – a korábban a tulajdonosi jogok gyakorlásával, illetve az állami monopólium belső szabályai alapján működtetett rendszerrel szemben – egy jóval nehezebb, részletesebb szabályozási feladat előtt áll. A jogi szabályozásnak és a piac felügyeletének kell ugyanis biztosítania a monopolpozícióban maradó vállalat(ok)nál a hatékonysági kényszert, az esetleges erőfölénnyel való visszaélések megakadályozását, továbbá a liberalizált piacokon a torzításmentes verseny feltételeinek megteremtését. Amennyiben a rendszerben akár tartósan, akár átmenetileg monopolizált és versenyző piacon egyaránt működő, vertikálisan integrált vállalat is marad, akkor a szabályozásnak szükségszerűen részletekbe menően ki kell alakítania a torzításmentesség és az ellenőrizhetőség feltételeit. Ez megköveteli, hogy akár egy vállalaton belül, de a vertikum különböző szintjein lévő monopol tevékenységeket külön leányvállalatokba elkülönítve, vagy átmenetileg csupán számvitelileg – de ellenőrzött, hitelesítetten – szétválasztva a szabályozási és intézményi háttér biztosítsa mind a hálózathoz való hozzáférést, s az ehhez szükséges szerződések, mind pedig az árképzés tekintetében a visszaélések megakadályozását, illetve az ellenőrizhetőség és a hatósági beavatkozás feltételeit.

⁵⁵ A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvényt 2005. december 19-én fogadta el az Országgyűlés. A törvény 2006. január 1-én lépett hatályba.

368. A hivatal utalt arra is, hogy az általános hatáskörű versenyhatóság szerepe piacnyitás idején egy hatékony ágazati szabályozás és felügyelet mellett marginális, s csupán kiegészítő jellegű lehet. A GVH 2005. évi jogalkalmazási tapasztalatai is azt mutatták, hogy a hatályos vasúti törvényben⁵⁶ intézményesített – ténylegesen létre sem hozott – Pályahasználati Testület megfelelő jogosítványok hiányában alkalmatlan a felügyeleti feladatok ellátására, ezért mindenekelőtt sürgette a liberalizált piaci működés zálogának tekintett vasúti szabályozó hatóság felállítását. Ennek következtében nagy figyelmet szentelt az új hatóság jogállásának, működési feltételeinek, feladat- és hatáskörének pontos, piacconform meghatározásának, valamint a GVH-val való együttműködési kapcsolatok tisztázásának. Az észrevételek másik lényeges elemét a közforgalmú és nem közforgalmú infrastruktúra elemekkel kapcsolatos terminológiai, továbbá a jogi helyzetet és a tulajdoni viszonyokat, valamint a hozzáférési feltételeket egyaránt érintő újraszabályozás szükségessége képezte, mivel a hatályos rendelkezések hiányosságai, illetve ellentmondásai komoly akadályt jelentettek a magánvasutak kibontakozó piaci szereplésének.
369. A GVH az államigazgatási egyeztetés keretében két alkalommal is véleményezte a **gazdasági társaságokról**, valamint a **cégnyilvánosságról**, a **bírósági cégeljárásról** és a **végelszámolásról** szóló új törvény-tervezeteket. Észrevételeiben a hivatal a vállalkozások piacra lépésének előmozdítására, adminisztratív terheik és költségeik csökkentésére, illetve a cégnyilvánosság elvének maradéktalan érvényesülésére helyezte a hangsúlyt, mivel ezen tényezők szolgálhatják leginkább a piacon folyó hatásos verseny élénkítését.
370. A GVH kifogásolta a gazdasági társaságokról szóló törvénytervezet azon rendelkezését, mely szerint külön törvény lehetővé teheti, hogy a külföldön alapított gazdasági társaság székhelyének Magyarországra történő áthelyezése esetén az alapításának helye szerinti jog alapján működjön. A hivatal más szervekhez hasonlóan úgy ítélte meg, hogy e lehetőség számottevően megnehezítené a magyar közigazgatás működését. A határozott és jól indokolt észrevételeknek köszönhetően együttes erővel sikerült elérni, hogy a jogalkotó felülírta korábbi álláspontját, és úgy rendelkezett, hogy a gazdasági társaságok székhelyének áthelyezéséről szóló, jelenleg előkészítés alatt álló 14. számú társasági jogi irányelv-tervezet tartalmát egyelőre nem szerepelteti a javaslatban, erre majd az implementációs időszakban kerülhet sor.
371. A GVH az egyeztetés során hangsúlyozta, hogy a vállalkozások számára indokolatlanul nagy terhet jelent a tevékenységi körök teljes körű szerepeltetése és a változások folyamatos regisztrációja, ezért elfogadhatónak tartotta, hogy a társasági szerződésekben csak a főtevékenységet és azon tevékenységeket szerepeltessék, melyeket a társaság tagjai a cégjegyzékben fel kívánnak tüntetni. A hivatal a piaci verseny és az üzleti élet tisztasága, valamint a gazdasági forgalom biztonsága érdekében támogatta a törvénytervezetek több újítását is, így azt a törekvést, hogy a közhasznú társaságokat felváltsa a nonprofit gazdasági társaságok intézménye, valamint hogy a Cégek Közönsége elektronikus formában bárki számára ingyenesen elérhetővé váljon, csakúgy, mint a cégbírók törvényességi felügyeleti jogkörének szélesítését célzó rendelkezéseket. A hivatal jelentős előrelépésként értékelte az elektronikus ügyintézés bevezetését, mely elősegíti a társaságalapítást és csökkenti a vállalkozások adminisztratív terheit.
372. 2005-ben megkezdődött a **fogyasztóvédelem területét**, és így a GVH fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására irányuló tevékenységét jelentős mértékben érintő két közösségi-jogszabály, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv⁵⁷ (UCP Irányelv) és a fogyasztóvédelmi hatóságok együttműködéséről szóló rendelet⁵⁸ (Együttműködési Rendelet) jogharmonizációja.
373. Az **UCP Irányelv** kapcsán a jogharmonizációs feladatokat első helyen ellátó minisztériumként egy helyettes államtitkári szintű megbeszélést követően a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM) került kijelölésre azzal, hogy a munkát a GKM a GVH-val is szoros együttműködésben végzi. Ennek megfelelően a GVH a kezdetektől aktívan részt vett az irányelv harmonizációjának folyamatában, mely jelenleg is a kodifikációs előkészítő munkálatok fázisában tart. A GVH a harmonizáció kapcsán arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem volna szerencsés az irányelv szabályainak mechanikus átültetése, különösen nem úgy, hogy azok a kereskedelmi törvénybe kerüljenek beillesztésre. A hivatal leszögezte, hogy az UCP Irányelv harmonizációja a tájékoztatásra és a reklámozásra vonatkozó magyar joganyag teljes áttekintését teszi szükségessé. A fogyasztók felé irányuló vállalati tájékoztatás elemzésénél a GVH abból indul ki, hogy elkülöníthető és elkülönítendő a tájékoztatási kötelezettségek köre, melyek révén a szabályozás az áruval kapcsolatosan meghatározott, a fogyasztói döntés szempontjából is lényegesnek tartott

⁵⁷ 2005/29/EK Irányelv⁵⁸ 2006/2004/EK parlamenti és tanácsi rendelet⁵⁶ 1993. évi XCV. törvény

tulajdonságra vonatkozó valós információk tényszerű közre bocsátását írja elő. Versenyfelügyeleti szempontból a megtévesztési jellegű, illetve az agresszív értékesítésre vonatkozó tilalmak az elsődlegesek, melyek az önként vagy kötelezettség nyomán nyilvánosságra hozott információ megtévesztésre alkalmas voltának kizárását, ezáltal a fogyasztói választás, a döntési folyamat zavartalan lefolytatását hivatottak biztosítani.

374. A GVH az **Együtműködési Rendelettel** kapcsolatban is jelezte a jogharmonizációs munkában való részvételének szükségességét, mivel a rendelet alkalmazásában „hatáskörrel rendelkező hatóságnak” minősül. A harmonizáció eredményeként a reklámtörvény 2005. augusztus 1-jei módosítása az Együtműködési Rendelet végrehajtását – a megtévesztő reklámra vonatkozó közösségi irányelveket átültető hazai jogszabályokba ütköző Európai Közösségen belüli jogsértések tekintetében – a GVH hatáskörébe utalta.⁵⁹ A GVH álláspontja szerint az Együtműködési Rendelet alkalmazása anyagi jogi szabályok módosítását nem igényli, azonban az abban szereplő szakaszok a hivatal eljárási szabályait mindenképpen érintik.

375. A GVH több alkalommal tett észrevételt a reklámtörvény módosításával kapcsolatban. A hivatal újlag kifejtette, hogy a **reklámtörvény** koncepcionális módosítása nem halasztható tovább anélkül, hogy az károkat ne okozna mind fogyasztóvédelmi, mind pedig versenyvédelmi szempontból. A GVH különösen sürgetőnek tartotta a gyógyszeres reklámozására, valamint gyógyítási, illetve terápiás ajánlással, betegség megelőzési hatással hirdetett termékekre és szolgáltatásokra irányuló tájékoztatás szabályozásának újragondolását, valamint az élelmiszerekre vonatkozó különböző ágazati és termékspecifikus jogszabályokban megtalálható megtévesztés tilalmának és a reklámtörvény megtévesztő reklámra vonatkozó rendelkezések viszonyának tisztázását. Kiemelésre került a hatásköri viszonyok tisztázatlanságának kérdése is: számos terület szabályozására jellemző, hogy a tájékoztatási szabályok az ágazati jogszabályokban kapnak helyet, így ezeknek vizsgálata ágazati hatóságok feladata, ezzel párhuzamosan viszont a tájékoztatás vizsgálható a GVH által is a reklámtörvény, illetve a versenytörvény alapján. Ez a rendszer jelentős mértékben csökkenti a jogalkalmazás hatékonysá-

gát, így az újraszabályozás mindenképpen időszerű. A GVH felhívta a figyelmet arra is, hogy a reklámtörvény módosítása – a szabad fogyasztói döntés lehetőségének biztosítása érdekében – csakis az UCP Irányelv harmonizációja függvényében történhet.

376. Az UCP Irányelvvel való összhang megteremtésének fontosságát hangsúlyozta a GVH az **elektronikus kereskedelemről szóló törvény**⁶⁰ módosítása kapcsán is. A hivatal utalt arra, hogy a módosítás az elektronikus hirdetés fogalmával az UCP Irányelv harmonizációjának kérdéskörét érintő szabályozást vezet be, ugyanakkor nincs figyelemmel annak szóhasználatára. Emellett a reklámtörvény tervbe vett átfogó módosítására is tekintettel a hivatal a jogalkotási folyamatok összehangolását javasolta annak érdekében, hogy az egyes jogszabályokban egységes és jól kezelhető fogalom-rendszer álljon a jogalkalmazók rendelkezésére. Részletes észrevételeket fűzött a hivatal a szakmai érdekképviselői szervek (kamarák) által – a saját tagjaikat kötelező magatartási és etikai szabályok keretében – alkalmazható reklámkorlátozásokra vonatkozó módosító rendelkezéshez. A hivatal az előterjesztésben szereplő felhatalmazást a versenyjogi elvekkel kifejezetten ellentétesnek ítélte, ezért javaslatot tett a normaszöveg átfogalmazására oly módon, hogy a szakmai kamaráknak továbbra is lehetőségük legyen a hirdetések tartalmával kapcsolatos – elsősorban a félrevezető, megtévesztő vagy valótlan hirdetések kiküszöbölésére szolgáló – körülmények előírására. A GVH ismételt utalt az Európai Bizottság szakmai szolgáltatási piacok kapcsán kialakított álláspontjára, mely szerint a szakmai szabályozások csak indokolt és arányos, valamilyen sajátos közérdekekkel alátámasztható korlátozásokat írhatnak elő tagjaik tevékenységére vonatkozóan, azonban a reklámtilalmi szabályok nem tartoznak e körbe. A reklámozás korlátozása ugyanis csökkentheti a versenyt, mivel megnöveli a különböző termékekről való tájékozódás költségeit, megnehezíti a fogyasztók számára, hogy megkeressék az igényeiknek leginkább megfelelő minőségű és áru terméket. Ezen túl a hirdetés, különösen az összehasonlító reklám, létfontosságú versenyzszköz lehet különösen az új piacralépők számára, a valós és objektív reklám pedig segíthet a fogyasztóknak, hogy megalapozott információk alapján hozzák meg döntéseiket.

⁵⁹ A reklámtörvény 15. § (4) bekezdése a következő mondattal egészült ki: „A 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtását – a 84/450/EGK tanácsi irányelvet, továbbá a 97/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet átültető tagállami jogszabályokba ütköző Európai Közösségen belüli jogsértések tekintetében – a Gazdasági Versenyhivatal látja el.”.

⁶⁰ Az információs szolgáltatásokról és az elektronikus kereskedelemről szóló 2001. évi CVIII. törvény

377. A földfelszíni digitális televízió-műsorszórásra való átállítás elsődleges kormányzati feladatairól szóló kormányhatározat⁶¹ rögzítette a szabályozási környezet – a földfelszíni digitális televízió műsorszórás elterjedését lehetővé tevő – módosításának szükségességét. Ennek megvalósítása érdekében az Informatikai és Hírközlési Minisztérium (IHM) vezetésével működő szakértői bizottság – melynek munkájában a GVH képviselője is részt vett – kidolgozta a szabályozás főbb elveit és koncepcióját. Az IHM ezt követően készítette el a digitális műsorterjesztés szabályait tartalmazó törvény tervezetét, mely a közigazgatási egyeztetés során több változtatáson ment keresztül. Az Országgyűlés elé végül beterjesztett tervezet minden lényeges vonatkozásban figyelembe veszi a GVH korábban megfogalmazott észrevételeit.

378. A szakértői bizottság előtt a **médiatörvény**⁶² 115. § (4) bekezdésében foglalt vételkörzeti korlátozás eltörlésének kérdése is felmerült. A GVH álláspontja szerint a vételkörzeti korlátozás egyrészt nem felel meg a közérdekű korlátozás – a vonatkozó uniós szabályozásban és joggyakorlatban megkövetelt – alkalmassági és arányossági feltételeinek, másrészt a rendelkezés nem az általa elérni kívánt célkitűzéshez köthető piaci szegmensen avatkozik be a gazdaságba, így akadályát képezheti a vezetékes műsorelosztás lehetséges helyettesítő szolgáltatását jelentő IPTV elterjedésének, valamint a verseny kibontakozásához szükséges kábelpiaci konszolidációnak is. Az informatikai és hírközlési miniszterrel egyetértve, a vételkörzeti korlátozás előírása csak annyiban igazolható, amennyiben az megfelel az Engedélyezési Irányelvben⁶³ szereplő kivételnek, mely szerint a tagállamok kizárólag az EK-Szerződésben foglalt közérdekű (közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi) okból akadályozhatnak meg egy vállalkozást elektronikus hírközlő hálózatok vagy elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásában. A közösségi joggyakorlat szerint a kultúrpolitikai megfontolásból fakadó, így például a médiapluralizmus érdekében alkalmazott korlátozások elvileg közérdekűnek minősülhetnek, ha egyébként az arányossági és alkalmassági feltétel is

teljesül, vagyis a korlátozás alkalmas az általa elérni kívánt cél megvalósítására, illetve nem megy túl az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéken.⁶⁴

379. A médiatörvény preambuluma szerint a vételkörzeti korlátozás célja a hálózatok tulajdonosi koncentrációjának, s ezzel a tájékoztatási monopóliumok kialakulásának megakadályozása. A vezetékes műsorelosztás ugyanakkor szerkesztési beavatkozás nélküli, változatlan jeltovábbítást jelent, mely így nem a kábeltelevíziós vállalkozások méretének és számának függvényében biztosíthatja a médiapluralizmust, hanem az általuk elosztott különféle programok révén. A kábeltelevíziós vállalkozások monopolhelyzetben vannak abból adódóan, hogy azokon a területeken, melyeken már van kábelhálózat, nem lesz gazdaságilag ésszerű döntés egy párhuzamos hálózatot is kiépíteni. Ebből azonban még nem következik tájékoztatási egyeduralom, hiszen maguk a vezetékes műsorelosztók is több tíz program továbbításáról gondoskodnak, s a vélemények versenye ezen programok között valósul meg. Így a tájékoztatási monopóliumok kialakulásának megakadályozása helyett a szabályozásnak a programkínálat változatosságának fenntartására kellene koncentrálnia, médiajogi tartalom előírásokkal, illetve a tartalom- és infrastruktúraszolgáltatók közötti összefonódások megfelelő kezelésével.

380. A GVH – a Nemzeti Hírközlési Hatósággal (NHH) együttműködésben – 2005 folyamán is intenzív versenypartolási tevékenységet folytatott az infokommunikációs szektorban, az **elektronikus hírközlési piacok** ex ante szabályozása céljából lefolytatott, 2004-ben megkezdett első piacelemzési eljárásokban való részvétellel. Az elektronikus hírközlési törvény⁶⁵ alapján az NHH feladatkörébe tartozik, hogy a hírközlési szektorban a törvényben meghatározottak szerint megállapítsa az érintett piacokat, elemezze az érintett piacokon fennálló versenyt, illetve annak hatékonyságát, azonosítsa az egyes érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat (JPE), valamint meghatározza e szolgáltatókat terhelő kötelezettségeket. Az első piacelemzési eljárások 2004-ben kezdődtek meg, és az Európai Bizottság által potenciálisan ex ante szabályozás alá tartozóként nevesített 18 piacból 16 esetében 2005-ben be is fejeződtek. A GVH a piacelemzési eljárásokban az NHH Tanácsának határozat-tervezeteivel kapcsolatban megfogalmazott, minden esetben a lefolytatott versenyfelügyeleti és egyéb eljárások tapasztalatain alapuló szakmai észrevételeivel egyrészt a versenyjogi módszerek egységes alkalmazásának megteremtését kívánta

⁶¹ 1021/2005. (III. 10.) sz. Korm. határozat

⁶² 1996. évi I. törvény

⁶³ Az elektronikus hírközlési hálózatok és szolgáltatások engedélyezéséről szóló 2002/20/EK irányelv 3. cikk (1) bekezdése

⁶⁴ Ld. az Európai Bíróság Gebhard / Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano ügyben [C-55/94. sz. ügy, 1995. november 30. (EBHT 1995. I-4165. o.)] és a European Communities v Kingdom of the Netherlands ügyben [C-353/89. sz. ügy, 1991. július 25 (EBHT 1991. I-4069. o.)] hozott ítéleteit.

⁶⁵ 2003. évi C. törvény

elősegíteni, másrészt a Tanács egyes megállapításainak megerősítéséhez kívánt hozzájárulni. A hivatali álláspontban általánosabb, valamennyi piacelemzési eljárást egységesen érintő, illetve konkrétabb, az egyes piacokhoz kötődő észrevételek egyaránt szerepeltek.

381. A **piacelemzési eljárásokat** általános jelleggel érintő észrevételként fogalmazta meg a hivatal, hogy az NHH a határozat-tervezetek tagolása során túlzottan ragaszkodott a hírközlési jogszabályok szövegzéséhez, ezáltal a piacelemzés vezérfonalává a versenyjogi anyagi jogi szempontból egységes elvek alkalmazása helyett a szektor-specifikus, eljárásjogi természetű felosztást tette. Ez a tagolás a GVH álláspontja szerint nem teszi lehetővé, hogy a hatóság teljes körű, valamennyi szabályozást igénylő versenyjogi körülmény azonosítására alkalmas elemzést, s a piaci folyamatokra rugalmasan reagálni képes beavatkozást végezzen. Ehhez ugyanis a versenyjogi értelemben vett független viselkedést biztosító piaci pozíciót kell azonosítani egy egységes és előremutató szemléletű eljárás keretében, konkrét piaci szereplők esetében, hiszen a kötelezettség is konkrét szereplőket érint adott versenyjogi körülményekre tekintettel, és nem általánosságban. A Tanács, illetve az NHH ezen megközelítéséből adódtak azok a módszertani szempontból kevésbé szerencsésnek mondható szerkezeti sajátosságok is, hogy a határozat-tervezetekben a piac meghatározása előtt sor került a piaci szereplők azonosítására, vagy az, hogy a helyettesítés-vizsgálattól elkülönülten – és gyakran sajnálatos módon nem a helyettesítési viszonyokra alapozva – történt meg a jogszabályokban nevesített piacoktól való eltérés indokoltságának vizsgálata. Az elméleti jellegű, inkább definíciós célú piacokhoz kötődő piacvizsgálat, s a GVH által szorgalmazott földrajzi piaconkénti, illetve szolgáltatónkénti erőfölény-elemzés hiánya a JPE szolgáltatók azonosítása során esetenként nem kellően alátámasztott következtetésekhez vezetett. Így például a vezetékes végződtelési szolgáltatások esetében a kiegyenlítő vásárlóerő szerepének szolgáltatónkénti elemzése a GVH álláspontja szerint azt támasztotta volna alá, hogy az alternatív szolgáltatók a saját hálózatukban fennálló 100%-os piaci részesedésük ellenére sem rendelkeznek erőfölénnyel. A GVH meglátása szerint ez az egyediesített elemzést követő megközelítés szektor-specifikus szempontból is helytállóbb lenne, mert jobban megalapozná a szolgáltatókra kirótt egyedi kötelezettségek indokoltságát, az eltérések magyarázatát.

382. A **vezetékes távbeszélő hálózathoz való hozzáférés piacain**⁶⁶ a GVH a piacmeghatározás és JPE-kijelölés tartalmával alapvetően egyetértett, bár a mögöttes indokolást nem tartotta elég alaposnak. Így a hivatal a mobil helyettesítés elemzését túlságosan általánosnak találta, szükségesnek ítélte volna az LTO-nkénti hatások feltérképezését, s megítélése szerint az egyéb hangszolgáltatások (különösen a CATV-alapú) előrettekintő elemzése is elmaradt. A nem lakossági felhasználók számára biztosított hozzáférés piacán az NHH-nak érdemes lett volna azt a lehetőséget is górcső alá vennie, hogy az üzleti előfizetőkön belül meghatározhatók-e – vállalat-mérettől, kommunikációs kiadásoktól függő – további elkülönült piacok, melyeken a versenyfeltételek is eltérően alakulhatnak, ami az egyes szolgáltatók JPE-státuszára is kihathat. Mind a lakossági, mind a nem lakossági hozzáférés piaca esetében kritikát fogalmazott meg a hivatal a kiszabott kötelezettségeket illetően. A lakossági szegmensben az a megoldás, hogy a kiskereskedelmi piacok elemzésére a nagykereskedelmi piacokat megelőzően, az ott kiszabni szándékozott kötelezettségek ismerete nélkül került sor, akadályt jelentett a kiskereskedelmi piacok kapcsán előírt ún. „last resort” elv⁶⁷ maradéktalan érvényesülésének vizsgálatához. A GVH nem látta teljes mértékben bizonyítottnak az üzleti szegmensben kiszabott kötelezettségek szükségességét, tekintettel arra, hogy tapasztalatai szerint sem korábban, sem a határozat megszületésekor nem voltak arra utaló jelek, hogy a kijelölt JPE szolgáltatók a nem lakossági hozzáférések árát túlzottan magas szinten állapítanák meg, vagy annak túlzott mértékű emelését terveznék, illetve ténylegesen képesek lennének azt megvalósítani. Ebben a körben ugyancsak különösen fontos lett volna a nagykereskedelmi kötelezettségek hatásának elemzése, valamint a kisebb üzleti előfizetők esetén az egyetemes szolgáltatás árszabályozásának, a nagyobbaknál pedig az alternatív szolgáltatók felől érkező versenynyomás befolyásoló-képességének feltérképezése. Mindezek ellenére, illetve részben az előbbi megállapításokkal összhangban a GVH úgy találta, hogy

⁶⁶ Nyilvános telefonhálózathoz való helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára (1. sz. piac); Nyilvános telefonhálózathoz való helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára (2. sz. piac)

Nyilvános telefonhálózathoz való helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára (1. sz. piac); Nyilvános telefonhálózathoz való helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára (2. sz. piac)

⁶⁷ Az elektronikus hírközlési szektor szabályozásának keretei között a „last resort” elv azt jelenti, hogy a kiskereskedelmi piacokon bármiféle szabályozói beavatkozásra csak akkor kerülhet sor, amennyiben a feltárt piackudarcok a kapcsolódó nagykereskedelmi piacokon előírható kötelezettségek révén nem kezelhetők.

a határozatban megfogalmazott kötelezettségek (a fogyasztói árindex mértékét meghaladó díjemelések megtiltása) vélhetően nem eredményeznek majd indokolatlan korlátozást a JPE szolgáltatók számára, így nem befolyásolhatják indokolatlanul hátrányosan a piac fejlődését.

- 383. A vezetékes távbeszélő forgalmi szolgáltatások piacait**⁶⁸ illetően a GVH a piacmeghatározásokkal és a kötelezettségszabásokkal kapcsolatban fogalmazott meg észrevételeket. A *helyi és belföldi forgalmi szolgáltatások esetében* a hivatal szerint a piacmeghatározás és piacelemzés során nagyobb teret kellett volna biztosítani a mobil helyettesíthetőség vizsgálatának, ezen belül külön elemezni kellett volna az egyes hívásirányok helyettesíthetőségét, illetve az általánosságokon túlmenően figyelemmel kellett volna lenni a lakossági és az üzleti felhasználók igényeiből következő piaci sajátosságokra is. Ugyancsak hiányolta a GVH a kábeltelevíziós hangszolgáltatások keresleti és kínálati helyettesítőkenti, illetve a potenciális verseny körében történő részletes elemzését, melyek segítségével megalapozottabban lehetett volna következtetéseket levonni az egyes szolgáltatók piaci erejével kapcsolatban. A *nemzetközi hívások piacait* érintő határozat-tervezetek kapcsán a GVH a JPE szolgáltatók kijelölésének újragondolását javasolta az NHH-nak. Saját tapasztalatai alapján ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy az árupiac tágabb, mint a határozat-tervezetben meghatározott piac, ennek folyományaként pedig nem határozhatók meg LTO-területenként elkülönült földrajzi piacok, hanem a földrajzi piac dimenziója országos. Ezen a piacon pedig a piaci szereplők száma már jóval magasabb, így a piaci részeselemek pontos meghatározása, és valamely szolgáltató számottevő forgalmi túlsúlya lenne szükséges ahhoz, hogy az erőfölény fennállása valószínűsíthető legyen. Ezért a GVH a szóban forgó piacokon nem látta megalapozottnak a JPE szolgáltató kijelölését és rá vonatkozó kötelezettség kiszabását. Megjegyzendő azonban, hogy egyrészt a közvetítő-választás kötelezettsége a hírközlési törvény rendelkezései folytán az itt JPE-ként kijelölni szándékozott szolgáltatókra – más piacokon elfoglalt pozíciójuk miatt – egyébként is mindenképpen érvényesülni fog, másrészt viszont a tervezett intézkedések foganatosítása sem vezet

⁶⁸ Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára (3. sz. piac); Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára (4. sz. piac); Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára (5. sz. piac); Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára (6. sz. piac)

ne más eredményre, mint a piacon már fennálló versenyhelyzet fennmaradása, így az a JPE szolgáltatóknak nem okoz majd indokolatlan terheket.

- 384. A vezetékes távbeszélő hálózatból történő híváskezdemenyezés, illetve hívásvégződtetés piacain**⁶⁹ jelentkezett hangsúlyosan a határozat-tervezetek azon hiányossága, hogy az egyes földrajzi piacokon nem került sor egyedi erőfölény-elemzésre. Ennek következtében nem jelenhettek meg olyan különbségek, melyek az egyébként vizsgált szempontokon túl léteztek, létezhetek a kijelölni tervezett vállalkozások között, így különösen a mobil és egyéb technológiák helyettesítő szerepe, valamint a kiskereskedelmi és nagykereskedelmi piacok versenyviszonyainak összefüggései. Kifogásolta a hivatal a Matáv és a többi volt koncessziós szolgáltató közötti méretgazdaságossági különbségek igazolásának hiányát is. Ezen túlmenően, a GVH vezetékes végződtetési piacokkal kapcsolatos véleménye szerint az NHH nem kellő alapossgal elemezte a kiegyenlítő vásárlóerő hatását, részben azért, mert annak fogalmát indokolatlanul leszűkítően értelmezte, részben pedig azért, mert az egyéb tényezők (pl. ügyfelek elérési költségeikre való érzékenysége, vertikális integráció, méretgazdaságosság, választékgazdaságosság) erre gyakorolt – közvetett – hatását egyáltalán nem vette figyelembe. Mindezekre tekintettel a GVH nem értett egyet a Tanácsnak a határozat-tervezet rendelkező részében foglalt azon szándékával, mely szerint a végződtetési szolgáltatások esetében jelentős piaci erejű szolgáltatóként jelölje ki a PanTel Távközlési Rt.-t, a BT Limited magyarországi fióktelepét és a GTS-DataNet Távközlési Kft.-t. Noha a kiszabni szándékozott kötelezettségek a GVH megítélése szerint sem jelentenének (véltetően) jelentős terhet a szolgáltatókra nézve, mégis jelentősnek, sőt indokolatlannak minősülnek abban az értelemben, hogy nem teljesítik az arányosság követelményét, hiszen a kötelezettségszabás alapjául szolgáló piaci probléma (az erőfölény léte) nem igazolható.

- 385. A nagykereskedelmi szélessávú hozzáférési szolgáltatás piacára**⁷⁰ vonatkozóan a GVH a határozat-tervezet rendelkező és indokoló részével nagyrészt egyetértett, de megfontolásra javasolta egyrészt a Matáv Rt. és a UPC esetleges közös erőfölényének, és ennek a kis- és nagykereskedelmi piacokra gyakorolt hatásának részletes vizsgálata

⁶⁹ Híváskezdemenyezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból (8. sz. piac); Hívásvégződtetés egyedi, nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban (9. sz. piac)

⁷⁰ 12. sz. piac

tát, valamint – valamennyi azonosított földrajzi piacot illetően – az ún. retail minusz árképzési elv⁷¹ alkalmazása kötelezettségként való előírásának újragondolását, másrészt a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség tartalmának esetleges kibővítését. Az észrevételek háttérben az állt, hogy a GVH tapasztalatai alapján a „retail ár” nem feltétlenül tekinthető versenyárnak, a Matáv esetében a UPC-vel együtt fennálló esetleges közös erőfölény következtében, míg a többi szolgáltatónál a kiskereskedelmi piaci pozíciókra tekintettel, így a retail minusz árképzési elv alkalmazása csak azon viszonylag szűk mezsgyét jelentő területen teremt versenyt, melyet a szélessávú nagykereskedelmi hozzáférés és a kiskereskedelmi szélessávú Internet hozzáférés ára közti árrés biztosít, ez a korlátozottabb verseny pedig előreláthatólag nem lehet képes a kiskereskedelmi árakat a megfelelő árszintre csökkenteni. Különösen igaz ez arra tekintettel, hogy az inkumbens szolgáltatók esetleges visszaélése magatartása nem annyira a retail minusz árképzéssel gyorsan és hatékonyan kezelhető árpres-jelenségben, sokkal inkább a magas kiskereskedelmi árazásban nyilvánul meg, melynek felszámolására viszont ez a beavatkozási forma nem tűnik alkalmasnak. A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség tartalmának esetleges kibővítését azzal magyarázta a hivatal, hogy gyakorlatában felmerült már olyan probléma, mely a Tanács által szükségtelennek ítélt – a helyi és az országos szintű IP bitfolyam hozzáférési szolgáltatási szintek közötti szinteken – hozzáférési kötelezettség előírását indokolta volna.

386. A **műsorterjesztési szolgáltatás**⁷² piacát illetően a GVH a határozat-tervezet rendelkező részével nem értett teljes mértékben egyet, mert úgy vélte, hogy egyrészt a vezetékes műsorelosztási szolgáltatás nagykereskedelmi piaca is érintett piacként azonosítandó; másrészt pedig a ténylegesen érintett piacként azonosított földfelszíni rádió és televízió műsorszórás esetében a kiszabandó kötelezettségek körében megfontolandó lenne annak megemlítése, hogy a jövőben szükséges lehet a költségalapú árak alkalmazásának előírása. A vezetékes műsorelosztás tekintetében ugyanis a párhuzamos hálózatok kiépítésének gazdasági racionalitása megkérdőjelezhető, ezért az ebből fakadó belépési korlátok, illetve a – főként nagyobb – kábel-

szolgáltatóknak egyes műsorszolgáltatókkal szembeni alkupozíciója, vevői ereje annak ellenére az ex ante szabályozás szükségességének irányába mutatnak, hogy a versenyjog eszközeinek hatásossága még nem ítélt meg teljes bizonyossággal. Az országos analóg földfelszíni műsorszórás nagykereskedelmi piacokkal kapcsolatban a GVH álláspontja szerint a tervezet legfőbb hiányossága az volt, hogy valójában nem a nagykereskedelmi piac elemzését végezte el. A tervezetben nagyobb teret kellett volna szentelni a potenciálisan az AH Rt. eszközeinek bérletével piacra lépő vállalkozásokkal szemben fennálló erőfölényes helyzet folytán megakadályozandó lehetséges visszaéléseknek, így a kiszabandó hozzáférési és összekapcsolási kötelezettség és az egyenlő elbánás tényleges tartalmának. A GVH emellett felhívta az NHH Tanácsa figyelmét arra, hogy álláspontja szerint – minden ilyen irányú vizsgálat hiányában – megalapozatlan a tervezet azon kijelentése, mely szerint a műsorszórási díj maximumát meghatározó rendelet alkalmas annak megakadályozására, hogy az AH Rt. árazási eszközökkel visszaéljen gazdasági erőfölényével. A GVH a hatósági ár mértékének megfelelő voltát, illetve az árszabályozás által az AH Rt. számára biztosított mozgástér mibenlétét jelenleg is versenyfelügyeleti eljárás keretében vizsgálja, s eddigi ismeretei alapján nem zárható ki, hogy a rendelet által meghatározott maximált árak az AH Rt. számára túlzó ár alkalmazását tették lehetővé. Így a GVH elképzelhetőnek tartja, hogy a jövőre nézve szükség lesz az AH Rt. árazási eszközökkel való visszaélését megakadályozó kötelezettség kiszabására. A 18. sz. piacra vonatkozó határozat-tervezet, és így a GVH ezzel kapcsolatos álláspontjának véglegesítésére 2005 folyamán végül nem került sor.

387. A **közbeszerzési törvény**⁷³ (Kbt.) módosításának előkészítésében az Igazságügyi Minisztérium által szervezett kodifikációs bizottság tagjaként javaslataival a GVH is szerepet vállalt. A hivatal támogatta a túlzott adminisztrációval járó igazolási eljárások egyszerűsítését, illetve kezdeményezte a nemzeti küszöbszám alatti beszerzések Kbt. alóli kikerülését, mely a feltehetően magas társadalmi összköltség miatt csökkentette a beszerzések hatékonyságát. Ez utóbbi észrevétel nem került elfogadásra, de előrelépésként értékelhető a rendkívül alacsony küszöbértékek jelentősnek nevezhető emelése, mely azonban a többszintű szabályozás bonyolultságán nem változtat. Az egyes közszolgáltatók közbeszerzési kötelezettségére vonatkozó közös-

⁷¹ A „retail minusz” árképzési elv a nagykereskedelmi szolgáltatások árszabályozásának egyik módja, melynek során a nagykereskedelmi árat a kiskereskedelmi árból kiindulva, egy a kiskereskedelmi tevékenység költségeit fedezni hivatott árrés levonásával határozzák meg.

⁷² Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatásának céljából (18. sz. piac)

⁷³ 2003. évi CXXIX. törvény

⁷⁴ 2004/17/EK irányelv a víz-, gáz-, elektromos energia-, közlekedési és postai közszolgáltatók közbeszerzési kötelezettségéről

ségi irányelv⁷⁴ Kbt.-be való átültetések következtében a GVH feladata lett, hogy egyes közszolgáltatói ágazatok várható liberalizálása folytán vállalkozásaik közbeszerzési kötelezettség alól való kivételezéséhez véleményt adjon a Bizottság számára.

388. Üdvözölte a GVH a **jogi szabályozás minőségének fejlesztésével összefüggő kormányzati feladatokról** készült előterjesztés célkitűzéseit, azonban kritikát fogalmazott meg azok tartalmi megvalósíthatóságával kapcsolatban. A program sikere érdekében ugyanis a GVH szükségesnek ítélte a jogi szabályozás minőségének fejlesztésére előírt intőzkedések, feladatok súlyozását, a fokozatosság elvének szem előtt tartásával egy fontossági sorrend felállítását, melyhez egyben javaslattal is szolgált. A hivatali észrevételek elemezték a deregulációs munka előrehaladásának elodázhatatlan szükségességét és lehetséges módjait (kampányszerű vagy célzott, ágazatközpontú dereguláció), illetve a kivételezés előfeltételének tekintett – speciális ismeretekkel rendelkező – szakemberhiány mielőbbi felszámolásának eszközeit.

389. Támogatta a hivatal a **közszerződés** jogintézményének kidolgozását és törvényben való szabályozását. Az új jogintézmény révén nemcsak a fejlesztési alapok hatékony és számon kérhető felhasználása lehetne biztosított, hanem az állam szerződő félként képviselt eltérő súlya, szerepe is kezelhető lenne, illetve könnyebben kikényszeríthetővé válna az állammal kötött szerződés mindkét fél oldaláról való teljesítése is. Észrevételében jelezte ugyanakkor a GVH, hogy a törvény-tervezet koncepciója csak egy bizonyos közfeladat ellátását, a fejlesztési célok támogatására kötetlen szerződések körét szabályozza, így a lehetséges közszerződés-típusoknak csupán egyikét jeleníti meg. Tekintettel arra, hogy a hivatal meggyőződése szerint az állam által köthető közjogi típusú szerződések közös szabályainak kimunkálása, rendszerbe foglalása már nem halasztható sokáig, sürgette a fejlesztési közfeladatokon kívüli, egyéb közfeladatok ellátására köthető közszerződési típusok általános szabályozásához szükséges átfogó koncepció előkészítését.

390. Egyetértett a GVH a **közraktározásról** szóló törvény⁷⁵ módosításának céljaival, melyek a közraktárak működési feltételeinek kiegészítésére, a közraktározási tevékenység gyakorlásának és a felügyeleti feladatokat ellátó Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal (felügyelet) eljárásának pontosítására, valamint a közraktári működés bizton-

ságosabbá, átláthatóbbá tételére irányultak. Ennek jegyében a törvénymódosítás szigorítást javasolt a közraktárakban befolyást biztosító tulajdonszerzés feltételeiben azáltal, hogy az eddig bejelentés-kötelezett tranzakciót engedélykötelessé tette. Ezzel lényegében kibővítené a felügyelet hatáskörét, mely nemcsak akkor tilthatná meg a befolyásoló részesedés szerzését, ha az a biztonságos működést vagy a kötelezettségek teljesítését veszélyeztetné, hanem a piaci versenyre kifejtett hátrányos hatás miatt is. A GVH ezen a ponton – mintegy analógiaként – jelezte, hogy más pénzügyi jellegű tevékenységet folytató intézményeknél a szakmai felügyeleti hatóság, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) – többek között – hitelintézeti törvényben biztosított engedélyezési hatásköre párhuzamos a GVH versenyfelügyeleti (füziónellenőrzési) hatáskörével. Amellett, hogy az összefonódás versenyfelügyeleti ellenőrzésére csak a versenytörvényben meghatározott küszöbszámok elérése esetén kerül sor, a versenyhatósági és a felügyeleti hatósági engedélyezés között lényeges tartalmi eltérések is vannak. A GVH eljárásában az engedélyezés középpontjában az irányítási jog megszerzése áll, ezzel szemben a döntően prudenciális szempontokat érvényesítő felügyeleti engedélyezésnél az ellenőrzés határa jóval alacsonyabban kezdődik. További különbség, hogy a versenytörvény – a szavazati jogok, illetve a vezető tisztségviselők kinevezési jogának megszerzésén túl – ismeri a szerződésen, illetve a tényleges helyzeten alapuló irányítási módokat is. Mindezek figyelembevételével célszerűnek tartotta ugyanakkor a GVH, hogy a piaci verseny veszélyeztetésére hivatkozó, a befolyásoló részesedés megszerzését megtagadó határozatokról a felügyelet egyeztessen a hivatallal.

391. Fogyasztóvédelmi jellegű, illetve az utazási irodák működési feltételeit érintő észrevételeket fogalmazott meg a GVH az **utazásszervező és -közvetítő tevékenységet** szabályozó kormányrendelet⁷⁶ módosítása során. A hivatal fontosnak tartotta kiemelni, hogy a nyilvántartásba vételhez, illetve engedélyhez kötött tevékenységet végzők létezésének, felügyelet alatt állásának, és ezáltal jogszerű működésének ténye a fogyasztók részéről nyilvános adatok alapján ellenőrizhető legyen. Ezért azt javasolta, hogy a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal (MKEH) által vezetett közhiteles nyilvántartások adatai – célszerűen a MKEH státusát rendező külön rendelet alapján – általános jelleggel, más tevékenységek esetében is hozzáférhetőek legyenek, és ne szűkítse ezt a jogalkotó az utazási irodákra. Kifogásolta a GVH, hogy a tervezet

⁷⁵ 1996. évi XLVIII. törvény

⁷⁶ 213/1996. (XII.23.) Kormányrendelet

szerint az utazási vállalkozó nyilvántartásból való törlését – a Magyar Turisztikai Hivatal, a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség és a jegyző mellett – a Magyar Utazásszervezők és Utazásközvetítők Szövetsége is kezdeményezheti, mivel egyrészt egy szakmai szervezet tagjai, a szövetség nevében is, érdekeltek lehetnek egy-egy versenytárs eltávolításában, másrészt nem indokolt a szakmában működő több egyesület vagy szövetség közül egynek speciális feljogosítást adni. Ez nem jelenti azt, hogy e szervezetek nem jelezhetnek a hatóság felé, csupán azt, hogy kivételes jog egyetlen nevesített szervezetet se illessen meg. Indokolatlannak tartotta továbbá a GVH az utazásszervezők és -közvetítők működésének feltételeként szabott vagyoni biztosíték felemelését, mely túlságosan nagy terhet rakhat a megfelelő biztonsággal működő utazási irodák vállára is azzal, hogy e terheket árnövekedésként megjelenítik a szolgáltatási árakban. Önmagában egy-egy fedezetlenségi ügylet nem lehet elegendő érv arra, hogy minden vállalkozásra nézve szigorítsunk a működési feltételeken anélkül, hogy részletes számítások támasztanák alá milyen többletköltségeket okoz a biztosítékok növelése, s ez milyen valós kockázatot csökkent.

392. A belföldi fenntartott postai szolgáltatások legmagasabb hatósági díjáról szóló rendelet⁷⁷ módosításáról készült előterjesztés kapcsán a GVH a Magyar Posta 2006-ra tervezett kedvezményrendszerében rejlő esetleges versenyjogi problémákra hívta fel a figyelmet. A hivatal szükségesnek tartotta leszögezni annak fontosságát, hogy a hozzáférési árazásban érvényesített tényezők alapján a kedvezményrendszer még egyszer kedvezményt ne biztosítson (ezt kizárni ugyanis a kedvezményrendszer részleteinek és a kapcsolódó szerződési gyakorlatnak az ismerete nélkül nem lehet). Az ilyen típusú átfedések veszélyeztethetik az átláthatóságot és a diszkriminációmentességet, ezáltal felvethetik a postatörvény és a versenytörvény megsértésének lehetőségét. A hivatal utalt a hűségkedvezményekkel kapcsolatos következetes európai versenyjogi gyakorlatra, mely tiltja az erőfölényes vállalkozás számára olyan szerződés megkötését, melyben a vállalat ügyfele megígéri, hogy adott termék iránti szükségleteit – vagy annak nagy részét – kizárólag az erőfölényes cégtől szerzi be. Versenyjogi aggályokat vethetnek fel az előterjesztésben említett azon kedvezmény-elemek is, melyek az ügyfél összes postai tevékenysége, és nem csak a levélforgalom alapján kerülnek megállapításra. A jogsértés lehetőségét hordozzák ugyanis mindazon – a Magyar Posta gazdasági erőfölényével jellemezhető piacon adható – kedvezmények,

melyek biztosításának feltétele a szolgáltató egyéb kapcsolódó, de versenyző piaci szolgáltatásának igénybevétele. A GVH 2005 folyamán indított egy kedvezményrendszerrel kapcsolatos versenyfelügyeleti eljárást a Magyar Posta ellen, mely jelenleg is folyamatban van.⁷⁸

393. Versenypártolási tevékenysége keretében a hivatalnak lehetősége van arra is, hogy a feladatkörét érintő helyi önkormányzati rendeletekhez fűzőn versenyszempontú észrevételeket. A **fővárosi taxi szolgáltatás árrendszerének módosítására és a rögzített hatósági ár bevezetésére** készült előterjesztés és rendelet-tervezet véleményezése során a GVH részletes kritikát fogalmazott meg a tervezett szabályozási beavatkozással szemben, melyet mind közgazdasági, versenypolitikai okokból, mind jogi, alkotmányossági megfontolások alapján ellenzett. A hivatal álláspontja szerint a tervezett megoldás amellett, hogy alkalmatlan az előterjesztésben kifejtett szabályozási célok megvalósítására, egyúttal a tulajdonnal való rendelkezés jogának, illetve a vállalkozás és a piaci verseny szabadságának indokolatlanul korlátozásával, valamint a fogyasztók érdekeinek súlyos sérelmével is járna. A hivatal abból indult ki, hogy a személyi taxi szolgáltatások piaca más-más keresleti, illetve kínálati jellemzőkkel bír – és ezáltal a piaci verseny működése, hatékonysága szempontjából is eltérő – részpiacokat alkotó szolgáltatásokból áll: megkülönböztethető a lakosság által igénybe vett, utcán leinthehető, valamint a droszton várakozó taxi szolgáltatás részpiaca a telefonon való rendeléstől, és a cégekkel kötött fuvarozási szerződésekkel lefedett piaci szegmenstől. Azokban a szegmensekben, így az utcán leintett, illetve a droszton tartózkodó taxik esetében, ahol az utas azonnali „választási” kényszere miatt a fogyasztói kiszolgáltatottság jellemző, a verseny nem képes piaci szabályozóként működni abban az értelemben, hogy hiába van megfelelő számú vállalkozás, a közöttük lévő verseny nem képes kifejteni jótékony hatását a szolgáltatás hatékonyságára, minőségére, megbízhatóságára, nem képes hatékonyan szelektálni a vállalkozókat. A létező piackudarc miatt a taxi szolgáltatások piaca – a GVH által is elismerten – különböző jellegű szabályozási beavatkozásokat (pl. a gépjárművekre, illetve a gépkocsivezetőkre vonatkozó követelmények előírása és ellenőrzése, taxaméter megfelelőségének rendszeres ellenőrzése, számlaadási kötelezettség előírása, fogyasztói tájékoztatás biztosítása, árkorlátozás a piackudarcnak kitett szegmensekben, minimum követelmények előírása a fuvarszervező cégek esetében, hatóságos szankciók alkalmazása) igényel. A tapasztalatok a telefo-

⁷⁷ 2/2004. (III. 3.) IHM rendelet

⁷⁸ Vj-174/2005

nos taxi rendelés és a céges fuvarozási szerződések területén viszont azt mutatták, hogy ezen szegmensekben a verseny betöltheti mind hatékonyságra ösztönző, mind pedig erőforrás allokációs funkcióit, hatásos árversenyt kényszeríthet ki csökkentve az árakat, ezzel együtt a szolgáltatás a fogyasztói érdekek szempontjából is kielégítő módon, megfelelő minőségben működhet. A GVH a tervezet elsődleges hibájának ezért azt tartotta, hogy az előterjesztő a taxi szolgáltatások piacát egységesen kezeli, egyetlen részpiacát sem tekinti kielégítően működő versenypiacnak, és megkülönböztetés nélkül minden részpiacra árat akar szabályozni, ráadásul a legmerevebb árforma, a rögzített ár bevezetésével. Elhibázottnak találta a hivatal azt is, hogy az önkormányzat az árszabályozást a piacszabályozási rendszer egészéből kiemelve, más lényeges szabályozási és jogalkalmazási eszközöket figyelmen kívül hagyva egyedüli eszközként kívánta felhasználni a rendszer valamennyi működési problémájának orvoslására. Ezért a GVH álláspontja szerint a tervezett szabályozás azzal, hogy a taxi szolgáltatás minden részpiacán megszüntetné a versenyt, és a jelenlegi piaci árszínhez képest jelentős áremelkedést eredményezne, a piac – részben túlkínálatból, részben ellenőrzés hiányából adódó – problémáit nemhogy csökkentené, hanem a kereslet várható visszaesésével, s a kínálat növekedésével még tovább fokozná a feszültséget. A rendelet-tervezet végül nem került elfogadásra.

394. Az önkormányzatok esetében versenypolitikai szempontból kiemelt figyelemre tarthatnak számot a helyi közszolgáltatásokkal kapcsolatos szabályozások. Gyöngyös Város jegyzője a **hulladékgazdálkodásról szóló önkormányzati rendelet** tervezetének versenyszempontú értékelése érdekében fordult a hivatalhoz. A GVH megítélése szerint a jogszabály-tervezet egyik legnagyobb hiányossága az volt, hogy nem került egyértelműen szétválasztásra a közszolgáltatás hatálya alá tartozó, illetve a piaci keretek között, vállalkozási alapon végezhető szolgáltatások köre. A hivatal részletes észrevételeket fogalmazott meg – többek között – a szabályozás tartalmának és a rendelet-tervezet tárgyi hatálya összhangjának hiányát, továbbá az önkormányzat, a szolgáltató és az igénybevevő közötti jogviszony jellegének tisztázását, valamint egyes fogalmi meghatározások keveredését illetően, s nem utolsósorban a szolgáltatási díjak tartalmának és a kapcsolódó díjalkalmazási feltételek felülvizsgálatának szükségességét is felvetette. Az önkormányzat a GVH javaslatainak nagy részét figyelembe vette, s rendeletét ennek megfelelően pontosította, illetve kiegészítette.

3.2. Aktív szerepvállalás a versenyt érintő kérdésekben

395. A GVH felkérésre vagy saját kezdeményezéséből véleményt alkot a feladatkörét érintő kérdésekben. Ennek keretében az elmúlt években parlamenti beszámolóiban több olyan ajánlást is tett, melyekkel egyes – szabályozási okokból – kevésbé versenyző piacok bátrabb deregulációját szorgalmazta. Bár ezen ajánlások nyomán jogalkotási lépések nem minden esetben történtek, a GVH továbbra is kiemelt figyelemmel kíséri a szóban forgó területeket érintő országgyűlési vagy kormányzati (szabályozási) kezdeményezéseket.
396. A GVH a 2004. évi tevékenységéről szóló beszámolójában megfogalmazott ajánlásaival összhangban 2005 során is kiemelt célkitűzésként folytatta a **szakmai szabályozások** versenyszempontú értékelését.
397. Ennek keretében a GVH egyrészt **átfogó szabályozási reform** megindítását javasolta a szakmai szolgáltatások törvényességi felügyeletét ellátó valamennyi ágazati minisztériumnak annak meghatározására, hogy a fennálló szabályok milyen közérdeket szolgálnak, szükségesek-e a szabályozási célok eléréséhez, illetve meghatározható-e kevésbé versenykorlátozó módszer e célok biztosítása érdekében. Az egyes szabályozási elemek lehetséges versenyhatásainak értékelésében egyúttal a GVH is aktív szerepet vállalt a szabályozói döntések segítése érdekében. A GVH jogalkalmazási tapasztalatai szerint ugyanis a szakmai szolgáltatások esetén az érintett szabályozók számára nehézséget jelent a versenypolitikai szempontok értelmezése, a versenyjogi vonatkozások kezelése. Így a GVH az Európai Bizottság Versenyügyi Főigazgatóságával együttműködve 2005. április 29-én kétoldali megbeszélést tartott a témáért felelős nemzeti szabályozók szakértőivel, az egyes minisztériumok kompetenciájába tartozó szakmai szabályok versenyjogi elvekkel való összeegyeztethetősége, illetve a fennálló szabályozási megoldások indokoltságának megismerése, valamint az ezekhez kapcsolódó deregulációs lehetőségek terjedelmének meghatározása érdekében.
398. Másrészt, szintén a GVH 2004. évi tevékenységéről szóló beszámolójának ajánlása alapján, mely a közjegyzői szolgáltatások szabályozásának vizsgálatára vonatkozott, a Kormány Gazdasági Kabinetje 2005. május 24-i ülésén azt a döntést hozta, hogy az Igazságügyi Minisztérium koordinálása mellett az érintett minisztériumok bevonásával készülnjön javaslat a **közjegyzők tevékenységére vonatkozó**

szabályok értékelésére. A GVH ennek érdekében összefoglalta álláspontját a közjegyzői tevékenység szabályainak versenyjogi megítéléséről, javaslatot téve egyes jogszabályok felülvizsgálatára, mely a 2005-ben megkezdett tárcaközi egyeztetések kiindulópontját képezte. A GVH véleménye szerint Magyarországon jelenleg a leginkább szabályozott szellemi szabadfoglalkozási ágban a közjegyzői tevékenység tekinthető, és a közjegyzői tevékenység szabályozása során az érintett szabályozók számos esetben beavatkoznak a piaci viszonyok működésébe az egyes versenyesszabályok alkalmazásának korlátozásával. Így versenyjogi szempontból a közjegyzők létszámának, valamint működési területének meghatározása is közvetlen piaca lépési korlátnak tekinthető. A tárcaközi egyeztetésen, számos egyéb szabályozási kérdés mellett, abban is egyetértés alakult ki, hogy szükséges a limitált közjegyzői létszám indokoltságának és arányosságának felülvizsgálata. A felmerült szabályozási kérdések a jövőre nézve egyfajta tanácsadó testület létrehozását teszik szükségessé, a jelenleg illetékes szabályozó hatóságokon mellett az Országos Igazságszolgáltatási Tanács, a GVH, az egyes önkormányzatok képviselőinek és más gazdasági érdekvédelmi testületek részvételével. Így a közjegyzői érdekképviseleti szerveken túl e testület is javaslatot tehetne a későbbiekben, például a közjegyzői székhelyekre és álláshelyekre, részletes elemzéssel alátámasztott jelentés elkészítésével, melyben meghatároznák a javaslatok indokoltságát és szempontrendszerét is.

399. A **közjegyzői állások számáról és székhelyéről** szóló 15/1991. (XI.26.) IM rendelet módosítására vonatkozó tervezet, mely a 2005. január 1-től működő 304 közjegyzői állás számát 2006. április 1-től 313-ra emelte volna, a GVH alapvetően támogatta, a szabályozás módja kapcsán azonban álláspontjában – a fentiekkel összhangban – fenntartásokat fogalmazott meg. A 2005. évi létszámemelés egyelőre, e tanácsadó testület hiányában, a GVH álláspontja szerint úgy lett meghatározva, hogy annak indokolt-sága nem volt ismert. Így az előterjesztés indokolása nem mutatta be, hogy milyen szempontrendszer alapján alakultak újabb közjegyzői körzetek, illetve, ennek kijelölése során figyelemmel voltak-e az adott körzet lakosság-számára vagy a kereslet egyéb szempontjaira, valamint a közjegyzők közötti piacfelosztás azon – vélelmezhetően nyomós – indokait sem, melyek miatt nem csupán földrajzi körzethatárokat, hanem időbeli kizárólagosságokat is alkalmazott a szabályozó. A piacfelosztás részletes indokainak hiányában a GVH a szabályozás megfelelőségét, annak célhoz kötött alkalmasságát és arányosságát illetően nem tudott állást foglalni. Mindezekre tekintettel a hivatal javaslatot tett

egy átfogó koncepció és eljárásrend jövőbeli kialakítására a közjegyzői létszám, és piacfelosztás meghatározása érdekében, mely alapján megalapozottan állapíthatók meg a további indokolt létszámok, és esetleges versenykorlátozások.

400. A GVH 2005 folyamán a szakmai szolgáltatások piacára vonatkozó más szabályozási javaslatokhoz is számos versenypolitikai észrevételt tett.

401. A hivatal több esetben is kifejtette álláspontját a **Magyar Közüti Járművezető-képző Kamara** létrehozásáról szóló előterjesztés tervezetéhez, valamint a kormányálláspont-hoz kapcsolódóan. A GVH nem támogatta az új szakmai kamara létesítését, illetve az ezúton létrehozni tervezett köztestület feladat-meghatározásaival sem értett egyet. Az előterjesztés abból indult ki, hogy a közúti gépjármű-vezető képzés és vizsgáztatás jelenleg szabályozott, szakhatósági ellenőrzés mellett működő rendszerét a szakma gyakorlóinak irányításával megalakított kamara venné át. A szakhatósági ellenőrzés gyakoriságával, minőségével, a szankciórendszer célszerűségével és megfelelőségével kapcsolatban elismert kifogások merültek fel, a GVH véleménye szerint azonban ezek továbbra is korrigálhatók a jogalkalmazás színvonalának javításával. A gépjárművezető képzés szakmai színvonalának esetleges egyenetlenségeiről ugyanis a vizsgáztatási rendszer megfelelő működése jó visszajelzéseket képes adni, s a fogyasztók részére is elfogadható információt adhat az oktatók és az autósiskolák színvonalát illetően. Mindezek alapján a hivatal nem tartotta indokoltnak a köztestületi státus megadását, sőt a felhatalmazó rendelkezések egyes pontjai versenykorlátozó önszabályozási célt mutattak. Így a tervezet szerint a kamara felhatalmazást kapna a szolgáltatási árképzés elveinek meghatározására, melynek révén – a GVH szakmai kamarák ellen folytatott versenyfelügyeleti eljárásainak tapasztalata alapján – azonban olyan, az árak összehangolására alkalmas versenykorlátozó eszköz állna rendelkezésére, illetve ajánlásait a gyakorlatban kötelezőként betartandó szolgáltatási minimum vagy maximum díjtételként érvényesíthetné, mely egyidejűleg nem teremtene garanciát a szolgáltatás minőségére. Szintén aggályosnak tartotta a GVH a képzési engedélyek kiadásának és visszavonásának a kamarához történő telepítését, különösen azzal összefüggésben, hogy a kamara bizonyos szabályozási, ellenőrzési jogosítványokat is szerezne magának, egyéb tartalmi korlátozás nélkül (pl. mérlegelés tárgyává téve a jogszabályi követelményeknek megfelelők kérelmét is). Ilyen rendszer keretében a kamara az engedélyek kiadásán keresztül képes lehet a vállalkozások piacra lépésének indokolatlan akadályozására, illetve az engedélyek

visszavonási jogán keresztül azok piacon maradásának befolyásolására. Különösen aggályos egy ilyen felhatalmazás akkor, ha a kamara ezáltal a szakma gyakorlói közül nemcsak a kötelezően tag természetes személyek, hanem a képzést végző gazdálkodó szervezetek tevékenységét is meghatározhatja. Tekintettel továbbá arra, hogy a kamara létrehozásával egyidejűleg nem szűnne meg az állami felügyelet e tevékenységet végzők esetén, a törvényességi felügyeleti és kamarai párhuzamos eljárások és nyilvántartások indokolatlanul növelnék a társadalom ráfordításait, a közvetlen vagy közvetett közkiadásokat. A bizalmi jellegű szolgáltatást nyújtó piacokon egy szakmai szövetség alkalmas lehet arra, hogy a megbízhatóbb információ- és szolgáltatásnyújtás érdekében lépéseket tegyen, nem igazolható ugyanakkor, hogy a kötelező jellegű (egyúttal párhuzamos) tagság elvén működő szervezet hatékonyabban lenne képes a minőségi szolgáltatás nyújtás érdekében fellépni egy önkéntes szerveződésnél. A GVH javaslata szerint a szakmai színvonal hiányosságai az állami felügyeleti rendszer hatékonyabbá tételével, az ellenőrzések és vizsgáztatások alapján kialakított, a képzőhelyek szakmai színvonalát bemutató információk közzétételével is pótolhatók, illetve a szakma gyakorlóit egyesületi keretek között is fenntarthatnának külön minőségbiztosítási, vagy megbízhatóságot, fogyasztói elégedettséget jelző rendszert, illetve fogyasztói tájékoztatást nyújthatnak a tagjaikról. Így versenyjogi szempontból az önkéntes szerveződések létrehozása támogatható az új, kötelező tagsággal alakuló köztestületi formával szemben.

402. A GVH évek óta szorgalmazza a **gyógyszerpiac** újraszabályozását. 2002-2003-ban készített részletes piacelemzésének tapasztalatai alapján a hivatal a gyógyszer kiskereskedelem területén az erőteljes deregulációt (pl. patika alapítási korlátok feloldása, nem vényköteles piacokon az árverseny lehetővé tétele), néhány kiegészítő állami beavatkozás bevezetését (területi és készenléti pótlék), illetve a fogyasztói információs aszimmetria csökkentését sürgette. Az akkori elemzés és javaslatok nyomán érdemi szabályozásmódosítások nem történtek, ugyanakkor az új gyógyszerjogi tervezetben – mely 2005 tavaszán került az Országgyűlés elé, s lényegében a termékbiztonsági, forgalombahozatali engedélyezési eljárásokat, illetve a fogyasztóvédelmi rendelkezéseket igazította a közelmúltban módosított európai előírásokhoz – már a gyógyszerpiaci verseny élénkítésére hivatott elemek is megjelentek. Ez lehetőséget teremtett a hivatalnak arra, hogy újfólag felhívja a jogalkotó figyelmét a szabályozói beavatkozás csökkentésének és a piacgazdasági törvényszerűségek fokozottabb szerepének szükségességét hangsúlyozó álláspontjára.

403. Az előterjesztés a hazai gyógyszer kiskereskedelem erősen versenykorlátozó konstrukciójában némileg intenzívebb versenyt nyitott volna meg, így a nem támogatott gyógyszerek piacán megszüntette volna az árrés állami szabályozását, és a sajátos szabályozási technikával – a negyedévenkénti kamarai árkihirdetéssel, illetve árengedmény tilalommal – kialakított azonos fogyasztói árakat. A nem támogatott gyógyszereknél a kiskereskedelmi (gyógyszertárak közötti) árverseny lehetősége heves ellenállást váltott ki az iparág szereplőiből (gyógyszerészek, gyógyszergyártók, orvosok). Fő érvük a tervezett lépés ellen az árkülönbségek kialakulása miatti kiszámíthatatlanság, az árverseny áremelést eredményező hatásának vélelmezése, a gyógyszerekhez való hozzáférési esélyegyenlőségnek az azonos gyógyszerárakkal való azonosítása, az árverseny miatt bekövetkező kispatickai csődök voltak.

404. A törvényjavaslat parlamenti tárgyalása során a GVH megkereste a tervezetet tárgyaló Egészségügyi Bizottságot, hogy meggyőzze: szükség van a verseny strukturális korlátainak legalább részleges lebontására (a patikaalapítási korlátoknak a szolgáltatási versenyt erősítő feloldására) is ahhoz, hogy az árverseny lehetőségének megteremtésétől várt pozitív jóléti hatások bekövetkezzenek.

405. A hivatal álláspontja az volt, hogy az Országgyűlés támogatására érdemesek mindazon módosító indítványok, melyek a gyógyszerpiac alapítás engedélyezésének oldását – akár a többlétszolgáltatásokat (24 órás nyitva tartás, házhoz szállítás stb.) nyújtó patikák megnyitását, akár a vásárlók által tömegesen látogatott helyeken való patikaalapítás könnyítését – javasolták. Feltétlenül szükségesnek látta a nem támogatott gyógyszerek körében az árversenyt akadályozó szabályozási korlátok (különösen árrés szabályozás, árengedmény tilalom, a gyógyszerész kamara ajánlott fogyasztói árak közzétételére történő feljogosítása) eltörlését, s a fogyasztói tájékozottságot javító olyan garanciális, fogyasztóvédelmi intézkedéseket megtételét is, melyek biztosították volna a vásárlók számára, hogy a gyógyszerek választékáról és áráról döntésük meghozatala előtt, rendszerszerűen és akadálytalanul tudjanak tényszerű információhoz jussanak a gyógyszerárakban. A szabályozás nem iktathatja ellenben ki a piaci szereplőknek a verseny intenzitásának növekedéséből származó kockázatait, mivel ez a verseny hatékonyságra, árcsökkenésre és a szolgáltatási versenyre ösztönző hatásait csökkenti mind a kiskereskedelemben, mind pedig a vertikum egyéb szintjein.

406. Az elfogadott törvény kompromisszumos megoldást tükröz. Fennmaradt egyrészt az árrés miniszteri szabályozása a nem támogatott gyógyszerek körében, de termékszinten kell érvényesíteni kötelező maximumként a szabályozott árrést. Más-más árak lehetnek a patikákban tehát attól függően, hogy az adott vállalkozás mennyiért szerzett be egy adott készítményt, illetve ad-e saját maga további kedvezményt vásárlóinak. Ez a megoldás a beszerzéskor a listaárakhoz képest adott kedvezmények függvényében eredményezhet árkülönbségeket, árcsökkenést egyes – jellemzően a nagy forgalmat bonyolító, vagy kiskereskedelmi lánchoz tartozó, közös beszerzést folytató – gyógyszertárakban. Megmaradt továbbá a fogyasztói árak tájékoztató jellegű közzétételének lehetősége a kamara számára, de a részletes állami szabályozás erre vonatkozóan megszűnik. A versenyjog alkalmazása szempontjából ez azzal a következménnyel jár, hogy a kamarának az árak közzététele során a kartelltilalmi szabályok betartásával kell eljárnia. A támogatott gyógyszerek körében megmaradt az árrés szabályozás, s a gyógyszertárak kizárólag térítési díjon (támogatással csökkentett fogyasztói áron) szolgálhatnak ki gyógyszert a betegeknek. A gyógyszertár alapítás és a gyógyszer kiskereskedelmi forgalmazás korlátai is fennmaradtak, nem eredményezve nagyobb piaci kényszert, ösztönzést a gyógyszertárak közötti – akár az árak csökkentésében, akár a szolgáltatás minőségének javításában megmutató – versenyre.
407. A GVH véleménye szerint a törvényi változás – kompromisszumos jellege folytán – nem hoz hatásos árversenyt a lakossági gyógyszerforgalmazásban. Ennek oka elsősorban a patika alapítási szabályok változatlansága révén fennmaradó piaci lépési korlátokban rejlik, emellett pedig a maximált kiskereskedelmi árrések jelenlegi szintje eléggé megközelíti a (jellemzően mikro- és kisvállalkozásként működő) gyógyszertárak indokolt költségeinek szintjét, s a független gyógyszertáraknak kevés tartaléka van az árversenyre. Ehhez adódik, hogy európai összehasonlításban a nagykereskedelmi árrés is eléggé lecsökkent, valamint az utóbbi években a nagykereskedelem erősen koncentráldott, mely csökkentette a nagykereskedelmi vállalatok közötti ár- és rabatt-verseny intenzitását, ezáltal a beszerzésnél megszerezhető „árkedvezmények” között is viszonylag kicsik a különbségek.
408. Mindezzel együtt a törvénymódosítás fontos hozadéka, hogy a gyógyszertárak között a nem támogatott gyógyszerek körében árkülönbségek alakulhatnak ki. A magyar fogyasztók árérzékenysége minden piacon elég magas, így az árkülönbségek megjelenése várhatóan hatni fog a vásárlók gyógyszertárak közötti választására, a vásárlói viselkedés megváltozása pedig visszahat a patikák közötti ár- és szolgáltatási versenyre.
409. A GVH az államigazgatási egyeztetés keretében folytatott versenypártolás mellett egyedi ügyekkel kapcsolatban – versenyfelügyeleti feladatain túl – is érvényesíti a verseny érdekeit. Ha valamely ügy körülményei szabályozási hiányosságra vagy más szerv eljárásában orvosolható jogsértő helyzetre utalnak, az illetékes szervhez (többnyire minisztériumhoz) **szignalizációval** fordulhat, azaz felhívhatja a szerv figyelmét a jogszabályi hiányosságokra.
410. Levélben hívta fel a GVH több tárca, illetve közfeladatot ellátó más szerv figyelmét arra, hogy **pályáztatási, pályázat-kiírási gyakorlatuk** sértheti a versenysemlegesség követelményét, indokolatlanul beavatkozva a versenyfolyamatokba. A pályáztatási gyakorlatokban rejlő esetleges versenytorzítás veszélyéről valamennyi esetben bejelentés révén szerzett tudomást a hivatal.
411. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) a SAPARD, illetve AVOP támogatással elnyerhető pályázatok kiírásaiban kötelező jelleggel egy meghatározott piaci szereplő normarendszerének (termékének) alkalmazásával készített költségvetés benyújtását írta elő pályázati feltételként. Tekintettel arra, hogy a MVH pályázataiban preferált termék alkalmazását jogi jellegű norma (jogszabály vagy műszaki irányelv) nem követelte meg, kiválasztásával önkényesen kerültek kizárásra a pályázati kiírásokban szereplő termék versenytársai.
412. Egy ingatlanszakmai érdekvédelmi szervezet kérte a GVH segítségét a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (NFA) jogtalannak ítélt pályáztatási gyakorlata miatt, melynek kapcsán a hivatal szintén a szignalizáció eszközével élt. Az NFA, mint a Magyar Állam tulajdonában lévő mezőgazdasági művelésre alkalmas külterületi földek vagyonekezelésével kapcsolatos feladatokat törvény felhatalmazással ellátó szervezet, az értékbecslők kiválasztására kiírt pályázatában az alkalmassá minősítés feltételeként a Magyar Ingatlanszövetségben (MAISz) fennálló tagságot szabta. Ezt a GVH kifogásolhatónak találta, mivel a MAISz-on kívül – mely egyebekben nem kötelező tagsággal bíró köztestületnek minősül – számos egyéb, hasonló tevékenységet végző és azonos jogi szabályozás alá tartozó érdekvédelmi szervezet is létezik. Ezen túlmenően az értékbecslők kiválasztására vonatkozó pályázati kiírásban alkalmazandó alapvető pályázati feltételeket jogszabály határozza meg, melyek között az érdekvédelmi

szervezethez való tartozás nem szerepel. A jogszabály megengedi ugyanakkor a pályázat kiírójának, hogy az értékbecslésre vonatkozó képzettséggel, szakmai tapasztalattal kapcsolatban további, de semmiképpen nem egyesületi tagságra vonatkozó pályázati feltételeket fogalmazzon meg a kiírásban. Az NFA pályázat kiírási gyakorlata így amellet, hogy szükségtelen versenytorzító kikötést tartalmaz, vélhetően a vonatkozó jogszabályokkal is ellentétes.

413. Célszerűségi és versenysemlegességi aggályok merültek fel a Gazdasági Versenyképesség Operatív Programja (GVOP) keretében kiírt, „A vállalaton belüli elektronikus üzleti rendszerek” címet viselő pályázattal kapcsolatban is. A pályázattal érintett informatikai rendszerek beszállítóival szemben támasztott követelmények között szerepelt ugyanis az a feltétel, mely szerint a szállító által a kiírást megelőző három év során leszállított rendszerek összértékének (vagyis a szállító teljes árbevételének) meg kell haladnia a 75 MFt-ot. A szállítók minimális árbevételére vonatkozó kikötés alkalmazása a GVH megítélése szerint indokolatlanul rontja a kisebb vállalkozások pályázati esélyeit és zár el előlük lehetséges értékesítési csatornákat, mellyel – jelzésünk nyomán – a kiíró Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM) is egyetértett, és a még folyamatban lévő pályázat módosításával törölte a kifogásolt előírást. Ezzel a GKM hozzájárult ahhoz, hogy az érintett pályázat útján elosztható pénzeszközök felhasználása optimális lehessen.

414. A GVH szakértői – **fogyasztói megkeresésekre** reagálva – gyakran nyújtanak tájékoztatást egyes piaci jelenségek versenyjogi vonatkozásairól, illetve segítséget a verseny szabályok helyes értelmezéséhez és a versenyjogi jogérvényesítéshez. 2005 folyamán távközlési kérdésekben több ilyen jellegű megkeresés is érkezett.

415. A **szolgáltató-választás** jelentőségét hangsúlyozva a GVH utalt arra, hogy a hivatal számára jogi eszközöket biztosító versenytörvény a már létező gazdasági versenyre káros hatást gyakorló magatartásokkal szemben teszi lehetővé a versenyhatósági fellépést. A verseny előidézésére a GVH által alkalmazott versenytörvény – célkitűzésére is tekintettel – alkalmatlan, arra vonatkozóan a távközlési szektorban az elektronikus hírközlési törvény⁷⁹ tartalmaz előírásokat. Erre a sajátos szabályozásra az ágazatban azért volt szükség, mert a távközlési piacon – annak hálózatos jellege miatt – hagyományosan egy vállalkozás tevékenykedik. Méretgazdaságossági okokból ugyanis ott, ahol egyszer

már egy hálózatot kiépítettek, általában egy másik párhuzamos hálózat lefektetése nem ésszerű befektetés. Az üzleti előfizetők piacán ennek ellenére a versenytársak rendszerint közvetlen bekötéssel szereznek ügyfeleket. Ennek oka az, hogy a párhuzamos hálózatépítés magas költségei az üzleti előfizetők által bonyolított magas forgalom mellett megtérülhetnek. A hírközlési törvény 150. §-ában szabályozott számhordozhatóság, vagyis az előfizetőnek az a lehetősége, hogy előfizetői számát megtartsa, ha földrajzi helyének megváltoztatása nélkül előfizetői hozzáférést nyújtó szolgáltatót változtat, elsősorban az üzleti előfizetők számára könnyíti meg a váltást. Lakossági előfizetők számára a törvény 111. §-ában biztosított közvetítő-választás teremtheti meg a szolgáltatók közötti választás lehetőségét. Közvetítő-választás keretében az ügyfelek előfizetői számuk és hozzáférési szolgáltatójuk megtartása mellett helyi és távolsági, továbbá mobil és nemzetközi irányba bonyolíthatnak hívásokat előtét tárcsázásával, vagy egy díjcsomag igénybevétele révén.

416. A **domain használat** versenyjogi vonatkozásai kapcsán a GVH hangsúlyozta, hogy a domain nevek a fogyasztói választás és döntés fázisához kötődnek, melyet nagyban befolyásol az adott termék vagy szolgáltatás ismertsége. A könnyen megjegyezhető, az igénybe venni kívánt szolgáltatásra egyértelműen utaló domain-ek birtokosai más, de hasonló szolgáltatásokat kínáló internetes vállalkozásokhoz képest előnyösebb helyzetbe kerülhetnek azáltal, hogy a fogyasztók első választásukkor könnyebben eléri az ilyen nevek mögötti tartalmakat. Lényeges azonban, hogy a fogyasztói választást és döntést jellemzően nem csupán az adott termék vagy szolgáltatás elérhetőségének egyszerűsége határozza meg. Így bár az első választás meghatározó lehet, de nem feltétlenül döntő a későbbi igénybevételek vonatkozásában, ha a mögöttes szolgáltatás ára, minősége, használhatósága vagy más lényeges tulajdonsága tekintetében nem felel meg a fogyasztó elvárásainak. Vannak olyan domain-ek is, melyek piacilag bevett szolgáltatásokra nyílnak, így ezek esetében a piaci versenyben elért teljesítmény elismeréseként a domaineket is megilleti a versenytörvény – utánzás tilalmára vonatkozó – 6. §-ában írt védelem. A versenyszempontok érvényesítésére akkor is sor kerülhet, amikor a bejegyzett domain név kifejezetten valamely terméket vagy szolgáltatást jelöl. A versenyjogi védelmet ebben az esetben a versenytörvény 2. §-ában foglalt, a tisztességtelen verseny-cselekmények általános tilalma biztosítja, melynek a sérelmet szenvedett vállalkozás – a 6. §-hoz hasonlóan – bíróság előtt szerezhet érvényt.

⁷⁹ 2003. évi C. törvény

417. A **kéretlen levelek** általában két esetben sérthetik a versenytörvény rendelkezéseit. Ezek közül bíróság hatáskörébe tartozik azon magatartások elbírálása, melyek a versenytörvény második fejezetében szabályozott tisztességtelen verseny általános vagy különös (pl. hírnévrontás, bojkott felhívás) tilalmába ütközhetnek. A GVH fellépését igényelheti azonban a kéretlen levelek másik csoportja, melyek a versenytörvény – és a reklámtörvény⁸⁰ – alapján megtevesztő reklámot tartalmaznak. Ez utóbbi esetben a fogyasztói döntéseket tisztességtelenül befolyásoló magatartáson túl a fogyasztói érdekek sérelmén keresztül megvalósuló versenytorzító hatás is megállapítható. Az elektronikus kereskedelemről szóló törvény⁸¹ értelmében kizárólag az igénybe vevő egyértelmű, előzetes hozzájárulásával küldhető elektronikus úton, levelezés során reklám. Emellett a reklámozó, a reklámszolgáltató és a reklám közzevője nem küldhet információs társadalommal összefüggő szolgáltatás felhasználásával reklámot azoknak, akik ehhez korábban nem járultak hozzá. A tilalom a reklámozó, a reklámszolgáltató, illetve a reklám közzevője által küldendő összes reklámra vonatkozik. A törvény alapján e reklámtilalmi rendelkezések megsértése esetén a reklámozóval, a reklámszolgáltatóval és a reklám közzevőjével szemben a reklámtörvényt kell alkalmazni, mely a gazdasági reklámtevékenységre vonatkozó rendelkezések betartásának ellenőrzését, ezen belül a reklámtilalmi rendelkezések megsértése miatti eljárások lefolytatását a fogyasztóvédelmi felügyelőségek hatáskörébe utalja. Így – a reklámtörvénnyel is összhangban – a GVH csak a megtevesztő reklámot tartalmazó kéretlen levelek küldőivel szemben jogosult fellépni, megvizsgálva azt is, hogy a megtevesztő hatás károsan befolyásolta-e a gazdasági versenyt.

A versenytörvény 85. §-a szerint, ha a GVH észleli, hogy valamely közigazgatási határozat a verseny szabadságát sérti, a közigazgatási szervet a határozat módosítására vagy visszavonására szólíthatja fel. Ha a közigazgatási szerv a felszólításnak nem tesz eleget, a GVH a határozat bírósági felülvizsgálatát kérheti. 2005-ben e szakasz alkalmazására nem került sor.

⁸⁰ A gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény

⁸¹ Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény

IV. A VERSENYKULTÚRA FEJLESZTÉSE

418. A GVH feladata, hogy a versenyfelügyeleti eljárások lefolytatása és a versenypártoló tevékenysége mellett versenykultúra fejlesztő munkájával tájékoztatást adjon a hazai versenyjog és versenypolitika elméleti és gyakorlati kérdéseiről.
419. A GVH 2005-ben is kiemelt jelentőséget tulajdonított a tudományos körökben és az oktatásban folyó, versenyjoggal és versenypolitikával kapcsolatos tevékenységnek. A hivatal több munkatársa rendszeresen oktat versenyjogot, illetve versenyszabályozással kapcsolatos tantárgyakat felsőfokú oktatási intézményekben, valamint tart előadást a szakmai érdeklődők számára.
420. A hivatal **információkövetítő tevékenysége** 2005-ben sem lankadt: a GVH munkatársai több mint 70 előadást tartottak, 100-nál több alkalommal adtak interjút, és több mint 60 tanulmányt, cikket publikáltak jogi és gazdasági folyóiratokban és szaklapokban.
421. 2005-ben összesen 18 diák töltötte szakmai gyakorlatát a GVH-ban, illetve többen kérték a hivatal munkatársainak segítségét szakdolgozat, diplomamunka megírásához is. A hivatal folyamatosan nyújt információt az érdeklődő diákoknak, kutatóknak, lehetővé teszi számukra könyvtára látogatását is.
422. A GVH – hagyományaihoz híven, immár hatodik alkalommal – 2005-ben is megrendezte versenyjogi és versenypolitikai témájú tanulmányi versenyét, melynek során összesen 13 pályamunka elbírálására került sor. A meghirdetett 12 témakörből ötre érkeztek dolgozatok: a vasúti piacnyitással kapcsolatos téma mellett a versenyjogi fogyasztóvédelemmel foglalkozó volt a legnépszerűbb, de emellett a hulladékgazdálkodással, a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének vizsgálatával és a brit egészségügyi reformmal foglalkozó dolgozatok is születtek. Az értékelés főbb szempontjai továbbra is az új gondolatok felvetése, a problémák körbejárása (ne pusztán leíró jellegű legyen), a ténybeli pontosság, a magyar és az európai uniós viszonyok ismertetése, a jogesetek és a szakirodalom feldolgozása, ezek helyes hivatkozása, a belső súlyozás, valamint a szerkesztettség-áttekinthetőség voltak. A díjnyertes dolgozatok – melyek szerzőit a hivatal pénzjutalomban is részesítette – elérhetők a GVH honlapján.⁸²

⁸² Az Értékelések/ Tanulmányok, értékelések/ 2005 menüpont alatt.

423. A GVH alapító tagja a Magyar Versenyjogi Egyesületnek – mely egyben a Nemzetközi Versenyjogi Liga (LIDC) magyar szervezete –, folyamatosan részt vesz az egyesület keretén belül folyó versenyjogi ismeretek terjesztésében, és gyakran házigazdája az egyesület rendezvényeinek. 2005-ben az egyesület tagjai bekapcsolódtak a versenytörvény módosításának szakmai egyeztetésébe, valamint neves hazai és külföldi szakemberek meghívásával előadásokat szerveztek – többek között – a magánjogi jogérvényesítés témakörében.
424. A GVH honlapja⁸³ folyamatosan karbantartott és bővített információs tartalmával tájékoztatást nyújt a hivatal munkájáról és a versenyjogi aktualitásokról. A honlapon a versenytörvény módosításával kapcsolatos információk mellett az új bejelentéses és fúziós úrlap is olvasható, sőt elektronikus úton kitölthető, mely nagyban elősegíti a hatékony munkavégzést és egyúttal az ügyfélbarát kiszolgálást. A honlapon 2005-ben közel 130 000 látogatást regisztráltak, mely kb. 45%-kal meghaladja a 2004. évi látogatottságot. A látogatások számának növekedéséhez vélhetően a GVH ismertségének növekedése is hozzájárult.
425. A GVH ügyfélszolgálatára fontos szerepet tölt be a hivatal működésével és a piaci versenyről alkotott álláspontjával kapcsolatos információk nyújtásában. A hivatal arculatának külső megjelenítésén túl a hivatalhoz forduló eljárásai és anyagi jogi, fogalmi informálásán keresztül az eljárások hatékonyságának javulásában is szerepet játszik. Az általános tanácsadáson és információszolgáltatáson túlmenően az ügyfélszolgálaton keresztül elérhető valamennyi, a GVH és a versenytörvény működését érintő nyomtatvány, illetve tájékoztató is. 2005-ben több mint 2200 alkalommal keresték fel az érdeklődők a GVH ügyfélszolgálatát, mely közel 40%-kal meghaladja a 2004. évi megkeresések számát. A megkeresések számának nagy arányú növekedése az elektronikus kommunikáció előtérbe kerülésének következménye, bár a legtöbben továbbra is telefonon keresztül keresik meg a hivatalt, illetve előfordul személyes kapcsolatfelvétel is. 2005-ben az ügyfélszolgálathoz fordulókról kiemelt érdeklődésre tartottak számot a versenytörvény módosításával kapcsolatos fejlemények.
426. A hivatal munkatársai rendszeresen ellájták a sajtót háttérinformációkkal, válaszolnak verseny témában felmerülő közérdekű kérdésekre. 2005-ben is több száz ilyen megkeresésre került sor.
427. 2005-ben a politikai napilapokban közel 400, a gazdasági hetilapokban közel 50, az elektronikus sajtóban több mint 30 GVH-t megemlítő cikk jelent meg.
428. A GVH fontosnak tartja azt is, hogy saját munkatársai a versenyfelügyeleti eljárások kereteit meghaladóan is gyarapítsák tudásukat. Ennek érdekében alakult meg a hivatalban 2005 tavaszán a **Jogászklub**, mely neves szakteknétek meghívása révén kívánja elmélyíteni a munkatársak szélesebb körű, de a GVH munkájához valamilyen módon kapcsolódó jogi műveltségét. 2005 folyamán a Jogászklub vendége volt a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökhelyettese, Dr. Ficsor Mihály, aki a szabadalmakkal kapcsolatos szabályozásról, a szabadalmi rendszer sikereiről és árnyoldalairól számolt be; Prof. Dr. Kilényi Géza a kodifikációs bizottság vezetőjeként a közigazgatási eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló új törvény megalkotásának folyamatáról beszélt; Dr. Juhász Endre, az Európai Bíróság bírása a testület szervezetébe és működésébe engedett betekintést; míg Boytha Györgynét, a GVH Versenytanácsának első elnökét a Hivatal 15 éves születésnapja apropóján kérdeztük a kezdetekről, a hivatal megalapításáról.
429. A versenytörvény 2005. évi módosításának köszönhetően immár a törvény is nevesíti a hivatalnak, illetve a GVH elnökének a versenykultúra fejlesztésével kapcsolatos feladatait, s egyben felelősségét. A versenyfelügyelet és a versenypártolás mellett a hivatal gazdasági versenyvédelme érdekében végzett tevékenységének harmadik pillérét jelentő versenykultúra fejlesztése a versenytörvény alapján a GVH részéről elsősorban a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében a versenypolitikai ismeretek terjesztését, valamint a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlődéséhez való hozzájárulást öleli fel. Ezzel egyidejűleg a törvénymódosítás úgy rendelkezett, hogy a GVH a versenykultúra fejlesztésére jogosult felhasználni az előző évben befolyt bírság teljes összegének legfeljebb 5%-át, mely pénzügyi szempontból is lehetővé teszi a hivatal fokozottabb ezirányú szerepvállalását. Ennek első lépéseként 2005. július 15-ével egy szervezeti átalakítással a Főtitkárságon belül létrehozásra került a **Versenykultúra Központ (VKK)**, így a hivatalon belül intézményi keretet kapott a versenykultúra fejlesztése érdekében végzett tevékenység.
430. A VKK kiadásában jelenik meg 2005 szeptemberétől a hivatal új kiadványa, a **Versenytükkör** is. A negyedévente megjelenő Versenytükkör szerzőinek többsége a GVH munkatársai közül kerül ki, ugyanakkor a lap a versenypolitika

⁸³ <http://www.gvh.hu>

szélesebb megközelítésére törekszik, így a GVH és a bíróságok jogalkalmazási tevékenysége körébe tartozó kérdések mellett a verseny működését érintő, kapcsolódó területeket is bemutat, az adott téma szakértőinek felkérésével készült tanulmányok alapján. A 2005 folyamán megjelent két lapszámban elemzésre került – többek között – a közbeszerzési kartellekkel kapcsolatos gyakorlat, a fogyasztói informáltság versenypolitikai/jóléti jelentősége, az állami támogatások ellenőrzése, a szellemi tulajdon jog aktuális kérdései, a szakmai szervezetek önszabályozásának versenyjogi vetületei és az Emberi Jogok Európai Egyezményének alkalmazása a versenyjogi ügyekben is. Minden alkalommal szerepelnek a Versenytükörben a Versenytanács, illetve a bíróság elmúlt negyedévben hozott jelentősebb döntései, a hivatal versenypártolási tevékenysége és a közösségi versenyjog legfrissebb fejleményei, valamint a GVH-val kapcsolatos hírek, illetve interjúk is. A kiadványt a hivatal ingyenesen juttatja el például vállalkozások, versenyjoggal foglalkozó ügyvédi irodák, a szakajtó képviselői, szakmai szövetségek, országgyűlési képviselők, önkormányzatok, közigazgatási szervek, oktatási intézmények és könyvtárak részére.

V. INTÉZMÉNYI ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

5.1. Intézményi kapcsolatok

431. A GVH 2005 során is rendszeres szakmai- és munkakapcsolatokat ápolt a szaktárcákkal és az ágazati felügyeleti hatóságokkal, illetve a piaci szereplők részvételével működő és más nem kormányzati szakmai szervezetekkel is.
432. A hírközlési területen 2005-ben a GVH az elektronikus hírközlési törvénynek megfelelően megújította együttműködési megállapodását a **Nemzeti Hírközlési Hatósággal** (NHH). A két intézmény közötti megállapodás egyebek közt rendezte a hírközlési törvény alkalmazását jelentő piacelemzési eljárások során folytatott együttműködést. A 2005 során indult piacelemzési eljárásokban – korábban a GVH részéről felvetett erre vonatkozó igényeknek részben eleget téve – nőtt az együttműködés intenzitása azáltal, hogy a GVH szakértői az eljárások során a határozattervezetokről az NHH Tanácsa (NHHT) elé terjesztésük előtt konzultáló Projekt Irányító Bizottság munkájában is részt vesznek. A hivatal reményei szerint a mélyebb együttműködés eredményeként az NHH a GVH észrevételeit nagyobb nyomatékkal veszi majd figyelembe piacelemzései során. Ugyancsak együttműködik a két hatóság az NHH által indított „A kábeles műsorelosztási piac átfogó, jövőbe mutató elemzése az ex-ante és ex-post szabályozás indokoltságának és lehetőségének bemutatása céljából” elnevezésű projektben, melynek megindításában nem kis szerepet játszottak a GVH által a piac szabályozásának szükségességével kapcsolatban korábban megfogalmazott javaslatok.
433. Az NHH 2005-ben készítette el szabályozási stratégiájának tervezetét és lehetőséget adott arra, hogy azt piaci szereplők, hatóságok és egyéb érintettek véleményezzék. A GVH is eleget tett annak a felkérésnek, hogy versenyfelügyeleti tapasztalataira alapozva, a tervezetben szereplő kérdések megválaszolásával segítse az NHH hírközlési szabályozási munkáját. A stratégia véglegesítése 2006 folyamán történik meg. A GVH szakértői rendszeresen kapnak továbbá meghívást az NHH által szervezett szakmai konferenciákra és fórumokra, valamint az NHHT és a Versenytanács közötti fél évente megrendezett találkozók is az együttműködés hasznos formáinak bizonyulnak. Folytatódott a szoros szakmai együttműködés az NHH keretein belül működő **Hírközlési Fogyasztói Jogok Biztosával** is.
434. A hírközlési szabályozás továbbfejlesztésének és működtetésének folyamatában a GVH továbbra is közvetlen kapcsolatot ápol **az Informatikai és Hírközlési Minisztériummal**, ezen belül elsősorban az Infokommunikációs Szabályozási Államtitkársággal. 2005 során a hivatal szakértői részt vettek az új elektronikus hírközlési szabályozás bevezetésének, alkalmazásának értékelését célzó Infokom 2004 projekt munkájában, továbbá a digitális televíziózás, illetve a földfelszíni átállás jogi háttérének kialakítására létrehozott projekt szakértői bizottságában.
435. A GVH továbbra is részt vesz a **Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség**, és a **Magyar Kábelkommunikációs Szövetség** éves közgyűlésein, melynek keretében tájékoztatást ad a szolgáltatóknak a piaccal és a szolgáltatók magatartásával kapcsolatos, versenyfelügyeleti eljárások során kialakított álláspontjáról.
436. Az energia szektor piacfelügyeleti hatóságaként eljáró **Magyar Energia Hivatallal** (MEH) a korábban aláírt együttműködési megállapodás keretében 2005 során is több területen tartott fenn szakmai kapcsolatot a GVH. A hivatal szakértői aktívan részt vettek – többek között – a villamosenergia szektorban lévő hosszú távú megállapodások felülvizsgálata kapcsán rendezett vitauülésen, illetve az új villamosenergia modell kialakításához kapcsolódó megbeszélésen. A két hatóság szakmai párbeszédének eredményeként született meg – a Fogyasztóvédelmi

Főfelügyelőséggel és az **Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosával** közösen – az a közlemény, mely a fogyasztói szolgálat körében nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos szabályozás hiányára és az esetleges visszaélésekre hívja fel a figyelmet, hozzájárulva a kérdés szabályozási úton történő rendezéséhez. Közös konzultációt igényelt a hivatal és a MEH részéről egy konkrét ügy, az E.ON-MOL összefonódás is. Noha a közösségi léptékű összefonódáshoz szükséges versenyhatósági engedélyről nem a GVH, hanem az Európai Bizottság döntött, a hivatal a közösségi fúziós rendelet adta lehetőségekkel élve, az ügyben felmerülő versenyaggályok orvoslására – a MEH-hel is megvitatt – megoldási javaslatokat tett a Bizottság részére. Mindezek mellett a MEH a rendelkezésére álló információkkal és észrevételeivel járult hozzá a hivatal 2004 tavaszán indult villamosenergia ágazati vizsgálatának lefolytatásához.

437. Írásbeli megállapodás segíti az együttműködést a GVH és a pénzügyi szolgáltatási piacok szakmai felügyeletét ellátó **Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF)** között is. Az együttműködés keretében 2005 folyamán kölcsönösen sor került aktuális ügyekkel és más szakmai kérdésekkel kapcsolatos megkeresésekre, illetve a PSZÁF a lakáshitelezési ágazati vizsgálat során hasznos javaslatokkal, adatszolgáltatással segítette a hivatal munkáját.
438. A vasúti piacnyitással mind jogalkalmazási, mind szabályozási kérdésekben intenzívebbé vált a GVH kapcsolata a vasútpolitikai kérdésekért felelős szaktárcával, a **Gazdasági és Közlekedési Minisztériummal (GKM)**, az új vasúti törvény kidolgozásával megbízott **miniszteri biztossal**, a **közlekedési felügyeletekkel**, illetve a hivatal bekapcsolódott a vasúti témában felálló munkacsoportok (így például az „iparvágány-szabályozási” munkacsoport) munkájába is. A GVH más ágazati piacfelügyeleti hatóságokhoz hasonló tartalmas szakmai együttműködés kialakítására törekszik a 2005 végén felállított **Magyar Vasúti Hivatallal** is.
439. A fogyasztóvédelem területén a hivatal közvetlen kapcsolatot tart fenn a fogyasztóvédelmi felügyelőségekkel, melyen belül kiemelten fontos a **Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséggel (FVF)** ápolat kapcsolat. 2005-ben – a két évvel korábban kötött – együttműködési megállapodásra alapozva a szakértők közötti szakmai kapcsolatok személyessé és rendszeressé váltak, mely hozzájárulhat ahhoz, hogy a jövőben mindkét szervezet fogyasztóvédelmi tevékenységének hatékonysága tovább növekedjen.
440. A hivatal fogyasztóvédelmi munkájában továbbra is nagy súllyal szerepelnek a gyógyszerekkel, gyógyhatású készítményekkel kapcsolatos versenyfelügyeleti eljárások. Ezen vizsgálatokban kiemelkedő szerepe van az **Országos Gyógyszerészeti Intézettel (OGYI)** és az **Országos Élelmiszerbiztonsági és Táplálkozástudományi Intézettel (OÉTI)** való kapcsolattartásnak.
441. A fogyasztók reklámmal történő megtévesztése miatt indult vizsgálatokhoz kapcsolódóan a hivatal nagy jelentőséget tulajdonít a reklámpiaci szereplők önszabályozó szervezeteivel, így az **Önszabályozó Reklám Testülettel** fennálló munkakapcsolatnak, melynek ennek fontosságát mutatja az is, hogy a GVH 2005-ben csatlakozott a **Magyar Reklámszövetséghez**.
442. Az Európai Unióban a fogyasztóvédelem területén jelentős jogharmonizációs munka kezdődött 2005 folyamán, melynek célja, hogy a jelenleg szervezeti és működési szempontból, valamint jogszabályi háttér tekintetében igen különböző megoldásokat felmutató fogyasztóvédelmi rendszereket közelítsék egymáshoz. A jogharmonizáció alapját képező jogszabályok⁸⁴ átültetéséhez szükséges előkészítő munkában a GVH is jelentős szerepet vállalt az **Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium (ISZCSEM)** Fogyasztóvédelmi Szakértői Csoport munkájában, továbbá a GKM vezetésével működő kodifikációs munkabizottságban való részvétellel.
443. A **Közbeszerzések Tanácsának** munkájában a GVH továbbra is aktív szerepet vállal.
444. 2005-ben az **ÁPV Rt.** és a GVH a privatizációt célirányosan követő technikai megállapodást írt alá, melynek eredményeként az **ÁPV Rt.** elektronikus úton rendszeresen megküldi az igazgatósági ülések napirendjét a GVH részére. Rendszeresen megkapja továbbá a hivatal azokat a dokumentumokat, melyek az állami tulajdon értékesítését és a verseny feltételeinek változásait érintik. 2005-ben a hivatal a villamosenergia-ágazatot, a Volán társaságok átszervezéseit, a Magyar Posta Rt. jövőbeni elképzeléseit, a lóverseny társaságok működési koncepcióit kísérte szorosabban figyelemmel. A GVH egy esetben járt el a 2005. évi privatizációs folyamatokat érintő összefonódás engedélyezésében: az **Antenna Hungária Rt.** alaptőkéjének 75%+1 szavazati hányadát megtestesítő részvények tulajdonjogát a **Swisscom Broadcast AG** megvásárolta az **ÁPV**

⁸⁴ A jogharmonizációs munka ismertetése a 3.1 fejezetben (Jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése) található.

Rt.-től, illetve a Forrás Rt.-től, a tranzakció versenyjogi aggályokat nem vetett fel.⁸⁵ A GVH figyelemmel kísérte a Budapest Airport Rt. privatizációját is, a tranzakció lebonyolításához azonban nem volt szükség a GVH jóváhagyására, mivel a versenytörvényben meghatározott engedélykérési küszöbértéket az irányításszerző társaság nem érte el.

445. A GVH számos további szakmai szervezettel (így például a Magyar Gépjárműimportőrök Egyesületével, a Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetségével, a Magyar Vegyipari Szövetséggel, a Magyar Ásványolaj Szövetséggel, a Növényvédőszer-ipari Szakmai Szövetséggel, a Magyar Vas- és Acélipari Egyesüléssel, a Távhő Szövetséggel, a Hőtermelők és Szolgáltatók Országos Szövetségével, a Köztisztasági Egyesüléssel, illetve más fontos intézményekkel) tart fenn szakmai kapcsolatot a versenyfelügyeleti vizsgálatokhoz szükséges piaci információk megszerzése érdekében.

5.2 A nemzetközi kapcsolatok alakulása

446. A GVH nemzetközi kapcsolatainak alakulásában 2005-ben is meghatározó szerepet játszott az Európai Bizottság Versenyügyi Főigazgatóságából és a tagállamok versenyhatóságaiból álló **ECN-en belüli együttműködés**. A csatlakozással egyidejűleg a GVH kötelessége lett a közösségi versenyjog alkalmazása minden olyan ügyben, melyben a tagállamközi kereskedelem érintettsége valószínűsíthető, illetve ennek kapcsán az ECN hatóságokkal való együttműködés. Az ECN-kapcsolatok 2005 során így egyre inkább ügy-orientáltak lettek, az együttműködés – legalábbis ezen a területen – egyre inkább konkrét kérdésekhez kapcsolódik és a jogalkalmazáshoz kötődik.
447. A GVH tevékenyen közreműködött a 2004-ben alakított ECN munkacsoportok munkájában is, sőt a rendszer működési tapasztalatainak elemzését végző munkacsoportban társelnöki tisztséget is betölt. A GVH tagja továbbá az ECN által létesített számos szakmai (ágazati) munkacsoportnak. Az ágazati jellegű együttműködés azt célozza, hogy az EU tagállamok versenyhatóságainál az egyes szakterületekért felelős szakértők, vizsgálók személyes, élő kapcsolatot alakítsanak ki egymással, illetve rendszeres találkozókon megvitassák az ágazatra jellemző versenyjogi kérdéseket, megosszák egymással tapasztalataikat.

448. Az **európai versenyhatóságok hálózata**⁸⁶ 2005-ben két területen tett lépéseket a társhatóságok munkájának összehangolására. Az egyik a légi közlekedés versenyjogi kérdéseinek megtárgyalása – az erre alakított munkacsoportnak a GVH is tagja, és részt vesz a különböző szakmai anyagok előkészítésében, megvitatásában és jóváhagyásában. A másik munkacsoport a fúziók terén folytatott ügyorientált együttműködés szabályait készítette el, ezek jóváhagyása 2006-ban várható.

449. A GVH 2005-ben is aktívan részt vett az **OECD Verseny Bizottsága** és annak munkacsoportjai munkájában. Az éves tevékenységről szóló rendszeres tájékoztatás mellett számos szakmai kérdéshez készült magyar részanyag, mint például a magyar szempontból különösen aktuális, a beszerzési ár alatti értékesítés tapasztalatait elemző témakörben. 2005-ben is folytatódott az a gyakorlat, hogy a GVH egy munkatársa – osztott finanszírozás keretében – az OECD Versenyügyi Igazgatóságánál dolgozik. Ez lehetővé teszi számára, hogy közvetlenül szerezzon tapasztalatokat a legfejlettebb versenyjogi rendszerek működéséről, és az egyéves tanulmányútról visszatérve ezeket idehaza hasznosítsa.

450. A 2005. év kiemelkedő eseménye volt az **OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (ROK)** megalakítása, mely február 16-án jött létre az OECD és a GVH közötti megállapodással, s a magyar kormány anyagi támogatásával. A ROK a két alapító intézmény – az OECD és a GVH – szakmai háttérére építve, oktatási és szakmai programok szervezésén keresztül nyújt segítséget elsősorban a közép-, kelet- és délkelet-európai országok számára.⁸⁷ Létrehozásának elsődleges célja a versenykultúra fejlesztése, valamint a versenyhatóságok munkájának elősegítése, hozzájárulva a verseny javításához és ezzel a gazdasági növekedéshez. A ROK révén Magyarország és a GVH vezető szerepet kapott a régióon belül az átmeneti gazdaságok fejlesztésében való részvétel és technikai segítségnyújtás terén, minthogy a ROK működése elismerteti a magyar versenyjog és annak alkalmazásának régióon belüli fejlettségét. A ROK – többek között – a következő témakörökkel foglalkozik:

⁸⁵ Az ügy részletes ismertetése a 2.2.4. Összefonódások ellenőrzése c. fejezetben található meg.

⁸⁶ ECA – European Competition Authorities (Európai Versenyhatóságok): az EU tagállamok versenyhatóságai mellett az EFTA országok versenyhatóságai is részesei ennek az együttműködésnek – Svájc kivételével.

⁸⁷ A ROK célországai: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Horvátország, Macedónia, Románia, Szerbia és Montenegró; Azerbajdzsán, Fehéroroszország, Grúzia, Moldova, Oroszország, Örményország és Ukrajna

versenyjogi ügyek elemzése; vizsgálati technikák; versenyjogi alapelvek a szabályozási reform során; bírák képzése; jogérvényesítési prioritások; irányelvek, politikák, gyakorlatok és eljárások; a régió hatóságai közötti együttműködés keretei; versenypártolás és kommunikációs eszközök; a versenyhatóságok és az ágazati szabályozó szervek kapcsolata; valamint a versenyjog és versenypolitika általános kereteibe tartozó egyéb témák. E témákban a rendszeres találkozókra tréningprogramok, szemináriumok és tanfolyamok keretében kerül sor. A központ költségvetéséből egy fő az OECD párizsi központjában végzi munkáját, a ROK többi munkatársa a GVH alkalmazottja, akik a GVH által biztosított logisztikai háttér igénybevételével látják el feladataikat. A ROK 2005-ben kilenc szemináriumot, konferenciát rendezett, illetve vett részt a szervezésben. A szemináriumok esetében különös hangsúlyt érdemel, hogy a résztvevők minden alkalommal esettanulmánnyal készülnek, melyeket előadnak és közösen elemznek, így módon maguk is tevőlegesen járulnak hozzá a szemináriumok sikeréhez.⁸⁸

451. A központ 2005. február 28. – március 2. között „**Fúziós elemzések és eljárások**” témakörben tartotta első tréningprogramját, jöllehet ekkor még csak társzervezőként az OECD mellett. A tréningprogram a balkáni országok versenyhatóságainak szolt, s szerkezetében ötvözte egy hipotetikusan felépített ügy elemzését, a résztvevők saját ügyismertetéseit, valamint a paneltagok előadásait.
452. A „**Beszerezési ár alatti értékesítésről és a vevői erő kérdésköréről**” 2005. április 21-én és 22-én rendezett szemináriumot a GVH és a ROK. A téma aktualitását az új kereskedelmi törvényhez kapcsolódó jogalkotási folyamat adta. A konferencia lehetőséget teremtett arra, hogy a résztvevők nemzetközi szakemberek segítségével ismerjék meg egyrészt a beszerzési ár alatti értékesítés, illetve a vevői erő elméleti hátterét, másrészt az egyes európai – elsősorban a brit – szabályozással kapcsolatos tapasztalatokat. Az első napon a TAIEX-szel közös szervezésben a Közép-európai Versenyügyi Kezdeményezés (CECI) versenyhivatalainak munkatársai cserélték ki tapasztalataikat a GVH-t képviselő résztvevőkkel. A konferencia első napjának fő előadója Paul Dobson, a Loughborough University egyetemi tanára volt, aki előadásában hangsúlyozta, hogy a szupermarketek közötti erős verseny

a fogyasztók számára az alacsonyabb árak, a szélesebb áruválaszték és a jobb minőségű termékek előnyével jár. Ezenkívül arra is felhívta a figyelmet, hogy a versenyjog következetes alkalmazásával, így a szupermarketek közötti esetleges fúziók szigorú felülvizsgálatával és a tisztességtelen verseny tilalmának eszközével lehet kezelhető a beszerzési ár alatti értékesítés és a vevői erő problémaköre. A konferencia második napja a magyar közigazgatásban dolgozó munkatársaknak – Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium, Igazságügyi Minisztérium, Pénzügyminisztérium – és a parlamenti pártok frakciói szakértőinek szolt. A második nap kiemelkedő eladását az OECD Versenyügyi Részlegének vezetője tartotta. Bernard Joe Phillips előadásában beszámolt az OECD által készített nagyszabású tanulmányról, melyben a szerzők rámutattak arra, hogy a beszerzési ár alatti értékesítés tilalmát alkalmazó országok viszonylag rövid idő alatt számottevő inflációval, növekvő munkanélküliséggel és romló makrogazdasági mutatókkal találták szemben magukat. Azokban az országokban azonban, melyekben erős verseny tapasztalható a termékek piacán, statisztikai adatok bizonyítják ennek pozitív hatását a GDP növekedésére és a munkaerőpiacra.

453. 2005. június 7-10. között „**Erőfölénnyel való visszaélés**” témakörében a Független Államok Közössége egyes országaiból érkező versenyhivatali szakértők számára rendezett szemináriumot a ROK. A szeminárium keretében a témát esettanulmányok feldolgozásával és közös megvitatásával járták körül a résztvevők, illetve előadásokat hallgathattak meg az erőfölénnyel való visszaélés kérdéseiről. Az OECD Versenyügyi Részlege és a GVH munkatársa mellett a norvég és az olasz versenyhatóságból is érkeztek előadók a szemináriumra.
454. A GVH és az OECD Versenyügyi Részlege hivatalosan 2005. szeptember 26-án rendezte meg a ROK magas szintű megnyitóját „**Versenypolitika és növekedés – a verseny mint a versenyképesség és a gazdasági növekedés fő hajtóereje egy dinamikus gazdaságban**” címmel. A témaválasztás lehetővé tette annak meggyőző bemutatását, hogy az erős verseny, valamint a határozott versenypolitika nem gyengíti, hanem ellenkezőleg, növeli a versenyképességet és így olyan általános gazdaságpolitikai célokat szolgál, mint a növekedés és a foglalkoztatottság. A konferenciát Gyurcsány Ferenc miniszterelnök nyitotta meg, beszédében hangsúlyozva a tisztességes verseny meglétének fontosságát. Majd Richard Hecklinger, az OECD főtákarhelyettese, és Frédéric Jenny az OECD Versenyügyi Bizottságának elnöke (aki egyben a francia Cour de Cassation

⁸⁸ A ROK 2005. évi rendezvényeinek adatait (célország-csoportonként a megrendezett szemináriumok, az előadások és az előadásokon megvitatott esettanulmányok száma) a 13. sz. táblázat tartalmazza.

tagja) tartott egy-egy előadást a verseny és a gazdasági növekedés kapcsolatáról elméleti szempontból és a nemzetközi példákat áttekintve. Lars-Hendrik Röller, az Európai Bizottság Versenyügyi Főigazgatóságának vezető közgazdásza a témáról az Európai Unió szemszögéből beszélt, szektorális példával is alátámasztva előadását. Dióssy Gábor, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium államtitkára a magyar gazdaságpolitika versenyképesség orientált-ságáról tartott előadást. Chikán Attila egyetemi tanár előadásában azt mutatta be, hogy nagyszabású versenyképességi kutatásai alapján Magyarországon milyen empirikus kapcsolat figyelhető meg a verseny jellege és a vállalati versenyképesség között.

- 455.** A versenyhatósági szakemberek képzésén túl a ROK bírák számára is rendez versenyjogi képzéseket. A 2005. november 18-19-én megtartott bírói szeminárium az Európai Unió tagállamaiból, valamint a csatlakozás előtt álló országokból érkezett bírónak szólt. A rendezvény jelentősége elsősorban a **bírák versenyjogi képzésében** állt, minthogy a bírók is fontosnak tartják, hogy a versenyhatóság szempontjából is mélyebben megismerjék a jogalkalmazást. A versenyjog alapvetéseit az OECD Versenyügyi Részlege és a GVH szakemberei mellett Sir Christopher Bellamy, a brit versenyügyi fellebbviteli bíróság elnöke és Rita Wezenbeek, az Európai Bizottság előadója tárta fel. A nagy érdeklődésre, illetve a sikeres témaválasztásra tekintettel 2006-ban a szeminárium második része is megrendezésre kerül majd a ROK keretében.
- 456.** A központ 2005. december 5-7. között rendezte meg a **délkelet-európai versenyhatóságok hálózatának II. éves találkozóját**. A szeminárium egyrészt a résztvevő országok országtanulmányainak feldolgozására épült, másrészt pedig a térség versenyhatóságainak eddig elért fejlődését járta körül.
- 457.** A központ a régió versenyhatóságai mellett a **GVH munkatársai számára** is szervez szemináriumokat, erre 2005-ben két alkalommal került sor. A résztvevők köre egyaránt kiterjedt a GVH vizsgálóira, elméleti irodáinak munkatársaira és a Versenytanács tagjaira. A továbbképzések egész napos programot kínáltak az adathiányos helyzetekben vagy kevés rendelkezésre álló adat esetén történő kvantitatív elemzés lehetőségeiről és eszközeiről.
- 458.** A ROK közel egy éves működésének tapasztalatai komoly eredményeket hoztak, a térség versenyhatóságai pozitív visszajelzéseket adtak a központ működéséről. A ROK 2006-ban nyolc workshop megrendezését tervezi a célcso-

port országok versenyhatóságai számára, megszervezi az európai bírói szeminárium második részét, illetve a GVH munkatársainak két képzést rendez.

- 459.** A GVH jelentős eredményeket ért el az **ICN-nel⁸⁹ történő együttműködésében** is. 2004-ben az ICN egyik legfontosabb munkacsoportja, a Kartell Munkacsoport társelnökének választották – a másik társelnöki posztot az Európai Bizottság adja. A Kartell Munkacsoport 2005 folyamán a GVH gondozásában kidolgozott egy olyan kérdőívet, melynek alapján az ICN valamennyi taghatóságának a kartellszabályozási rendszere megismerhető lesz. A kérdőív kitöltése döntően 2006-ban történik meg, a kitöltött formanyomtatványokat az egyes versenyhatóságok a saját honlapjukon szerepeltetik, illetve felkerülnek az ICN honlapjára is. Az elgondolások alapján ezáltal az üzleti világ szereplői közvetlen és egységes formában szerkesztett információhoz juthatnak az egyes versenyjogok alapján rájuk vonatkozó kartellszabályokról, szankciórendszerekről, eljárási normákról, engedékenységi politikákról. A GVH aktív szerepet vállalt az ICN Versenypolitikai Munkacsoportjában is. A munkacsoport 2005-ben azt vizsgálta, hogyan lehetne nemzetközi együttműködés révén a technikai segítségnyújtás hatékonyságát növelni. 2005 végén egy olyan programot indított, mely a fejlődő országok versenyhatóságai számára kíván kísérleti jellegű konzultációs és twinning („partnerségi”) formában technikai segítséget nyújtani. Az Egyesült Államok, a Dél-Afrikai Köztársaság, Kanada és Németország versenyhatóságai mellett a GVH is részt vesz abban a konzultációs mechanizmusban, mely lehetővé teszi, hogy szakmai kérdéseikkel a kedvezményezett országok versenyhatóságai ezekhez a fejlettebb versenyhatóságokhoz fordulhassanak.
- 460.** A **kétoldalú kapcsolatokban** továbbra is domináns irányt képvisel a délkelet-európai országok versenyhatóságainak segítése. Ez megnyilvánul a már említett OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ tevékenységében és a kétoldalú kapcsolatokban is. Az utóbbiak keretében került sor 2005. szeptember 26-án a **román és a magyar versenyhatóság közötti együttműködési megállapodás** aláírására, melynek alapján 2005 novemberében már szakmai program is megvalósult. Hasonló együttműködési megállapodás készül Ukrajnával, a tervezet véglegesítése 2006 első felében várható. Több szakmai program valósult meg a horvát versenyhivatallal közösen, ezek döntően a horvát versenyhatóságnak az EU csatlako-

⁸⁹ ICN – International Competition Network (Nemzetközi Verseny Hálózat), a versenyhatóságok informális, világméretű együttműködése

zásra való felkészülését szolgálták. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a csatlakozás előtt álló országok számára különösen értékesek a magyar tapasztalatok. A bolgár versenyhatóság kérése volt, hogy az Európai Bizottság által nyújtott technikai segítségnyújtás keretében a magyar versenyhatósággal konzultálhassanak – e programra 2005 decemberében került sor, a bolgár hatóság öt munkatársa látogatta meg a GVH-t és konzultált a hivatal különböző részlegeit képviselő munkatársakkal.

- 461.** Külön említést érdemel, hogy a **svéd versenyhatóság** az ECN-en belüli kapcsolatépítés keretében a magyar versenyhatóságot választotta ki elsőként arra, hogy munkatársai ide látogassanak általános ismerkedésre, ezen belül az ECN együttműködés tapasztalatainak megtárgyalására, illetve a magyar versenyjog szerinti döntéshozatali rendszer alaposabb tanulmányozására. A Konkurensverket nyolc munkatársa 2005 decemberében látogatott a GVH-ba.

VI. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK ÉS EGYÉB INFORMÁCIÓK

- 462.** A GVH 2005. évi költségvetésének kiadási és bevételi főösszegét az Országgyűlés 1381,2 MFt-tal hagyta jóvá, mely az évközi kormányzati, felügyeleti illetve saját hatáskörű módosítást követően 141,4 MFt-tal emelkedett.
- 463.** A feladatok ellátásához engedélyezett létszám 119 fő volt, mely az év során végrehajtott létszámcsökkentés következtében 116 főre módosult. 2005 második felében a hivatal ösztöndíjas foglalkoztatás keretében két pályakezdővel kötött szerződést. Ez a foglalkoztatás nem azonos a köztisztviselői munkavégzéssel, de lehetőséget teremt a fiataloknak arra, hogy a GVH feladatait, illetve az egyes szervezeti egységek tevékenységét megismerjék, és a tanultakat a gyakorlatban hasznosítsák. Az ösztöndíjas munkájának irányítását, ellenőrzését a GVH-ban az adott szervezeti egységen dolgozó szakmai segítő végzi.
- 464.** A GVH kiadásainak forrását alapvetően költségvetési támogatás biztosította. A 2005. évi gazdálkodást – az előző évekhez hasonlóan – különösen a dologi kiadások tekintetében a költségvetés szűk keretmetszete határozta meg. Az év folyamán a hivatal fizetési kötelezettségeinek határidőre eleget tett, likviditási probléma nem merült fel.⁹⁰
- 465.** A GVH eljárásai során kiszabott versenyfelügyeleti bírság, valamint az eljárási díj a központi költségvetés központosított bevételeit képezi. A 2005. évben versenyfelügyeleti bírság révén 6322,5 MFt, eljárási díj címen 160,5 MFt összegű bevétel folyt be. Az eljárási díjkból 80,9 MFt-ot a GVH a versenyfelügyeleti eljárások, valamint az ágazati vizsgálatok során felmerült költségek finanszírozására fordított.
- 466.** Az Állami Számvevőszék 2005 folyamán több helyszíni vizsgálatot folytatott a hivatalnál a 2004. évi költségvetés végrehajtásának, valamint a 2006. évi költségvetés tervezésének ellenőrzése érdekében. A lefolytatott vizsgálatok során az Állami Számvevőszék jogszabályba ütköző hiányosságot nem talált.
- 467.** A GVH 2001. február 1. óta működik a Budapest, V. kerület, Alkotmány u. 5. sz. alatti épületben, azonban a vagyonekezelési szerződés módosításának elmaradása miatt az ingatlan 2005-re sem került a GVH kezelésébe.
- 468.** 2005. október 27-én a köztársasági elnök – a GVH elnökének javaslatára – versenytanácsstaggá nevezte ki Dr. Miskolczy Bodnár Péter jogászt.
- 469.** 2005 folyamán a GVH-ban több belső szervezeti átalakítás is történt. 2005. május 15-i hatállyal az ágazati alapon szervezett szakmai irodák között összevonásra került a Kereskedelmi Iroda, a Szolgáltatási Iroda és a Pénzügyi Szolgáltatások Irodája, az általuk végzett versenyfelügyeleti feladatokat ettől az időponttól a Szolgáltatási Iroda néven létrehozott új szervezeti egység látja el. Az iroda vezetője a Versenypolitikai Iroda munkatársa, Torjákné Amberger Teréz lett.
- 470.** 2005. július 15-i hatállyal a GVH a vizsgálók munkájának intézményesített jogi támogatása érdekében létrehozta a Jogi Irodát, melynek vezetője az Igazságügyi Minisztérium Európai Unió Jogi Főosztályának főosztályvezető-helyettese, dr. Wallacher Lajos lett.
- 471.** 2005-ben folytatódott az „Antitröszt közgazdaságtana” c. belső képzés, melynek célja, hogy a GVH munkatársai jobban megismerjék a versenypolitikai elemzések, eljárások során alkalmazható speciális közgazdasági fogalmakat és ennek eredményeként pontosabban tudják elemezni a piaci szerkezeteket, a piaci szereplők viselkedését, illetve könnyebben tudják azonosítani a versenypolitikai szempontból aggályos gyakorlatokat. 2005-ben első alkalommal szervezte meg a hivatal közgazdász végzettségű munkatársai részére „A mérés a versenyjogban” c. belső képzést.

⁹⁰ A GVH anyagi helyzetét és előirányzatainak felhasználását a 13. sz. táblázat mutatja be.

- 472.** Az előző évek gyakorlatának megfelelően a munkatársaknak lehetőségük volt mind hazai, mind külföldi szakmai szemináriumokon, konferenciákon való részvételre. A munkatársak versenyjogi ismereteinek növelése érdekében a hivatal tovább bővítette a könyvtár szakkönyv állományát.
- 473.** A GVH 2005 során – a korábbi évekhez hasonlóan – nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy munkatársai közvetlen tapasztalatokat nyerjenek a közösségi jog alkalmazásáról. Ezért 2005-ben a GVH két hivatali munkatárs számára tette lehetővé az Európai Bizottság Versenyügyi Főigazgatóságán 4 hónapos szakmai gyakorlat eltöltését, további két fő 1 hónapos szakmai tanulmányúton vett részt, egy további munkatárs pedig 2005. április 1-jével nemzeti szakértőként kezdte meg munkáját az Európai Bizottságnál. Emellett egy munkatárs 11 hónapos munkavégzését biztosította a hivatal az OECD párizsi központjában.
- 474.** A 2005. évben végrehajtott informatikai beruházásoknál elsődleges szempont volt a közigazgatás hatósági eljárási törvény elektronikus ügyintézésrel összefüggő előírásainak teljesítése. Ennek érdekében a hivatal – az elektronikus dokumentumkezelés első lépcsőjeként – kialakította az elektronikus iktatási rendszert, melyhez biztosította a szükséges hardver eszközöket is.
- 475.** A GVH munkatársai részére 1 MFt összegben biztosított lakás vásárlásához, illetve korszerűsítéséhez munkáltatói kölcsönt.

TÁBLÁZATOK

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

A GVH ELJÁRÁSAI

1. Az elintézett bejelentések és panaszok jellemző adatai
 - 1/A. A közösségi eljárásokban való együttműködés
2. A versenyfelügyeleti eljárások összefoglaló adatai
3. A vizsgálati szakaszban határozattal lezárt ügyek
4. A Versenytanács által hozott ügyzáró határozatok⁹¹
 - 4.1. Áttekintés
 - 4.2. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása
 - 4.3. Erőfölénnyel való visszaélés
 - 4.4. Versenykorlátozó megállapodások
 - 4.5. Összefonódások
5. Bírságok
6. Az előző versenytörvény alapján hozott versenytanácsi határozatok a bíróságon
7. Versenytanácsi határozatok a bíróságon (jelenlegi versenytörvény)
8. Marasztalással zárult versenytanácsi határozatok
9. A versenyt korlátozó megállapodásokkal kapcsolatos versenytanácsi határozatok
10. A vállalkozások összefonódásának ellenőrzése
11. Szünetelést követő ügyzáró határozatok

A GVH EGYÉB TEVÉKENYSÉGEI ÉS JELLEMZŐI

12. A GVH versenykultúra fejlesztésére irányuló tevékenysége
13. Az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ rendezvényei
14. A GVH anyagi helyzete

⁹¹ Az ügyzáró versenytanácsi határozatokat bemutató táblázatokban használjuk a GVH beavatkozás fogalmát. Ez a fogalom azt ragadja meg, hogy a GVH versenyfelügyeleti eljárásai révén elvileg – a Versenytanács ügyzáró határozataiból kiolvasható módon – a versennyel kapcsolatos folyamatok másként alakultak, mint ahogy egyébként alakultak volna. A GVH beavatkozás gyűjtőfogalom, amely ügytípusonként eltérő konkrét tartalommal bír.

Ide tartozik az ügyzáró határozatok közül a jogsértés megállapítását kimondó határozat – ideértve a szünetelést követő marasztaló határozatot is – (hiszen ez a magatartás abbahagyására kötelezéssel és esetleg szankcióval is jár). Szintén ide tartozik a szünetelés utáni megszüntető határozat (hiszen ilyenkor az eljárás alá vont teljesítette vállalásait). Ugyancsak ide tartozik az engedély, illetve mentesítés megtagadása vagy feltételhez kötése, és a GVH versennyel kapcsolatos aggályainak önkéntes figyelembe vétele, vagyis a kérelem visszavonása vagy a megállapodás/tranzakció módosítása (hiszen ilyenkor a GVH fellépésére a vállalkozások tervei nem vagy nem eredeti formájukban valósulnak meg).

Nem öleli fel viszont a GVH beavatkozás fogalma a pusztán az adminisztratív kötelezettségek elmulasztása (pl. mentesítés kérésének elmulasztása) miatt megállapított jogsértést, hiszen ez önmagában az itt használt értelemben nem gyakorol hatást a piacra, mint ahogy a nem ügyzáró határozatok sem.

Fontos ugyanakkor észrevenni, hogy a GVH beavatkozás fogalma nem azonos a GVH működése révén kifejtett hatással. Egyfelől, a gyakorlatban GVH beavatkozás esetén sem feltétlenül következik be tényleges hatás, vagyis a jogkövetés. Másfelől, a GVH beavatkozás nem fed le minden lehetséges hatást. Először, a GVH nem kizárólag a versenyfelügyeleti eljárásokon keresztül hat a piaci folyamatokra. Másodsor, a GVH beavatkozásnak nem minősülő versenytanácsi határozatok egy részének is van hatása a piaci szereplők magatartására (például azáltal, hogy befolyásolja a jogértelmezést és a jogfejlődést, mivel esetleg egy magatartásról egy jelentősebb ügyben tisztázódik, hogy az nem jogsértés, vagyis problémamentesen gyakorolható a piacon). Végül pedig, a versenyjog, illetve a GVH pusztán léte is hat a piacra (például bizonyos versenyellenes magatartásokat eleve nem tanúsítanak egyes vállalatok önkéntes jogkövető hozzáállásuk, vagy a versenyjog alkalmazási lehetőségének visszatartó ereje miatt). E hatások, illetve az ezeket kiváltó GVH tevékenységek nem számszerűsíthetők ugyan, és nem olvashatók ki objektíven a versenytanácsi határozatokból, de kétségtelenül léteznek.

A GVH ELJÁRÁSAI

1. A 2005-ben elintézett bejelentések és panaszok jellemző adatai

Megnevezés	Bejelentések száma (2005.10.31-ig)	Bejelentések száma (2005.11.01-től)	Panaszok száma	Összesen	
1.1	Az elintézett bejelentések és panaszok száma	981	7	58	1046
	Az elintézett bejelentésekből ill. panaszokból a bejelentő/panaszos				
	- magánszemély	662	7	37	706
	- vállalkozás	274	-	16	290
	- érdekvédelmi szervezet	12	-	3	15
	- egyéb	33	-	2	35
1.2	Az elutasított bejelentések és panaszok száma az elutasítás megoszlása indokok szerint	739	7	54	800
	- személyes érdekeltég hiánya	10	-	-	10
	- más szerv hatáskörébe tartozik	117	1	8	226
	- tárgyi hatály hiánya	211	4	30	245
	- időbeli hatály hiánya, elévülés	2	-	1	3
	- területi hatály hiánya	2	-	-	2
	- személyi hatály hiánya	12	-	4	16
	- anyagi-jogi feltétel hiánya	219	1	7	227
	- korábban elbírált ügy	29	-	2	31
	- csekély súlyú	139	1	2	142
1.3	Versenyfelügyeleti eljárás alapján szolgáló bejelentések és panaszok száma	242	-	4	246
	- ezek alapján indult versenyfelügyeleti eljárások száma	129	-	2	131
1.4	Jogorvoslati kérelem (bejelentés elutasítása miatt)				
	a) Versenytanácsnál	106	n.é.	n.é.	106
	Ebből:				
	- jogorvoslati kérelemnek helyt adó döntés	10	n.é.	n.é.	10
	- jogorvoslati kérelemnek helyt nem adó döntés	96	n.é.	n.é.	96
	b) Fővárosi Bíróságnál	15	1	n.é.	16
	Ebből:				
	- jogorvoslati kérelemnek helyt adó döntés	3	1	n.é.	4
	- jogorvoslati kérelemnek helyt nem adó döntés	12	0	n.é.	12

1/A. A közösségi eljárásokban való együttműködés

Bizalmas adatkezelés	
1. A FAH-rendszeren keresztül fogadott bizalmas dokumentumok száma	744
2. A FAH-rendszeren keresztül küldött bizalmas dokumentumok száma	85
Antitröszt eljárások	
3. A GVH által kettős joggalapon indított versenyfelügyeleti eljárások száma	19
4. Az ECN ügyregiszteren megjelenő, GVH által áttekintett eljárások száma	335
5. Egyéb tagállami vagy bizottsági eljáráshoz kötődő áttekintett dokumentumok száma	68
Fúziós eljárások	
6. A Bizottság által megküldött, GVH által áttekintett un. CO- vagy RS- formanyomtatványok száma	382
7. Bizottsági fúziós eljárásokhoz kapcsolódó egyéb áttekintett dokumentumok	436
8. ECA-országok versenyhatóságai által nyújtott tájékoztatás keretében áttekintett értesítések száma	279
9. A GVH által az ECA-országok részére nyújtott tájékoztatások száma	14
Információadás	
10. Eljáráshoz kötődő informális egyeztetések a GVH és a Bizottság között	9
Az együttműködés intézményesített formái	
11. Tanácsadó Bizottság-i ülésre kapott meghívók száma, ebből	28
11/a.a GVH részt vett konkrét eljáráshoz kapcsolódó ülésen	7
11/b.a GVH részt vett jogszabály véleményezéssel összefüggő ülésen	5
12. Konkrét eljáráshoz kapcsolódó szóbeli meghallgatásra szóló meghívások száma	13
12/a.a GVH részt vett	4
13. A GVH részvételével működő ECN- munkacsoportok és -almunkacsoportok száma	19
14. A GVH részvételével megrendezett ECN-ülések száma	40
Egyéb	
15. Az Európai Bíróság GVH által véleményezett előzetes döntéseinek száma	-

2. A 2005-ös versenyfelügyeleti eljárások összefoglaló adatai

A befejezett eljárások száma:	197
Ebből:	
a vizsgálati szakaszban határozattal lezárva	4
a vizsgálati szakaszban más ügygel egyesítve	2
versenytanácsi határozattal lezárva	191

3. Vizsgálati szakaszban határozattal lezárt ügyek 2005-ben

A kérelem visszavonása miatt	
mentesítés iránti kérelem	1
összefonódás engedélyezése iránti kérelem	1
A hiánypótlás elmulasztása miatt	
mentesítés iránti kérelem	-
összefonódás engedélyezése iránti kérelem	1
Egyéb okok miatt	1

4. A Versenytanács által 2005-ben hozott ügyzáró határozatok

4.1. Áttekintés

	Ügyek száma	GVH beavatkozás ügytípusok szerint ^(b)	GVH beavatkozás megoszlása ügytípusok szerint	GVH beavatkozásokhoz kapcsolódó bírság (MFt)	GVH beavatkozásokhoz kapcsolódó bírság megoszlása (%)	Kérelem elmulasztása miatt kiszabott bírság (MFt)
Erőfölénnyel való visszaélés	25	6	8,1	39	1,2	nem értelmezhető
ebből: kizsákmányoló	14	4	5,4	35	1,1	nem értelmezhető
korlátozó	8	0	0,0	0	0,0	nem értelmezhető
vegyes és egyéb	3	2	2,7	4	0,1	nem értelmezhető
Versenyt korlátozó megállapodás	25	13	17,6	2854,7	85,7	0
ebből: horizontális	12	8	10,8	2774,7	83,3	0
vertikális	11	3	4,1	0	0,0	0
vegyes és egyéb	2	2	2,7	80	2,4	0
Összefonódás	70	1	1,4	nem értelmezhető	nem értelmezhető	21,305
ebből: horizontális	47	0	0,0	nem értelmezhető	nem értelmezhető	7,48
vertikális	6	0	0,0	nem értelmezhető	nem értelmezhető	0
vegyes és egyéb	17	1	1,4	nem értelmezhető	nem értelmezhető	13,825
Antitröszt ügyek összesen	120	20	27,0	2893,7	86,8	21,305
Fogyasztók döntéseinek tisztességtelen befolyásolása	79	54	73,0	438,5	13,2	nem értelmezhető
ebből: fogy. megtevesztése	74	50	67,6	407,5	12,2	nem értelmezhető
választási szab. korlátozása	3	3	4,1	10	0,3	nem értelmezhető
vegyes	2	1	1,4	21	0,6	nem értelmezhető
Mindösszesen^(c)	199	74	100,0	3332,2	100,0	21,305
Ügyek megoszlása (%)	100,0	37,2				

(a) A táblázatban foglalt, a versenytörvény (1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról) alapján hozott határozatok között nem szerepel az a határozat, amelyet a Versenytanács a Vj-165/2005-ös ügyben a hatósági árak feletti árazás miatt, az ártörvény (1990. évi LXXXVII. törvény az árak megállapításáról) 18.§ (1) bekezdése alapján bírság kiszabása végett indult eljárásban hozott.

(b) A GVH beavatkozás ügytípusonként eltérő jellegű határozatokat jelenthet:

- jogsértés megállapítását: valamennyi ügytípusnál (nem vettük azonban figyelembe az összefonódás engedélyezése és a mentesítés iránti kérelem elmulasztását, amely bár jogsértés, önmagában az itt használt értelemben nem számít GVH beavatkozásnak - ez a körülmény befolyásolja a jogsértések számát és a kivetett bírságösszeg nagyságát)
- szünetelés utáni megszüntetést: valamennyi ügytípusnál (kivéve az összefonódásokat)
- mentesség meg nem adását: versenyt korlátozó megállapodások esetében
- összefonódás megtiltását ill. az engedély megtagadását: összefonódások ill. megállapodások esetében
- feltétel szabását: versenyt korlátozó megállapodások, és összefonódások esetében
- a GVH aggályainak önkéntes figyelembe vételét az összefonódások ill. megállapodások esetében

(c) Egy adott ügy egyszerre több ügytípusba is tartozhat, így a fenti táblázatban néhány ügy többször is szerepel, ahogy az alant részletesen kifejtésre is kerül. Így a versenytörvény szerint hozott határozatok száma valójában 191, és nem az ügytípusonkénti egyszerű összegeként adódó 199. Ez az oka annak is, hogy az antitröszt ügyekben hozott határozatok száma valójában nem a halmazódást tartalmazó 120, hanem 114. Egy alkalommal egyszerre három ügytípushoz tartozó kérdésben született határozat. A Vj-27/2004-es ügyben fogyasztók tisztességtelen befolyásolása, erőfölénnyel való esetleges visszaélés és versenykorlátozó megállapodás esetleges léte (egyik sem nyert igazolást) miatt indított eljárást a hivatal. Ezt az ügyet tehát a fogyasztós, az erőfölényes illetve megállapodásos táblák is tartalmazzák. Hat alkalommal egyszerre két ügytípushoz tartozó kérdésben született határozat. A Vj-060/2004 illetve a Vj-120/2004 ügyekben az erőfölénnyel való esetleges visszaélés nem nyert igazolást, azonban a versenykorlátozó megállapodás megállapítását nyert. A Vj-091/2004-es ügyben az esetleges erőfölénnyel való visszaélés tekintetében az eljárás megszüntetésére került sor, az esetleges versenykorlátozó megállapodás tekintetében pedig szünetelés utáni megszüntetést határozott el a Versenytanács. A Vj-141/2004 illetve a Vj-024/2005 sz. ügyekben sem az erőfölénnyel való esetleges visszaélés, sem a versenykorlátozó megállapodás esetleges léte nem nyert igazolást. A fenti öt ügyet az erőfölényes és a megállapodásos táblázatok is tartalmazzák. A Vj-103/2004-es ügyben a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása tekintetében szünetelés utáni megszüntetésre került sor, az erőfölénnyel való esetleges visszaélés pedig nem nyert igazolást, így ugyancsak megszüntető határozat született. Ez az ügy a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával illetve az erőfölénnyel foglalkozó táblázatokban is szerepel.

4.2. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása (Tpvt. III. fejezet)⁹²

	Ügyek száma	Megoszlás (%)
Jogsértés megállapítása	50	62,2
Szünetelés utáni megszüntetés	4	5,4
GVH beavatkozás összesen	54	67,6
Egyéb megszüntetés	25	32,4
Egyéb	0	0,0
Ügyek összesen	79	100,0
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (MFt)	438,5	
Bírságkiszabással zárult ügyek száma	42	

4.3. Erőfölénnyel való visszaélés (Tpvt. V. fejezet)⁹³

	Kizsákmányoló ^(a)	Korlátozó ^(a)	Vegyes és egyéb ^(a)	Összesen	Megoszlás (%)	Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma
Jogsértés megállapítása	3	0	2	5	20,0	0
Szünetelés utáni megszüntetés	1	0	0	1	4,0	0
GVH beavatkozás összesen	4	0	2	6	24,0	0
Megszüntetés (szünetelés nélkül)	10	8	1	19	76,0	3
Egyéb	0	0	0	0	0,0	0
Ügyek összesen	14	8	3	25	100,0	3
Ügyek megoszlása (%)	56,0	32,0	12,0	100,0		
Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma	3	1	0	4		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (MFt)	35	0	4	39		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság megoszlása (%)	89,7	0,0	10,3	100,0		
Bírságkiszabással zárult ügyek száma	1	0	2	3		

(a) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, melyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

⁹² Az ügytípusban marasztalással lezárt versenytanácsi határozatok felsorolását a 8.1. táblázat tartalmazza.

⁹³ Az ügytípusban marasztalással lezárt versenytanácsi határozatok felsorolását a 8.2. táblázat tartalmazza.

4.4. Versenykorlátozó megállapodások (Tpkt. IV. fejezet)⁹⁴

	Horizon- tális ^(a)	Verti- kális ^(a)	Vegyes ^(a)	Összesen ^(a)	Megosz- lás (%)	Hivatalból indult	Hivatalból indult meg- oszlás (%)	Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma
Jogszerűtlen megállapodás	6	1	2	9	36,0	9	47,4	1
Szünetelés utáni megszüntetés	0	1	0	1	4,0	1	5,3	0
Egyedi mentesítési feltétel	1	1	0	2	8,0	0	0,0	0
GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele	1	0	0	1	4,0	0	0,0	0
GVH beavatkozás összesen	8	3	2	13	52,0	10	52,6	1
Egyedi mentesítés	0	3	0	3	12,0	1	5,3	1
Csoportmentesség megállapítása ^(b)	0	1	0	1	4,0	0	0,0	0
Nem esik tilalom alá ^(b)	0	2	0	2	8,0	3	15,8	0
Nem versenykorlátozó megállapodás ^(b)	4	1	0	5	20,0	5	26,3	0
Egyéb megszüntetés	0	1	0	1	4,0	0	0,0	0
Ügyek összesen	12	11	2	25	100,0	19	100,0	2
Megoszlás (%)	48,0	44,0	8,0	100,0				
Mentesítés kérésének elmulasztása	0	1	0	1				
Csoportmentesség megvonása	0	0	0	0				
Hivatalból indult	10	7	2	19				
Hivatalból indult ügyek megoszlása (%)	52,6	36,8	10,5	100,0				
Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma	0	2	0	2				
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (Mft)	2774,70	0,00	80,00	2854,70				
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság megoszlása (%)	97,2	0,0	2,8	100,0				
GVH beav. köt. bírságkiszabással zárult ügyek	6	0	1	7				
A mentesítés iránti kérelem elmulasztása miatt kiszabott bírság (Mft)	0	0	0	0				
Ment. elm. miatt kiszab. bírságos ügyek száma	0	0	0	0				
Bírságkiszabással zárult ügyek száma	6	0	1	7				

(a) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, melyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

(b) Hivatalból indított eljárás esetén formailag megszüntető határozat.

⁹⁴ Az ügytípusban marasztalással lezárt versenytanácsai határozatok felsorolását a 9. táblázat tartalmazza.

4.5. Összefonódások (Tpv. VI. fejezet)⁹⁵

	Horizontális ^(a)	Vertikális ^(a)	Vegyes és egyéb ^(a)	Összesen ^(a)	Megoszlás (%)	Hivatalból indult	Hivatalból indult megoszlás (%)
Elutasítás-tiltás	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Engedélyezés feltétellel	0	0	1	1	1,4	0	0,0
GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele	0	0	0	0	0,0	0	0,0
GVH beavatkozás összesen	0	0	1	1	1,4	0	0,0
Egyéb elutasítás	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Engedélyezés	40	4	14	58	82,9	2	0,0
Nem engedélyköteles/nem összefonódás ^(b)	6	2	2	10	14,3	2	0,0
Egyéb megszüntető	1	0	0	1	1,4	0	0,0
Ügyek összesen	47	6	17	70	100,0	4	0,0
I. fázisban meghozott határozat	40	6	13	59			
II. fázisban meghozott határozat	7	0	4	11			
Megoszlás (%)	67,1	8,6	24,3	100,0			
Kérelem elmulasztása	4	0	2	6			
Hivatalból indult	3	1	0	4			
Hivatalból indult ügyek megoszlása (%)	75,0	25,0	0,0	100,0			
Engedélykérés elmulasztása miatt kiszabott bírság (MFt)	7,48	0	13,825	21,305			
Eng. elmulasztása miatti bírság megoszlása (%)	35,1	0,0	64,9	100			

(a) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, melyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

(b) Hivatalból indított eljárás esetén formailag megszüntető határozat.

⁹⁵ Az ügytípusban hozott versenytanácsi határozatok felsorolását a 10. táblázat tartalmazza.

5. Bíróságok

5.1. A Versenytanács által bírással zárt esetek 2005-ben

Megnevezés	Összes bíróság		Végrehajtható		Befizetve		Hátralék	
	db	eFt	db	eFt	db	eFt	db	eFt
Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása (Tpkt. III. fejezet)	42	438.500	27	178.500	22	161.000	5	17.400
Versenykorlátozó megállapodás (Tpkt. IV. fejezet)	7	2.854.700	1	131.000	1	131.000	-	-
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (Tpkt. V. fejezet)	3	39.000	3	39.000	2	37.000	1	2.000
Engedélykérelem elmulasztása (Tpkt. VI. fejezet)	6	21.305	5	11.305	3	6.480	2	4.825
Összesen:	58	3.353.505	36	359.805	28	335.580	8	24.225

5.2. A bíróságok befizetésének állása 2005-ben (e Ft)⁹⁶

Megnevezés	2004. év végén	2005. év végén	Változás
Kiszabott bíróság (eFt)	12.388.852	15.742.357	3.353.505
Ebből végrehajtható (eFt)	2.894.603	8.202.024	5.307.421
	23,4%	52,1%	
Ebből: befizetett (eFt)	1.906.981	7.221.819	5.314.838
	28,9%	10,3%	
leírva (eFt)	837.744	848.704	10.960
	28,9%	10,3%	
hátralék (eFt)	149.878	131.501	-18.377
	5,2%	1,7%	

⁹⁶ Ez a táblázat a rendbíróságokat nem tartalmazza.

6. Az előző versenytörvény⁹⁷ alapján hozott versenytanácsi határozatok a bíróságon

6.1. A versenytanácsi határozatok bírósági megtámadása 2005 végén

Határozat jellege	Összes határozat száma	Felülvizsgálni kért határozatok száma	A felülvizsgálni kért határozatok aránya (%)
1. Marasztalás	269	177	65,7
2. Elutasítás	333	112	33,6
3. Engedély (részbeni) megtagadása	9	1	11,1
4. Együtt	611	290	47,4

6.2. A felülvizsgálati keresetek állása a bíróságon 2005 végén

A megtámadott határozat közül	1991.	1992.	1993.	1994.	1995.	1996.	1997.	Összes
6.2.1. Jogerősen befejezett	17	41	42	58	49	53	24	284
I. fokú (Fővárosi) Bíróságon	12	22	20	39	32	34	14	173
II. fokú (Legfelsőbb) Bíróságon	5	19	22	19	17	19	10	111
6.2.2. Nem jogerős I. fokú ítélet van	-	-	-	-	-	-	-	-
6.2.3. Folyamatban van az I. fokú Bíróságon	-	-	-	-	-	-	-	-
6.2.4. Új eljárásra utasítás	-	-	1	-	1	2	2	6
Összesen:	17	41	43	58	50	55	26	290

6.3. A bírósági felülvizsgálat eredményei 2005 végén

Elbírált felülvizsgálati keresetek közül	Összesen	Ebből: megváltoztatva		
		a jogalap	a jogalap részben	a bírság
1. Jogerősen befejezve	284	24	5	43
I. fokon	173	7	1	21
II. fokon	111	17	4	22
2. Nem jogerős ítélet (I. fok)	-	-	-	-
Együtt (1+2)	284	24	5	43

⁹⁷ 1990. évi LXXXVI. törvény a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról

7. Versenytanácsi határozatok a bíróságon (jelenlegi versenytörvény)

7.1. A versenytanácsi határozatok bírósági megtámadása 2005-ös állapot⁹⁸

A határozat jellege	Összes határozat száma	Felülvizsgálni kért határozatok száma	A felülvizsgálni kért határozatok aránya (%)
Marasztalás⁹⁹			
1997.	20	13	65,0
1998.	39	26	66,6
1999.	54	19	35,2
2000.	50	23	46,0
2001.	27	12	44,4
2002.	47	23	48,9
2003.	50	25	50
2004.	62	34	54,8
2005.	65	36	55,3
Összesen:	414	211	51,0
Megszüntetés			
1997.	55	7	12,7
1998.	75	19	25,3
1999.	53	9	17,0
2000.	84	19	22,6
2001.	69	16	23,1
2002.	40	13	32,5
2003.	39	8	20,5
2004.	45	8	17,8
2005.	55	4	7,3
Összesen:	515	103	20,0
Kérelem (részbeni) elutasítása, feltételhez kötése			
1997.	1	-	-
1998.	5	-	-
1999.	-	-	-
2000.	8	1	12,5
2001.	3	1	33,3
2002.	12	4	33,3
2003.	4	2	50,0
2004.	-	-	-
2005.	2	-	-
Összesen:	33	8	22,9
Együtt			
1997.	76	20	26,3
1998.	119	45	37,8
1999.	107	28	26,2
2000.	142	43 ¹⁰⁰	30,3
2001.	99	29	29,3
2002.	99	40 ¹⁰¹	28,2
2003.	93	33	35,5
2004.	107	42	39,3
2005.	151	38	25,2
Összesen:	997	285	28,5

⁹⁸ A **marasztalás** kategória a hivatalból indított ügyek során hozott marasztaló ítéleteket fedi, nem tartalmazza az eljárást szünetelés után megszüntető azon határozatokat, amelyekkel szemben nincs jogorvoslat. A **megszüntetés** kategória ugyanezen ügyek esetén a megszüntető határozatok számát adja meg. A **kérelem elutasítása illetve feltételhez kötése** a megállapodás mentesítésére irányuló, illetve összefonódási kérelmekben hozott vonatkozó beavatkozó döntések számát adja. Azok a kivételes esetek, amikor egy versenytanácsi határozat több ügytípusra is vonatkozik, ebben a táblázatban nem okoznak halmozódást.

⁹⁹ Az eljárást szünetelés után megszüntető azon határozatok nélkül, amelyekkel szemben nincs jogorvoslat.

¹⁰⁰ A 2000. és a 2005. évben további egy-egy olyan határozat felülvizsgálatát is kérte külső fél, melyekben a GVH helyt adott a kérelemnek.

¹⁰¹ 2002-ben további két határozat felülvizsgálatát is kérték, az egyik esetben (Vj-61/2002) a kérelem késedelmes benyújtása miatt kiszabott bírság eltörlése érdekében, a másik esetben (Vj-65/2001) az eljárás szünetelés utáni megszüntetését elrendelő határozatot.

7.2. A felülvizsgálati keresetek állása a bíróságon 2005 végén

A megtámadott határozat közül	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	Összesen
1. Jogerősen befejezett	19	42	25	42	26	34	18	22	3	231
I. fokú (Fővárosi) Bíróságon	11	26	16	30	14	24	9	16	3	149
II. fokú (Legfelsőbb, illetve Tábla) Bíróságon	8	16	9	12	12	10	9	6	-	82
2. Nem jogerős I. fokú ítélet van	-	-	-	-	1	6	3	2	6	19
3. Folyamatban van az I. fokú Bíróságon	-	-	-	-	-	2	11	18	32	63
4. Új eljárásra utasítás	1	3	3	2	2	--	1	-	-	12
Összesen:	20	45	28	44	29	42	33	43	41	325

7.3. A bírósági felülvizsgálat eredményei 2005 végén

Elbírált felülvizsgálati keresetek közül	Összesen	Ebből: megváltoztatva		
		a jogalap	a jogalap részben	a bírság
1. Jogerősen befejezve	231	14	1	16
I. fokon	149	5	-	7
II. fokon	82	9	1	7
2. Nem jogerős ítélet (I. fok)	16	3	1	3
Együtt (1+2)	247	17	2	19

8. Marasztalással zárult versenytanácsi határozatok 2005-ben

8.1. A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartások (Tpvt. III. fejezet)¹⁰²

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság Mft
68/2004	A Kft. a „Pharma Nord” termékekkel kapcsolatos piaci tájékoztatással a gyógyhatás hamis látszatát keltette, a termékek valós megítélését jelentősen megnehezítette.	8.§ (2) a) 10.§	PhN Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	21
130/2004	A vállalat „Relax” díjsomagok reklámozása során valótlanul tájékoztatta a fogyasztókat a díjsomagok hívásdíjáról.	8.§ (2) a)	T-Mobile Magyarország Távközlési Rt.	40
148/2004	Az eljárás alá vont az elsőbbségi levél piacra történő bevezetésekor valótlanul állította, hogy azok a továbbítás minden szakaszában elsőbbséget élveznek, valamint hogy a küldemények már a következő munkanapon kézbesítésre kerülnek.	8.§ (2) a)	Magyar Posta Rt.	5
150/2004	A távközlési vállalat azt állította, hogy Magyarország legnépszerűbb mobilszolgáltatója.	8.§ (2) a)	Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Rt.	5
153/2004	A „Hirmondó” című kiadványában az eljárás alá vont a fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon közölte egy, az olimpiai játékokhoz kapcsolódó akcióban való részvétel feltételeit.	8.§ (2) c)	Kereskedelmi és Hitelbank Rt.	-
160/2004	A cég internetes honlapján a valóságnak nem megfelelő információkat közölt a bankjegykiadó automatákból történő készpénzfelvétel után fizetendő díj mértékéről.	8.§ (2) a)	Erste Bank Hungary Rt.	1
165/2004	A Kft. Loctite Super Attak pillanatragasztó termékének csomagolásán, valamint egyéb piaci tájékoztatóiban a „No.1” megjelölést használta.	8.§ (2) a)	Henkel Magyarország Kft.	2
170/2004	A távközlési vállalat a Pannon 50-1000 díjsomagok kapcsán azt állította, hogy csak ezen díjsomagok esetében nem növekszik a percdíj a csomagokban foglalt percek lebeszélése után. Emellett a Pannon 1000 díjsomag tekintetében megtévesztésre alkalmas módon használta a „percdíj” és ezzel azonos tartalmú kifejezéseket is.	8.§ (2) a)	Pannon GSM Távközlési Rt.	30
177/2004	A vállalat „Forever 365 Aloe Vera” és „No'rinda Pol'Noni Tahiti Noni Juice” termékeinek gyógyhatást tulajdonított az azt alátámasztó hatósági eljárások és a szükséges engedélyek megléte nélkül.	8.§ (2) a)	Üstöki Kereskedelmi, Szolgáltató és Ügynöki Kft.	1
191/2004	A vállalat reklámjaiban a DJUICE Nonstop szolgáltatás kampányában ingyenes SMS-csomag igénybevételének hamis látszatát keltette.	8.§ (2) a)	Pannon GSM Távközlési Rt.	5
194/2004	A vállalat „Közkívánatra” szlogenű reklámkampányában a Pannon Praktikum tarifacsomagban értékesített 900, 1800 és 3600-Ft-os feltöltőkártyás termékei népszerűsítése során nem tüntette fel azt a tényt reklámjaiban, hogy a népszerűsített percdíj akció ajánlat.	8.§ (2) a) és c)	Pannon GSM Távközlési Rt.	5
197/2004	A vállalatok a fogyasztók megtévesztésére alkalmas csomagolásban hozták forgalomba azon fűszerpaprika-örlemény termékeiket, amelyek külföldről származó fűszerpaprika-örleményt is tartalmaztak.	8.§ (2) a)	Házi Piros Paprika Kft., Szegedi Paprika Fűszer- és Konzervgyártó Rt., Kalocsai Fűszerpaprika Rt., Naturalpár Kft., Rubin Szeged Paprikafeldolgozó Kft.	10
1/2005	A vállalat azt a hamis látszatot keltette, hogy hitelezési tevékenységgel, illetve hitelek közvetítésével foglalkozik, és elhallgatta az általa nyújtott szolgáltatás egyes lényeges tulajdonságait, továbbá megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adott az általa tartott akcióról.	8.§ (2) a) és c)	Euro Credit Consulting Kft.	5

¹⁰² Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.1. táblázat)

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság Mft
8/2005	A vállalkozás a Vivax, Metabol, Oxitarm és Életkristály termékek forgalmazása, valamint az azokkal kapcsolatos tájékoztatás során a termékeknek gyógyhatást tulajdonított, és azt sugallta, hogy a változatos, kiegyensúlyozott étrend nem alkalmas a szükséges tápanyagok bevitelére.	8.§ (2) a)	Avalon Team Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	30
10/2005	A vállalat Szelén, Koenzim Q10 és Proenzi 3 termékeinek forgalmazása, illetve az azokkal kapcsolatos tájékoztatás során azoknak gyógyhatást tulajdonított, a Marslakók gyerekvitaminról azt állította, hogy a legkedveltebb, illetve kijelentette, hogy élelmiszerekből nem szerezhető megfelelő vitamin utánpótlás.	8.§ (2) a)	Walmart Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	3
11/2005	A Supherb élelmiszer termékcsaládba tartozó étrendkiegészítő, illetve funkcionális készítménynek minősülő termékek reklámozása során gyógyhatás hamis látszatát keltette.	8.§ (2) a)	Linka és Társa Kft.	1
17/2005	A vállalat számítógép-kezelői tanfolyamának reklámozása során megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adott, mivel azt kommunikálta, hogy a tanfolyam ingyenes. Ennek ellenére a tanfolyam vizsgával zárult, amelynek díját kötelező volt befizetni.	8.§ (2) a), c) és d)	NEU-INFO Informatikai Szolgáltató Bt.	-
32/2005	A vállalat a „Teleperc” elnevezésű díjsomag reklámozása során – alaptalanul – azt közvetítette a fogyasztók felé, hogy ez a díjsomag a legolcsóbb, a legkedvezőbb a piacon, valamint nem tartotta be a Grtv.-ben foglaltakat egyes, a Telepercet az Invitel percdíjaival összehasonlító reklámjaiban.	8.§ (2) a)	Magyar Telekom Rt.	8
33/2005	Az eljárás alá vont megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adott a „K&H megtakarítási betétszámla” elnevezésű termékre vonatkozóan az elérhető kamat mértékéről és az azt befolyásoló körülményekről.	8.§ (2) a) és c)	Kereskedelmi és Hitelbank Rt.	10
41/2005	A vállalat egyes termékeinél a reklámújságában nem az akciót megelőzően alkalmazott árat tüntette fel eredeti árként, egyes termékeit nem a reklámújságban meghirdetett áron értékesített, illetve a valóságnak nem megfelelő tájékoztatást adott egy újságban szereplő akciós termékéről. Emellett a „legolcsóbb” feliratot nem megalapozottan használta.	8.§ (2) a), c) és d)	Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	4
45/2005	A vállalat által nyújtott árgaranciáról szóló tájékoztatás nem egyértelmű. Emellett jogsértő magatartást tanúsított akkor is, amikor az árgaranciában részesülő termékek árát „verhetetlenként” tüntette fel, illetve a reklámújságában nem a valóságnak megfelelő adatokat tüntetett fel.	8.§ (2) c)	Tesco-Global Áruházak Rt.	10
49/2005	A cég bizonyos termékeiről valótlánul állította, hogy a piacon legalacsonyabb árú, illetve az árgarancia vállalásáról adott tájékoztatásban az elfogadott igazolást kiadó versenytársakat nem határozta meg.	8.§ (2) a) és c)	Electro World Magyarország Kft.	2
50/2005	A vállalkozás piaci tájékoztatásaiban alaptalanul használta a „piacvezető” és „12 év tapasztalatával” kifejezéseket, emellett egyes termékeinek tulajdonságáról adott tájékoztatás nem felelt meg a valóságnak.	8.§ (2) a)	VIP-REX Kft.	-
52/2005	Az EURONICS műszaki áruházlánc által megjelentetett reklámújságban a vállalat egy akciós termékéről valótlanságot tett közzé annak technikai tulajdonságai tekintetében, és azt állította, hogy a kiadványban szereplő valamennyi termékre a legjobb árakat alkalmazza.	8.§ (2) a)	BRAVOTECH Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	2
55/2005	A vállalat „verhetetlen áron” reklámozta áruját, valamint megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adott az árujához kapcsolt ajándékként nevesített áru használati értékéről.	8.§ (2) a) és c)	G-Publishing Kft.	5
60/2005	A vállalat Coldrex Maxgrip terméke népszerűsítése során olyan állításokat tett közzé, amelyeket nem tudott alátámasztani.	8.§ (2) a)	GlaxoSmithKline Kft.	3

VJ szám	A jogsertő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság MFt
61/2005	A vállalat szerződési ajánlatát annak látszatát keltve juttatta el a fogyasztókhoz, hogy az egy már korábban megkötött szerződés alapján kibocsátott számla.	10.§	Sárgaoldalak Cégnevsorkiadó Kft.	10
62/2005	A cég meghirdette, hogy az általa értékesített összes fajtájú Privát Kölcsön mellé egy DVD lejátszót is ad, ez azonban csak egy bizonyos fajta Privát Kölcsön esetén valósult meg.	8.§ (2) c)	Budapest Hitel és Fejlesztési Bank Rt.	5
64/2005	A vállalat a „100% tiszta hawaii noni” elnevezésű terméke forgalmazása, valamint az azzal kapcsolatos tájékoztatás során annak gyógyhatást tulajdonított.	8.§ (2) a)	Noni Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	1
65/2005	A vállalkozás a „Pick Hűségprogram” lényeges feltételeinek megváltoztatásáról egyes fogyasztóinak nem nyújtott megfelelő tájékoztatást.	8.§ (2) c)	Pick Szeged Rt.	5
70/2005	Az Electro Computer Rt. az általa értékesített Dimarson klímaberendezés beszerelésének ingyenes látszatát keltette, illetve egy termék tekintetében – a valóságnak nem megfelelően – azt a látszatot keltette, mintha a termék rendelkezne egy bizonyos funkcióval.	8.§ (2) a) és c)	Elektro Computer Rt. - Credigen Bank Rt.	3
72/2005	A vállalat elhallgatta „Diákakció”-ja folyamán, hogy a fogyasztóknak a jegy megvásárlása esetén jegykiállítási díjat is kell fizetniük.	8.§ (2) a)	Magyar Légiközelekedési Rt.	2
74/2005	A vállalat a Pote-mix termékekről megjelenített reklámjaiban termékének gyógyhatást tulajdonított.	8.§ (2) a) és b)	L&M Tv Shop Kereskedelmi Kft.	5
75/2005	A cég a „VitaMax Dumabérlet” és a „Vodafone 90-800” tarifacsomag mellé választható „Hétféle és Esti opció” egyes reklámjaiban bizonyos, a fogyasztó döntését megalapozó érdemi információkat nem közölt a fogyasztókkal.	8.§ (2) d)	Vodafone Magyarország Rt	10
78/2005	Az egyesület egyetemi szintű képzésként minősítette reklámjaiban szolgáltatását, és a honlapján elhelyezett felvételi tájékoztatóban is hasonlóan járt el.	8.§ (2) a)	Minőségi Élet Egyesület	1
80/2005	A vállalat több ízben használt terméke több tulajdonságára vonatkoztatva megalapozatlan piacelsőségi állításokat.	8.§ (2) a)	Private Tel Kft.	-
85/2005	A cég FORGEOS márkanevű kompakt fénycső terméktájékoztatóján valótlan adatokat közölt a termék teljesítményére és fényerejére vonatkozóan, illetve elhallgatta, hogy terméke nem rendelkezik a forgalmazáshoz szükséges EMC teszttel.	8.§ (2) a) és b)	Danubilux Kft.	0,5
90/2005	A vállalat szerződési ajánlatát annak látszatát keltve juttatta el a fogyasztókhoz, hogy az egy, már korábban megkötött szerződés alapján kibocsátott számla.	10.§	Magyar Telefonkönyvek Szolgáltató Kft.	-
104/2005	A vállalat a Digitális Fotó Magazin egy számában alaptalanul állította, hogy piacvezető pozícióban van.	8.§ (2) a)	Digitálfotó Lapkiadó és Kereskedelmi Kft.	1
105/2005	A vállalkozás írott és elektronikus reklámjaiban az Életkristály termékének gyógyhatást tulajdonított.	8.§ (2) a)	Life Crystals Kft.	5
107/2005	A vállalatok a Flavin terméknek gyógyhatást tulajdonítottak.	8.§ (2) a)	Flavin 7 Kft., Crystal Institute Kft.	10
108/2005	A vállalat az üdülési jog vásárlását kedvező utazási ajánlattal együtt kínálta, amelynek valódi tartalmáról nem adott pontos tájékoztatást.	10.§	Kereknap 2003 Kft.	-
111/2005	A vállalkozás személyi kölcsönének reklámkampánya során elhallgatta, hogy egyes kedvezményeket csak akkor biztosít a fogyasztó számára, ha az CHF-alapú kölcsönt vesz fel.	8.§ (2) a)	Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt.	10
125/2005	A cég „Hivogató” elnevezésű díjsomagját egyes versenytársainak díjsomagjaival megtévesztésre alkalmas módon hasonlított össze.	8.§ (2) a) és d)	Hungarotel Távközlési Rt.	3
126/2005	A vállalkozás akciós kiadványaiban az 5 literes kiszerelesű Becker's sört népszerűsítette, azonban néhány telephelyén egyáltalán nem, néhány esetében minimális mennyiségben állt csak rendelkezésre.	8.§ (2) d)	Magyar Hipermarket Kft.	1

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság MFt
129/2005	A cégek a „Ne Te mosogass!” akcióval kapcsolatos reklámkampányban arról tájékoztattak, hogy a fogyasztók kockázat nélkül kipróbálhatnak egy „Indesit” mosogatógépet egy hónapig, ennek ellenére a fogyasztók csak egy havi törlesztőrészlet kifizetése ellenében vehettek részt az akcióban.	8.§ (2) c)	Indesit Company Magyarország Háztartástechnikai Kft., Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Reckitt Benckiser (Magyarország) Termelő és Kereskedelmi Kft.	7
130/2005	A vállalat az „Avilosin oldható por” illetve az „Enrocoli oral solutio” elnevezésű készítményeit szaklapokban forgalomba hozatali engedély hiányában, e tény elhallgatva reklámozta.	8.§ (2) b)	Dunavet-B Rt.	1
133/3005	A vállalkozás „Favorit”, illetve „Favorit Plusz” díjsomagjainak reklámkampányában a két díjsomag tulajdonságait összemosta, szolgáltatását alaptalanul ingyenesnek minősítette, a versenytársakkal történő összehasonlítás folyamán saját szolgáltatását minden esetben olcsóbbnak titulálta, illetve egyes kényelmi szolgáltatások ingyenességét valótlanul állította.	8.§ (2) a) és d)	Magyar Telekom Rt.	150
153/2005	A vállalat Kulcs című lapjával kapcsolatosan alaptalanul olyan kijelentéseket tett, mint a „legnagyobb példányszámban nyomtatott, értékesített, terjesztett hetilap”, amely „jobb” a piacvezető lapnál.	8.§ (2) a)	Kulcs Média Szolgáltató Kft.	-
155/2005	A cég szórólapjain alaptalanul az „ország legkedvezőbb áru” szolgáltatójának nevezte magát.	8.§ (2) a)	Cablenet Kommunikációs Szolgáltató és Hálózatépítő Rt.	-
Összesen: 50 határozat			Bírság: 438,5 MFt	

8.2. Az erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások (Tpvt. V. fej.)¹⁰³

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság MFt
050/2004	A kábeltelevíziós szolgáltató Nyergesújfalú és Csongrád településeken nem adott lehetőséget előfizetőinek arra, hogy a programcsomagok összeállításával kapcsolatos preferenciáikat jelezzék, ezzel hátrányos feltételek elfogadását kényszerítve ki.	21.§ (a)	FiberNet Kommunikációs Rt.	2
066/2004	A távközlési szolgáltató a PanTel, illetve a GTS partnerszolgáltató vállalkozásokkal megkötött, a színes számok hálózati hozzáférési szerződéseiben rögzített hozzáférési díjakkal indokolatlanul előnyös díjszerkezet elfogadását kötötte ki, valamint indokolatlanul elzárkózott a PanTel számára kialakított összekapcsolási linkek rá eső költségeinek viselésétől.	21.§ (a)	Magyar Telekom Rt.	35
080/2004	A távközlési szolgáltató a hangposta szolgáltatás hívó fél általi igénybevételének díjfizetési kötelezettségét a hangposta automata bejelentkezésével egyidejűleg indította, amely indokolatlan előnyszerzésre volt alkalmas.	21.§ (a)	Vodafone Magyarország Rt.	-
082/2004	A távközlési szolgáltató a hangposta szolgáltatás hívó fél általi igénybevételének díjfizetési kötelezettségét a hangposta automata bejelentkezésével egyidejűleg indította, amely indokolatlan előnyszerzésre volt alkalmas.	21.§ (a)	T-Mobile Magyarország Távközlési Rt.	-
118/2004	A városüzemeltetési tevékenységet végző vállalkozás az általa üzemeltetett mosonmagyaróvári temető ravatalozójának használati díját tisztességtelenül állapította meg, amely díjat a temetkezési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozás csak részben érvényesített temetkezési szolgáltatási díjaiban, miáltal akadályozta más temetkezési vállalkozások piacra lépését, illetve számukra indokolatlanul hátrányos piaci helyzetet teremtett.	21.§ (a), (i) és (j)	Városüzemeltető és Fenntartó Kft. Anubisz Temetkezési Kft.	2
Összesen: 5 határozat			Bírság:	39 MFt

¹⁰³ Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.3. táblázat)

9. A versenyt korlátozó megállapodásokkal kapcsolatos versenytanácsi határozatok 2005-ben (Tpv. IV. fejezet)¹⁰⁴

VJ szám	A megállapodás résztvevői	A megállapodás típusa	A határozat	A bírság összege MFt
1. Hivatalból indult eljárások				
111/2003	GEOSAURUS Építő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., Betonút Szolgáltató és Építő Rt.	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
132/2003	Vadgazdasági Termékek és Szolgáltatások Terméktanács, A&SZ Vadhútház Rt., Fiwi-Hüt Kft., Keletvad Kft., Klein Kereskedelmi Kft., Mavad Rt., Mavad Vecsés Kft., Müszli-Mix Kereskedelmi és Vadászatszervező Kft., Norden Kft., Öreglaki Vadfeldolgozó Kft., Vadex Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Rt., Vadker Kft., Vaszkó Imre egyéni vállalkozó	vegyes	jogszerűtlen megállapodás	80
25/2004	Betonút Szolgáltató és Építő Rt., Strabag Építő Rt., EGÚT Egri Útépítő Rt., Alterra Építőipari Kft, Hidépítő Rt., Hidtechnika Hidépítő, Karbantartó és Szigetelő Kft., Betonplasztika Betonszerkezetek Helyreállítását Tervező és Kivitelező Kft., Mota-Engil Magyarország Beruházási és Építőipari Rt. (korábban MOTA Hungária Rt.), Mélyépítő Budapest Építőipari, Kivitelező, Beruházó és Tervező Kft., Swietelsky Építő Kft., Vegyépszer Építő és Szerelő Rt.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	593,9
27/2004	Aqua Plastech Kft.	vertikális	nem esik tilalom alá	-
30/2004	Delta Unió Kft., Árklub Kereskedelmi Kft., Csoki Max Kft., Yes Kft., Árklub Miskolc Kft., Árklub Szolnok Kft.	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
56/2004	Adeptus Rt., Betonút Szolgáltató és Építő Rt., Debreceni Mély és Útépítő Rt., EGÚT Egri Útépítő Rt., Hidépítő Rt., Hódmezővásárhelyi Útépítő Kft., Hoffmann Építőipari Rt., MÁV Hidépítő Acélszerkezet, Híd és Mélyépítő Kft., Mélyépítő Budapest Építőipari, Kivitelező, Beruházó és Tervező Kft., MOTA-Engil Beruházási és Építőipari Rt., Strabag Építő Rt., Swietelsky Építő Kft., Vakond Kft., Vegyépszer Rt.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	1313,3
60/2004	Aréna Üzemeltető Rt., Multimédia Sound & Lights Kft., Ticketpro Jegyterjesztő Kft.	vertikális	jogszerűtlen megállapodás	-
65/2004	BCN Rendszerház Informatikai és Kommunikációs Hálózatokat Szolgáltató Kft., ECO-LINE Kft.	vertikális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
098/2004	Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, Magyar Tervezőgrafikusok Egyesülete, Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	26,5
101/2004	KemiraGrowHow Oy, Kemira GrowHow Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Tessenderlo Chemie NV, Tessenderlo Chemie Hungária Kft.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	131
102/2004	ABB Power Technologies Management Ltd., ABB Switzerland Ltd., Areva T&D Holding S.A., Areva T&D S.A., Siemens AG, VA Tech T&D GmbH, ABB Kft., Areva Hungária Villamos Kapcsolóberendezések Kft., Siemens Rt., Tessag Hungária Kft., Alstom Holding S.A.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	702
120/2004	Nógrádi Béke Mezőgazdasági Ipari és Szolgáltató Szövetkezet, Berkenye Faluszövetkezet	vegyes	jogszerűtlen megállapodás	-
128/2004	Túrkeve Város Önkormányzata Finta Sándor	vertikális	egyedi mentesítés	-
141/2004	Dow AgroSciences Hungary Növényvédőszer Kereskedelmi Kft.	vertikális	nem esik tilalom alá	-
164/2004	Bábolna Mezőgazdasági Termelő, Fejlesztő és Kereskedelmi Rt., Merián Orosháza Finom Szárnyas Különlegességek Rt., Merián-Szerviz Mezőgazdasági és Szolgáltató Kft., Carnex Ügynöki és Kereskedelmi Kft.	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-

¹⁰⁴ Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.2. táblázat)

VJ szám	A megállapodás résztvevői	A megállapodás típusa	A határozat	A bírság összege MFt
186/2004	Bayer AG, Bayer Chemicals AG, Lanxess Deutschland GmbH, Ferro S.p.r.l.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	8
23/2005	RÁBA Járműipari Holding Rt., Rába Futómű Gyártó és Kereskedelmi Kft., RÁBA-JÁRMŰ Jármű és Busz Gyártó Kft., Rába Járműipari Alkatrészgyártó Kft., Rába Vagyonkezelő Műszaki, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Integris-Rendszerház Informatikai Szolgáltató Kft.	vertikális	egyedi mentesítés	-
24/2005	Nyírségi-Szárnyas Mezőgazdasági és Kereskedelmi Kft., Hungerit Baromfifeldolgozó és Élelmiszeripari Rt., Merian Orosháza Finom Szárnyas Különlegességek Rt.	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
2. Kérelemre indult eljárások				
093/2004	Magyar Gyógyszerész Kamara	horizontális	egyedi mentesítés feltételszabással	-
154/2004	Imperial Tobacco Magyarország Dohányforgalmazó Kft., HUNGAROTABAK-tobaccoland Dohányértékesítő Rt., VIMPEX Kereskedelmi és Vendéglátó Kft., Le-Siker Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	vertikális	csoportmentesség alá eső megállapodás	-
178/2004	Danavox-H Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., MICROSONIC-LABOR Fülillesztékeket Gyártó és Forgalmazó Kft., Mediszintech Orvostechnikai Kft.	horizontális	GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele	-
200/2004	Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata, Borostyán-Kert Bt.	vertikális	egyedi mentesítés feltételszabással	-
207/2004	RÁBA Járműipari Holding Rt., Rába Futómű Gyártó és Kereskedelmi Kft., RÁBA-JÁRMŰ Jármű és Busz Gyártó Kft., Rába Járműipari Alkatrészgyártó Kft., Rába Vagyonkezelő Műszaki, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Integris-Rendszerház Informatikai Szolgáltató Kft.	vertikális	egyedi mentesítés	-
93/2005	M6 Duna Autópálya Koncessziós Rt., MOL Magyar Olaj- és Gázipari Rt., OMV Hungária Ásványolaj Kft.	vertikális	egyéb megszüntetés	-
Összesen: 25 határozat¹⁰⁵			Bírság:	2854,7 MFt

¹⁰⁵ Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.2. táblázat)

10. A vállalkozások összefonódásának ellenőrzése 2005-ben (Tptv. VI. fejezet)

VJ szám	A közvetlen résztvevők	A megállapodás típusa	A határozat
100/2004	Continental AG (Phoenix AG)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban engedélykérés elmulasztása miatt 0,48 M Ft bírság
147/2004	Flextronics International Ltd. (Northfield Acquisition Corporation)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
149/2004	DAM 2004. Acél- és Hengermű Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (DAM STEEL Speciális Acélgyártó Rt.) (DAM Energy Kft.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (vegyes/egyéb)	engedélyezve II. fázisban
169/2004	B.V. Tabora (Népszabadság Kiadó és Nyomdaipari Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve kötelezettségvállalással II. fázisban
171/2004	Leipnik Lundenburger Invest Beteiligungs AG (VK-Mühlen AG)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
172/2004	E.On Hungária Energetikai Rt. (Közép-dunántúli Gázszolgáltató Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve II. fázisban
173/2004	E.On Hungária Energetikai Rt. (Dél-dunántúli Gázszolgáltató Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve II. fázisban
179/2004	Nyíregyházi Erőmű Kft. (Groppo Energiatermelő Rt.) (Pro Estate Energiaszolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	nem engedélyköteles
181/2004	Alföldi Malomipari Rt. (Dél-Magyarországi Gabonakereskedelmi és Malomipari Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) c) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
182/2004	KAFIJAT Kereskedelmi és Consulting Kft. (Általános Értékforgalmi Bank Rt.)	23.§ (1) b) (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
183/2004	Cartographia-M Vagyongézelő Kft. (Cartographia Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban engedélykérés elmulasztása miatt 3,825 M Ft bírság
184/2004	Flextronics Sales and Marketing (A-P) Ltd. (Agilent Technologies Inc.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
187/2004	Láng Kiadó és Holding Rt. (Nemzeti Tankönyvkiadó Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
188/2004	General Electric Company (Edwards Systems Technology Inc.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
189/2004	HVB Bank Hungary Rt.	(horizontális)	hivatalból indult megszüntetve (nem engedélyköteles)
193/2004	Capital Pénzügyi Tanácsadó Rt. (La Halle Hungária Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
195/2004	KAFIJAT Kereskedelmi és Consulting Kft. (Burtech Kereskedelmi és Vagyongézelő Kft.)	23.§ (1) b) (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
198/2004	Országos Takarékpénztár Bank Rt. (Nova Banka d.d.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	nem engedélyköteles
202/2004	General Electric Company (Ionics Incorporated)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban

VJ szám	A közvetlen résztvevők	A megállapodás típusa	A határozat
203/2004	MOL Magyar Olaj- és Gázipari Rt. (Shell Romania S.R.L.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
204/2004	S.E.F.T. Kereskedelmi Kft. TEMPO R and B Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (DUPLEX DRINK Italkereskedelmi Kft.)	23.§ (1) c) közös vállalat létrehozása (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
205/2004	Henkel Magyarország Kft. (Unilever Magyarország Kft.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
206/2004	Tenedora Nemak S.A. de C.V. (Rautenbach AG)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
009/2005	HeidelbergCement Central Europe East Holding BV (Duna-Dráva Cement Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
012/2005	PLUS Élelmiszer Diszkont Kft. OMV Hungária Ásványolaj Kft. (SuperShop Marketing Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) közös irányításszerzés (vegyes/egyéb)	nem engedélyköteles
014/2005	Lukoil Downstream Magyarország Kft. (Nekom Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
019/2005	Vértés Energia Befektetési és Fejlesztési Kft. (Vértési Erőmű Rt. – Bánhidai Erőmű Telephely)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (telephely megszerzés) (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
029/2005	Europolis ABP Ingatlanberuházási Kft. Europolis M1 Ingatlanberuházási Kft. Europolis IPW Ingatlanberuházási Kft. (ABP Ingatlanberuházási Kft.) (M1 Üzleti Park Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.) (COM Park Ingatlanberuházási Kft.)	(horizontális)	megszüntetve (kérelem visszavonása) I. fázisban
034/2005	TELIT Szolgáltató Rt. WALLIS INGATLAN Fejlesztő, Kereskedelmi és Szolgáltató Rt. (TCW Ingatlanszolgáltató Rt.) (Deutsche Telekom Immobilien und Service GmbH)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (horizontális) 23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban illetve nem minősült összefonódásnak
035/2005	voestalpine motion gmbh & co. Kg (AASR Holding GmbH) (Vollmer Metallwaren GmbH) (Vollmer GmbH)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
036/2005	Békéscsabai Baromfifeldolgozó, Szolgáltató, Kereskedelmi és Ingatlanhasznosító Kft. (Bábolna Mezőgazdasági Termelő és Kereskedelmi Rt. „v. a.”)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (horizontális)	engedélyezve II. fázisban engedélykérés elmulasztása miatt 2 MFt bírság
042/2005	Magyar Távközlési Rt. (Telekom Crne Gore - Akcionarske Durstvo Podgorica)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
044/2005	Henkell&Söhnlein Sektellereien KG (Cavern Pezsgőgyár Rt.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
046/2005	Merián-Szervíz Mezőgazdasági és Szolgáltató Kft. (Bábolna Mezőgazdasági Termelő és Kereskedelmi Rt. „v. a.”)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (horizontális)	hivatalból indult engedélyezve II. fázisban engedélykérés elmulasztása miatt 4 MFt bírság

VJ szám	A közvetlen résztvevők	A megállapodás típusa	A határozat
053/2005	Dél-magyarországi Húsipari Rt. (Pick Szeged Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
056/2005	Villas Austria GmbH (Heraklith Consulting & Engineering GmbH)	23.§ (1) b) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	nem engedélyköteles
057/2005	Formont Szolgáltató Kft. (Clar Invest Tanácsadó és Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
067/2005	Colas-Hungária Építőipari Kft. (Hoffmann Építőipari Kft.) (Hoffmann-Gép Javitó és Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
076/2005	Bombardier Transportation MÁV Hungary Kft. Bombardier Transportation Hungary Kft.	(vertikális)	hivatalból indult megszüntetve illetve nem engedélyköteles
081/2005	Hungaropharma Gyógyszerkereskedelmi Rt. (HAJDÚ Gyógyszerkereskedelmi Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
086/2005	Erdészeti és Faipari Termékeket Értékesítő és Feldolgozó Rt. (Ligniwood Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
087/2005	Hochtief Construction AG (Mélyépítő Budapest Építőipari, Kivitelező, Beruházó és Tervező Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	hivatalból indult engedélyezve I. fázisban engedélykérés elmulasztása miatt 1 MFt bírság
088/2005	AVE Magyarország Kft. (Zöldfok Településgazdálkodási és Kommunális Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) c) irányításszerzés (horizontális)	nem engedélyköteles
091/2005	Schneider Electric SA. (Invensys Messner GmbH) (Satchwell SAS) (Satchwell Control Systems Ltd.) (Atmostech OY) (Invensys Bygnings Systemer A/S) (Eliwell & Controlli Srl) (Invensys Middle East FZE)	23.§ (1) b) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
096/2005	Ségécé Societé En Commandite Simple (Plaza Centers Magyarország Menedzselési és Ellenőrzési Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
103/2005	Österreichische Post AG (Feibra Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	nem engedélyköteles
110/2005	Swietelsky Baugesellschaft m.b.H (CELL-Bahnbau Danubia Vagyongazdálkodó és Ingatlanhasználó Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
112/2005	DB Real Estate Investment GmbH (AIAS Ingatlanbefektetési Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
113/2005	General Electric Company (Everest VIT, Incorporated)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
114/2005	ElectronicPartner Handel GmbH Takács Tibor (ELEKTRO COMPUTER Rt.)	23.§ (1) b) közös irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
118/2005	RPG Industries Ltd. (Pannonpower Holding Vagyongazdálkodó Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
121/2005	Schneider Electric SA. (BEI Technologies Inc.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban

VJ szám	A közvetlen résztvevők	A megállapodás típusa	A határozat
122/2005	Toyo Communication Equipment Co., Ltd (Seiko Epson Corporation)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
123/2005	Dunafin Gyártó és Szolgáltató Kft. (Mondi Business Paper Hungary Papírgyár Rt.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
132/2005	General Electric Company Specialty Materials BVBA (WAG Wasseraufbereitung GmbH)	23.§ (1) b) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
134/2005	Swisscom Broadcast AG (Antenna Hungária Magyar Műsorszóró és Rádióhírközlési Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
135/2005	Provimi Holding B.V. (PET Hungária Kereskedelmi Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
137/2005	Maspex Sp. z.o.o (Apenta Ásványvíz és Üdítő Kft.)	(horizontális)	nem minősült vállalkozások összefonódásának
140/2005	Bábolna Baromfitenyésztő Farm Kft. (Pannon Baromfifeldolgozó és Értékesítő Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vertikális)	engedélyezve I. fázisban
141/2005	Prometheus Tüzeléstechnikai Rt. (Budapesti Erőmű Rt.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
143/2005	Sole Hungária Tejipari Rt. (Új MiZo Tejterméket Gyártó, Forgalmazó és Szolgáltató Rt.)	23.§ (1) a) beolvadás (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
161/2005	RCI Banque (Renault Credit Lizing és Autófinanszírozási Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (közös irányításból egyedüli irányítás) (vertikális)	engedélyezve I. fázisban
162/2005	Bonitás 2002 Befektető és Tanácsadó Kft. (MFS 2000 Magyar Lőszergyártó Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban engedélykérés elmulasztása miatt 10 Mft bírság
166/2005	SCD Holding (CE) Rt. (Interfruct Nemzetközi Élelmiszerkereskedelmi Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
172/2005	Alföldi Tej Értékesítő és Beszerző Kft. (Parmalat Hungária Rt. „f.a.”)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (vertikális)	engedélyezve I. fázisban
180/2005	Dunaferr Dunai Vasmű Rt. (EMA-POWER Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vertikális)	engedélyezve I. fázisban
181/2005	SCD Balaton Holding Rt.. (Zalator Idegenforgalmi és Befektetési Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
182/2005	Schneider Electric Holding Inc. (Crydom Corporation Inc.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
191/2005	Matador a.s. (Horváth Gumi Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vertikális)	nem engedélyköteles
200/2005	Immorent International Holding GmbH (Rozália Park Ingatlanbefektetési Kft.) (Rozál Ingatlankezelő Kft.) (Lazor Ingatlankezelési Kft.) (Namac Magyarország Ingatlankezelő Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban

11. Szünetelést követő ügyzáró határozatok 2005-ben

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	Az eljárás alá vont vállalkozás neve	A szünetelés ideje (hónap)	Útóvizsgálatot követő határozat
11.1. Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása miatt indult ügyekben (Tpvt. III. fejezet)				
39/2004	A vállalkozás által Baranya, Tolna és Somogy megyében megjelentetett Tempó című apróhirdetési újságban a hirdetések darabszámára vonatkozó közlés a fogyasztók megtévesztésére volt alkalmas. A cég vállalta, hogy a szünetelés időtartam alatt változtat addig folytatott hirdetési gyakorlatán.	AXEL Springer Magyarország Kft.	6	megszüntetés
103/2004	A vállalat a HP nyomtatók mellé adott Jótállási Jegyen megfogalmazta, hogy a nem HP gyártmányú festékpátrónok és kazetták használata rendeltetésellenes. Amennyiben a készülék az idegen kellékanyagok miatt hibásodik meg, a garanciális jogot elveszti a vásárló. A cég vállalta, hogy a szüneteltetés folyamán törli a Jótállási Jegy ezen kitételét, így a garanciális jog ebben az esetben is érvényben marad.	Hewlett-Packard Magyarország Kft.	1	megszüntetés
199/2004	A cég bizonyos termékein a „Norbi” márkanévet, valamint az „update 1” és „update 2” logót használta azzal a közléssel, hogy „nem hizlal”. A szüneteltetés során vállalták, hogy egy módosított „Norbi” logót tüntetnek fel az árukon, bizonyos termékeknél megszüntetik az 1% sertésbőrke hozzáadását, mellőzik a „magas hústartalmú” jelző alkalmazását, illetve feltüntetik tápértéküket a csomagoláson.	Szole-Meat Húsipari Kft.	1	megszüntetés
13/2005	A vállalat által megjelentetett „Révai Nagy Lexikona” című CD-ROM borítójának bizonyos elemei a fogyasztók megtévesztésére alkalmasak lehetnek. A cég vállalta, hogy ezeket az elemeket a szüneteltetés folyamán mellőzi, kijavítja.	INFORMÁNIA Digitálmédia Kft.	2	megszüntetés
11.2. Erőfölénnyel való visszaélés alapján indult ügyekben (Tpvt. V. fejezet)				
049/2004	A kereskedelmi televízió a csatorna átlagárát (SAP) utólagosan állapította meg, mégpedig oly módon, amely alkalmas lehetett arra, hogy az indokolatlanul előnyös feltételek kikötésének tilalmába ütközzön. A szünetelés során a szolgáltató módosította általános szerződési feltételeit, amelynek révén megszűnt az indokolatlan előnyszerzés lehetősége, valamint vállalta az esetlegesen kárt szenvedett hirdetőik kompenzálását.	Magyar RTL Televízió Rt.	6	megszüntetés
11.3. Versenykorlátozó megállapodás miatt indult ügyekben (Tpvt. IV. fejezet)				
091/2004	A vállalat és franchise partnerei közötti megállapodások a franchise-vevők által alkalmazott minimál árakra vonatkozó kikötést tartalmaztak, melyet a szünetelés tartama alatt a szerződésekből töröltek.	Comix System Termelő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	2	megszüntetés

A GVH EGYÉB TEVÉKENYSÉGEI ÉS JELLEMZŐI

12. A GVH versenykultúra fejlesztésére irányuló tevékenysége 2005-ben

Sajtó híradások 2005-ben a GVH-ról

GVH-ról megjelent cikkek, írások száma országos napilapokban	373
GVH-ról megjelent híradások szakmai, illetve gazdasági heti lapokban	49

A hivatal ismeretterjesztő tevékenysége

Iskolarendszerű oktatáskörében oktató munkatársak száma	10
Különböző médiumoknak adott interjúk száma	112
Szakmai publikációk száma	64
Munkatársak által tartott szakmai előadások diákok számára	7
Munkatársak előadásai szakmai közönség részére	67
A hivatal által diákok számára kiírt pályázatra beérkezett munkák száma	13

13. Az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ 2005. évi rendezvényei

	FÁK országok ¹⁰⁶	Balkáni országok ¹⁰⁷	CECI ¹⁰⁸
Szemináriumok száma	1	2	1
Részvevők száma	14	34	15
Előadások száma	10	12	6
Esettanulmányok száma az előadáson	12	24	7

14. A GVH anyagi helyzete

A 2005. évi költségvetés alakulása (Mft)

Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
Működési költségvetés			
Személyi juttatások	786,2	868,9	858,7
Munkaadókat terhelő járulékok	250,7	278,3	264,9
Dologi kiadások	160,8	189,8	178,3
Egyéb működési célú támogatások, kiadások	115,1	129,6	129,6
Felhalmozási költségvetés			
Intézményi beruházás	68,4	55,0	37,0
Kölcsönök		1,0	1,0
Kiadások összesen	1381,2	1522,6	1469,5
Működési költségvetés			
Működési bevételek		21,6	21,6
Felhalmozási költségvetés			
Felhalmozási bevételek		13,2	13,2
Kölcsönök		1,0	1,0
Előirányzat maradvány felhasználás		49,4	49,4
Támogatás	1381,2	1437,4	1437,4
Bevétel összesen	1381,2	1522,6	1522,6

¹⁰⁶ FÁK országok és Grúzia: Orosz Föderáció, Fehéroroszország, Ukrajna, Moldova, Örményország, Azerbajdzsán

¹⁰⁷ Dél-kelet Európai országok: Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Montenegró, Macedónia, Albánia, Bulgária, Románia

¹⁰⁸ Közép-európai Versenyügyi Kezdeményezés (Central European Competition Initiative): Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Szlovénia, Ausztria (állandó meghívott), Magyarország

A VERSENYHIVATAL SZERVEZETE

(2005. december 31-i állapot)

